

Václav Urban

KURT ADLER

(1907 Neuhaus
— 1977 New York)

VÁCLAV URBAN

NEUHAUS

March 1 2007
100th Birthday

VÁCLAV URBAN

NEUHAUS

Václav Urban

KURT ADLER

(1907 Neuhaus
– 1977 New York)

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Urban, Václav

Kurt Adler [elektronický zdroj] : (1907 Neuhaus – 1977 New York)
/ Václav Urban. – 1. vyd. – Kostelní Radouň : Neuhaus, 2007. – 1 CD-ROM
ISBN 978-80-87107-00-3 (CD-ROM)

929 * 78.071.2 * (437.3)

- Adler, Kurt, 1907–1977
- klavíristé – Česko – 20. stol.
- dirigenti – Česko – 20. stol.
- monografie

78.07 – Hudebníci, skladatelé a jiná hudební povolání [9]

929 – Biografie [8]

Poděkování / Acknowledgement

John Pennino, Metropolitan opera, New York

Tomáš Vrbka, Státní opera Praha

Jiří Fiedler, Židovské muzeum v Praze

Jitka Ludvová, Divadelní ústav, Praha

Suzanne Eggleston-Lovejoy, Yale University Library

Kateřina Čapková, New York University, Praha

© Václav Urban, 2007, PRÁVO/RIGHT:

Tisknout:	ANO	Posílat:	ANO	Kopírovat:	ANO	Upravovat:	NE	Publikovat:	NE
Print:	YES	Send:	YES	Copy:	YES	Modify:	NO	Publish:	NO

ISBN 978-80-87107-00-3

Obsah

Předmluva	7
Pokus o rekonstrukci Adlerova životopisu	9
Přehled	9
Detaily a bílá místa	11
Neuhaus in Böhmen (Jindřichův Hradec)	11
Základní škola a rané dětství	15
Akademické gymnázium ve Vídni a Vídeňská univerzita	25
Adlerovi učitelé a hudební vzory	36
Státní opera Berlín, 1927–1929	40
Nové německé divadlo Praha, 1929–1932	41
Městská opera Berlín, 1932–1933	45
Adler a hudební exil, 1933–1938	45
První léta v USA	52
Inventářem Metropolitní opery v New Yorku	56
Adlerovo umělecké krédo	67
Krátký život v důchodu	70
Kurt Adler versus Kurt (Herbert) Adler	71
Publikace Kurta Adlera	73
Písně mnoha válek: od šestnáctého ke dvacátému století	73
Operní antologie: slavné árie z oper starších i moderních skladatelů (5 dílů)	79
Slavné operní sbory	89
Prima donna's album – 42 slavných árií ze slavných oper	90
Písně z operet pro soprán	91
Umění doprovázet a koučovat	92
Fonetika a dikce ve zpěvu: italština, francouzština, španělština, němčina	96
Duety z velkých oper pro soprán a baryton	98
Duety z velkých oper pro soprán a tenor	98
Metropolitní opera v New Yorku	99
Přehled dirigovaných děl a dalších představení	102
Počet představení u jednotlivých děl	102
Vytíženost v jednotlivých operních sezonách	103
Představení Kurta Adlera mimo domácí scénu Metropolitní opery	104

Hudební nahrávky	106
Soukromé zvukové záznamy a kompilace	113
Rozhlasové a televizní záznamy	116
Kompletní seznam dirigovaných děl v Metropolitní opeře v New Yorku a dalších představení podle data; ilustrováno komentáři z tisku	118
Literatura	133
Rejstřík	135

Předmluva

Tato kniha vznikla rozšířením publikace *Zapomenutý rodák Kurt Adler (1907 Neuhaus – 1977 New York)*, kterou jsem vydal v říjnu roku 2006. Tehdy jsem napsal 58 (po doplnění 64) stran textu, který se stal základem pro tuto práci, jež mapuje životní osud nově objeveného jindřichohradeckého rodáka. V létě roku 2006 jsem se chystal vytvořit soukromé webové stránky o svém rodném městě a při sbírání materiálu na tyto stránky jsem získal informaci, že v Jindřichově Hradci se měl údajně v roce 1907 narodit americký operní dirigent Kurt Adler. Když jsem se později zpětně pokoušel přijít na to, kdo vlastně jako první tuto informaci získal a publikoval, zjistil jsem, že to byl pan Mgr. Jiří Fiedler z Židovského muzea v Praze. Pan Fiedler připravuje pro Židovské muzeum v Praze encyklopedii českých židovských náboženských obcí a při zpracovávání hesla Jindřichův Hradec informaci o rodákovi získal z publikace pana dr. Wlaschka¹. Tato encyklopedie nebyla dosud vydána, ale na internetu se na několika místech z jeho pramenů objevila v souvislosti s Jindřichovým Hradcem informace, že se zde narodil „operní dirigent Kurt Adler (1907–1977 USA)“. Aniž bych tehdy zkoumal původ informace, dal jsem se do pátrání po osudu tohoto rodáka a výsledkem je předkládaná kniha. Za ocenění a podporu při tomto zkoumání jsem panu Fiedlerovi velice vděčný.

Mým nejdůležitějším objevem zřejmě bylo to, že v newyorském antikvariátu Garryho Gosena byla na prodej sbírka 16 dokumentů z evropského období Adlerova života, kterou jsem díky ochotě Muzea Jindřichohradecka odkoupit ji pro město získal. Z amerických antikvariátů jsem také získal Adlerovu první knihu *Songs of many wars* (1943) s jeho ručně psaným věnováním režisérovi Metropolitní opery Desiré Defrèrovi a dále jeho dvě hlavní hudebně-pedagogické publikace *The art of accompanying and coaching a Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Archivář Metropolitní opery v New Yorku, John Pennino, mi poskytl důležitý dokument – Adlerův profesní životopis z roku 1943, tedy z doby, kdy Adler do této instituce nastoupil jako dirigentský asistent. Od něho pochází i kvalitní velká fotografie Adlera z 60. let minulého století. Dalšími zdroji informací a fotografií byla literatura o Metropolitní opeře, která se získávala velice komplikovaně, a samozřejmě zmíněné Adlerovy knihy, které jsou dnes v Česku a nejspíš i v Evropě víceméně unikátem. Některé informace jsem získal z knihovny Yaleovy univerzity, ale do uzavření tohoto vydání se mi nepodařilo získat kopie významných dokumentů, které hudební archiv této americké univerzity vlastní. Velice důležitým zdrojem informací byl archiv článků deníku *New York Times*, který mi umožnil sledovat Adlerovy aktivity zvláště v době, kdy ještě nedisigoval veřejná představení v Metropolitní opeře, která zase podrobně mapuje archivní databáze této instituce.

Pro získání obrazu o životě neznámého člověka je nutné shromáždit velké množství informací, aby se o něm dalo vůbec něco smysluplného a čtivého napsat. Je to postupné odhalování stop po osudu jednoho člověka, ovšem na té cestě potkáváme další lidi, dotýkáme se osudů jeho příbuzných, učitelů, těch, kteří mu pomáhali nebo měli pro něj v životě nějaký význam.

1 Wlaschek, Rudolf M.: *Biographia Judaica Bohemiae* (vydavatel neuveden), vyd. Dortmund, 1995 (& dodatek): *Biographia Judaica Bohemiae*, Bd. 2. Vyd. Dortmund, 1997, 75 s. Další informace pan Fiedler čerpal z publikace: *Die Vertreibung des Geistigen aus Österreich (Zur Kulturpolitik des Nationalsozialismus)*, katalog k výstavě konané v r. 1985). Vyd. Zentralsparkasse und Kommerzbank, Wien, in Zusammenarbeit mit der Hochschule für angewandte Kunst in Wien, 340 s.

Nebylo by správné jen tak přejít pouhou zmínkou ty, kteří významným způsobem vstoupili do jeho života. Ve snaze o plastičtější obraz jeho okolí se začala odkrývat celá pavučina vztahů a souvislostí, které by povrchnímu pohledu zůstaly skryté.

Přiznávám, tato publikace není příliš čtivá a moje snaha zachycovat co nejvěrněji detaily může mnohým lézt na nervy, ale já se domnívám, že věrný detail má větší hodnotu než autorovy domněnky a snaha bavit čtenáře. Proč například v kapitole *Publikace Kurta Adlera* uvádím tak složité odkazy na Adlerovy knihy? V českých knihovnách není jediná jeho kniha, v Evropě je několik titulů v Oxfordu a Zürichu a některé tituly má ze světových knihoven pouze kanadská Národní knihovna (u *Duetů* a *Operních sborů*). Potom tento katalogizační zápis může být nadlouho jedinou zmínkou o knize a také cennou informací, kde se jediný, veřejně dostupný fyzický exemplář knihy nachází. Knih jsou na světě miliony a není na tom nic divného, že se po některých slehne zem.

Nevím, nakolik a komu bude tato kniha prospěšná, ale věřím, že jsem ji nepsal zbytečně. Kdyby k ničemu jinému, tak k památce rodáka, který by se v těchto dnech dožil sta let.

Václav Urban
Kostelní Radouň, 1. 3. 2007

Pokus o rekonstrukci Adlerova životopisu

Přehled

Kurt Adler se narodil 1. března 1907 v Jindřichově Hradci jako prvorozený syn Vítězslava Adlera a Olgy Fürthové v dvojjazyčné židovské rodině. Otec pocházel z místní, pročecky orientované židovské rodiny a matka ze šumavské Sušice, kde převládal německý živel. Otec zdědil v roce 1901 podíl v textilní továrně, kterou založil roku 1888 v Jindřichově Hradci jeho otec Jacob Adler se svým švagrem Zikmundem Singerem. Rané dětství strávil Kurt Adler v Jindřichově Hradci a částečně zřejmě také na Sušicku. Jeho výchova je spjata s židovskou náboženskou obcí v Jindřichově Hradci, jeho první hudební pedagog byl synagogální kantor Jacob Fürnberg. Veškerou výuku učiva základního školství získával soukromě, protože rodina se rozhodla pro jeho německou jazykovou orientaci a v Jindřichově Hradci byla poslední německá (soukromá) základní škola zrušena v roce 1909. Zkoušky z jednotlivých ročníků základní školy absolvoval na německé obecné škole v Radouňce u Jindřichova Hradce a v Sušici.

Před koncem první světové války se Adlerova rodina odstěhovala do Atzgersdorfu u Vídně. Ve Vídni Kurt Adler nastoupil na Akademické gymnázium. Důvodem stěhování byly zřejmě rodinné podnikatelské aktivity, možná i výrazný hudební talent Kurta Adlera, který se záhy po přestěhování stal žákem prof. Richarda Roberta (1861–1924), jednoho z nejlepších vídeňských učitelů klavíru své doby.

Na Akademickém gymnáziu neprosperoval Adler nejlépe, ale těžištěm jeho vzdělání byla hudba. Jeho vídeňskými učiteli byli kromě zmíněného prof. Roberta, který zemřel v roce 1924, Fanny Böhmová-Kramerová, prof. Alexander Manhart (1875–1936) a prof. dr. Karl Weigl (1881–1949). Po ukončení gymnázia v roce 1925 nastoupil na filozofickou fakultu Vídeňské univerzity, kde se jeho učiteli stali kromě jiných zakladatel moderní hudební vědy Guido Adler (1855–1941), jeho asistent prof. Wilhelm Fischer (1886–1962) a prof. Ferdinand Foll (1867–1929). Po čtyřech semestrech na fakultě v roce 1927 odešel jako dirigentský asistent na berlínskou Státní operu, kde dvě sezony asistoval dirigentovi Hermannu Weigertovi (1890–1955) a dirigentovi a šéfovi opery Erichu Kleiberovi (1890–1956). Mimo operní sezonu navštěvuje kurzy svého učitele Karla Weigla v Salcburku.

V roce 1929 nastoupil na tři sezony na pražskou německou operní scénu už jako operní dirigent Nového německého divadla, kde spolupracoval s Georgem Széllem a Maxem Rudolfem.

Jako pedagog působil také na pražské Německé hudební akademii a řídil její studentský orchestr.

V roce 1932 se vrátil do Berlína jako dirigent berlínské Městské opery, kterou tehdy vedl prof. Carl Ebert a jeho asistentem byl Rudolf Bing, pozdější dlouholetý ředitel Metropolitní opery v New Yorku. Tam spolupracoval s dirigenty Fritzem Buschem, Paulem Breisachem, Casparem Neherem a Fritzem Stiedrym. V Městské opeře v roce 1933 Adlera zastihl nástup nacismu.

Po čistkách, které prováděl nacistický režim, Kurt Adler odchází do Vídně a krátce diriguje koncertní orchestr „Grosser Musikvereinssaal“, což je hlavní stánek vídeňské filharmonie. Zakládá ve Vídni operní společnost „Unio“, ale ještě téhož roku přijímá angažmá na Ukrajině jako hlavní dirigent kyjevské Státní opery (1933–1935). V letech 1934–1935 diriguje také orchestr kyjevské Hudební konzervatoře. V roce 1935 odchází dále na východ do Volgogradu (tehdejšího Stalingradu), kde zakládá Stalingradskou filharmonii a v letech 1935–1937 působí jako její hudební ředitel a hlavní dirigent. Zároveň je profesorem operní třídy stalingradské Hudební konzervatoře.

V roce 1938 se vrací do Vídně, odkud společně s rodinou svého učitele Karla Weigla a violoncelistou Emanuelem Feuermannem emigruje přes Holandsko do USA. Ve Spojených státech absolvuje zprvu jako pianista několik turné po celém kontinentě a poté se stává hudebním ředitelem emigrantského střediska Friendship House v New Yorku. Propaguje a podporuje československou kulturu a český protinacistický odboj.

V roce 1943 působí jako dirigentský asistent v Metropolitní opeře v New Yorku. V roce 1945 se stává jejím sbormistrem a od roku 1951 stálým dirigentem. V Metropolitní opeře setrval celých třicet let až do roku 1973. Stal se pilířem této největší světové operní scény a respektovanou hudební autoritou. Dirigoval přes 20 operních děl, absolvoval jako dirigent 341 představení, ovšem jeho ještě četnější představení v roli sbormistra nejsou zdokumentována. Je autorem významných hudebně-pedagogických publikací *The art of accompanying and coaching* a *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Vybral, zaranžoval pro klavírní doprovod a publikoval 2789 stran partitur světových hudebních děl.

Těsně po druhé světové válce se žení s americkou primabalerinou Irenou Hawthorneovou (1917–1986) vlastním jménem McNuttovou, ale bezdětné manželství se rozpadlo. Adler si později bere za ženu Tocco Christiane, s kterou měl dceru Evelyne a syna Pierre-Philippea.

Dne 21. září 1977 umírá po dlouhé nemoci jako občan městečka Butler nedaleko New Yorku.

Detaily a bílá místa

Neuhaus in Böhmen (Jindřichův Hradec)

Obrázek 1 Jindřichův Hradec / Neuhaus in Böhmen, pohlednice Josef Hanek 1911

V roce 1888 založil Jakob Adler se svým zetěm Zikmundem Singerem firmu Adler & Singer, která vlastnila a provozovala v Jindřichově Hradci továrnu na pletené zboží. Sídli na Nežárecké ulici čp. 64/IV. Původní dům se čtyřmi dílnami nahradila v roce 1900 nová budova továrny. Do nově postavené budovy v roce 1900 přesídlil Jakobův syn Vítězslav (Sigfried) Adler, který po smrti otce v roce 1901 převzal podíl ve firmě. V roce 1905 se do továrny přistěhovala ze Sušicka jeho manželka Olga, rozená Fürthová. V roce 1907 se jim narodil prvorozený syn Kurt Adler. V továrně se vyráběly punčochy, rukavice a černé pletené čepice (tzv. kominíčky).

V matrice narozených ŽO [židovské obce] Jindřichův Hradec^[2] je záznam o narození Kurta Adlera:
 Svazek 8. 1. 1860 – rok 1907 – str. 6 – č. ř. 80 – 1. 3. 1907, Jindřichův Hradec IV/64 – Kurt Adler (1. dítě)
 Otec: Siegfried Adler, továrník, rodiče: Jakob a Eveline Adler (více neuvedeno)
 Matka: Olga roz. Fürth, rodiče: Albert a Kathi Fürth ze Sušice
 Dítě bylo domovskými příslušné do Vodokrt

Obrázek 2 a, b, c Továrna na pletené zboží firmy Adler & Singer v Jindřichově Hradci, Nežárecká 64/IV, kde se narodil Kurt Adler.

2 Národní archiv, 1. oddělení, Praha. Fond: Matrika narozených židovské obce Jindřichův Hradec, Svazek 8. 1. 1860 – rok 1907 – str. 6 – č. ř. 80

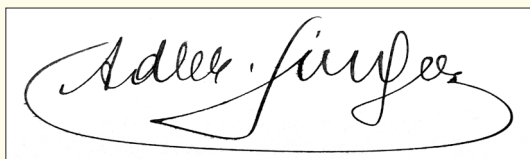
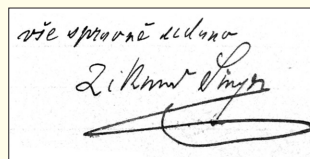
Na konci roku 1910 v továrně trvale bydlely tři rodiny: rodina Vítězslava Adlera, dále rodina Františka Nováka z Lásenice a rodina Josefa Lhotského z Častkovic na Pelhřimovsku.

Adlerovi měli domovské právo ve Vodokrtech na Plzeňsku, kde vlastnili zřejmě nějakou nemovitost. S Adlerovými koncem roku bydlela kuchařka Marie Havlová z Kundratic na Sušicku a na návštěvě tu byl Hanuš Buxbaum z Vídně, synovec Vítězslava Adlera (pro lepší orientaci v příbuzenských vztazích viz obr. 5).

Majitelé továrny, Vítězslav Adler i Zikmund Singer, byli pročesky orientovaní Židé. Singer byl téměř 25 let představitelem jindřichohradecké židovské komunity, tedy starostou náboženské obce, a jeho manželka Matylda byla dlouholetá předsedkyně ženského spolku. Rodina Vítězslava Adlera však byla dvojjazyčná, protože manželka Olga byla ze Sušice, kde se mezi Židy česky prakticky nemluvalo. Na sčítacím archu čteme, že rodným jazykem Kurta Adlera byla němčina.

Postupně číslo osob (in vazbě domácnosti) (Poučení odstavce 9)	Jméno rodné (příjmení), jméno (křestní), predikát šlechtický a stupně šlechtický	K majetkové bytu, podnájemní- kovi atd., vztahů ku před- nosti	mužské ženské	Poučení odst. 12	Poučení odst. 13	Poučení odst. 14	Poučení odst. 15	Poučení odst. 16	soudně rozvedeny, nebo zda manželství rozlou- čením zá- konně jest rozlou- čeno, toto toliko u nekato- liků	Řeč obcovací	Poučení odst. 17				
											17	18	19	20	21
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
1	Adler Vítězslav	mužský	1	1876	červen 26	Čechy Morava Slezsko Tadřice	Čechy Morava Slezsko Tadřice	11	12	česky	1				
2	Adlerová Olga	ženský	1	1883	únor 3	Čechy Morava Slezsko Tadřice	Čechy Morava Slezsko Tadřice	-	12	německy					
3	Adler Karel	mužský	1	1906	březn 1	Čechy Morava Slezsko Tadřice	Čechy Morava Slezsko Tadřice	-	12	svobod					
4	Buxbaum Hanuš	mužský	1	1896	prosince 24	Čechy Morava Slezsko Tadřice	Čechy Morava Slezsko Tadřice	-	12	svobodny		1			
5	Havlová Marie kuchařka	ženský	1	1874	ledn 19	Čechy Morava Slezsko Tadřice	Čechy Morava Slezsko Tadřice	-	12	svobod	1				

Obrázek 3 Sčítací arch Adlerových v Jindřichově Hradci, Nežárecká 64/IV. [3] Rok narození Kurta Adlera je chybně, má být 1907.

Obrázek 4 a, b Podpis Adlerova otce Sigfrieda (Vítězslava) jako spolumajitele továrny na pletené zboží firmy Adler & Singer. V druhém rámečku rukopis a podpis Zikmunda Singera. [4]

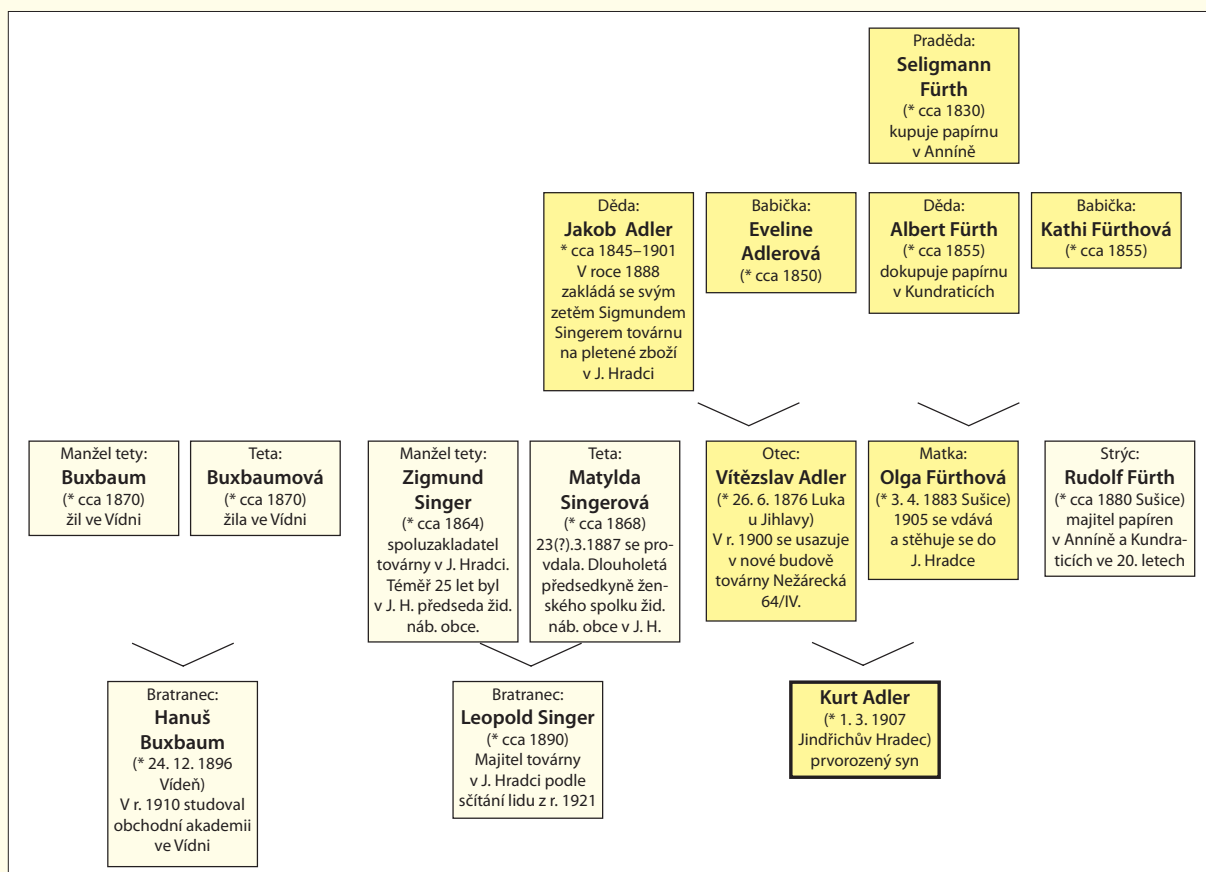
Při sčítání lidu v roce 1921 je jako majitel továrny uveden už jen Leopold Singer, pravděpodobně syn Zikmunda a Matyldy Singerových. Na počátku roku 1918 Adlerovi přesídlili do

3 Zdroj: **Státní okresní archiv Jindřichův Hradec**, fond: Okresní úřad J. Hradec, Sčítání lidu 1910, fas. 110, IV/64.

4 Zdroj: **Státní okresní archiv Jindřichův Hradec**, fond: Okresní úřad J. Hradec, Sčítání lidu 1910, fas. 110, IV/64.

Atzgersdorfu u Vídně. Ve dvacátých letech podnik rozšířili o provoz v Doubravě. Tak došlo i ke změně názvu firmy na Českomoravské továrny na punčochářské zboží Sigmund Singer v Jindřichově Hradci a Doubravě. Oba podniky zaměstnávali v té době 680 pracovníků. Firma vyráběla punčochy, dámské a pánské ponožky a módní sportovní zboží. Velká část výrobní produkce se vyvážela do celé Evropy a část produkce i do Afriky a Ameriky. Provoz firmy pokračoval až do roku 1948, kdy zde před znárodněním bylo zaměstnáno 300 lidí.

Stěhování Adlerových do Vídně mohlo mít souvislost s rozvojem firmy. Domovský list z Atzgersdorfu je datován 1. února 1918.

Obrázek 5 Původ a příbuzenské vztahy Kurta Adlera.^[5] Sušická větev ještě není 100% ověřena.

5 Zdroj: *Národní archiv*, 1. oddělení, Praha. Fond: Matrika narozených židovské obce Jindřichův Hradec, Svazek 8. 1. 1860 – rok 1907 – str. 6 – č. ř. 80.

Státní okresní archiv Jindřichův Hradec, fond: Okresní úřad J. Hradec, Sčítání lidu 1910, fas. 110, IV/64; a Okresní úřad J. Hradec, Sčítání lidu 1921, fas. 10, IV/64.

Zdeňka Řezníčková: *Šumavské papírny*.

(Dostupné na http://www.sumavanet.com/www/muzeum_sumavy/hl-susice/text/data/sumav_papirny.html)

Autorka je ředitelkou sušického muzea.

Adam Dobeš: Dějiny židů v J. Hradci v letech 1848–1918. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska*, 17/2005, s. 81–99).

Obrázek 6 a, b, c Zigmund Singer s manželkou Matyldou, roz. Adlerovou, tetou Kurta Adlera. Na třetím obrázku je synagoga v Jindřichově Hradci, kde Adler získal své první hudební vzdělání.^[6]

Adlerův vztah k Jindřichovu Hradci

Kurt Adler se stěhoval do Atzgersdorfu u Vídně, když mu bylo téměř 11 let. V rodném městě měl babičku Eveline, po které později pojmenoval svou dceru, byl tu s největší pravděpodobností pohřbený jeho děda Jakob^[7], zakladatel pletárny. Žila zde jeho teta Matylda s manželem Zikmundem Singerem, kteří byli dlouhá desetiletí představiteli místní židovské komunity, bratranec Leopold Singer a možná další příbuzní, které neznáme. Přestěhováním Adlerovy rodiny do Vídně se pravděpodobně nepřerušily kontakty s příbuznými v jeho rodném městě, navíc je pravděpodobné, že účelem stěhování byl rozvoj rodinného podnikání Adlerů a Singerů.

Kurt Adler v letech 1927–1933 působil v Berlíně, v Praze a navštěvoval letní kurzy v Salcburku, které vedl Karl Weigl.^[8] Musel cestovat na linkách Berlín–Praha–Vídeň, Praha–Salcburk, které vedly kolem Jindřichova Hradce. Neumím si představit, že by se nezastavil ve svém rodném městě u svých blízkých, když cestoval kolem. Operní branže je sezonní záležitostí a operní prázdniny jsou poměrně dlouhé (4–6 měsíců). Myslím si, že Adlerův kontakt s rodným městem bude ve skutečnosti větší, než dokážeme kdy zdokumentovat, a dá se vymezit léty 1907–1938.

Také je možné, že Adler navštěvoval Evropu po druhé světové válce, protože se angažoval ve společnosti „Přátel salcburského festivalu“, a poválečné kontakty Američanů s evropskými operními domy byly velmi živé, jak ostatně sám Adler tvrdí v úvodu k jedné své knize.^[9]

⁶ Fotografie pocházejí z publikace: Michael Rachmuth: Neuhaus, in: Hugo Gold (ed.): *Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a přítomnosti*, Židovské nakladatelství, Brno – Praha 1934, 447 s.

⁷ Z archivu Židovského muzea v Praze jsem získal informaci, že v knize darů pohřebního bratrstva se k r. 1913 objevuje Siegfried a Olga Adler, taktéž Eveline Adler. Adlerovi rodiče a babička přispívali pravděpodobně proto, že v roce 1901 v Jindřichově Hradci zemřel a byl pochován Adlerův děda Jakob.

⁸ **Yale University Library**, Irving S. Gilmore Music Library, *The Karl Weigl Papers*. MSS 73, fol. 26/835 Reminiscences about Weigl. (Adresa knihovny: Irving S. Gilmore Music Library, Yale University Library, 120 High Street; P. O. Box 208240, New Haven, Connecticut 06520-8240; <http://www.library.yale.edu/musiclib>; musiclibrary@yale.edu.) Informace o fondu jsou dostupné na <http://webtext.library.yale.edu/xml2html/Music/wgl-d.htm>. Celý fond MSS 73 má 4,5 bm.

⁹ Adler, K.: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1967, 161 s.

Obrázek 7 Jindřichův Hradec / Neuhaus in Böhmen, pohlednice Josef Hanek 1911, detaily

Základní škola a rané dětství

V roce 1909 byla v Jindřichově Hradci zrušena soukromá obecná škola při židovské náboženské obci, kde se vyučovalo německy. Představitelé českožidovského hnutí to považovali za svůj triumf, ale pro Adlerovu rodinu to představovalo komplikaci. Kurta Adlera se rodiče rozhodli vzdělávat německy. Nejbližší německá škola byla v Radouňce, vesnici na okraji města, ale zase ne tak blízko, aby tam mohl malý Kurt denně docházet. Vzdělával se tedy doma a přezkoušení absolvoval v Radouňce. První zkouška proběhla v květnu 1914 z učiva prvního ročníku, ale už v září téhož roku proběhlo přezkoušení z učiva druhého ročníku. V létě 1914 totiž začala první světová válka, probíhala mobilizace a byl to čas velké nejistoty. To mohlo být důvodem, proč Kurt Adler absolvoval během roku 1914 dva ročníky najednou a třetí zkoušku vykonal až v roce 1916 v Sušici, odkud pocházela jeho matka. Podle kroniky německé školy v Radouňce

učitel Johann Kroboth musel narukovat do války. Ze základní školy máme k dispozici jen tři vysvědčení, takže nevíme, zda ještě skládal nějakou zkoušku v roce 1917. Z roku 1918 máme už první vysvědčení z Akademického gymnázia ve Vídni.

Kdo malého Kurta vzdělával a připravoval na zkoušky, můžeme jen spekulovat. Učit ho mohli sami rodiče, teta Matylda Singerová, babička Eveline Adlerová, ale nějaké přinejmenším hudební vzdělání získal od synagogálního kantora Jacoba Fűrnerberga. Adler ho uvádí na prvním místě mezi učiteli, kteří formovali jeho hudební kulturu. Jejich památce věnuje svou hlavní hudebně-pedagogickou publikaci z roku 1965^[10] (viz obr. 25). Hned na druhém místě je uveden prof. Richard Robert z Vídne. Ten zemřel už v roce 1924, takže od Jacoba Fűrnerberga Adler přešel rovnou k jednomu z nejlepších učitelů klavíru své doby. Myslím si, že nebudu daleko od pravdy, když řeknu, že Adlerův talent musel objevit a rozdmýchat kantor Jacob Fűrnerberg v Jindřichově Hradci.

Obrázek 8 Jindřichův Hradec / Neuhaus in Böhmen, pohlednice Josef Hanek 1916

10 Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, 260 s.

Land: Böhmen. Zahl 18.
 Schulbezirk: Neuhaus. Schuljahr 19 13/14.
Einklassige allgemeine Volksschule für Kn. in Mädch. in Kl. Radeinles.

Zeugnis.

Kurt Adler,

geboren am 1. März 1907 zu Neuhaus in Böhmen,
 israelitischer Religion, hat sich am 5. Mai 1914 der Privatprüfung
 über den Lehrstoff der I. Abteilung der — Klasse an der hiesigen Volksschule
 unterzogen und über die Leistungen aus den einzelnen Lehrgegenständen nachstehende Noten erhalten:

Religion		<u>sehr gut,</u>
Lesen		<u>sehr gut,</u>
Schreiben		<u>gut,</u>
Unterrichts- sprache	Sprachlehre und Rechtschreiben	<u>—</u>
	Schriftlicher Gedankenausdruck <small>Prof. 16.</small>	<u>sehr gut,</u>
Rechnen in Verbindung mit geometrischer Formenlehre		<u>sehr gut,</u>
Sachunterricht	Erdkunde	<u>—</u>
	Naturgeschichte	<u>—</u>
	Naturlehre	<u>—</u>
	Geschichte	<u>—</u>
Zeichnen		<u>—</u>
Gesang		<u>sehr gut</u>
Turnen		<u>—</u>
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten		<u>—</u>

Dieser Schüler ist somit zum Aufsteigen in die zweite Klasse sehr geeignet.
 Diese Prüfung wurde über ausdrückliches Ansuchen des Vaters Kurt Adler
 zu dem Zwecke vorgenommen, um zu sehen, ob der Schüler den Anforderungen der zweiten Klasse
genügt. Die Leistungen sind sehr gut. Das Zeugnis ist zu bejahen.

Kl. Radeinles den 5. Mai 1914.

Prüfende Lehrkräfte:
J. Krbath

J. Krbath
Leiter der Schule.

Obrázek 9 Svě první vysvědčení dostal Kurt Adler 8. 5. 1914 v Radouňce, vesnici na okraji Jindřichova Hradce.

Přepis:

Land: Böhmen. Schulbezirk: Neuhaus. Zahl 18. Schuljahr 1913/14. Einklassige allgemeine Volksschule für Knabe und Mädchen in Klein Radeinles.

Zeugnis. Kurt Adler, geboren am 1. März 1907 zu Neuhaus in Böhmen, israelitischer Religion, hat sich am 8. Mai 1914 der Privatprüfung über den Lehrstoff der I. Abteilung der — klasse an der hiesigen Volksschule unterzogen und über die Leistungen aus den einzelnen Lehrgegenständen nachstehende Noten erhalten:

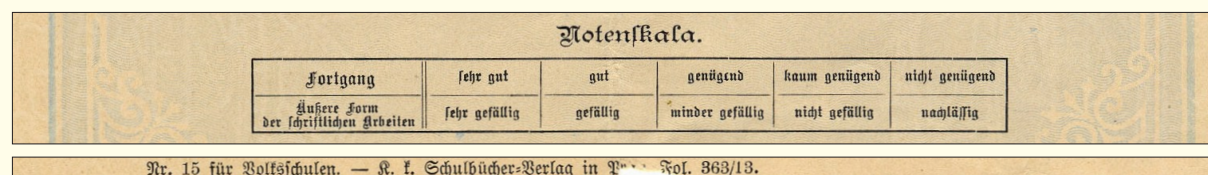
Religion		sehr gut,
Lesen		sehr gut,
Schreiben		gut,
Unterrichtssprache	Sprachlehre und Rechtschreiben	—
	Schriftlicher Gedankenausdruck Ansch. U. [Anschliessen Unterricht]	sehr gut,
Rechnen in Verbindung mit geometrischer Formenlehre		sehr gut,
Sachunterricht	Erdkunde	—
	Naturgeschichte	—
	Naturlehre	—
	Geschichte	—
Zeichnen		—
Gesang		sehr gut
Turnen.		—
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten		—

Dieser Schüler ist somit zum Aufsteigen in die zweite Klasse (2. Schuljahr) geeignet. Diese Prüfung wurde über ausdrückliches Ansuchen des Herrn Siegfried Adler zu dem Zwecke vorgenommen, um ein Urteil über den Erfolg des Privatunterrichtes die Erreichung des Lehrzieles für das 1. Schuljahr zu bekommen und ein rechtsgiltiges Zeugnis zu erhalten.

Kl. Radeinles, den 8. Mai 1914. Johann Kroboth, Leiter der Schule. 1KVOLKSSCHULE IN KLEIN RADEINLES [Razítko] Prüfende Lehrkräfte: Johann Kroboth.

Notenskala.

Fortgang	sehr gut	gut	genügend	kaum genügend	nicht genügend
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten	sehr gefällig	gefällig	minder gefällig	nicht gefällig	nachlässig

Obrázek 10 Pětistupňová hodnotící škála vysvědčení z Radouňky. Spodní část vysvědčení, jedná se o formulář č. 15 pro lidové školy; ovšem zřejmě jde víc o nakladatelskou poznámku než o úřední kategorii formuláře.

Příklad:

Země: Čechy. Školský správní obvod: Neuhaus [Jindřichův Hradec]. Číslo 18. Školní rok 1913/14. Jednotřídní obecná lidová škola pro chlapce a dívky v Malé Radouňce.

Vysvědčení. Kurt Adler, narozený 1. března 1907 v Jindřichově Hradci v Čechách, židovského náboženství, 8. května 1914 podstoupil soukromou zkoušku z učební látky I. oddělení [ročníku] — třídy zdejší školy a z výkonů v jednotlivých vyučovacích předmětech obdržel následující známky:

Náboženství		velmi dobrá,
Čtení		velmi dobrá,
Psaní		dobrá,
Vyučovací jazyk	Mluvnice a pravopis	—
	Písemný projev	velmi dobrá,
Počty a geometrie		velmi dobrá,
Věcné vyučování	Zeměpis	—
	Příroda historie	—
	Příroda nauka	—
	Historie	—
Kreslení		—
Zpěv		velmi dobrá
Tělocvik		—
Vnější forma písemných děl		—

Tento žák je tedy způsobilý postoupit do druhé třídy (2. školního roku). Tato zkouška se uskutečnila na výslovnou žádost pana Siegfrieda Adlera za účelem získání osvědčení o úspěchu soukromého vyučování v dosažení učebních cílů prvního školního roku a obdržení tohoto právoplatného vysvědčení.

Malá Radouňka, 8. května 1914. Johann Kroboth, vedoucí školy. JEDNOTŘÍDNÍ LIDOVÁ ŠKOLA V MALÉ RADOUŇCE [Razítko]
Zkoušející učitel: Johann Kroboth.

Hodnotící škála.

Stupně	velmi dobrá	dobrá	dostatečná	sotva dostatečná	nedostatečná
Vnější forma písemných prací	velmi úhledná	úhledná	méně úhledná	neúhledná	nedbalá

Land: Böhmen.

Zahl 18.

Schulbezirk: Neuhaus.

Schuljahr 1913/14.

Ein-klassige allgemeine Volksschule für *Klein-Mädchen Kl. Radeinles*

Zeugnis.

Kurt Adler

geboren am *1. März* 1907 zu *Neuhaus* in *Böhmen*,
israelitischer Religion, hat sich am *10. September* 1914 der Privatprüfung
 über den Lehrstoff der *II.* Abteilung der *—* Klasse an der hiesigen Volksschule
 unterzogen und über die Leistungen aus den einzelnen Lehrgegenständen nachstehende Noten erhalten:

Religion		<i>sehr gut,</i>
Lesen		<i>sehr gut,</i>
Schreiben		<i>gut,</i>
Unterrichts- sprache	Sprachlehre und Rechtschreiben	<i>sehr gut,</i>
	Schriftlicher Gedankenausdruck	<i>sehr gut,</i>
Berechnen in Verbindung mit geometrischer Formenlehre		<i>sehr gut</i>
Fachunterricht	Erdkunde	<i>—</i>
	Naturgeschichte	<i>—</i>
	Naturlehre	<i>—</i>
	Geschichte	<i>—</i>
Zeichnen		<i>gut,</i>
Gesang		<i>sehr gut,</i>
Turnen		<i>sehr gut.</i>
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten		<i>—</i>

Dieser Schüler ist somit zum Aufsteigen in die *dritte Klasse* *fähig* geeignet.
 Diese Prüfung wurde über ausdrückliches Ansuchen des *Kurt Adler*
 zu dem Zwecke vorgenommen, *um den Schüler für die Aufnahme an das Gymnasium*
für das 2. Schuljahr zu vorbereiten.

Kl. Radeinles, den *10. September* 1914.

Johann Krobath
 Leiter der Schule.

Prüfende Lehrkräfte:
Johann Krobath

Obrázek 11 Druhé vysvědčení dostal Kurt Adler v Radoučce už po čtyřech měsících – 10. 9. 1914.

Přepis:

Land: Böhmen. Schulbezirk: Neuhaus. Zahl 18. Schuljahr 1913/14. Einklassige allgemeine Volksschule für Knabe und Mädchen in Klein Radeinles.

Zeugnis. Kurt Adler, geboren am 1. März 1907 zu Neuhaus in Böhmen, israelitischer Religion, hat sich am 10. September 1914 der Privatprüfung über den Lehrstoff der II. Abteilung der — Klasse an der hiesigen Volksschule unterzogen und über die Leistungen aus den einzelnen Lehrgegenständen nachstehende Noten erhalten:

Religion		sehr gut,
Lesen		sehr gut,
Schreiben		gut,
Unterrichtssprache	Sprachlehre und Rechtschreiben	sehr gut,
	Schriftlicher Gedankenausdruck	sehr gut,
Rechnen in Verbindung mit geometrischer Formenlehre		sehr gut,
Sachunterricht	Erdkunde	—
	Naturgeschichte	—
	Naturlehre	—
	Geschichte	—
Zeichnen		gut,
Gesang		sehr gut,
Turnen.		sehr gut
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten		—

Dieser Schüler ist somit zum Aufsteigen in die dritte Klasse (3. Schuljahr) geeignet. Diese Prüfung wurde über ausdrückliches Ansuchen des Herrn Siegfried Adler zu dem Zwecke vorgenommen, um den Beweis für die Erreichung des Lehrzieles für das 2. Schuljahr zu erbringen.

Kl. Radeinles, den 10. September 1914. Johann Kroboth, Leiter der Schule. 1KVOLKSSCHULE IN KLEIN RADEINLES [Razítko]
Prüfende Lehrkräfte: Johann Kroboth.

Notenskala.

Fortgang	sehr gut	gut	genügend	kaum genügend	nicht genügend
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten	sehr gefällig	gefällig	minder gefällig	nicht gefällig	nachlässig

Příklad:

Země: Čechy. Školský správní obvod: Neuhaus [Jindřichův Hradec]. Číslo 18. Školní rok 1913/14. Jednotřídní obecná lidová škola pro chlapce a dívky v Malé Radouňce.

Vysvědčení. Kurt Adler, narozený 1. března 1907 v Jindřichově Hradci v Čechách, židovského náboženství, 10. září 1914 podstoupil soukromou zkoušku z učební látky II. oddělení [ročníku] — třídy zdejší školy a z výkonů v jednotlivých vyučovacích předmětech obdrží následující známky:

Náboženství	velmi dobrá,	
Čtení	velmi dobrá,	
Psaní	dobrá,	
Vyučovací jazyk	Mluvnice a pravopis	velmi dobrá,
	Písemný projev	velmi dobrá,
Počty a geometrie	velmi dobrá,	
Věcné vyučování	Zeměpis	—
	Příroda historie	—
	Příroda nauka	—
	Historie	—
Kreslení	dobrá,	
Zpěv	velmi dobrá,	
Tělocvik	velmi dobrá	
Vnější forma písemných děl	—	

Tento žák je tedy způsobilý postoupit do třetí třídy (3. školního roku). Tato zkouška se uskutečnila na výslovnou žádost pana Siegfrieda Adlera za účelem získání osvědčení o dosažení učebních cílů druhého školního roku.

Malá Radouňka, 10. září 1914. Johann Kroboth, vedoucí školy. JEDNOTŘÍDNÍ LIDOVÁ ŠKOLA V MALÉ RADOUŇCE [Razítko]. Zkoušející učitel: Johann Kroboth.

Hodnotící škála.

Stupně	velmi dobrá	dobrá	dostatečná	sotva dostatečná	nedostatečná
Vnější forma písemných prací	velmi úhledná	úhledná	méně úhledná	neúhledná	nedbalá

Obrázek 12 Německá škola v Radouňce u Jindřichova Hradce v roce 2006.

Z e u g n i s.

Kurt Adler

geboren am *1. März 1907* zu *Neuhaus* in *Böhmen*,
 Privatschüler, hat am *8. u. 9. u. 10. September 1916* sich der Privat-Prüfung an der
öffentlichen Volksschule in *Schüttenhofen*
 unterzogen und über die Leistungen aus den einzelnen Lehrgegenständen nachstehende
 Urtheile erhalten:

Religion *sehr gut*
 Lesen *sehr gut*
 Schreiben *gut*
 Unterrichts-
 sprache { Sprachlehre *sehr gut*
 Rechtschreiben *sehr gut*
 Schriftlicher Gedankenausdruck *sehr gut*
 Rechnen in Verbindung mit der geometrischen Formenlehre *sehr gut*
 Naturgeschichte und Naturlehre *sehr gut*
 Geographie und Geschichte *sehr gut*
 Zeichnen *gut*
 Gesang *gut*
 Turnen

Da diese Prüfung über ausdrückliches Ansuchen der *P. P. Eltern*
 zu dem Zwecke vorgenommen wurde, *um die Aufnahmefähigkeit des Prüflings*
in die III. Klasse der Volksschule zu ermitteln,
 so wurde dieses Zeugnis dem oberwähnten Schüler ausgefolgt.

Volksschule in *Schüttenhofen*
 den *14. September 1916*

Dr. Josef Heinrich
 Leiter der Schule.

Noten-Skala.

Fortgang: sehr gut, gut, genügend, kaum genügend, ungenügend.

Obrázek 13 Vysvědčení ze Sušice, kde měl Adler prarodiče z matčiny strany. (Současná adresa: Základní škola, Komenského 59, Sušice.

Přepis:

Schulbezirk: Schüttenhofen. Zahl 269. Schuljahr 1916.

Zeugnis. Kurt Adler, geboren am 1. März 1907 zu Neuhaus in Böhmen, Privatschüler, hat am 8., 9., und 10. September 1916 sich der Privat-Prüfung an der öffentlichen Volksschule in Schüttenhofen unterzogen und über die Leistungen aus den einzelnen Lehrgegenständen nachstehende Urtheile erhalten:

Religion	sehr gut	
Lesen	sehr gut	
Schreiben	gut	
Unterrichtssprache	Sprachlehre	sehr gut
	Rechtschreiben	sehr gut
	Schriftlicher Gedankenausdruck	sehr gut
Rechnen in Verbindung mit geometrischer Formenlehre	sehr gut	
Naturgeschichte und Naturlehre	sehr gut	
Geographie und Geschichte	sehr gut	
Zeichnen	gut	
Gesang	gut	
Turnen.	—	

Da diese Prüfung über ausdrückliches Ansuchen der P. T. Eltern zu dem Zwecke vorgenommen wurde, um die Aufnahme des Schülers in die Klasse der Volksschule erwirken, so wurde dieses Zeugnis dem oberwähnten Schüler ausgefolgt.

Volksschule in Schüttenhofen den 14. September 1916, Dir. Josef Heinrich, Leiter der Schule.

Notenskala.

Fortgang	sehr gut	gut	genügend	kaum genügend	nicht genügend
----------	----------	-----	----------	---------------	----------------

Překlad:

Školský správní obvod: Schüttenhofen [Sušice]. Číslo 269. Školní rok 1916.

Vysvědčení. Kurt Adler, narozený 1. března 1907 v Jindřichově Hradci v Čechách, soukromý žák, se 8., 9. a 10. září 1916 podrobil soukromé zkoušce na obecné lidové škole v Sušici a v jednotlivých vyučovacích předmětech obdržel následující hodnocení:

Náboženství	velmi dobrá	
Čtení	velmi dobrá	
Psaní	dobrá	
Vyučovací jazyk	Mluvnice	velmi dobrá
	Pravopis.	velmi dobrá
	Písemný projev	velmi dobrá
Počty a geometrie	velmi dobrá	
Příroda historie a Příroda nauka	velmi dobrá	
Zeměpis a historie	velmi dobrá	

Kreslení	dobrá
Zpěv	dobrá
Tělocvik	—

Tato zkouška se uskutečnila na výslovnou žádost P. T. [pleno titulo] rodičů za účelem dosažení přijetí žáka do 4. třídy obecné školy, a tak bylo toto vysvědčení výše uvedenému žákovi vydáno.

Lidová škola v Sušici 14. září 1916, ředitel Josef Heinrich, vedoucí školy.

Hodnotící škála.

Stupně	velmi dobrá	dobrá	dostatečná	sotva dostatečná	nedostatečná
--------	-------------	-------	------------	------------------	--------------

Obrázek 14 Lidová škola v Sušici (Komenského ul.), kde v roce 1916 Adler skládal zkoušku z učiva třetího ročníku.^[11]

Akademické gymnázium ve Vídni a Vídeňská univerzita

Domovský list z Atzgersdorfu Kurtu Adlerovi přiznává domovské právo od 1. února 1918 (viz obr. 15), ale je vystaven 11. března 1921. Za jakým účelem byl tento doklad vydán tři roky poté, nejsem schopen říct, ale pravděpodobně byl nutný pro nějaký správní úkon. Dochované první vysvědčení z Akademického gymnázia ve Vídni je až za druhé pololetí školního roku 1917/18 (bylo vydáno 28. června 1918). To by korespondovalo s datováním domovského listu. Rodina se tedy zřejmě stěhovala v polovině školního roku, tedy z jiného důvodu, než bylo zajištění řádného vzdělání svého potomka. Gymnázium se tehdy potýkalo s nedostatkem studentů, takže přijetí uprostřed školního roku nemusel být problém. Adlerova rodina se nejspíš musela

¹¹ Fotografie mi ochotně poskytla nynější paní ředitelka Mgr. Marie Pitrová, Základní škola, Komenského 59, Sušice, www.komenskeho.cz.

přispůsobovat situaci v otcově podnikání, případně významnou roli mohla sehrát probíhající světová válka.

Obrázek 15 Domovský list Kurta Adlera z Atzgersdorfu z 1. února 1918. Zmiňovaná obec Atzgersdorf ležela jižně od Vídně, ovšem dnes je již součástí Vídně (www.atzgersdorf.at)^[12]

Akademické gymnázium ve Vídni

Adler navštěvoval Akademické gymnázium v letech 1918–1925. Jedná se o nejstarší gymnázium ve Vídni, bylo založeno jezuiti v roce 1553. Původně sídlilo v dominikánském klášteře naproti Vídeňské univerzitě. Po zrušení jezuitského řádu gymnázium převzali piaristé. Od roku 1866 sídlí v neogotické budově na Beethovenově náměstí v centru Vídně. Po první světové

¹² Zajímavým detailem, na který jsem při svém pátrání narazil, je, že v Atzgersdorfu byla proslulá továrna Aloise Pattarta produkující klavíry.

„Klavierfabrik Pattart – ein Stück österreichischer Musikgeschichte.“

Dostupné na <http://www.atzgersdorf.at/?id=59>.

válce bylo gymnázium v krizi kvůli velkému úbytku žáků a jen těsně uniklo uzavření. Na gymnáziu studovala řada významných osobností, například Tomáš Garrigue Masaryk.^[13]

Obrázek 16 a, b Akademisches Gymnasium Wien, Beethovenplatz 1, 1010 Wien, www.akg-wien.at

Ve sbírce Adlerových osobních dokumentů z newyorského antikvariátu Garyho Gosena se nachází devět vysvědčení z Akademického gymnázia. Podle následujícího přehledu (tab. 1) si můžeme udělat představu o přibližně osmi letech, které Adler strávil v tomto ústavu.

Za pozornost stojí dvě věci:

- ▶ **Chybí sedm vysvědčení, z toho pět ročních, plus maturitní vysvědčení.** Předpokládám, že se jedná jen o nekompletnost sbírky dokumentů než o to, že by Adler měl nějaký speciální studijní režim, ale přesto mě překvapuje, že se zachovaly dokumenty zrovna v tomto složení.
- ▶ **Adlerův nedobrý prospěch z učení i z chování** bych přičítal jeho přetíženosti, možná i přecvičovanému leváctví a jeho uměleckému, a nikoliv exaktnímu zaměření. Zřejmě nebyl student úzkostlivý, utápnutý nebo zakřiknutý a matematika mu evidentně nešla. Adler se už v té době intenzivně věnoval hudbě, protože v období mezi lety 1918–1924 byl žákem proslulého prof. Richard Roberta, jednoho z nejlepších učitelů klavíru ve Vídni na přelomu 19. a 20. století. Samozřejmě se nejednalo jen o hraní, ale také o související hudební nauku, možná i o další jazyky – italštinu a francouzštinu. Pro studenta osmiletého gymnázia to byla jistě značná zátěž.

Adlera ve Vídni vyučovali hudbě ještě další učitelé, ale není zcela jasné, kteří už během gymnázia a kteří až na univerzitě. Fanny Boehmová-Kramerová a prof. Alexander Manhart (1875–1936) pravděpodobně nahradili prof. Roberta, který v roce 1924 zemřel (a možná ukončil svou pedagogickou činnost ještě dříve). Karl Weigl (1881–1949) se dostal na univerzitu jako profesor až v roce 1929. Adler v té době studoval korespondenčně a s Weiglem se vídal mimo operní sezonu. Pokud vycházím z Adlerova věnování (viz obr. 25), kde vypočítává své učitele chronologicky tak, jak se objevovali v jeho životě, dovolil bych si odhadnout, že ho Weigl učil už před Adlerovým nástupem na univerzitu v roce 1925.

Maturitní vysvědčení získal Adler 12. června 1925, jak se uvádí na závěrečném vysvědčení z Filozofické fakulty Vídeňské univerzity.

¹³ Dostupné na http://de.wikipedia.org/wiki/Akademisches_Gymnasium_%28Wien%29

K. K. Akademisches Gymnasium in Wien.

Katalog-Nr. 1 Schuljahr 1917/18

Jahres-Zeugnis.

Adler Kurt

geboren am *1. März 1907* zu *Neuhaus* in *Böhmen*,
mosaischer Religion, Schüler der *ersten a* Klasse, erhält hiedurch über
das Schuljahr 1917/18 nachstehendes Zeugnis:

Betragen: *gut*

Gegenstände	Leistungen	Gesamterfolg
Religionslehre	<i>sehr gut</i>	Der Schüler ist ~~~~~ geeignet, in die nächste Klasse aufzusteigen.
Deutsche Sprache (als Unterrichtssprache)	<i>gut</i>	
Lateinische Sprache	<i>genügend</i>	
Griechische Sprache		
Geschichte		
Geographie	<i>genügend</i>	
Mathematik	<i>gut</i>	
Naturgeschichte	<i>genügend</i>	
Physik und Chemie		
Philosophische Propädeutik		
Schönschreiben		
Turnen		
Freie Lehrgegenstände:		
Zeichnen		
Gesang		
Stenographie		

Zahl der versäumten Lehrstunden: *167*; davon ohne Rechtfertigung: *0*
Der Schüler war von der Zahlung des Schulgeldes *nicht* befreit.

Wien, am *28. Juni* 1918.

K. K. Adler
 Direktor.

Rudolf Koenig
 Klassenvorstand.

Notenskala

Betragen	<i>sehr gut</i>	<i>gut</i>	<i>entsprechend</i>	<i>nicht entsprechend</i>
Fortgang	<i>sehr gut</i>	<i>gut</i>	<i>genügend</i>	<i>nicht genügend</i>

Obrázek 17 Vysvědčení z prvního ročníku Akademického gymnázia ve Vídni.

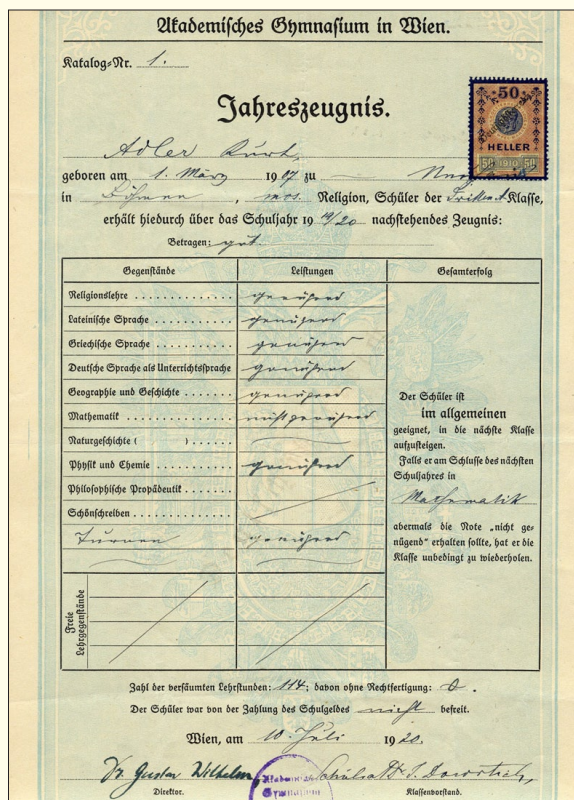
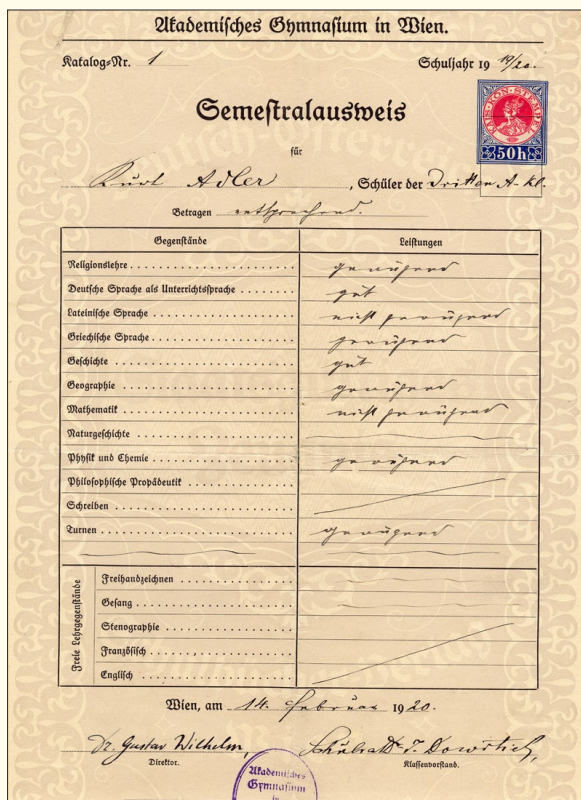
Tab. 1 – Přehled Adlerových vysvědčení z Akademického gymnázia Vídeň

Školní rok	Vysvědčení	Třída	Vystaveno	Známky	Poznámka
1917/18	Pololetní				Není k dispozici
1917/18	Roční	1. A	28. 6. 1918	Chování 2, Náboženství 1, Němčina 2, Latina 3, Zeměpis 3, Matematika 2, Přírodopis 3	
1918/19	Pololetní				Není k dispozici
1918/19	Roční				Není k dispozici
1919/20	Pololetní	3. A	14. 2. 1920	Chování 3, Náboženství 3, Němčina 2, Latina 4, Řečtina 3, Dějepis 2, Zeměpis 3, Matematika 4, Fyzika a chemie 3, Tělocvik 3	Dvě nedostatečné a trojka z chování
1919/20	Roční	3. A	10. 7. 1920	Chování 2, Náboženství 3, Němčina 3, Latina 3, Řečtina 3, Dějepis a zeměpis 3, Matematika 4, Fyzika a chemie 3, Tělocvik 3	Jedna nedostatečná
1920/21	Pololetní	4. A	12. 2. 1921	Chování 2, Náboženství 2, Němčina 2, Latina 3, Řečtina 3, Dějepis 3, Zeměpis 2, Matematika 3, Fyzika a chemie 2, Tělocvik 3	
1920/21	Roční				Není k dispozici
1921/22	Pololetní	5.	11. 2. 1922	Chování 2, Náboženství 3, Němčina 2, Latina 3, Řečtina 3, Dějepis a zeměpis 2, Matematika 3, Přírodopis 3, Tělocvik 2, Těsnopis 2	
1921/22	Roční				Není k dispozici
1922/23	Pololetní	6.	18. 4. 1923	Chování 2, Náboženství 2, Němčina 2, Latina 3, Řečtina 3, Dějepis a zeměpis 3, Matematika 3, Přírodopis 3, Tělocvik 1	Vystaveno později než obvykle
1922/23	Roční				Není k dispozici
1923/24	Pololetní	7.	1. 2. 1924	Chování 2, Náboženství 3, Němčina 2, Latina 3, Řečtina 3, Dějepis a zeměpis 3, Matematika 3, Fyzika 3, Filozofická propedeutika 2, Tělocvik 3	
1923/24	Roční	7.	5. 7. 1924	Chování 3, Náboženství 2, Němčina 2, Latina 2, Řečtina 2, Dějepis 3, Matematika 3, Fyzika a chemie 2, Filozofická propedeutika 1, Tělocvik 2	Trojka z chování
1924/25	Pololetní	8.	14. 2. 1925	Chování 2, Náboženství 2, Němčina 1, Latina 2, Řečtina 2, Dějepis a zeměpis 3, Matematika 3, Fyzika a chemie 2, Filozofická propedeutika 1, Tělocvik 1	
1924/25	Roční				Není k dispozici

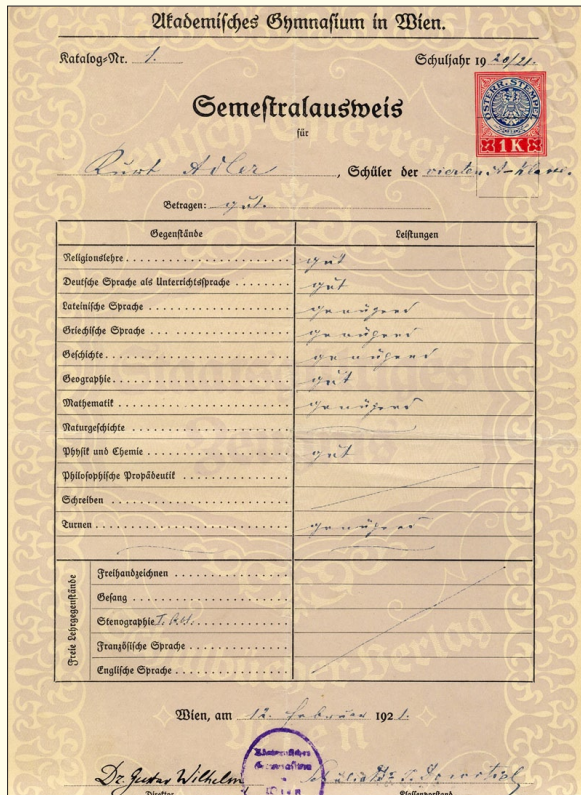
V Rakousku se používala čtyřstupňová hodnotící škála:

Pro chování: 1 sehr gut, 2 gut, 3 entsprechend, 4 nicht entsprechend (1 velmi dobré, 2 dobré, 3 vyhovující, 4 nevyhovující)

Pro vyučovací předměty: 1 sehr gut, 2 gut, 3 genügend, 4 nicht genügend (1 velmi dobrá, 2 dobrá, 3 dostatečná, 4 nedostatečná)

Obrázek 18 a, b Náhledy vysvědčení z Akademického gymnázia Vídeň – pololetní 1919/20, roční 1919/20.

Obrázek 19 a, b Náhledy vysvědčení z Akademického gymnázia Vídeň – pololetní 1920/21, pololetní 1921/22.

Akademisches Gymnasium in Wien I. Bez.
 Katalog-Nr. 1 Schuljahr 1922/23
Semestralausweis
 für Adler Kurt, Schüler der sechsten Klasse
 Betragen: gut

Gegenstände	Leistungen
Religionslehre	gut
Deutsche Sprache als Unterrichtssprache	gut
Kateinische Sprache	genügend
Griechische Sprache	genügend
Befähigte	genügend
Geographie	genügend
Mathematik	genügend
Naturgeschichte	genügend
Physik und Chemie	
Philosophische Propädeutik	
Freihandzeichnen	
Schreiben	
Turnen	sehr gut
Frei- eigenständige Leistungen	
Freihandzeichnen	
Sefang	
Stenographie	

Wien, am 18. April 1923
 Dr. Gustav Wilhelm, Direktor
 Prof. Dr. Max Probst, Klassenlehrer

Akademisches Gymnasium in Wien.
 Katalog-Nr. 1 Schuljahr 1923/24
Semestralausweis
 für Adler Kurt, Schüler der siebenten Klasse
 Betragen: gut

Gegenstände	Leistungen
Religionslehre	genügend
Deutsche Sprache als Unterrichtssprache	gut
Kateinische Sprache	genügend
Griechische Sprache	genügend
Befähigte	genügend
Geographie	genügend
Mathematik	genügend
Naturgeschichte	genügend
Physik und Chemie	genügend
Philosophische Propädeutik	gut
Freihandzeichnen	
Schreiben	
Turnen	genügend
Frei- eigenständige Leistungen	
Freihandzeichnen	
Sefang	
Stenographie	

Wien, am 1. Februar 1924
 Dr. Gustav Wilhelm, Direktor
 Prof. Dr. Max Probst, Klassenlehrer

Obrázek 20 a, b Náhledy vysvědčení z Akademického gymnázia Vídeň – pololetní 1922/23, pololetní 1923/24.

Akademisches Gymnasium in Wien.
 Katalog-Nr. 1
Jahreszeugnis.
Adler Kurt,
 geboren am 1. März 1907 zu Neuhaus
 in La. Bockbrunn, unabhängig Religion, Schüler der siebenten Klasse,
 erhält hierdurch über das Schuljahr 1923/24 nachstehendes Zeugnis:
 Betragen: sehr gut

Gegenstände	Leistungen	Gesamterfolg
Religionslehre	gut	Der Schüler ist geeignet, in die nächste Klasse aufzusteigen.
Deutsche Sprache als Unterrichtssprache	gut	
Kateinische Sprache	gut	
Griechische Sprache	gut	
Befähigte	gut	
Geographie	genügend	
Mathematik	genügend	
Naturgeschichte	genügend	
Physik und Chemie	gut	
Philosophische Propädeutik	sehr gut	
Freihandzeichnen		
Schreiben		
Turnen	gut	
Frei- eigenständige Leistungen		
Freihandzeichnen		
Sefang		
Stenographie		

Zahl der verfallenen Lehrstunden: 31; davon ohne Nachfertigung: 4
 Wien, am 5. Juli 1924
 Dr. Gustav Wilhelm, Direktor
 Prof. Dr. Max Probst, Klassenlehrer

Akademisches Gymnasium in Wien.
 Katalog-Nr. 1 Schuljahr 1924/25
Semestralausweis
 für Kurt Adler, Schüler der sechsten Klasse
 Betragen: gut

Gegenstände	Leistungen
Religionslehre	gut
Deutsche Sprache als Unterrichtssprache	sehr gut
Kateinische Sprache	gut
Griechische Sprache	gut
Befähigte	gut
Geographie	genügend
Mathematik	genügend
Naturgeschichte	genügend
Physik und Chemie	gut
Philosophische Propädeutik	sehr gut
Freihandzeichnen	
Schreiben	
Turnen	sehr gut
Frei- eigenständige Leistungen	
Freihandzeichnen	
Sefang	
Stenographie	

Wien, am 14. Februar 1925
 Dr. Gustav Wilhelm, Direktor
 Prof. Dr. Max Probst, Klassenlehrer

Obrázek 21 a, b Náhledy vysvědčení z Akademického gymnázia Vídeň – roční 1923/24, pololetní 1924/25.

Filozofická fakulta Vídeňské univerzity

Vídeňská univerzita a Karlova univerzita jsou dvě nejstarší univerzity v německé jazykové oblasti. Vídeňská byla založena později, v roce 1365. V současné době na ní studuje 63 000 studentů.

Obrázek 22 a, b, c, d Universität Wien (University of Vienna), Dr.-Karl-Lueger-Ring 1, 1010 Wien, www.univie.ac.at^[14]

Adler nastoupil na Filozofickou fakultu Vídeňské univerzity ve školním roce 1925/26. Absolvoval řádně čtyři semestry a jeho nejvýraznějšími učiteli v tomto období, které sám zmínil (viz obr. 25), byli prof. Guido Adler (1855–1941) a jeho tehdejší asistent, pozdější profesor Wilhelm Fischer (1886–1962). V roce 1927 nestor hudební vědy Guido Adler odchází do důchodu. Ve stejném roce Kurt Adler odchází do Berlína a pokračuje ve studiu korespondenčně. Jeho hlavním učitelem na fakultě bude nyní prof. Karl Weigl (1881–1949). Ve Spojených státech Kurta Adlera v novinách oslovovali titulem doktor, ale v jeho profesním životopise (viz obr. 51) je uvedeno, že získal titul magistr umění z oboru muzikologie, kterou vedl od roku 1929 na filozofické fakultě prof. Karl Weigl.

Zkoumáním Adlerova vysvědčení z ústní zkoušky (z kolegia/cvičení o notovém zápisu v 15. a 16. století) datované 23. 3. 1927 jsem dospěl k názoru, že vysvědčení vyplnil Kurt Adler a známku a podpis připojil dr. Wilhelm Fischer (viz Adlerovi učitelé a hudební vzory). Rukopisy jsou totiž odlišné, a pokud to psali dva lidé, což se zdá být evidentní, přijde mi logické, že autorem druhého rukopisu bude sám hodnocený student. V tomto názoru jsem se utvrdil po srovnání Adlerova rukopisu věnování v knize *Songs of Many Wars* (viz obr. 50). Dále se také domnívám, že Adler byl levák. Písmo se mi jeví charakteristické pro leváka, a navíc na třech fotografiích Adlera je vidět výrazná gestikulace levou rukou (viz obr. 86 a, b; obr. 88), přestože na fotografii v profesním životopise má tužku v pravé ruce. V tomto případě jde nejspíše pouze o stylizaci ze strany fotografa (viz obr. 51). Na prvních vysvědčeních z obecné školy měl jediné horší známky (2) z psaní a kreslení, což by se také dalo přičíst na vrub tomuto hendikepu. Leváci ovšem bývají kvůli tlaku pravoruké civilizace nakonec obouručí, což je na druhou stranu nesmírná výhoda pianisty.

14 Dostupné na http://de.wikipedia.org/wiki/Universit%C3%A4t_Wien

Obrázek 23 Adlerovo vysvědčení z ústní zkoušky (z kolegia/cvičení o notovém zápisu v 15. a 16. století) na Filozofické fakultě Vídeňské univerzity, datované 23. 3. 1927. Na horním okraji je poznámka „K č. zn. 297/31“ a na vysvědčení jsou československé kolky přetištěné razítkem Československého ministerstva školství a národní osvěty. V roce 1931 Adler musel v Praze prokazovat své vzdělání pravděpodobně v souvislosti se svým pedagogickým působením na státem financované Německé hudební akademii.

Vysvědčení z kolokvia

Přepis:

Kolloquien-Zeugnis.

Herr Kurt Adler, geboren zu Neuhaus in Böhmen, ordentlicher Hörer der philosophischen Fakultät, hat sich am 19. III. 27 bei dem Unterfertigten einem Kolloquium aus dem Stoff des von ihm im Winter Semester 26/27 abgehaltenen 4 stündigen Kollegiums über Mensuralnotation des 15. u. 16. Jahrhunderts unterzogen und dasselbe mit sehr guten Erfolg bestanden.

Wien, den 23. III. 1927.

Dr. Wilhelm Fischer

Překlad:

Vysvědčení z kolokvia.

Pan Kurt Adler, narozen v Jindřichově Hradci v Čechách, řádný posluchač filozofické fakulty, se 19. III. 27 podrobil ústní zkoušce z látky jím v zimním semestru 26/27 absolvovaného čtyřhodinového kolegia z notového zápisu 15. a 16. století a obstál s velmi dobrým výsledkem.

Vídeň, 23. III. 1927.

Dr. Wilhelm Fischer

Závěrečné vysvědčení

Přepis:

Abgangs-Zeugnis.

Wir, Rektor der Universität zu Wien und Dekan der Philosophischen Fakultät, bestätigen hiemit, dass Herr Kurt Adler, geboren zu Neuhaus in Böhmen auf Grundlage des Reifezeugnisses vom 12. Juni 1925 des Academischen Gymnasiums in Wien an der philosophischen Fakultät dieser Universität immatrikuliert worden sei und die Vorlesungen vom Winter-Semester des Studienjahres 1925/26 bis zum Sommer-Semester des Studienjahres 1926/27 ohne Unterbrechung vier Semester somit durch vier Semester, über deren Einrechnung in das gesetzliche Quadriennium seinerzeit erkannt werden wird, besucht habe.

Was sein akademisches Benehmen anbelangt, so war es den academ. Gesetzen vollkommen angemessen.

Wien, den 5. oktober 1927

Rektor der Universität. Dekan der phil. Fakultät.

Překlad:

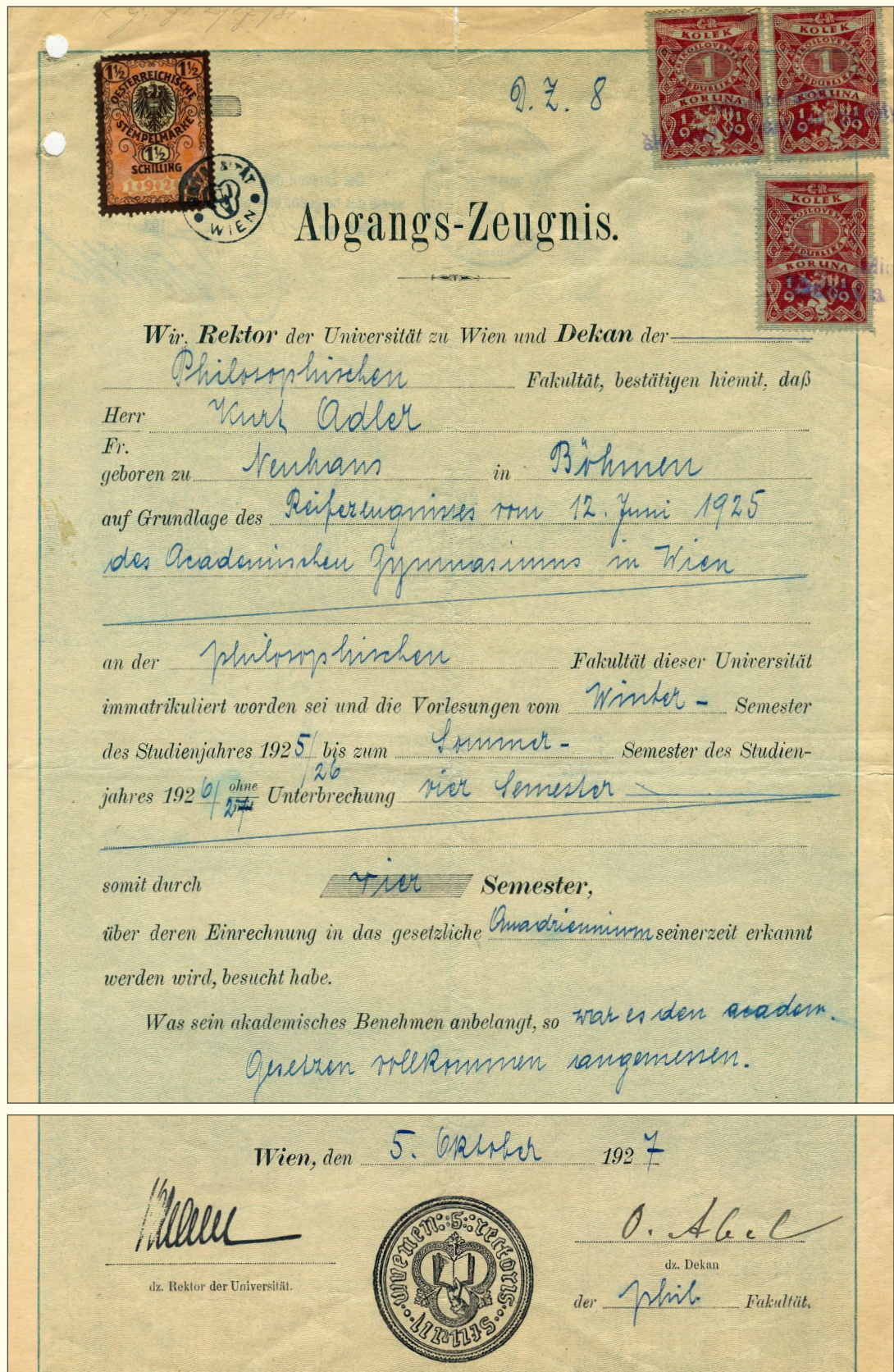
Závěrečné vysvědčení.

My, rektor Vídeňské univerzity a děkan filozofické fakulty, potvrzujeme tímto, že pan Kurt Adler, narozen v Jindřichově Hradci v Čechách, byl na základě maturitního vysvědčení z 12. června 1925 z Akademického gymnázia ve Vídni imatrikulován na filozofické fakultě této univerzity a navštěvoval přednášky od zimního semestru studijního roku 1925/26 až do letního semestru studijního roku 1926/27, bez přerušení čtyři semestry, tedy čtyři semestry, které se započítaly do zákonného čtyřletí.

Co se týče jeho akademického chování, toto bylo dokonale v souladu s akademickými zákony.

Vídeň, 5. října 1927

Rektor univerzity. Děkan filozofické fakulty.

Obrázek 24 Adlerovo výstupní vysvědčení z Filozofické fakulty Vídeňské univerzity datované 5. 10. 1927. Adler poté pokračoval korespondenčně.

Adlerovi učitelé a hudební vzory

Ve svém profesním životopise z roku 1943 Adler uvádí, že jeho hlavními vídeňskými učiteli hudby byli prof. Richard Robert (klavír), prof. Karl Weigl (teorie) a prof. Ferdinand Foll (vedení orchestru). V roce 1965 vydává knihu *Art of Accompanying and Coaching* a věnuje ji památce svých učitelů, kteří formovali jeho hudební kulturu v raném uměleckém zrání („my formative years“). Zdá se, že Adler uvádí své učitele chronologicky. Podle tohoto pořadí by Adlerovo formování začalo dětskými léty v Jindřichově Hradci a bylo ukončeno léty 1927–1929 v Berlíně.

I dedicate this book to the memory of the teachers who molded my musical culture during my formative years

CANTOR JACOB FUERNBERG • PROFESSOR RICHARD ROBERT
MRS. FANNY BOEHM-KRAMER • PROFESSOR ALEXANDER MANHART
PROFESSOR DR. KARL WEIGL • PROFESSOR GUIDO ADLER
PROFESSOR WILHELM FISCHER • PROFESSOR FERDINAND FOLL
HERMANN WEIGERT • ERICH KLEIBER

Obrázek 25 Knihu *The art of accompanying and coaching* Adler věnoval památce svých učitelů hudby.

Kantor Jacob Fürnberg

Vrchní kantor židovské náboženské obce v Adlerově rodném městě Jindřichově Hradci (Neuhaus in Böhmen).^[15]

Prof. Richard Robert (1861–1924)

Byl jeden z nejlepších učitelů klavíru ve Vídni na přelomu 19. a 20. století. Mezi jeho žáky patřili např. Clary Haskill, Rudolf Serkin, George Széll, Theo Buchwald, Vally Weiglová, Hans Gál, Alfred Rosé, Wilhelm Gross, Rudolf Schwarz a Victor Zuckerkandl; také mnozí hudební kritici a skladatelé. Osobně znal například Johannese Brahmse. Adler ho označil za svého hlavního učitele klavíru.

15 Dne 23. března 1912 se císařský rada Eduard Herrmann, rabín Utitz a kantor Fürnberg odebrali do bytu továrníka Zikmunda Singera, aby mu a jeho ženě Matyldě, dlouholeté předsedkyni ženského spolku, jménem obce a jejích funkcionářů poblahopřáli k výročí stříbrné svatby. Večer oslava jako obvykle pokračovala slavnostní bohoslužbou v synagoze.

Dne 1. ledna 1916 byl uváděn do úřadu v Jindřichově Hradci nově zvolený rabín Michael Rachmuth (dříve působil v Sušici a Waidhofenu an der Thaya), „kde jej vrchní kantor Fürnberg s pěveckým sborem přivítal pozdravením ‚Boruch haboh‘ [požehnán buď příchozí]“.

Adam Dobeš: Dějiny židů v J. Hradci v letech 1848–1918. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska*, 17/2005, s. 81–99) Dobeš cituje týdeník *Österreichische Wochenschrift*, 7. 1. 1916, s. 35 a 29. 3. 1912, s. 216..

Fanny Boehmová-Kramerová

Učitelka klavíru ve Vídni, žákyně prof. Richarda Roberta. Nejpozději v roce 1903 už byla aprobovanou učitelkou klavíru.^[16]

Prof. Alexander Manhart (1875–1936)

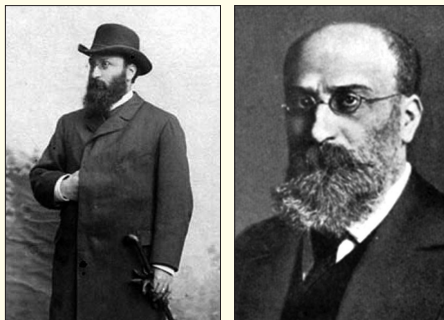
Učitel klavíru ve Vídni.

Prof. dr. Karl Weigl (1881–1949)

Karl (Ignaz) Weigl se narodil 6. února 1881 ve Vídni a zemřel 11. srpna 1949 v New Yorku. Podrobně se o něm zmiňují v souvislosti s Adlerovou emigrací do USA. V profesním životopise Kurta Adlera je Weigl zmíněn jako učitel teorie.

Prof. Guido Adler (1855–1941)

Vídeňský nestor, učitel několika generací hudebníků, významná osobnost v hudebních kruzích po téměř padesát let. Narodil se 1. 11. 1855 v Ivančicích na jižní Moravě a zemřel 15. 2. 1941 ve Vídni. V letech 1885 až 1898 byl nástupcem prof. Eduarda Hanslicka na Německé univerzitě v Praze a v roce 1898 založil na univerzitě ve Vídni „Musikwissenschaftliche Institut“, který vedl až do svého odchodu do penze v roce 1927. Byl jedním ze zakladatelů moderní hudební vědy.^[17]

Obrázek 26 a, b Guido Adler (1855–1941).

Prof. Wilhelm Fischer (1886–1962)

Asistent Guido Adlera na Vídeňské univerzitě, narodil se 19. dubna 1886 ve Vídni a zemřel v Innsbrucku 26. února 1962. V roce 1915 se habilitoval na Vídeňské univerzitě. Jako asistent

16 V jednom rakouském feministickém časopise jsem narazil na zmínku o Fanny Kramerové, která se zúčastnila koncertu žáků prof. Richarda Roberta. Klavírní večer se konal ve slavném vídeňském Bösendorfově koncertním sále (na „Herrengasse“, ovšem budova byla v r. 1913 stržena) a zmínění jsou (kromě mnoha žen) např. Albert Wolf a Otto Lederer.

Österreichische Nationalbibliothek. Titul: Neues Frauenleben. 15. Jg., Nr. 6; Rok: 1903; Signatura: ÖNB 422673-B.Neu-Per-Mag; Elektronická verze: Österreichische Nationalbibliothek. Strana 19: *Von den erwachsenen Damen sind die meisten bereits staatlich für das Klavierlehrfach approbiert, es sind die Fräuleins Anka Bernstein, Fanny Kramer, Wally Loew, Adele Hitschmann, J. Berger, Grete Schückher und Louise v. Kopp; sie alle erwiesen sich als trefflich geschult, voll Temperament und Sicherheit im Vortrage.*

17 Dostupné na http://de.wikipedia.org/wiki/Guido_Adler

starého autoritativního profesora byl studentům bližší. Od r. 1928 byl učitelem na univerzitě v Innsbrucku, v roce 1938 byl nacisty suspendován, ale v roce 1948 byl ustanoven řádným profesorem (působil až do r. 1961).

Obrázek 27 Podpis Wilhelma Fischera z Adlerova vysvědčení (viz obr. 23).

Prof. Ferdinand Foll (1867–1929)

Narodil se 15. ledna 1867 ve Vídni a tamtéž 10. června 1929 zemřel. Pianista, který doprovázel nejslavnější pěvce své doby. Byl žákem Antona Brucknera (1824–1896) a přítelem skladatele Hugo Wolfa (1860–1903).^[18] Adlera vyučoval vedení orchestru. Byl jedním ze tří hlavních Adlerových učitelů, alespoň podle jeho profesního životopisu.

Hermann Weigert (1890–1955)

Jeho detailní životopis jsem nedohledal, ale působil na berlínské Státní opeře jako dirigent, když tam přišel Adler jako dirigentský asistent. Později v roce 1940 Weigert dirigoval v emigrantském kulturním centru Friendship House v New Yorku v době, kdy tam byl Adler hudebním ředitelem. Působil také v Metropolitní opeře v New Yorku jako dirigent a korepetitor. V databázi Metropolitní opery ovšem není uvedeno žádné jeho veřejné vystoupení, není tedy možné upřesnit, v jakém období tam působil. Weigert je zastíněn svou slavnější manželkou, operní pěvkyní Astrid Varnayovou. Se svou o 28 let mladší manželkou se seznámil v Metropolitní opeře. Svatba se uskutečnila v roce 1944.^[19] Adler Weigerta označuje za „jednoho z největších wagnerovských a straussovských korepetitorů naší doby“^[20].

Obrázek 28 a, b Obal hudební nahrávky operety: Johann Strauss II: *Die Fledermaus*. Členové sboru a orchestru berlínské Státní opery. Orchester berlínské Státní opery řídil Hermann Weigert. Předehru dirigoval Erich Kleiber. Grammophon – Berlin 1930. Hermann Weigert je druhý zleva nahoře. Na druhém obrázku se svou ženou, operní pěvkyní Astrid Varnayovou, na premiéře v Bayreuthu.

18 Na následující internetové adrese lze ve formátu MP3 stáhnout 18 nahrávek Schubertových písní nazpívaných Hansem Duhanem za klavírního doprovodu Ferdinanda Folla.
Dostupné na http://www.charm.kcl.ac.uk/content/schubert_songs/index.html.

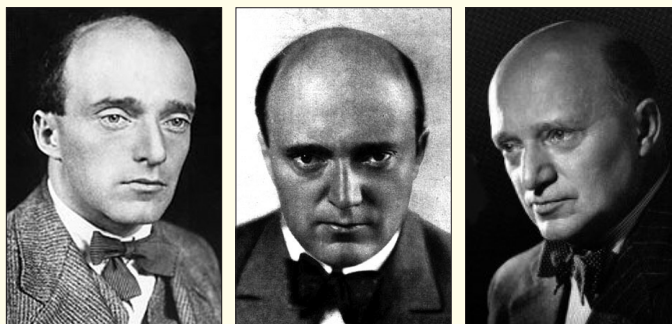
19 David Hamilton (Ed.): *The Metropolitan Opera Encyclopedia: A Comprehensive Guide to the World of Opera*. London, Thames and Hudson 1987, 415 s. (heslo na s. 377).

20 Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 187.

Erich Kleiber (1890–1956)

Významný dirigent s pohnutým osudem, s kterým se Adler setkal v Berlíně. Je pravděpodobné, že Adler byl jeho dirigentským asistentem v berlínské Státní opeře v počátcích své hudební kariéry v letech 1927–1929.

Kleiber se narodil rodičům, kteří pocházeli z jižního Německa, ale seznámili se v Praze a odešli za prací do Vídně. Tam se Kleiber narodil, ale rodiče mu brzy zemřeli. Osiřel v šesti letech. Bydlel u svého dědečka v Praze, ale ten v roce 1900 také zemřel, a tak se desetiletý Kleiber vrátil do Vídně. Studoval gymnázium a žil u své tety. V šestnácti letech slyšel Gustava Mahlera dirigovat jeho šestou symfonii a rozhodl se, že se stane dirigentem. V roce 1908 se vrátil do Prahy studovat na univerzitu filozofii, historii a dějiny umění a současně hudební kompozici na Pražské konzervatoři. Velice záhy se uchytil v Novém německém divadle v Praze, nejdříve jako sbormistr a už v roce 1911 (ve svých 21 letech) debutoval jako dirigent. Potom působil v Darmstadtu, Barmen-Elberfeldu, Düsseldorfu a Mannheimu. V roce 1923 se stal nástupcem Leo Blecha v berlínské Státní opeře. Kleiberovy další zajímavé osudy naleznete v jeho memoárech.^[21]

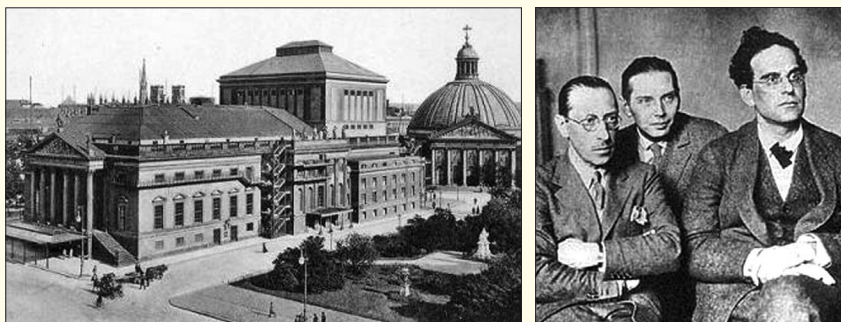

Obrázek 29 a, b, c Erich Kleiber (1890–1956).

21 Russell, John: *Erich Kleiber: a memoir*. London, Andre Deutsch Ltd. 1957.

Státní opera Berlín, 1927–1929

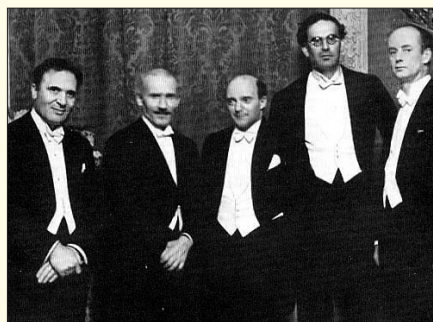
V roce 1927 Adler opustil po čtyřech semestrech univerzitu a odjel do Berlína dělat dirigentského asistenta do „berliner Staatsoper“. Pravděpodobně asistoval dirigentovi Hermannu Weigertovi a dirigentovi a šéfovi opery v jedné osobě Erichu Kleiberovi, které později označil za své učitele. V divadle „Unter den Linden“, nebo také jen „Lindenoper“, jak se také Státní opeře říkalo, zůstal dvě sezony (1927/28 a 1928/29). Dvacetiletý Adler si těžko mohl přát lepší vstup do hudebního světa, než ten, který získal na této prestižní scéně.

Obrázek 30 a, b Státní opera mezi lety 1910 a 1926 (ještě před rozšířením jevištní části). Za divadlem je vidět kupole katedrály sv. Hedviky. Na druhém obrázku jsou některé osobnosti, s kterými se zde Adler setkal: zleva Igor Stravinskij, Ewald Dülberg a Otto Klemperer, Státní opera Berlín, 1928.

Adler ve své knize z roku 1965^[22] vzpomíná na drobnou příhodu z Berlína v sezoně 1927/28. V knize tím ilustruje, že doprovázející umělec z partitury vybírá jen hlavní linii melodie, aby se sólista měl čeho držet:

Vzpomínám si, jak mi během prvního roku mého dirigentského asistování v berlínské Státní opeře můj šéf, zesnulý Hermann Weigert, jeden z největších wagnerovských a straussovských korepetitorů naší doby, dal důležitý úkol: korepetitorovi hlavní role za přítomnosti skladatele Franze Schrekera přednést velmi obtížnou, okázale nafouklou operní partituru, kterou jsem viděl poprvé v životě. Přes mé zoufalé protesty, že partituru neznám, Weigert prohodil: „Všichni přítomní korepetitoři vědí to samé, co vy, ale vy budete doufám schopen předstírat, že to projíždíte.“

Obrázek 31 Na obrázku v Berlíně v létě 1929 pět věhlasných dirigentů, zleva Bruno Walter (1876–1962, dirigent berlínské Městské opery), Arturo Toscanini (1867–1957, právě přecházel z Milána do New Yorku), Erich Kleiber (1890–1956, dirigent berlínské Státní opery), Otto Klemperer (1885–1973, dirigent berlínské Státní opery a Krollovy opery), Wilhelm Furtwängler (1886–1954, dirigent Berlínského filharmonického orchestru).

22 Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 187.

Nové německé divadlo Praha, 1929–1932

Nové německé divadlo

V letech 1929–1932, tedy tři sezony, Kurt Adler pobýval v Praze. Jeho působištěm byla pražská německá operní scéna. Budova Nového německého divadla, později Smetanova divadla a dnes Státní opery Praha, se nachází jako třetí budova po pravé straně na magistrále ve směru: Národní muzeum – budova bývalého Federálního shromáždění – Státní opera Praha. Nové německé divadlo bylo otevřeno 5. 1. 1888 Wagnerovou operou *Mistři pěvci norimberští*. S laskavým svolením autora vynikající publikace^[23] o této kulturní instituci přetiskuji následující historický přehled.

Pražští Němci hráli v 19. století ve Stavovském divadle střídavě s českým souborem. Touha po vlastním divadle vedla v roce 1883 k jednáním o vybudování nové divadelní budovy pro Německý divadelní spolek. V průběhu tří let vznikl stavební plán, který byl předán vídeňskému ateliéru Fellner a Helmer. Na projektu se podílel autor vídeňského Burgtheatru Karl Hasenauer, na stavbě pak také pražský architekt Alfons Wertmüller. Finanční prostředky pocházely ze soukromých sbírek. Svým prostorným hledištěm stejně jako svou neorokokovou výzdobou patří tato divadelní budova k nejkrásnějším v Evropě. Prvním ředitelem Nového německého divadla se stal Angelo Neumann, který pro divadlo získal významné umělce a brzy pozvedl nové divadlo na vysokou uměleckou úroveň mezinárodního významu. Pracovali zde např. dirigenti Carl Muck, Franz Schalk a Leo Blech, ze známých pěvců pak jmenujme alespoň altistku V. Nigrini nebo tenoristu A. Wallnhöfera.

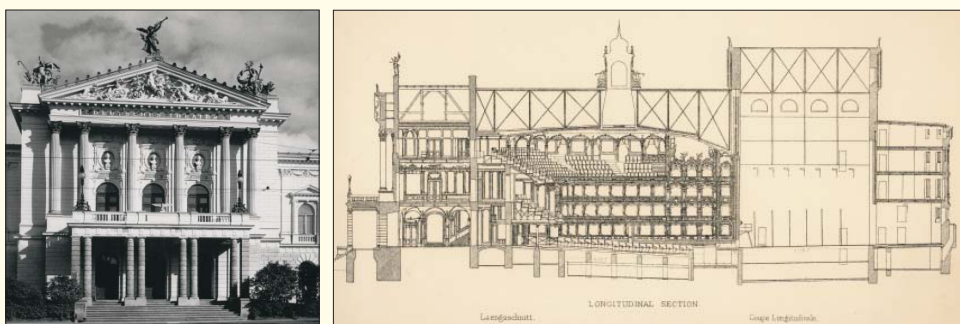
Po Neumannově smrti v roce 1910 se stal v letech 1911–1927 šéfem opery Alexander Zemlinsky, velký dirigent a skladatel, který obohatil pražský kulturní život nedosažitelnými interpretacemi Mozartových děl a významnými inscenacemi děl E. Křenka, P. Hindemitha, E. W. Korngolda, F. Schrekera, i svých vlastních. Také za jeho éry zde působili prvotřídní umělci jako např. M. Müller, M. Hussa, F. Schorr, L. Slezak, R. Tauber, L. Lehmann a další. Za jeho následovníka Georga Szélla byli také uváděni současní autoři. Divadlo mělo obdivuhodně široký repertoár, zahrnující i díla pražských německých skladatelů (F. Finke, T. Veidl, H. Krása). Vždy mělo k dispozici vynikající pěvce (R. Pauly, R. Stevens, K. Baum, H. Hotter ad.). Naposledy se v divadle hrálo 25. 9. 1938, kdy Divadelní spolek vypověděl všechny smlouvy a prodal divadelní budovu československému státu. V průběhu okupace nemělo divadlo pod názvem Německá opera Praha žádný pravidelný provoz, hostovaly zde pouze příležitostně některé německé soubory.

Mezi výjimečné umělecké osobnosti, které zde vystupovaly, patřili dirigenti Gustav Mahler, Richard Strauss, Felix Mottl, Arthur Nikisch a Felix Weingartner a sólisté Anna Bahr-Mildenburg, Berta Lauterer-Foerster, Maria Jeritz, Nellie Melba, Karl Burian, Enrico Caruso, Benjamino Gigli, Jan Kiepura, Richard Kubla a Tino Pattiera. Po osvobození byla budova dána k dispozici nově ustavenému Divadlu 5. května, v roce 1948 byla však připojena k Národnímu divadlu jako jeho součást (od listopadu 1949 s názvem Smetanovo divadlo). Teprve v roce 1992 nabylo divadlo zpátky svou samostatnost jakožto Státní opera Praha. Od té doby navazuje na významné tradice Nového německého divadla, a to nejen prostorem, v němž hraje, ale především dramaturgií a vybudováním vlastního dokumentačního centra, které chce zachytit činnost NDT, protože archiv tohoto divadla je bohužel nenávratně ztracen.

Prvním plodem, který toto úsilí přineslo v nedávné době, je publikace **Státní opera Praha – Historie divadla v obrazech a datech**, která na 600 stranách a téměř 1300 ilustracích zachycuje výhradně operní dění v rozmezí let 1888–2003. V současné době probíhají přípravné práce na druhém dílu, tentokrát zaměřeném na operetu a balet.^[24]

23 Vrbka, T.: *Státní opera Praha – Historie divadla v obrazech a datech*. Praha, Státní opera Praha 2004, 597 s.

24 Dostupné na <http://www.opera.cz/cs/historie.htm>, přetištěno s laskavým svolením Tomáše Vrbky, Státní opera Praha.

Obrázek 32 a, b Průčelí budovy Nového německého divadla ve čtyřicátých letech 20. století a boční řez budovou. [25]

Kurt Adler v Novém německém divadle prokazatelně nenastudoval žádnou premiéru ani obnovené nastudování opery, ale dirigoval reprízy následujících oper [26]:

- **Gustav Adolf Lortzing: Der Waffenschmied (Zbrojář).** Nové nastudování v Novém německém divadle 29. 5. 1930 řídil Max Rudolf.

25 Vrbka, T.: *Státní opera Praha – Historie divadla v obrazech a datech*. Praha, Státní opera Praha 2004, s. 27.

26 Tyto údaje mi poskytl pan Tomáš Vrbka ze svých studijních podkladů k rozsáhlé publikaci *Státní opera Praha – Historie divadla v obrazech a datech*.

Výčerpávající informace o všech představeních, která Kurt Adler dirigoval v Novém německém divadle, by se daly získat z divadelních cedulí v Národním muzeu v Praze. V divadelním oddělení Národního muzea se totiž zachovaly téměř kompletní svázané ročníky divadelních cedulí. Z divadelních almanachů by se dala vyčíst doba jeho angažmá (pokud se ovšem zachovaly roky 1929–1932).

Paní Jitka Ludvová (1943–), která se také jedinečným způsobem věnuje této problematice, uveřejnila v článku *Neues deutsches Theater in Prag* detailní informace o pramenech, z kterých se dá čerpat (*Archiv, knihovna, fundus pražského německého divadla*). Cituji jen malou část tohoto oddílu:

„Podle ústního podání byla nedefinovaná část archivu zničena v posledních dnech války v květnu 1945, při obsazování budovy českými aktivisty.

Různě rozsáhlé a jen zčásti zpracované fragmenty někdejších písemností se nacházejí v těchto fondech:

Divadelní oddělení Národního muzea v Praze: Plakáty, fragmenty personálních spisů, část účtů, neúplná řada divadelních ročenek, korespondence ředitelů českého a německého divadla 1888–1917 ad. S částí tohoto souboru, pocházejícího snad z kartonů odnesených 1920 ze StD [Stavovského divadla], pracovala Pamela Tancsik (*Die Prager Oper heisst Zemlinsky*, Wien 2000).

Archiv hl. města Prahy: Převážně dokumenty z let cca 1927–39, ojediněle starší. Inventář zpracovaly Eva Čakrtová a Marie Lišková (*Nové německé divadlo v Praze 1896–1938/9*, Praha 1990). Podle jejich sdělení byla část osobních spisů zničena na příkaz ředitele Egera v říjnu 1938, po odstoupení Sudet Německu, aby osobní informace v nepovolovaných rukou nevystavily zaměstnance divadla nebezpečí. Se zde uloženými písemnostmi některých odborových organizací divadelníků (např. Bund der deutschen Bühnenangehörigen ad.) pracovala Ursula Stamberg (*Deutschsprachiges Theater in Prag der Zwischenkriegszeit*, dis. Universität Wien 1993).

Německého divadla se týkají i dokumenty vzniklé jeho jednáním s úřady, jež se nalézají zejména ve **Státním ústředním archivu Praha** (fondy Ministerstva školství a Zemského správního úřadu) a v **Archivu hl. města Prahy** (fond Deutscher Theaterverein).

Historický archiv ve **Státní opeře Praha** (založen 1999) pořídil kopie řady existujících dokumentů a shromažďuje další doklady k dějinám domu a k jeho provozu, včetně období 1945–48, kdy v budově sídlily Divadlo 5. května a Velká opera 5. května. Dosažitelné zvukové dokumenty shrnuje J. Kazda (*Nové německé divadlo a jeho zvukový archiv*, Divadelní revue 4, 1993, č. 3, s. 55–58).“

Jitka Ludvová: *Neues deutsches Theater in Prag*. Divadelní revue. Roč. 15, č. 2 (2004), s. 68–72. ISSN 0862-5409.

- ▶ **Kurt Weill: Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny (Vzestup a pád města Mahagonny).** Premiéru v Novém německém divadle 12. 7. 1930 řídil Georg Széll.
- ▶ **Georges Bizet: Carmen.** Nové nastudování v Novém německém divadle 14. 9. 1929 řídil Georg Széll.
- ▶ **Giuseppe Verdi: Il trovatore (Trubadúr).** Nové nastudování v Novém německém divadle 17. 5. 1928 pod názvem *Der Troubadour* řídil Hans Wilhelm Steinberg.
- ▶ **Giuseppe Verdi: Un ballo in maschera (Maškarní ples).** Nové nastudování v Novém německém divadle 15. 7. 1927 pod názvem *Ein Maskenball* řídil Hans Wilhelm Steinberg.
- ▶ **Večer tří aktovek sestavený z oper Ernsta Tocha Die Prinzessin auf der Erbse, Paula Hindemitha Hin und zurück a Ernsta Křenka Schwergewicht oder Die Ehre der Nation.** Večer složený ze tří aktovek měl v Novém německém divadle premiéru 28. 11. 1929 pod taktovkou Maxe Rudolfa.

Německá hudební akademie

V letech 1929–1932 souběžně s dirigováním na Novém německém divadle je Kurt Adler **organizátorem a dirigentem studentského orchestru Německé hudební akademie v Praze.** Jelikož se jednalo o pedagogické působení na státem subvencovaném učilišti, musel Adler pravděpodobně dokládat československému státu své vzdělání. Na dvou vysvědčeních z Vídeňské univerzity a jeho domovském listě z Atzgersdorfu jsou československé kolky s razítkem Ministerstva školství a národní osvěty (viz obr. 15, 23 a 24).

O instituci s původním názvem „Deutsche Akademie für Musik und darstellende Kunst in Prag“ existuje snad jediný souvislý text, a to je podkapitolka z rukopisu Jitky Ludvové: *Německý hudební život v Praze 1880–1939* (s. 163–165). Je k dispozici v knihovně Divadelního ústavu.^[27] S laskavým svolením autorky její nepublikovaný text přetiskuji^[28]:

Jitka Ludvová: Deutsche Akademie für Musik und darstellende Kunst in Prag

Prameny: Výroční zprávy se soupisem studentů a koncertních pořadů, které vydával spolek stejného jména (ročenky z let 1920–1934 jsou ve fondu Státní knihovny v Praze, další ročníky jsou ztraceny). Inspekční zprávy vypracované pro potřeby ministerstva školství (neúplné), SÚA II, inv. č. 1792, sign. 33, kart. 3421. Denní tisk, *Auftakt*, kde byl provoz školy komentován stejně obsírně jako profesionální hudební život.

Literatura: Téma nebylo zpracováno.

Deutsche Akademie für Musik und darstellende Kunst (dále DAM) byla založena v roce 1919 spolkem stejného jména. Vznikla jako soukromý, státem subvencovaný ústav s právem pořádat veřejné koncerty. Škola byla zrušena v roce 1945. Sídila v prostorách bývalého německého lycea ve Vladislavově ulici.

Finanční náklady provozu DAM nesli studenti prostřednictvím školního a členský okruh spolku, skládající se ponejvíce z lépe situovaných vrstev německého obyvatelstva. Větší částky dostávala škola pravidelně od německých měst v pohraničí prostřednictvím jejich hudebních spolků a od německých nástrojařských firem (Koch a Korselt, Förster, výrobci dechových nástrojů), které darovaly škole též hudební nástroje. Školu vedl rektor a administrativní ředitel. Ve funkci rektora se postupně vystřídali A. Zemlinsky (1920–22), C. Ansonge (1923), H. Marteau (1924), A. Zemlinsky (1925–27) a F. Finke (1927–45).

²⁷ **Divadelní ústav**, Celetná 17, 110 00, Praha 1 (www.divadelni-ustav.cz; info@divadlo.cz)

²⁸ Autorka upozorňuje, že její text pochází z roku 1983 a vychází z jejich tehdejších vědomostí. Existuje prý ovšem novější text o této instituci v rozsáhlé publikaci:

Sudetendeutsches Musikinstitut (Hrsg.): *Lexikon zur deutschen Musikkultur: Böhmen, Mähren, Sudetenschlesien*. München, Langen Müller 2000, dva díly: 1. díl A–L; 2. díl M–Z s rejsříkem míst a osob; celkem 1813 s.

Studium na DAM bylo organizováno podobně jako studium na konzervatoři, tj. bylo rozděleno na střední a mistrovskou školu. Studijní plán obsahoval tyto hlavní obory: klavír, housle, violoncello, kontrabas, harfa, flétna, lesní roh, varhany, operní a komorní zpěv, herectví, kompozice, dirigování a dějiny hudby, které od založení až do roku 1938 přednášel E. Steinhard. V pozdějších letech byly studijní možnosti postupně rozšířeny o hoboj, anglický roh, fagot, trubku, bicí nástroje, divadelní režii a divadelní výtvarnictví. Vedle hlavních oborů se vyučovalo i dalším předmětům tvořícím tzv. seminář: harmonie, kontrapunkt, hudební formy, instrumentace, organologie, intonace, komorní hra, sborový zpěv, doprovod sboru a písní, liturgický zpěv, hra partitur, nauka o varhanách, deklamace, anatomie hlasu, mytologie, hudební výchova, technika vyučování, estetika, dějiny výtvarného umění a literatury, dějiny náboženství a jazyky včetně češtiny.

Počet posluchačů: rok 1921 – 192; rok 1922 – 236; rok 1928 – 286; rok 1930 – 254, počet studentů byl snížen pro nedostatek učeben a finančních prostředků; rok 1935 – 178, počet posluchačů byl snížen ze stejných důvodů. (Na české konzervatoři studovalo v roce 1928 505 studentů, v roce 1935 540 studentů. Tato čísla udávají výroční zprávy konzervatoře z příslušných let.) Většina studentů DAM byla německé národnosti (z českých zemí, Německa a Rakouska), dále studovali v Praze Švédové, Jihoslované, Maďaři, Rusové, ojediněle příslušníci zámořských států. Značný počet posluchačů navštěvoval školu formou mimořádného studia, což mělo negativní odraz v obtížné stabilizaci orchestrálního tělesa školy.

První mistrovská třída DAM byla otevřena v roce 1920 (C. Ansozge – klavír). V dalších letech následovaly mistrovské třídy kompozice (1921 – Zemlinsky), houslí (1922 – H. Marteau), cembala (1933 – Jos. Langer) a violoncella (1933 – E. Kurtz). Po odchodu některých z těchto osobností z Prahy převzali mistrovské třídy W. Schweyda – housle, 1927; F. Finke – kompozice, 1927; F. Langer – klavír, 1933. Celkový počet učitelů DAM se pohyboval kolem 40. Učitelé instrumentálních oborů působili současně s pedagogickou činností jako sólisté, komorní hráči nebo členové orchestru Německého divadla (zejména hráči na dechové nástroje). Z cizinců, vázaných v Praze delším angažmá, vyučovali na DAM dále M. Frank (violoncello a komorní hra, 1924–28), H. von Schmeidel (dirigování, vedení orchestru, 1926–29) a G. Széll (dirigování, vedení orchestru, 1929/37).

Veřejný koncertní provoz DAM probíhal po několika liniích. Nejběžnější formu představovaly sólistické studentské koncerty v počtu 10–15 ročně, na nichž zazníval klasicko-romantický repertoár, běžný při instrumentálním studiu (celkem asi 50 % veškerého provedeného repertoáru), dále předklasická hudba, zastoupená asi 15 %, a hudba 20. století, tvořící přibližně 35 % repertoáru provedeného studenty. Relativně samostatnou koncertní řadu uskutečňovanou v nepravidelných intervalech představovaly tzv. historické koncerty, s případnou přednáškou E. Steinharda, které provázely Steinhardovu výuku dějin hudby. Repertoár byl pragmaticky označován názvem „Alte Meister“ a zabíral předklasickou tvorbu a méně známou tvorbu klasicismu. Na koncertech vystupovali studenti, učitelé, případně pěvci Německého divadla. Jako třetí linii veřejného koncertního podnikání DAM uvádíme vokálně orchestrální večery pořádané zpravidla vlastními silami školy s ojedinělou posilou ve sboru nebo v orchestru z profesionálních těles. Jde zejména o následující pořady: 28. 4. 1923 – Cherubini: Rekviem c moll, 13. 6. 1925 – Mendelssohn: Paulus, 13. 5. 1926 – Schubert: Mše As dur, 31. 3. 1928 – Bach: Janovy pašije, 12. 11. 1932 – Haydn: Mše d moll, 2. 3. 1934 – Haydn: Stvoření světa, 8. 3. 1935 – Brahms: Německé rekviem, 16. 11. 1936 – Pergolesi: Oratorium Stabat Mater, 3. 12. 1937 – Mozart: Rekviem.

Z okruhu učitelů DAM vyšlo několik komorních sdružení. Řadu let se účastnilo německého hudebního provozu Pražské trio (Prager Trio), založené roku 1925 pianistou F. Langerem, houslistou W. Schweydou a violoncellistou M. Frankem. Po Frankově odchodu z Prahy se stal členem sdružení maďarský violoncellista Vilmos Palotai. Trio vystupovalo na samostatných koncertech i v německém komorním spolku a hojně zajíždělo do zahraničí. Široký repertoár souboru zahrnul vedle klasických děl i řadu opusů ze soudobé tvorby (Jirák, Foerster, Pfitzner, Petyrek, Veidl, Pizetti, Ravel, Pinke). Krátce před druhou světovou válkou bylo založeno Neue Prager Trio (Nové pražské trio), složené též z učitelů DAM (Eugen Kalix – klavír, Karl Kalliwoda – housle, Eduard Neumann – violoncello). Z okruhu učitelů DAM a současně hráčů divadelního orchestru vyšlo Dechové kvinteto Německého divadla ve složení Emanuel Klicpera – flétna, Angelo Avanzini – hoboj, Willy Jirtschak – klarinet, Franz Roztočil – fagot, Gustav Friedrich – lesní roh, které vystupovalo od konce 20. let a prokázalo cenné služby soudobé tvorbě.

Městská opera Berlín, 1932–1933

V letech 1932–1933 byl Adler dirigentem berlínské Městské opery, známější pod jménem Charlottenburská opera. Městská opera v Charlottenburgu ovšem neplatila za nejlepší v Berlíně. Nejlepší pověst doma i v cizině požívala Státní opera Unter den Linden s šéfem opery Erichem Kleiberem, kde Adler začínal v roce 1927 jako dirigentský asistent, a Kroll Oper pod Otto Klempererem jí byla vážnou soupeřkou.

Berlínskou Městskou operu tehdy vedl prof. Carl Ebert a jeho asistentem byl Rudolf Bing (9. 1. 1902 Vídeň – 2. 9. 1997 New York), pozdější ředitel Metropolitní opery v New Yorku v letech 1950–1972. Můžeme tam v té době nalézt dirigenty, jako byli Fritz Busch, Bingův bratranec Paul Breisach, Caspar Neher nebo Fritz Stiedry. Bing ve svých pamětech podává charakteristiku berlínské Městské opery v této době:

„Charlottenburská opera se pod Ebertovým vedením odlišovala od jiných operních scén především dokonalou divadelní režii. Kromě Eberta u nás působil i Jürgen Fehling a Gustav Gründgens, který nám narežiroval Offenbachovu operetu, svižnou a jiskřící znamenitým komickým spádem. ...

Městská opera v Charlottenburgu byla mnohem moderněji vybavená než darmstadtská divadla, má kancelář měla lepší osvětlení, lepší topení – a skutečnou umývárnu dole ve vestibulu místo džbánu na vodu a umývadla. Byl tu i schopný sekretariát, skládající se ze slečny Luisy Berhardové a paní Hildy Lorenzové. Seděly u svých stolků ještě po dvaceti letech a pomáhaly mi organizovat pěvecké konkurzy, když jsem přijel do Berlína jako ředitel největší světové opery.“^[29]

Obrázek 33 a, b, c Budova, průčelí a vestibul berlínské Městské opery v Charlottenburgu. Budova byla během druhé světové války zcela zničena a na jejím místě byla postavena moderní budova opery, která s tou původní nemá nic společného.

V Městské opeře v roce 1933 Adlera zastihl nástup nacismu.

Adler a hudební exil, 1933–1938

Volby v roce 1933 v Německu vynesly k moci Hitlera a jeho NSDAP. Krátce nato začaly čistky, které se nevyhnuly ani hudební kultuře. Adler v roce 1933 odchází z pozice dirigenta berlínské Městské opery a uchyluje se do Vídně. Stihl ho stejný osud jako stovky jiných umělců židov-

²⁹ Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 42.

ského původu nebo jiného uměleckého, politického, popř. náboženského smýšlení. Německý hudební trh muselo opustit řádově nejméně 500, ale možná až 4000 hudebníků.^[30]

Situaci v Berlíně a následně Vídni roku 1933 barvitě popisuje ve svých vzpomínkách umělecký manažer Rudolf Bing. Nebyl sice židovského původu jako Adler, ale byl sociálně-demokratického smýšlení.

„Několik dní po změně vlády jsem byl právě v Ebertově kanceláři, když se ozvalo zaklepaní na dveře, vešel náš zřízenec v livreji a hlásil: ‚Pane profesore, je tu SA.‘ A vtom už vpochodovalo do místnosti několik uniformovaných esamanů a oznámili nám, že jsme propuštěni z Městské opery. ...

Konečně mi svitlo, jak se věci mají, a že nejen žádné odškodnění nedostanu, ale že budu moci mluvit o štěstí, když mě nakonec nezavrou. SA obkličovali lidi v ulicích, vhnáli je do nákladních aut a odváželi bůhvíkam. Sbalil jsem si kufry a odjel do Vídně. ...

Náš první problém ve Vídni byl nedostatek peněz. Naštěstí nám okamžitě vypomohla má sestra s manželem, úspěšným průmyslníkem. Dalším problémem bylo, že jsem se ocitl bez zaměstnání. Plánů jsem měl habaděj, od otevření vlastní divadelní agentury až po převzetí všech vídeňských divadel pod svou správu – ale nic konkrétního z toho ovšem nevzešlo. Jaro roku 1933 bylo všude neradostné a beznadějné.“^[31]

Umělci opouštěli Německo a hledali uplatnění v Československu, Rakousku a Švýcarsku, což byly země, kde neměli jazykové bariéry. Mezi další cílové země patřily Velká Británie, USA a Sovětský svaz. Sionisticky zaměřeni židovští hudebníci zamířili do Palestiny.

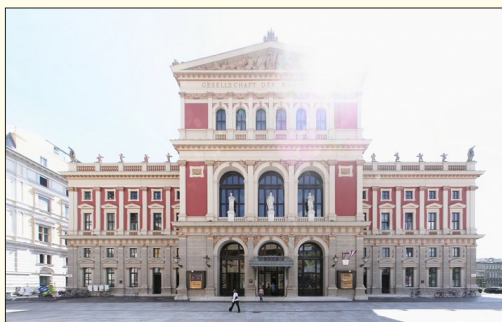
Rudolf Bing se ještě před pozdější emigrací do Velké Británie pokoušel společně s Gerhardem Scherlerem a Hansem Oppenheimem dát v roce 1933 dohromady operní sezonu v českých (tehdy spíše německých) Teplicích. Akci, která měla pozvednout německý kulturní život v tomto městě, subvencovalo kuriozně německé ministerstvo propagandy. Peněz však bylo málo a o Vánocích vyhlásili úpadek.^[32]

Kurt Adler odchází v roce 1933 také do Vídně a diriguje koncertní orchestr „Grosser Musikvereinsaal“, což je hlavní stánek vídeňské filharmonie. Zakládá ve Vídni operní společnost „Unio“. Na rozdíl od Binga byl schopen akce, ale je otázka, s jakým úspěchem, když ještě téhož roku přijímá angažmá na Ukrajině jako hlavní dirigent kyjevské Státní opery (1933–1935). V letech 1934–1935 diriguje ještě orchestr kyjevské Hudební konzervatoře a v roce 1935 odchází dále na východ do Volgogradu (tehdejšího Stalingradu). V roce 1935 zde zakládá Stalingradskou filharmonii a v letech 1935–1937 působí jako její hudební ředitel a hlavní dirigent. Zároveň je profesorem operní třídy stalingradské Hudební konzervatoře.

30 Heister, Hanns-Werner: Musik. In: *Handbuch der deutschsprachigen Emigration 1933–1945*. Hg. von Claus-Dieter Krohn, Patrik von zur Mühlen, Gerhard Paul und Lutz Winckler. Darmstadt 1998, s. 1032–1049.

31 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 44.

32 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 43–44.

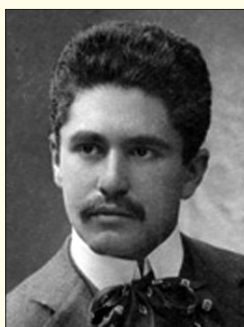

Obrázek 34 a, b Budova „Musikverein“ ve Vídni a její hlavní sál s vynikající akustikou „Grosser (goldener) Musikvereinsaal“ pro 2000 posluchačů. Je to domov vídeňských filharmoniků. ^[33]

Tehdejší Sovětský svaz byl do roku 1936 významným centrem německy mluvící hudební emigrace. Kromě Kurta Adlera se sem uchýlili dirigenti Hans Walter David, Oskar Fried, Jascha Horenstein, Kurt Sanderling, Eugen Szenkar nebo Heinz Unger, dále skladatelé Philip Herschkowitz, Hans Hauska, Herbert Zipper, pěvkyně Charlotte Eislerová, hudební pedagog Hermann Reichenbach nebo hudební vědec Hans Emsheimer. ^[34]

Kurt Adler, Karl a Vally Weiglovi a Emanuel Feuermann míří do USA

Prof. Karl Weigl byl Adlerovým učitelem hudební teorie a zdá se, že společně emigrovali do USA a jejich vzájemné vztahy a známosti dále ovlivňovaly Adlerův osud v emigraci.

Obrázek 35 a, b, c, d Karl (Ignaz) Weigl (6. 2. 1881 Vídeň – 11. 8. 1949 New York). Na čtvrtém fotu s manželkou Vally.

Weiglovými učiteli byli Alexander Zemlinsky, Robert Fuchs, Anton Door a Guido Adler. Doktorát z muzikologie Weigl získal v r. 1904. V tomtéž roce se připojil k zakládajícím členům vídeňského spolku „Vereinigung schaffender Tonkünstler“. Jeho hudbu ovlivňovali Brahms, Wolf, Mahler a pozdní romantismus. V letech 1904–1906 působil jako dirigentský asistent ve vídeňské opeře, kterou vedl Gustav Mahler. Sám Mahler uvedl několik Weiglových děl ve svém aranžmá (1907, 1910). Weigl byl skladatelsky velice aktivní. Svou první symfonii uvedl v premiéře v Curychu, kde také získal vydavatelskou smlouvu. V roce 1910 se oženil, 1911 se mu narodila dcera Maria, ale manželství skončilo v r. 1913 rozvodem. V první světové válce

³³ Dostupné na http://de.wikipedia.org/wiki/Wiener_Musikverein

³⁴ Heister, Hanns-Werner: Musik. In: *Handbuch der deutschsprachigen Emigration 1933–1945*. Hg. von Claus-Dieter Krohn, Patrik von zur Mühlen, Gerhard Paul und Lutz Winckler. Darmstadt 1998, s.1036.

bojoval v Chorvatsku. Jeho hudba pak byla poznamenána silným pacifismem a jeho vřelým vztahem k přírodě. Weigl byl vášnivým turistou a horolezcem.

V roce 1918 začal učit hudební teorii na Vídeňské konzervatoři, v roce 1928 byl státem jmenován profesorem a v roce 1929 se stal profesorem muzikologie na Vídeňské univerzitě.

Weigl měl mnoho žáků, mezi nimi i řadu anglických a amerických, kteří přijížděli na letní kurzy do Salcburku. Mezi jeho žáky patřili kromě Kurta Adlera např. Ernst Bacon, Hanns Eisler, Erich Wolfgang Korngold, Erich Zeisl, Frederic Waldman, Charles Rosen, Roman Totenberg, Alice Ehlers, Henriette Michelson nebo Daniel Sternberg.

Obrázek 36 a, b, c Vally Weiglová (Valerie Picková) 11. 9. 1894 Vídeň – 25. 12. 1982 New York. Třetí foto pochází z r. 1980.

Vally Weiglová. Nadaná hudebnice Valerie Picková^[35] studovala ve Vídni u Guido Adlera (1855–1941) a Karla Weigla, za kterého se v roce 1921 provdala a v roce 1926 se jim narodil syn Wolfgang Johannes. V říjnu 1938 Weiglovi emigrovali do USA. Po manželově smrti (11. srpna 1949) začala Vally komponovat a věnovala se muzikoterapii. Vally společně s žáky jejího manžela zřídila nadaci, která se stará o odkaz Karla Weigla. Fond dokumentů o K. Weiglovi v knihovně Yaleovy univerzity obsahuje čtyři Adlerovy dopisy adresované Vally Weiglové a vzpomínky Kurta Adlera na K. Weigla.^[36]

Cesta do emigrace. V životopisných informacích o K. Weiglovi^[37] se tvrdí, že Kurt Adler a Emanuel Feuermann^[38] společně s Weiglovými dorazili 9. října 1938 do New Yorku na palubě

³⁵ Dostupné na http://de.wikipedia.org/wiki/Vally_Weigl

³⁶ **Yale University Library**, Irving S. Gilmore Music Library, *The Karl Weigl Papers*. MSS 73, fol. 29/934; Adler, Kurt. – 1952–1970. – 4 items; fol. 26/835 Reminiscences about Weigl. (Adresa knihovny: Irving S. Gilmore Music Library, Yale University Library, 120 High Street; P. O. Box 208240, New Haven, Connecticut 06520-8240; <http://www.library.yale.edu/musiclib>; musiclibrary@yale.edu.) Informace o fondu jsou dostupné na <http://webtext.library.yale.edu/xml2html/Music/wgl-d.htm>. Celý fond MSS 73 má 4,5 bm.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ **Emanuel Feuermann (1902–1942)**

Emanuel Feuermann byl violoncelista. Narodil se 22. 11. 1902 v Kolomyji (německy Kolomea) v Haliči, zemřel 25. května 1942 v USA. Jeho učitelem byl kromě jiných Friedrich Buxbaum (1869–1948), koncertní mistr Vídeňské filharmonie (srovnej Adlerův rodokmen/!, jistý Buxbaum byl manžel jeho tety z Vídně, rok narození by odpovídal odhadu).

(Dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Feuermann; <http://www.cello.org/cnc/feuerman.htm>)

holandské lodi SS Statendam (linka Rotterdam–New York). S emigrací do USA jim pomohl Ira Arthur Hirschmann (1901–1989).

Obrázek 37 a, b, c Emanuel Feuermann (22. 11. 1902 Kolomea, Halič – 25. 5. 1942 New York). První fotografie je výřezem obálky Feuermannova životopisu od Annette Morreau.

Feuermannův styl hry charakterizuje Orlando Cole: „Jeho hra byla nejen vždy plně kontrolovaná, ale i hudebně velmi krásná. Každý tón zazněl čistě a bez skřípotu a Feuermann působil dojmem, že nevynakládá téměř žádné úsilí. Byl ten nejlepší hráč na smyčcový nástroj, jakého jsem měl kdy možnost slyšet ve smyslu krásy a lehkosti projevu a samozřejmě úžasné virtuozity.“ Gerald Moore, jeho pravidelný klavírní doprovod, vzpomíná na jeho hru slovy: „...perfektní intonace, průzračná artikulace, krása tónové kvality a absolutní rytmické mistrovství. Všechny tyto atributy byly páteří jeho umění. Z tohoto základu se nechal volně unášet svou představivostí. Jeho hra – jako on sám – měla vkus, a i přes jeho prudký temperament vždy udržel vše pod kontrolou a působil dojmem největší možné uvolněnosti.“

Janof, T.: *Conversation with Orinaldo Cole*. (Dostupné na <http://www.cello.org/Newsletter/Articles/cole/cole.htm>; <http://www.konzervator.brno.indos.cz/Cello/Encyklopedie/default.htm>)

Emanuel Feuermann (1902–1942) byl již za svého krátkého života všeobecně považován za mistra kvalit zcela ojedinělých. Dle názoru Artura Rubinsteina to byl „nejlepší cellista všech dob“ (1), pro Jaschu Heifetze se stal prvním cellistou hodným trvalé spolupráce; plných devět let po Feuermannově smrti tento výjimečný houslista odmítal hrát s kýmkoliv jiným. Dirigenti nejzvučnějších jmen ho s nadšením zasvěcovali do svých projektů. Například Toscanini ho označil za „největšího“ a prohlásil, že „není violoncellisty kromě Feuermanna“ (2), Széll hovořil o „eleganci a nobilese, přítomné v jeho hře“ a o jeho „bezvadné způsobilosti sloužit nejzářivějším uměleckým cílům“ (3). Předčasná smrt v průběhu běžné operace roku 1942 však Feuermanna zastihla v pouhých 39 letech, dříve než měl příležitost vybudovat kariéru nesmírností srovnatelnou s Heifetzovou či Casalovou. Avšak i dnes, více než půl století po jeho úmrtí, panuje mezi cellisty, jimž bylo dopřáno zažít jeho živé vystoupení či slyšet nahrávky, názor, že Feuermannovo mistrovství ve světě dosud nenalezlo obdoby. Jeho působivý a nenucený projev svědčí nejen o neobvyklém hudebním citění, nýbrž i o k dokonalosti se blížící obratnosti v řemeslném ovládnutí nástroje.

Brinton Smith: *Technické a interpretační metody Emanuela Feuermannova*.

Dostupné na <http://www.konzervator.brno.indos.cz/Cello/Encyklopedie/default.htm>.

Feuermannovy biografie:

Morreau, Annette: *Emanuel Feuermann*. New Haven, Conn. [u.a.], Yale Univ. Press, c2002, 352 s., obsahuje 1 CD.

Itzkoff, Seymour W.: *Emanuel Feuermann, virtuoso: a biography*. Schweinfurt, Maier 1995, 254 s.

Obrázek 38 a, b, c Ira Arthur Hirschmann (1901–1989) pomohl Adlerovi a mnoha dalším hudebníkům z evropských zemí emigrovat do USA. Na druhém obrázku (třetí zprava) v červnu 1946 je v Německu jako generální inspektor U.N.R.R.A. Na třetím obrázku je obálka jeho pamětí, které vyšly v roce 1994. ^[39]

Na Yaleově univerzitě v USA jsem si ověřil, že šlo skutečně o našeho Kurta Adlera ^[40]. Datum 9. října 1938 ovšem nesouhlasí s datováním Adlerova víza – listinou, která je součástí kolekce dokumentů, které jsem získal z newyorského antikvariátu Garryho Gosena. Je tedy otázka,

39 Ira Arthur Hirschmann (1901–1989)

Ira Arthur Hirschmann (1901–1989) byl významný a úspěšný muž mnoha talentů. Byl obchodník, ale také diplomat, protinacistický bojovník, ale také průkopník rozhlasového vysílání a respektovaný autor řady publikací. Základní téma jeho života a jeho nehlubší vášeň však byla hudba. Jako zakladatel a prezident vlivných „New Friends of Music“ otevřel bohatý svět komorní hudby americké veřejnosti. Hirschmann spolupracoval s mnoha hudebními velikány 20. století, mnozí byli jeho osobní přátelé. V jeho pamětech se objevuje Artur Toscanini, Artur Schnabel – s kterým studoval klavír, Bruno Walter, Lotte Lehmannová, Arnold Schonberg, Rudolph Serkin, Béla Bartók a mnozí další. Hudba pro něj byla životodárný zdroj, který často hrál rozhodující roli ve všech jeho aktivitách. Ve třicátých a čtyřicátých letech 20. století pomohl mnoha hudebníkům z Evropy uprchnout před nacisty. Později v roce 1944 jako speciální Rooseveltův vyslanec v Ankaře pomáhal zachraňovat tisíce židovských uprchlíků z Rumunska, Bulharska a Maďarska. Těsně po válce se jako diplomat staral o osudy 1,5 až 2 milionů evropských Židů, kteří se už nechtěli nebo nemohli vrátit do svých původních domovů. Dvě třetiny z nich nakonec odešly do Izraele.

Tento člověk během svého života vykonal obdivuhodné dílo, ale informace o něm se musejí doslova dolovat. Abych alespoň něčím přispěl k jeho publicitě, sestavil jsem seznam jeho literárních prací. (První dvě fotografie pocházejí od The Simon Wiesenthal Center, 9760 West Pico Boulevard, Los Angeles, California 90035.)

Hirschmannovy publikace:

Hirschmann, Ira: *Life line to a promised land*. New York, Vanguard press, 1946, 214 s.

Hirschmann, Ira: *The embers still burn: an eye-witness view of the postwar ferment in Europe and the Middle East and our disastrous get-sofwith-Germany policy*. New York, N. Y., Simon & Schuster 1949, 272 s.

Hirschmann, Ira: *Caution to the winds*. New York, D. McKay Co. 1962, 312 s.

Hirschmann, Ira: *Red star over Bethlehem: the Soviet influence in the Middle East*. London, Arthur Barker c1971, 192 s.

Hirschmann, Ira: *Questions and answers about Arabs and Jews*. Toronto, London, Bantam 1977, 125 s.

Hirschmann, Ira: *The awakening: the story of the Jewish National Fund*. New York, Shengold 1981, 122 s.

Hirschmann, Ira Arthur: *Obligato: untold tales from a life with music*. New York, NY, Fromm International Pub. Corp. 1994, 133 s.

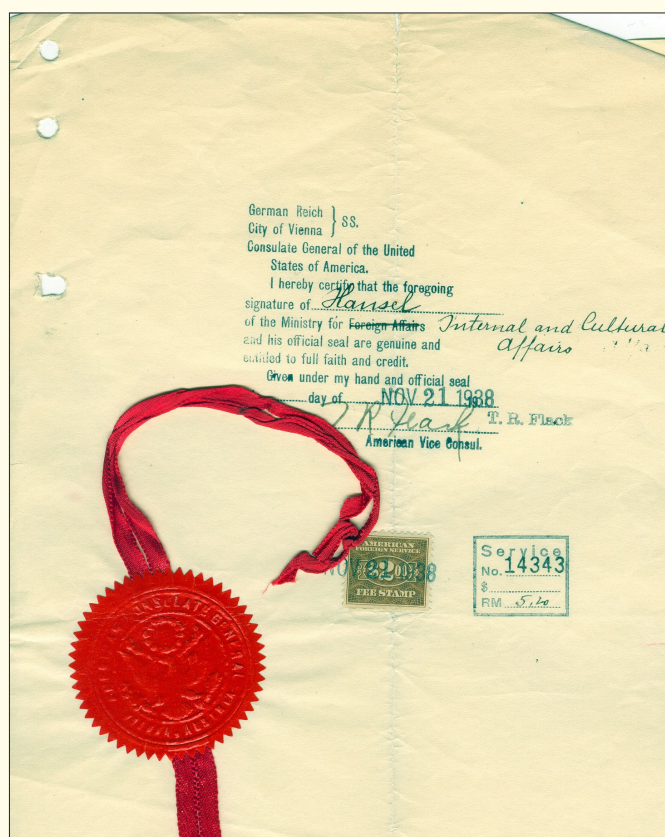
40 Yale University Library, Irving S. Gilmore Music Library, *The Karl Weigl Papers*. MSS 73, fol. 26/835 Reminiscences about Weigl.

Zpráva z knihovny Yaleovy univerzity: „We have consulted the biographical files in the Weigl Papers, MSS 73, fol. 26/835, which contains reminiscences by Adler and confirmed that the Kurt Adler in the Weigl papers is the one who became the conductor and chorus master of the Metropolitan Opera in New York, therefore was born on March 1, 1907 in Neuhaus, Bohemia and died on September 21, 1977 in Butler, New Jersey (according to Baker’s *Biographical Dictionary of Musicians, Centennial Edition*. Nicolas Slonimsky, Editor Emeritus. Schirmer, 2001).“

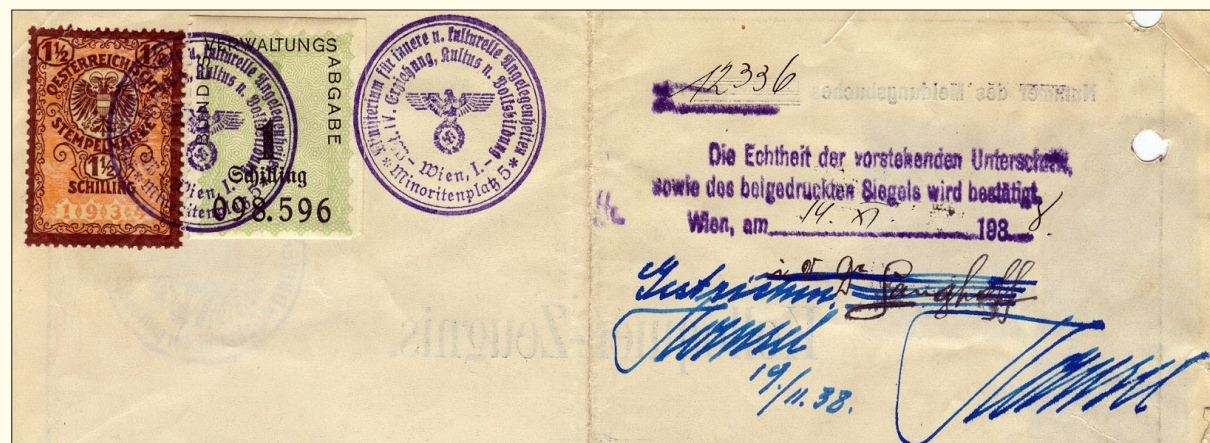
zda Adler s tímto dokumentem vycestoval, nebo zda mu byl dodatečně zaslán. S touto listinou byla zapečetěnou stužkou pravděpodobně (stužka byla později rozstřižena) spojena dvě Adlerova vysvědčení z roku 1927, kdy odchází z řádného univerzitního studia a pokračoval korespondenčně. Tyto listiny (navíc ještě domovský list z Atzgersdorfu) kupříkladu oficiálně předkládal kdysi Ministerstvu školství a národní osvěty v Praze, zřejmě aby mohl působit jako pedagog na „Německé hudební akademii“ (jsou na nich československé kolky orazítkované československým ministerstvem školství). Pravost listin byla v Rakousku ověřena 14. listopadu 1938, sedm dní před datováním amerického víza.

Obrázek 39 a, b Holandská loď SS Statendam III (1929–1940), na které Kurt Adler a Emanuel Feuermann společně s Weiglovými údajně 9. října 1938 dorazili do New Yorku.

Obrázek 40 Adlerovo vízum do USA datované 21. 11. 1938

Obrázek 41 Zadní strana Adlerova vysvědčení z ústní zkoušky (z kolegia/cvičení o notovém zápisu v 15. a 16. století) na Filozofické fakultě Vídeňské univerzity. Úřední ověření pravosti je datováno 14. 11. 1938.

Obrázek 42 Zadní strana Adlerova výstupního vysvědčení z Filozofické fakulty Vídeňské univerzity. Úřední ověření pravosti je datováno 14. 11. 1938.

První léta v USA

Adler v USA nejdříve vystupuje jako pianista. V letech 1938–1939 absolvuje tři transkontinentální koncertní turné. Adlera pravděpodobně zastupovala agentura Eriky Semonové^[41].

Friendship House

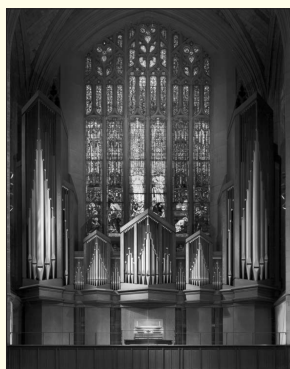
Ve svém profesním životopise Adler uvádí působení ve „Friendship House“ v New Yorku v letech 1939–1941. Friendship House byl křesťanský projekt presbyteriánské církve^[42], který sponzorovaly „Greater New York Federation of Churches“, „Immigrants Conference of 1939“

41 Erika Semonová byla koncertní manažerka, narodila se 20. března 1882 v Berlíně. V Evropě zastupovala Metropolitní operu, byla zakladatelkou „Organisation Artistique Internationale“ se sídlem v Paříži. V roce 1938 odešla do USA a připojila se k organizaci „National Concert and Artists Corporation“ v New Yorku. Dne 20. května 1943 v New Yorku umírá.

42 Presbyteriánská církev je protestantská denominace, vznikla z puritanismu a je kalvinisticky a liberálně zaměřená. V USA má v současné době 2,4 milionu členů.

Dostupné na [http://en.wikipedia.org/wiki/Presbyterian_Church_\(USA\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Presbyterian_Church_(USA)).

a „American Committee for Christian Refugees“, „Dům přátelství“ byl projevem pohostinnosti vůči uprchlíkům z Evropy a měl jim sloužit jako sociální, vzdělávací a kulturní centrum. Centrum bylo formálně otevřeno 20. 5. 1940 na adrese 1010 Park Avenue a na jeho chodu a aktivitách se podíleli sami emigranti. Čestnou předsedkyní správní rady byla W. J. Schieffelinová, která symbolicky přijala klíče od reverenda C. V. Browna.^[43] Kurt Adler byl od samého počátku hudebním ředitelem centra, ale zda tu neformálně pracoval už v roce 1939 se dá těžko ověřit. Při slavnostním otevření centra 20. 5. 1940 byl také představen program koncertů, které se konaly každé první a třetí úterý v měsíci.

Obrázek 43 a, b, c Sídlo Friendship House na adrese 1010 Park Avenue. První foto je asi z roku 1945. Druhé foto je z interiéru katedrály, zde se konaly koncerty. Třetí foto je ze současnosti.

The music department of Friendship House, new emigré center at 1010 Park Avenue that will be dedicated tomorrow night, announces a program of activities whereby young emigré and American musical artists will be provided with debuts without cost, professional refugee and American musicians will be brought together for a series of concerts, and amateur musicians will receive an opportunity to gain experience in sight-singing and ensemble work.

Dr. Kurt Adler will head the music department, and associated with him will be Reinald Werrenrath, Eva Sanderson Child and Dr. Otto Strauss. The first concert they have arranged will be presented tomorrow night at the dedication ceremony, when a program will be given by Mr. Werrenrath baritone; Judith Hellwig, soprano; Ruth Kisch-Arndt, contralto, and Werner Gebauer, violinist.

Next season two series of subscription concerts by well-known artists will be presented on the first and third Tuesdays of the month in the Friendship House concert hall.

Obrázek 44 a, b Článek *New York Times* ze dne 19. 5. 1940. Na obrázku vpravo je lokalizace Friendship House, 1010 Park Avenue, New York. Je to na Manhattanu, zhruba uprostřed jihovýchodní strany obdélníkového Centralparku. Tato lokalizace sídla Friendship House je spolehlivě ověřená.

Z novin se také dozvídáme, že 1. června 1940 se Kurt Adler zúčastnil **recepce organizované „Americkými přáteli Československa“**, jejímiž čestnými předsedy byli prezident Edvard Beneš a dr. Nicholas Murray Butler, prezident Kolumbijské univerzity v New Yorku. Na recepci pan Edgar M. Clark s manželkou představili fond založený pro financování ambulantních zdravotnických potřeb pro československé vojáky, kteří se připojili k francouzské armádě, ale neměli prostředky na financování těchto věcí. Na recepci mezzosopranistka Olga Forraiová zpívala

⁴³ Informace pocházejí z deníku *New York Times* ze dnů 19. a 21. 5. 1940.

lidové písně za klavírního doprovodu Kurta Adlera a mladí Čechoslováci tančili v krojích. Stručnou zprávu o situaci československých vojáků podala v dopise Martina Aignerová, která sloužila s Červeným křížem ve Francii.^[44]

Dne 12. 10. 1940 se v *New York Times* objevila zpráva o plánovaném hudebním programu Friendship House. Kurt Adler naplánoval dvě série po šesti koncertech. **Sezonu a první sérii má zahájit 5. 11. 1940 program československé hudby.**

Mají se představit následující umělci: Judith Hellwigová, Renée Trierová a Marita Farellová (soprán); Alice Howlandová (mezzosoprán); Ruth Kischová-Arndtová a Hertha Glatzová (kontraalt); Reinald Werrenrath (baryton); Robert Goldsand, Germaine Leroux a Bernardo Segal (klavír); Yella Pessl (spinet/harpsichord); dr. Clarence Dickinson (varhany); Rudolph Kolish a Roman Totenberg (viola); Eric Simon (klarinet); „Perolé String Quartet“ a dirigenti Georg Széll a Hermann Weigert. První série bude dále pokračovat následujícími programy: černošské písně (19. 11.), díla emigrantů interpretovaná americkými umělci (3. 12.), scény málo známých oper (17. 12.), koncert věnovaný francouzským a vídeňským operetám (31. 12.), písně současných skladatelů (14. 1.). Druhá série má být zahájena 28. 1. a evropští umělci budou interpretovat hudbu žijících amerických skladatelů. Pokračovat bude písněmi Wolfa a Mahlera (11. 2.), wagnerovským programem (25. 2.), skandinávským programem (4. 3.), komorní hudbou (18. 3.). Poslední koncert bude věnován vokálním a varhanním dílům (1. 4.).^[45]

Výtěžek všech koncertů byl věnován na provoz emigrantského centra Friendship House.

Dne 6. 11. 1940 noviny informují o zahajovacím koncertu. Adler naplánoval představit newyorskému publiku díla českých skladatelů Dvořáka, Suka, Bendy^[46], Voříška^[47], Smetany a Martinů i české lidové písně.

Roman Totenberg, violinist, opened the program with Dvorak's *Sonatina in G major, Op. 100* and Suk's "Un poco triste" and "Burllesque." Robert Goldsand, pianist, then played pieces by Benda, Vorisek, Smetana and Martinu. Marita Farell, soprano of the Metropolitan Opera Association, contributed

the third group of Czech operatic arias and folk songs. The concert was concluded with Dvorak's *Trio Op. 90* played by Mr. Totenberg and Fritz Magg, 'cellist, and Adolf Baller, piano.

The concerts, which will be given every first and third Tuesday of the month, will be under the direction of Kurt Adler, who played the accompaniments last night.

Obrázek 45 Článek *New York Times* ze dne 6. 11. 1940.

V centru Friendship House nebyl Adler jen ve funkci hudebního ředitele, který vytváří program koncertů, ale koncerty také sám režíroval, doprovázel sólisty na klavír a dirigoval orchestr. Koncerty ve Friendship House měly vysokou úroveň a v novinách byly avizovány se stejnou vahou jako program Metropolitní opery. V emigrantském centru působil Adler také jako pedagog. Byl učitelem klavíru, teorie a komorní hudby.

44 Informace pocházejí z deníku *New York Times* ze dne 2. 6. 1940.

45 Informace pocházejí z deníku *New York Times* ze dne 12. 10. 1940.

46 Jan Jiří Benda (* 30. 6. 1722 Staré Benátky u Mladé Boleslavi – 6. 11. 1795 Kostřice/Kostritz u Gothy) byl českým skladatelem a virtuosem. (Literatura: Pilková Z.: *Dramatická tvorba Jana Jiřího Bendy*. Praha 1960.)

47 Jan Václav Hugo Voříšek (* 11. 5. 1791 Vamberk – 19. 11. 1825 Vídeň), český skladatel, varhaník a pianista. (Literatura: Klíma S. V.: *Jan Václav Voříšek a Ludwig van Beethoven*. Praha 1963.)

Prvního dubna 1941 se uskutečnil poslední koncert zmíněného Adlerova hudebního programu, ale už 9., 20. a 27. dubna 1941 ve Friendship House Adler diriguje sérii Bachových kantát.

Zpráva *New York Times* z 3. května 1941 tvrdí, že dr. Kurt Adler zkomponoval novou hudbu a zaranžoval hudební témata ze 16. století pro představení s názvem „Everyman“ („Obyčejný člověk“), které bude uvedeno „ve čtvrtek a příští neděli“ na scéně centra Friendship House. Další zpráva^[48] informuje o tom, že Adler koncem listopadu 1941 doprovázel na klavír tanečnici Valerii Bettisovou v „Carnegie Chamber Music Hall“. Kulturní týdenní program^[49] zmiňuje, že 1. 2. 1942 se dirigent a pianista dr. Kurt Adler zúčastnil koncertu s názvem „Russian War Belief benefit concert“. V „hudebním notesu“^[50] je avizován koncert Kurta Adlera ve Friendship House konaný 14. 4. 1942 (viz následující obrázek).

tone, and Harry Cykman, violin, joint recital, New York Times Hall, 5:30; Ruth Bradley, piano recital, Steinway Hall, 8:30; Roma Niles, soprano, and Barbara Jevne, contralto, joint recital, Barbizon, 8:30; Zina Lisichkina, soprano; Kurt Adler, piano, and the WQXR String Quartet, Russian program, Friendship House, 35 East Sixty-second Street, 8:45; Leslie Frick, song re-

Obrázek 46 a, b Zmínka o koncertu Kurta Adlera ve Friendship House. Na druhém obrázku je lokalizace uvedené adresy 35 East 62nd Street. Je to na Manhattanu poblíž jihovýchodního rohu obdélníkového Centralparku asi půl kilometru od adresy sídla Friendship House – 1010 Park Avenue. Je možné, že se jedná o chybu v adrese, nebo akce Friendship House se odehrávaly ještě v jiných prostorách.

V roce 1943 Adler vydává svou první publikaci *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century*^[51]. Zmiňuje ji *New York Times* 8. srpna 1943. Detailní informace o této zajímavé knize naleznete v kapitole Publikace Kurta Adlera.

Hemidemisemi-quavers: "Songs of Many Wars," edited by Kurt Adler, has been published by Howell, Soskin, Publishers, Inc. It is a collection of numbers from Russia, China, Czechoslovakia, Spain, Norway and other countries, some never before published in the United States. . . . London has been

Obrázek 47 Zmínka v *New York Times* o knize Kurta Adlera „Songs of Many Wars“.

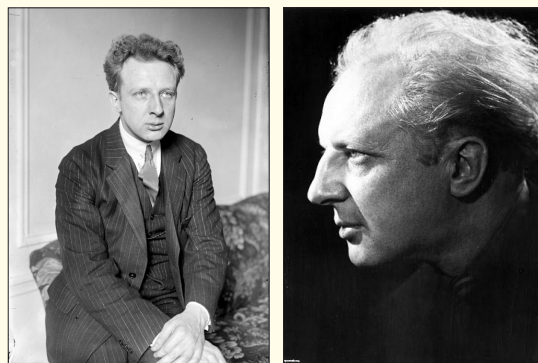
⁴⁸ Deník *New York Times*, 26. 11. 1941.

⁴⁹ Deník *New York Times*, 25. 1. 1942.

⁵⁰ Deník *New York Times*, 14. 4. 1942.

⁵¹ Adler, K.: *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century*. New York , Howell, Soskin 1943, 221s.

V Adlerově nekrologu v *New York Times* je zmínka, že Adler před Metropolitní operou dirigoval v Mexiku a Kanadě. Tuto informaci se mi nepodařilo ověřit. V profesním životopise Adlera je rukou připsáno pravděpodobně někým v Metropolitní opeře, že v roce 1943 působil jako asistent dirigenta Leopolda Stokowského.

Obrázek 48 a, b Leopold Stokowski, 1882–1977 (narodil se jako Antoni Stanisław Bolesławowicz 18. dubna 1882 v Londýně jako syn polského otce a irské matky, zemřel 13. září 1977 v Nether Wallop, ve Velké Británii).

Inventářem Metropolitní opery v New Yorku

Dirigentským asistentem Metropolitní opery

Adlerova agentka Erika Semonová 20. května 1943 umírá, ale z její agentury se 15. června 1943 dostává do Metropolitní opery Adlerův profesní životopis (viz obr. 51). V sezoně 1943/1944 se Adler stává dirigentským asistentem v Metropolitní opeře. Sezona byla zahájena 22. 11. 1943 Musorgského operou *Boris Godunov* jako pocta zápasu Rusů proti nacismu. Dá se říct, že Adler byl v sezonách 1943/1944 a 1944/1945 v Metropolitní opeře korepeditorem.

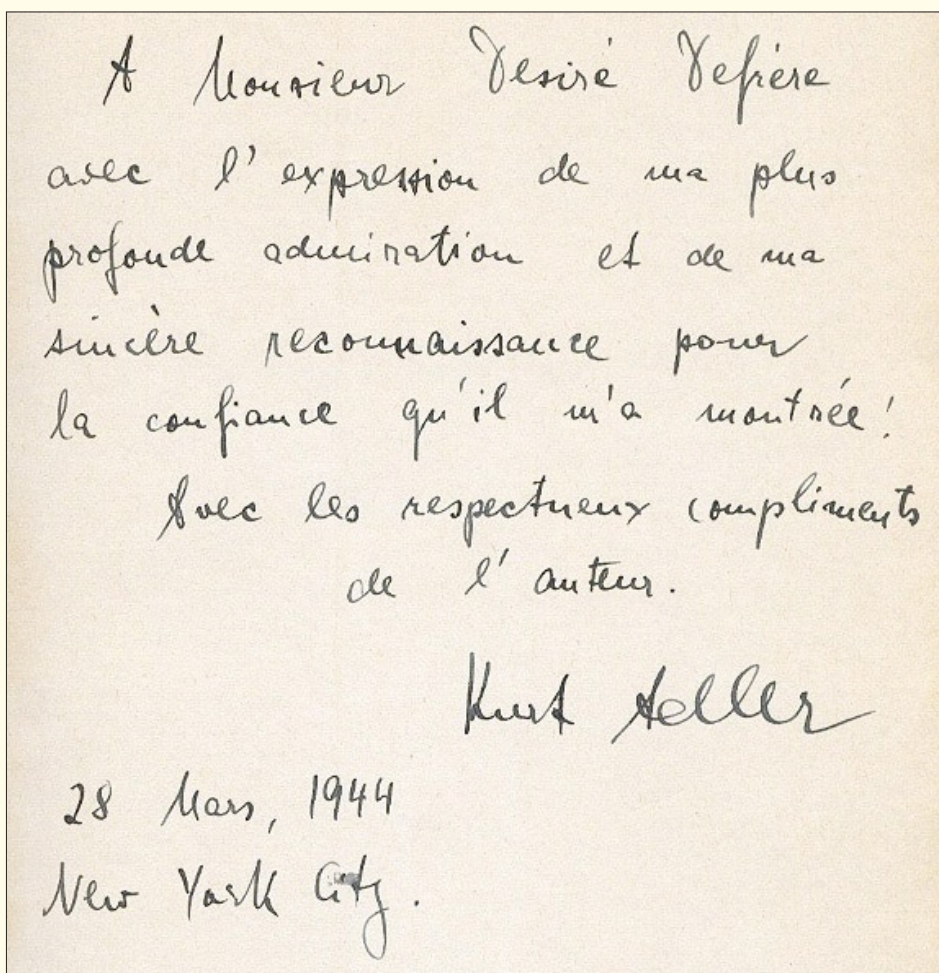
Career of Conductor Adler

Kurt Adler is the new conductor. Born in Czechoslovakia, he came to this country in 1938. He began his career as an assistant conductor in the Berlin Staatsoper, and later was conductor of the Prague German Opera Theatre. He was first conductor of the Stalingrad (U. S. S. R.) Philharmonic Orchestra. He has made three transcontinental tours of this country as a pianist during his residence here. He conducted the Bach cantata series here in 1941.

Obrázek 49 Zpráva *New York Times* z 5. 10. 1943 o nástupu Adlera jako dirigentského asistenta Metropolitní opery zmiňuje jeho předchozí profesní dráhu.

Dne 20. 2. 1944 je v novinách^[52] zprávička, že Kurt Adler dirigoval orchestr na benefičním hudebním festivalu ve prospěch stipendijního fondu na „Hunter College“. Dne 8. 4. 1944 vystoupil s dalšími umělci v jakémisi newyorském podniku s názvem „Andrew Furuseth Club“^[53].

První Adlerovo veřejné vystoupení v Metropolitní opeře se uskutečnilo koncem sezony 1943/1944 – 26. března 1944. V jednom antikvariátu v New Jersey jsem získal Adlerovu první publikaci *Songs of many wars* (1943). Tento výtisk Kurt Adler osobně věnoval režiséru Metropolitní opery Desiré Defrèrovi. Věnování je datováno dva dny po prvním vystoupení Kurta Adlera v Metropolitní opeře, kde se během galakonzertu režírovaném Desiré Defrèrem předvedl v roli jednoho ze dvou dirigentů. Druhý dirigent, Angelo Canarutto, v Metropolitní opeře zřejmě neuspěl, jeho vystoupení bylo první i poslední. Defrère se nejspíš zasloužil o to, že se zde Kurt Adler prosadil. Zač Adler děkuje, se zdá být evidentní. (Jedná se o následující vystoupení: *Concert. Metropolitan Opera House: 26. března 1944 [Met Concert/Gala] CID:137300*). Na koncertě vystoupila i česká tenoristka Jarmila Novotná s árií Mařenky ze Smetanovy *Prodané nevěsty*.

A Monsieur Desiré Defrère
avec l'expression de ma plus
profonde admiration et de ma
sincère reconnaissance pour
la confiance qu'il m'a montrée!
Avec les respectueux compliments
de l'auteur.
Kurt Adler
28 Mars, 1944
New York City.

Obrázek 50 Věnování francouzskému režisérovi Metropolitní opery v New Yorku Desiré Defrèrovi od Kurta Adlera ve francouzštině. **Překlad:** Panu Desiré Defrèrovi s výrazem nejhlubšího obdivu a upřímného vděku za důvěru, kterou mi prokázal. S úctou autor – Kurt Adler – 28. března 1944 – New York City. (Přeložila Jaroslava Fejková.)

⁵² Deník *New York Times*, 20. 2. 1944.

⁵³ Deník *New York Times*, 8. 4. 1944.

Desiré Defrère byl bývalý barytonista, který se na sklonku své kariéry zpěváka v Metropolitní opeře stal režisérem. Jako pěvec debutoval v představení *Carmen* 19. listopadu 1914 a kariéru ukončil jako režisér 19. dubna 1964. Rudolf Bing o něm píše, že byl „svědomitý a zdatný a vynikal jemným instinktem pro představení a pro to, co se při nich zrovna děje“^[54]. Vzpomínal, jak jednou hrozilo, že jistému zpěvákovi selže hlas, „když vtom Defrère za něj z výkrytu pohotově zazpíval vysokou notu, na níž by byl zpěvák jistě ztroskotat“^[55]. Bing si vážil Defrèrova pracovního přínosu, ale považoval ho za muže staré generace, který „neměl ani potuchy o tom, co to je dramaticky hodnotné představení“^[56]. Bingovo příkré hodnocení zpochybňuje s odstupem několika desetiletí Rudolph S. Rauch.^[57]

Metropolitní sezonu 1944/1945 zahájila opera *Faust* 27. 11. 1944. Mezi umělci, kteří byli na novou sezonu znovu najati, noviny^[58] zmiňují kromě jiných i Kurta Adlera a Hermanna Weigerta (Adlerova „učitele“ z Berlína). Dne 12. 2. 1945 najdeme v *New York Times* zprávu, že „Kurt Adler, musical director“, doprovodil na klavír v Carnegie Hall Marthu Liptonovou, která měla debut v Metropolitní opeře právě tuto sezonu.

54 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 120.

55 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 120–121.

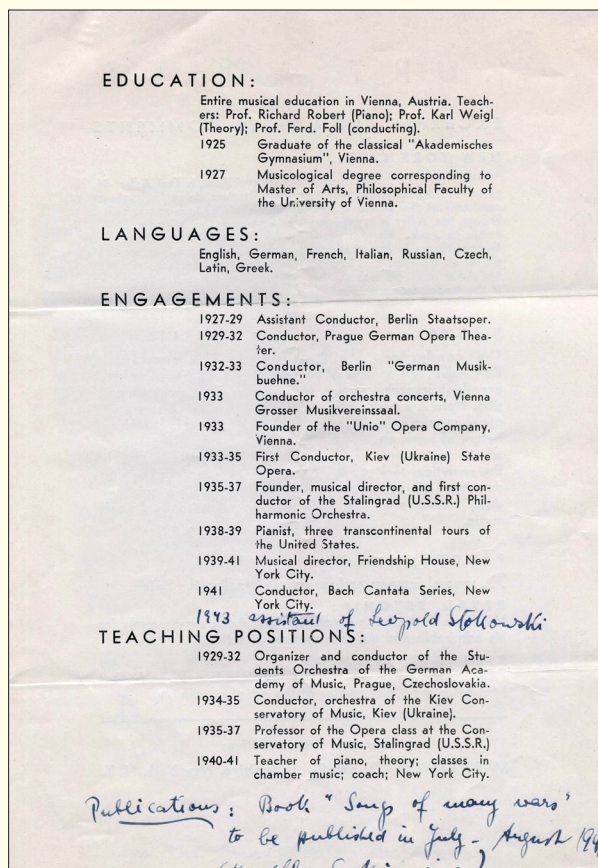
56 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 121.

57 *The public stature of opera directors appears to wax and ebb. Rudolf Bing made improving the theatrical quality of Met productions a priority when he assumed control of the house. Yet as his stage manager, Bing retained Desiré Defrère, a former singer, whom Martin Mayer describes in his 1983 history of the company as an „all-purpose régisseur.“ Defrère, Mayer continues, „had skills without talent; but he successfully moved people from here to there.“*

This is a harsh view of Defrère, a professional whose sure hand allowed many opera companies to put on star-studded productions of complicated works with only scanty rehearsal. But the point is that even Rudolf Bing, committed as he was to improving the dramatic coherence of opera performance, recognized that not all productions could afford the talents of a Tyrone Guthrie, a Cyril Ritchard or a Margaret Webster. His formula seems to have called for teaming first-rate singers with major directors when possible, pairing them with routiniers when necessary. Most opera managers would likely admit to the same strategy today. Trouble is, audiences are more visually exigent than they were fifty years ago; the routine is not enough, and first-rate singers with sufficient personality to dominate a production are in short supply. When these conditions obtain, the need to shock can overtake the drive to provoke, and a compulsion to dazzle the audience can supplant an attempt to engage it. Then there is hell to pay, and directors, thick-skinned as they are, are often called upon to pay it.

Rudolph S. Rauch: Director's Cut. *OPERA NEWS*, June 2000, The Metropolitan Opera Guild, Inc. (Dostupné na http://www.metoperafamily.org/operanews/_archive/600/viewpoint.600.html.)

58 Deník *New York Times*, 10. 10. 1944.

Obrázek 51 Profesní životopis Kurta Adlera před nástupem do Metropolitní opery. Zaslal mi ho archivář Metropolitní opery v New Yorku. Adlerův životopis se dostal do Metropolitní opery 15. čer. 1943 od agentury Eriky Semonové.

Překlad:

Vzdělání:

Veškeré hudební vzdělání ve Vídni, Rakousko. Učitelé: prof. Richard Robert (klavír); prof. Karl Weigl (teorie); prof. Ferd. Foll (vedení orchestru).

1925 – Absolvoval klasické „Akademické gymnázium“, Vídeň.

1927 – Korespondenční studium muzikologie, magistr umění na Filozofické fakultě Vídeňské univerzity.

Jazyky:

Angličtina, němčina, francouzština, italština, ruština, čeština, latina, řečtina.

Angažmá:

1927–1929 – Asistent dirigenta berlínské Státní opery.

1929–1932 – Dirigent pražského německého Divadla opery.

1932–1933 – Dirigent berlínského „Německého hudebního divadla“.

1933 – Dirigent koncertního orchestru „Vienna Grosser Musikvereinssaal“.

1933 – Zakladatel „Unio“ Operní společnosti, Vídeň.

1933–1935 – Hlavní dirigent kyjevské Státní opery (Ukrajina).

1935–1937 – Zakladatel, hudební ředitel a hlavní dirigent Stalingradské filharmonie (SSSR).

1938–1939 – Pianista, tři transkontinentální koncertní turné po Spojených státech amerických.

1939–1941 – Hudební ředitel „Friendship House“, New York.

1941 – Dirigent série Bachových kantát, New York.

1943 – Asistent Leopolda Stokowského.

Učitelská místa:

1929–1932 – Organizátor a dirigent studentského orchestru Německé hudební akademie, Praha, Československo.

1934–1935 – Dirigent orchestru kyjevské Hudební konzervatoře, Kyjev (Ukrajina).

1935–1937 – Profesor operní třídy stalingradské Hudební konzervatoře (SSSR).

1940–1941 – Učitel klavíru, teorie; třídy v komorní hudbě; korepetitor, New York.

Publikace:

Sborník „Písně mnoha válek“ vydal v srpnu – červenci 1943 (Howell, Soskin inc.).

Sbormistrem Metropolitní opery

V roce 1945 se Adler stává sbormistrem Metropolitní opery. V roce 1945 deník *New York Times* komentoval 12 představení, v kterých Adler vystupoval jako sbormistr. Bylo mezi nimi i úvodní představení sezony (*Lohengrin*, 26. 11. 1945), v kterém debutoval dirigent Fritz Busch a jež navštívila první dáma Spojených států paní Trumanová s dcerou. Opakovaně v této sezoně vystupoval s dirigenty Georgem Széllem (*Růžový kavalír*; *Mistři pěvci norimberští*, *Don Giovanni*), Bruno Walterem (*Fidelio*) a dalšími.

V novinách se můžeme také dočíst, že 26. května 1946 doprovodil na klavír sopranistku Dorothy Faganovou v Carroll Clubu, 120 Madison Avenue, nebo že 5. října 1946 doprovázel na klavír v koncertní síni „Town Hall“ umělce z kyjevské Státní opery, kteří debutovali v USA písňovým recitálem. Town Hall byl zřejmě hlavní stan „New Friends of Music“ Iry A. Hirschmanna, o němž jsem se obšírněji zmínil v souvislosti s Adlerovou emigrací do USA.

Kurt Adler, the Metropolitan chorus master, who was first conductor of the Kiev State Opera from 1933 to 1937, furnished sympathetic and subtle support at the piano.

Obrázek 52 Zpráva *New York Times* o písňovém recitálu kyjevských umělců v „Town Hall“ připomíná Adlerovo působení v kyjevské Státní opeře.

Adler byl také u zahajovacího představení sezony Metropolitní opery (*Lakmé*, 11. 11. 1946), v kterém debutoval dirigent Louis Fourestier. V *Othellovi* s dirigentem Fritzem Buschem vystoupil 16. 11. 1946. Dne 2. 2. 1947 se Adler se zúčastnil dvoustého koncertu Hirschmannových „New Friends of Music“ (založených v roce 1936), kde doprovodil na klavír kontraaltistku Marthu Liptonovou^[59].

Obrázek 53 Zkouška pěveckého sboru Metropolitní opery 7. 10. 1946 pod vedením sbormistra Kurta Adlera.

⁵⁹ Deník *New York Times*, 3. 2. 1947.

Zdá se, že se Adler v Metropolitní opeře definitivně zabydlel. V roce 1947 se můžeme dočíst^[60], že je zmíněn mezi „Přáteli salcburského festivalu“, kteří vystoupili v budově Metropolitní opery na benefičním koncertu ve prospěch „Americko-salcburského stipendijního fondu“. Mezi dirigenty, kteří se angažovali v tomto programu, najdeme důvěrně známá jména: Bruno Walter, Fritz Busch, Fritz Stiedry, Kurt Adler, Karl Kritz a Wolfgang Martin.

V roce 1950, půl roku po smrti Karla Weigla v New Yorku, se uskutečnilo několik vystoupení, ve kterých jeho bývalí žáci představili Weiglovy skladby. Noviny^[61] informovaly o Adlerově vztahu k Weiglovi.

Adlerova první manželka – Irene Hawthorneová (1917–1986)

V roce 1946 nastoupila do Metropolitní opery primabalerína Irene Hawthorneová, vlastním jménem Irene McNuttová. Pocházela ze San Franciska a provdala se za Kurta Adlera údajně v roce 1948, ale zdroj této informace^[62] není příliš spolehlivý. Mohlo to být už v roce 1946. Dne 22. února 1946 Hawthorneová debutovala v metropolitním představení Carmen. V Metropolitní opeře absolvovala do května 1947 celkem 37 vystoupení.^[63] Působila také v Národní opeře v Mexico City a v několika muzikálech na Broadwayi. Podle New York Times^[64] začala její kariéra v jedné estrádě, když jí bylo devět let, a z jeviště odešla v roce 1958. Poté učila a zabývala se choreografií a pantomimou. V roce 1956 ještě s manželem Kurtem Adlerem jako hudebním vedoucím připravila své autorské představení v Booth Theatre na Broadwayi s názvem *Authobiography*.^[65] Uskutečnilo se pět představení v týdnu od 2. do 6. října 1956.

Kdy skončilo pravděpodobně bezdětné manželství Hawthorneové a Adlera, nevím. Adler si později vzal za ženu Tocco Christiane, s kterou měl dceru Evelyne a syna Pierre-Philippa, jak se dozvídáme v jeho nekrologu^[66]. Hawthorneová se vdala za Roberta S. Moraskiho, žila na Manhattanu a zemřela na rakovinu plic 24. října 1986 v St. Rose's Home v New Yorku. Nekrolog

⁶⁰ Deník *New York Times*, 17. 2. 1947.

⁶¹ Deník *New York Times*, 26. 2. 1950.

⁶² Rodinná genealogie dostupná na http://www.macnaughtan.com/saugus/Sideline_McNutt_McNitt.html.

⁶³ Zdroj: Databáze newyorské Metropolitní opery (metopera.org → [archives](http://metopera.org/archives) → [metopera database](http://metopera.org/database) → [multifield search](http://metopera.org/multifieldsearch) → [Hawthorne, Irene](http://metopera.org/multifieldsearch/Hawthorne,Irene)), <http://66.187.153.86/archives/frame.htm>.

⁶⁴ Deník *New York Times*, 5. 11. 1986.

⁶⁵ Deník *New York Times*, 13. 9. 1956.

Irene Hawthorne, former premiere danseuse of the Metropolitan Opera Company and featured dancer in several Broadway musicals, will bring her one-woman show to the Booth Theatre for one week, beginning Oct. 2

Entitled „Autobiography“, the program will consist of a variety of impersonations, dances and songs. In the title number Miss Hawthorne will do a satire on her life in the lively arts. Kurt Adler, conductor and chorusmaster at the Metropolitan Opera, will serve as musical director.

Deník *New York Times*, 2. 10. 1956.

Four offerings, all scheduled to start at 8 o'clock, will open tonight. Only „Autobiography“, a one-woman show starring Irene Hawthorne, will be presented in a Broadway house, the Booth.

Miss Hawthorne's entertainment, which will continue through Saturday night, combines drama, dance, pantomime and music. The musical accompaniment will be furnished by a five-piece orchestra conducted by Kurt Adler, Miss Hawthorne's husband.

⁶⁶ Deník *New York Times*, 22. 9. 1977.

Hawthorneové uvádí pozůstalého manžela Moraskiho a bratra Franka McNutta, ale nezmiňuje žádné děti.

Sbormistrem i dirigentem Metropolitní opery

Od roku 1943 byl Adler dirigentským asistentem, v roce 1945 se stal sbormistrem a v této funkci setrval až do roku 1973. Dne 12. ledna 1951 debutuje jako stálý dirigent představením Mozartovy *Kouzelné flétny*.^[67]

Obrázek 54 Zkouška pěveckého sboru Metropolitní opery na Verdiho Requiem. Diriguje Bruno Walter, po jeho pravici stojí v brýlích Kurt Adler jako sbormistr.^[68]

Proti rasismu. V roce 1951 nastoupil do Metropolitní opery jako generální manažer Rudolf Bing. Byl tam už rok předtím na takzvaném pozorovacím roce. Koncem března 1951 můžeme v novinách^[69] nalézt zprávu o pěveckém konkurzu, v kterém se na druhém místě umístil černošský barytonista Fred Thomas. Nedlouho předtím nový šéf opery novinářům oznámil, že hodlá angažovat černošské umělce, a vyvolal tím velké pozdvižení. Mezi porotci na tomto konkurzu byli kromě Binga a jeho tajemníka Johna Gutmana Kurt Adler, Fritz Reiner, Alberto Erede, Fritz Stiedry a Fausto Cleve. *New York Times* podávají zprávu, že Fred Thomas by mohl být vůbec prvním černošským zpěvákem, s kterým Metropolitní opera podepíše smlouvu. Skutečně první černošskou umělkyní na prknech Metropolitní opery se stala v roce 1951 tanečnice Janet Collinsová v sólové taneční roli a byla to převratná událost. Pozdější vystoupení Marian Andersonové, první černošské sólistky na prknech Metropolitní opery vůbec v sezoně 1954/55, považoval Rudolf Bing za jeden z nejhrdějších okamžiků svého ředitelského působení. Ve svých pamětech Bing poznamenal, že správní rada Metropolitní opery nebyla mezi těmi četnými institucemi, které mu k tomuto kroku blahopřály.^[70] Už zahájení zkoušek Andersonové komentovaly noviny.

⁶⁷ Zdroj: Databáze newyorské Metropolitní opery (metopera.org → [archives](http://metopera.org/archives) → [metopera database](http://metopera.org/database) → [multifield search](http://metopera.org/multifieldsearch) → [Adler, Kurt](http://metopera.org/multifieldsearch?search=Adler%2C+Kurt)), <http://66.187.153.86/archives/frame.htm>.

⁶⁸ Deník *New York Times*, 18. 3. 1951.

⁶⁹ Deník *New York Times*, 28. 3. 1951.

⁷⁰ Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 194.

U zkoušek byl i Kurt Adler jako sbormistr.^[71] Marian Andersonová debutovala 7. ledna 1955 ve Verdiho *Maškarním plese (Un Ballo in Maschera)*.

Pěvecké konkurzy. Pěveckých konkurzů v roli porotce se Adler účastnil pravidelně stejně jako ředitel Bing, jeho asistent Gutman a několik dalších lidí. Rudolf Bing ovšem na tyto konkurzy s odstupem vzpomínal s despektem:

Amerika věnuje snad až příliš mnoho pozornosti výchově zpěváků: metropolitní pěvecké konkurzy se staly nudnou záležitostí, která přinesla našemu souboru málo užitku. Bylo by na čase věnovat více pozornosti soustavnému tréninku dirigentů.^[72]

Poslední konkurz, kterého se pravděpodobně Adler zúčastnil, se uskutečnil koncem března 1973. V novinách^[73] se můžeme dočíst, jak Adler hodnotil průběh konkurzu. Nejprve byl moderátorem uveden jako „náš báječný maestro Adler“. Potom si vzal slovo a prohlásil, že úroveň konkurzů je stále vyšší a vyšší a je prý povzbudivé, že průměrná kvalita hlasů v zemi se rok od roku zvedá. Snažil se uchlácholit neúspěšné soutěžící třeba tím, že hloubka do jejich hlasu sestoupí později a že budou muset ještě počkat a pít více černého piva. Potom následovalo očekávané oznámení finalistů, provázené emotivními projevy soutěžících.

Dirigentský sbor. V Metropolitní opeře byl sedmičlenný dirigentský sbor stálých dirigentů. Například v sezoně 1958/59 to byli Karl Böhm, Fausto Cleva, Erich Leinsdorf, Dimitri Mitropoulos, Jean Morel, Thomas Schippers, Bruno Walter (jako host) a Kurt Adler (současně sbormistr). Potom zde bylo jedenáct dirigentských asistentů, o jejichž kvalitách se vedly diskuse: Jan Behr, Julius Burger, Otello Ceroni, Anton Guadagno, Corrado Muccini, Martin Rich, George Schick, Ignác Strasfogel, Walter Taussig, Victor Trucco a Thomas P. Martin (současně asistent sbormistra). Hudební kritici vytýkali opeře, že náhradní dirigenti řídili příliš mnoho představení, ale Bing oponoval, že s nedostatkem kvalitních dirigentů se potýkají všechny operní domy. Svě dirigentské asistenty považoval za mimořádně schopné. Mezi těmi, které v této souvislosti zmínil, jsou: Jan Behr, Martin Rich, George Schick, Ignác Strasfogel a Walter Taussig.^[74]

Pěvecký sbor. V přípravě na sezonu 1953/54 je v novinách Walter Taussig (1908 Vídeň – 2003 New York) zmiňován jako asistent sbormistra Kurta Adlera. Článek obsahuje také svědectví o Adlerově zkoušce metropolitního pěveckého sboru.

Ve zkušebně pod střechou Metropolitní opery s vysokým světlíkem seděli na kempinkových židlích po pravé a levé straně piana značky Steinway hřmotné úvodní sbory Fausta. Sbormistr Kurt Adler seděl u piana a probouzel je z letní letargie.

Pan Adler je všechny překonával svou váhou a podmračeností. Slabikoval text a levou rukou je do něj uváděl, zatímco pravou nechával hovořit klávesy. To byl nenáviděný nácvik takt po taktu.

Sbormistra bylo těžké, téměř nemožné uspokojit.

Zahřímal „tak a znova“ a basisté trhli hlavami dozadu a z hloubi svých hrudí mocně zapěli „Vive le vin!“ Než doznělo dunivé echo, pan Adler vytknul jednomu basistovi nějakou drobnou chybu a celá skupina zaburácela znovu „Vive le vin!“, „Vive le vin!“

⁷¹ Deník *New York Times*, 25. 12. 1955.

⁷² Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 298.

⁷³ Deník *New York Times*, 24. 3. 1973.

⁷⁴ Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 156.

Když to provedli zhruba tak, jak to pan Adler chtěl, hnal je do „Vive la guerre!“, „Vive la guerre!“, „Vive la guerre!“ Ten zvuk rozechvíval masu tympánů a odrážel se od nových, nabílo vymalovaných betonových stěn.^[75]

V březnu 1969 nacházíme v *New York Times* zajímavou sondu do života metropolitního pěveckého sboru a jejího mistra od novináře Roberta T. Jonese (bohužel některé pasáže byly nečitelné kvůli nekvalitnímu naskenování)^[76]:

Kurt Adler je metropolitní sbormistr. „Hrozný chlap,“ říká jeden sborista. „Je švihlý,“ sděluje jiný, „ale jen jemně, je zkrátka správný šéf a nikdo nemá rád šéfa.“

Mistr Adler je velký, zavalitý muž s podbradkem a je velmi, velmi klidný. „Někdo tu musí být klidný,“ říká. „Rozrušení je nemoc z povolání, která zabíjí. Mám za úkol trénovat sbor a být jejich zpovědníkem.“

Jeho pracovna se skrývá v nesrozumitelném labyrintu Met. Ta sestává z pracovního stolu, židle a pohovky, která by mohla být klidně v ordinaci psychiatra. „Gauč není pro sboristry,“ sděluje, „ten je pro mě. Ačkoliv i oni pracují tvrdě, přece jenom jsem starší a potřebuji odpočinek.“

„Chór je jako každý jiný kolektiv: je tak dobrý, jak ho přimějete, aby byl, a bude tak špatný, jak ho necháte zpustnout.“

„Práce sboristy je tvrdá,“ připustil mistr Adler, „ale plat je dobrý a práce je uspokojující.“ (Plat sboristy se pohyboval kolem 10 000 dolarů ročně.) ...

„Proč se někdo dá ke sboru?“ zeptal se mistr Adler tuše nabízející se otázku. „Zpěv je nejistá profese. Zvláště muži jdou do sboru kvůli míře zabezpečení. Jsou živitelé rodin. Některé mladé dívky chtějí být blízko slavných zpěváků, učít se od nich řemeslu, slyšet jejich zpěv. Ty žijí u rodičů a čekají na svou velkou příležitost. Většinou jsou tu vdané dámy, které mají své rodiny.“

Občas někdo vystoupí ze sboru a začne sólovou kariéru, ale nestává se to často. ... Velmi osobité hlasy totiž zpravidla do sboru nepřijímáme. Nemají schopnost tvořit harmonii s ostatními. Oslivý tón, těžké vibrato, něco neobvyklého je příčinou, proč hlas vystupuje nad jinými hlasy, a pak nemáte chór, ale skupinu sólistů.“

Z doslechu mistr Adler ví, že členové sboru mají některé vcelku šířavé názory na operní život: Tenoři „jsou obvykle hypochondři, kteří se stále bojí o svá hrdla a nutí je vypínat klimatizaci“. Umělečtí šéfové jsou „inspirující, kromě situace, kdy vás pohrbí pod kilogramy vážícího kostýmu pro *Lohengrin*“ a nutí vás stát nehybně pod horkými světly, až omdlíte uprostřed jeviště“. Hrát prostitutky „je směšné pro nás ženy, které spěcháme domů připravit večeři našim rodinám“. ...

V březnu 1972 přinesly noviny^[77] zprávu o zkouškách *Othella*, které režíroval Franco Zeffirelli. Režisér zkouší i s metropolitním pěveckým sborem a novinář se zmiňuje o kontrastu přístupu ke sboru u Zeffirelliho a Adlera:

Zeffirelli se zeptá sboristy na jeho nebo její jméno, a když má dát nějakou zvláštní instrukci, oslovuje sboristu jménem, pokud si ho pamatuje, a pokud ne, řekne prostě „Drahoušku, mohla byste přicházet tudy?“ Scéna byla přizpůsobena a roztomilé oslovení je stejně dobré jako jméno. To vše pěkně bylo vyrušeno Kurtem Adlerem, který v jeden moment přísně pokáral svoje lidi, aby je vybudil: „Já jsem nikdy neviděl sbor takhle hrozně se chovat u jevištní zkoušky.“

Soukromí žáci. Kurt Adler byl jako sbormistr i dirigent velice vytížený, ale měl také nějaké své soukromé žáky, které vedl a doprovázel na jejich recitálech v Carnegie Hall a jinde. Už jsme

75 Deník *New York Times*, 30. 9. 1953.

76 Deník *New York Times*, 23. 3. 1969.

77 Deník *New York Times*, 19. 3. 1972.

zmínili Dorothy Faganovou, Marthu Liptonovou, Olgu Forraiovou a v roce 1957 se dočítáme o Katherine Williamsově, která u Adlera „pokračuje ve studiu“^[78].

Šedesátá léta

Dne 29. srpna 1962 se dozvídáme, že Adler diriguje Dessoff choirs na adrese 135 West 55 Street a uvádí Verdiho *Requiem*^[79]. Dne 18. ledna 1964 dostal Kurt Adler stříbrné hodinky jako uznání za dvacetiletou službu Metropolitní opeře.^[80] Koncem srpna 1964 je v *New York Times* fotografie Adlera u piana na zkoušce Samsona a Dalily^[81], mnoho odpočinku mimo operní sezonu si asi neužil. Dne 9. srpna 1965 noviny^[82] informují o představení Verdiho *Requiem*, které měl dirigovat Fausto Cleva. Dirigent měl autonehodu a dostavil se do budovy až v půlce představení, které za něj převzal Adler. Dirigenti se dohodli, že Adler už představení dokončí, a v novinách se objevila chvála, že to byla „krásná zádušní mše, plná síly a vášně“, přestože to bylo jediné představení tohoto díla, které Adler v Metropolitní opeře dirigoval. Celý článek si můžete přečíst v komentáři k tomuto představení v seznamu dirigovaných děl. Od června do srpna 1965 se na Lewisohnově stadionu v New Yorku konala letní sedmítýdenní sezona Metropolitní opery^[83]. Některá představení Adler dirigoval a jsou uvedena v seznamu na konci knihy. Některá vystoupení Adlera nejsou uvedena v databázi Metropolitní opery. U jednoho představení je Adler v novinách zmíněn jako sbormistr a novinář píše o nadšeném přijetí publikem^[84]. Na počátku podobné akce o rok později Adler s orchestrem Met doprovázel pianistu Heariana Cliburna před 18 tisíci diváky.^[85]

Stará a nová budova Met. Rok 1966 je poznamenán loučením se starou budovou Metropolitní opery a stěhováním do nové budovy v Lincolnově centru. Dne 16. 4. 1966 se uskutečnil poslední koncert jako rozloučení se starou budovou. Vystoupilo zde 60 špičkových zpěváků a 11 dirigentů – mezi jinými Leopold Stokowski, Max Rudolf, Zubin Mehta a Kurt Adler. Úvodní

78 Deník *New York Times*, 22. 10. 1957.

79 Deník *New York Times*, 29. 8. 1962.

80 Deník *New York Times*, 19. 1. 1964.

81 „Summer is when we get our best work done,” a burly artist said. „We can work like hell. It’s our golden opportunity. We started painting ‚Samson’ June 10 and then we got our ‚Lucia’ sketches three weeks ago.”

Armed with shears, patterns, fabrics and with their eyes glued to costume sketches, dressmakers bent over a long work table in a hall-like, fifth-floor retreat. A fitter wound pink gauze for the „Samson” ballet around a dummy.

Off-stage left, Kurt Adler, chorus master and conductor, informally greeted his 22 shirtsleeved tenors, Thomas Martin, his assistant, was due to rehearse the basses separately. Then Mr. Adler rode the elevator to the big fifth-floor rehearsal room and took over.

He faced the tenors across a piano keyboard, hitting a chord for the opening of „Samson.” The men responded lustily, in French, as oppressed Israelites under the Philistines. The outside accompaniment, through an open window, was the roar of New York’s garment district. The Met was back in business.

Deník *New York Times*, 25. 8. 1964.

82 Deník *New York Times*, 9. 8. 1965.

83 Program této sezony uveřejnil Deník *New York Times* 25. 3. 1965.

84 The orchestra got up a fine head of steam for the „Porgy” sequence (with notable percussion work in „I Ain’t Got No Schemes”) and the chorus, drilled by Kurt Adler, gave out with real enthusiasm. Whistling, stomping and shouts of „More!” and „Encore!” were acknowledged with a repetition of the final number, „I’m on My Way.”

Deník *New York Times*, 9. 8. 1965.

85 Deník *New York Times*, 21. 6. 1966.

představení v nové budově se uskutečnilo 16. 9. 1966 slavnostní premiérou opery Samuela Barbera: *Antony a Cleopatra*. Noviny obšírně komentovaly přípravy na premiéru. Můžeme v nich nalézt i fotografii Adlera radícího se se skladatelem Samuelem Barberem, který se účastnil zkoušek. Fotografie je ovšem redakcí novin špatně naskenovaná.^[86]

Zájezd do Paříže. Koncem května a začátkem června 1966 byl Adler s Metropolitní operou týden v Paříži (první vystoupení se uskutečnilo 31. 5. a poslední 5. 6.). O zájezdu se detailně zmiňuje Rudolf Bing ve svých pamětech.

V roce 1966 jsem naše zájezdy rozšířil až za oceán – na týden do Paříže. Můj přítel Jean-Louis Barrault převzal správu Odeonu, jednoho ze státěm subvencovaných divadel. Když jsem ho tam navštívil a obdivoval příjemné nové prostředí, Barrault pravil, že bychom měli přijet a hostovat u nich. Namítl jsem, že to není možné, protože je Odeon malé divadlo a nic z našeho repertoáru by se tam nevešlo kromě snad *Figarovy svatby* a *Lazebníka sevillského*. Odpověděl: „Výborně. Přijed' s nimi.“^[87]

Zájezd nebyl příliš úspěšný, orchestr museli zredukovat na třicet šest hudebníků, inscenace se příliš nevydařily a kritika představení ztrhala. Bing si musel před správní radou sypat popel na hlavu.

„Neměl jsem sílu odolat pokušení, jakým bezesporu návštěva Paříže byla. Odpovědnost padá jen a jen na mou hlavu... Přesto však myslím, že tím Metropolitní opera žádnou škodu nedoznala. Dostalo se nám královského přijetí od významných společenských kruhů a většine posluchačů se naše představení líbila. Kritika k nám byla podobně nepřátelská jako v New Yorku, takže to pro nás není nic nového...“
Zato pařížský večírek byl jedním slovem velkolepý. Pořádali ho Rothschildové pro celý náš soubor ve stylu, o němž jsem myslel, že už dávno neexistuje – livrejování komorníci, taneční sály osvětlené svíčkami, na každém stole rothschildovský erb.^[88]

V *New York Times*^[89] jsem našel zprávu o cestě do Paříže a je tu také zmínka o Adlerově manželce, která si povídala s pěvkyněmi Teresou Stratasovou (*1938), Rosalindou Eliasovou (*1929). Jméno manželky novinář nezmiňuje, takže můžeme jen spekulovat, zda se jednalo ještě o Irene Hawthorneovou, nebo o jeho druhou manželku Tocco Christiane.

Odkaz Karla Weigla. V roce 1966 byl založen „Karl Weigl Memorial Fund“. Zasloužili se o to manželka Vally Weiglová, Ira Hirschmann, Frederic Waldman, Kurt Adler a další Weiglovi studenti a kolegové. Fond podporoval uvádění a záznamy Weiglovy hudby, například představení jeho páté (apokalyptické) symfonie Leopoldem Stokowským s Americkým symfonickým orchestrem v Carnegie Hall v roce 1968.^[90] V srpnu 1968 Adler diriguje Dessoif choirs v Community Church of New York a přednáší Weiglovu „Weltfeier“ kantátu a Verdiho „Te Deum“.

Dne 19. září 1967 v *New York Times* nacházíme informaci, že Kurt Adler připravuje metropolitní sbor na všechny produkce Metropolitní opery (což samozřejmě dělal jako sbormistr každou sezonu). V roce 1969 noviny v článku o jedné soukromé akci zaměstnanců opery zmiňují Adlerovu korpulentní postavu a označují ho za **the rotund chorus master**.^[91]

86 Deník *New York Times*, 28. 8. 1966.

87 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 218.

88 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 219.

89 Deník *New York Times*, 30. 5. 1966.

90 Dnes nadace K. Weigla působí na adrese: Karl C. Weigl, The Karl Weigl Foundation, 901 E. Street, #300, San Rafael, CA 94901, USA, Phone: 1-415 526-2043, Fax: 1-415 526-2075, kweigl@brsgroup.com. E-mailový kontakt bohužel nefunguje.

91 Deník *New York Times*, 23. 6. 1969.

Atmosféra 60. let. V roce 1967 se Adler v úvodu ke své knize *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German* zmiňuje o druhé polovině 60. let jako o době, kdy ve Spojených státech nastalo oteplení v hudebním klimatu. Jedna z méně protivných klisé prý je, že v jeho zemi probíhá kulturní exploze. Více mladých lidí poslouchá dobrou hudbu, rozhlasové stanice vysílají vážnou hudbu a televizní stanice mezi reklamními bloky zařazují programy s hudbou mladé generace (*long-hair musical programs*). Politici objevili, že je výhodné ukazovat se na hudebních představeních, a velké nadace, dokonce někteří giganti průmyslu a obchodu, investují spoustu peněz do rozvoje hudební kultury. Americká města, která byla dříve závislá na zájezdech velkých operních společností, dnes pyšně zakládají své vlastní operní spolky. Německé, rakouské a švýcarské operní domy by dnes těžko fungovaly bez řady mladých amerických zpěváků, protože zatím nejsou samy schopny se přiblížit předválečným standardům. Dnes již americký operní zpěvák údajně nemusí svou kariéru budovat drahou oklikou přes Evropu, což bylo v minulých letech téměř nezbytné.

Adlerovo umělecké krédo

Podle Adlera má být umělec pokorný, protože samolibost nevede k ryzímu umění. Doba 20. století (do začátku 60. let) podle něj nebyla érou skutečného kulturního a tvořivého uměleckého růstu a neobjevili se žádní hudební géniové. Tvořivé hudební nadání našeho věku má být teprve objeveno, pokud se vůbec zrodilo. Nový horizont nám podle Adlera může otevřít pokorný zájem o vnitřní či duchovní hodnoty. Adler měl blízko k dirigentovi Bruno Walterovi a sdílil s ním přesvědčení, že hudba má obohacovat duchovní a morální hodnoty lidí.

V jeho hlavní hudebně-pedagogické publikaci *The art of accompanying and coaching* se můžeme o Adlerovi dozvědět mnohé a doufám, že toto jedinečné dílo bude někdy přeloženo do češtiny.

Adler hovoří o motivaci k uměleckému projevu

Mnozí instrumentalisté a zpěváci staví sami sebe do popředí. Přestože to mohou být silné osobnosti a mistři svého žánru, ještě bych je nenazval skutečnými umělci. Skutečný umělec totiž musí být pokorný. Samolibost byla jádrem mnoha virtuózních kariér, ale byl to také konec ryzího uměleckého růstu. Psychologicky vzato, doprovázející a trenér se musí pokusit nalézt a porozumět, kde tkví kořeny sólistova umění. Tyto kořeny jsou rozmanité podobně jako osobnosti umělců. Víra – náboženská, metafyzická nebo materialistická – je jednou z nejsilnějších kořenů; víra v sebe samého je její součástí. Někteří velcí umělci – například Richard Wagner – byli extrémně sebestřední, ale kompenzovali tuto chybu tím, že kázali altruismus ve svých dílech. To nás přivádí k dalšímu zdroji umění: kompenzaci za nedostatky ve svém obraze – odčinění za skutečné nebo domnělé hříchy a chyby. Třetí, velmi důležitý kořen je vzpoura proti rodině, výchově nebo nepřízni osudu. Mezi těmi, kdo se bouřili, nalezneme naše největší umělce, kteří se stali tím, čím jsou, zdoláním zdánlivě nepřekonatelného protiventství. Uspokojení není dobrý podnět k umění.^[92]

92 Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 182.

Adler hodnotí umění doby, v které prožil svůj život

V našem světě rychle se měnících hodnot (vítaných změn, které přináší technický a vědecký pokrok) podléhají změnám také duchovní, morální a umělecké hodnoty, ovšem daleko pomaleji, a ne vždy k lepšímu. Je smutným, ale pravdivým konstatováním, že naše doba není věkem skutečného kulturního a tvořivého uměleckého rozvoje. Ovšem rychle rostoucí kultura v době jaderné energie a meziplanetárního cestování je neodmyslitelná. Kultura a umění je nepochybně projevem doby, nikoliv jejím počátkem, a to bez ohledu na skutečnost, že se občas objeví nějaký osamocený génius, který se postaví panujícím konvencím, zpřetrhá okovy konformity a vytvoří nový umělecký věk. K takovým géniům patřili např. Michelangelo, Beethoven nebo Musorgskij. Ačkoli jejich časný umělecký vývoj je zakotvený v éře, v které se narodili, později se vydali sami po dosud nezmapované cestě. Milováni a obdivováni svými pokrokovými současníky se tito géniové až do pozdního věku se svými uměleckými výkony idoly lidstva nestali. Bohužel takováto genialita se v oblasti hudby ve dvacátém století neobjevila. Tvořivé hudební nadání našeho kosmického věku má být teprve objeveno, pokud se vůbec zrodilo.

Naše doba disponuje natolik zdokonalenou technikou, že stvořila čistě technicistní umělce. Naši přední tvořiví umělci ovládají techniku do té míry, že jsou schopni bez sebemenších problémů přeskakovat z jednoho stylu do druhého. Výmluvným příkladem jsou Stravinskij a Picasso, kteří se vraceli přes mnoho stylů zpátky, jak se jim zlíbilo. S úžasnou technikou podpořenou jistým nedostatkem přesvědčení, pokud jde o to, zda mít či nemít nějaký svůj vlastní styl, se zmíněné chameleonství [*proteans*] zabydlelo v našem uměleckém světě. Srovnajte neústupnou duchovní osamělost Beethovenových posledních kvartet, dodnes ne zcela pochopených, s moderním komercialismem Picassovy podbízivé krásy. Těžko říct, co přinese budoucnost. Rád bych si dovolil vyjádřit názor, že nový horizont nám může otevřít pokorný zájem o vnitřní či duchovní hodnoty. Naše technologické pokroky by nám měly poskytnout více času; budeme totiž potřebovat kulturu, abychom si to všechno mohli dovolit.^[93]

Adler naznačuje, co je jeho uměleckým krédem

... faktem zůstává to, že [Hermann] Hesse stejně jako [Thomas] Mann vidí budoucnost hudby v obohacení duchovních a morálních hodnot. Taková perspektiva je reprezentována dirigentem Bruno Walterem, který se ve svém stáří omezil na dirigování vysoce spirituálně a eticky hodnotných děl, zdůrazňoval tyto rysy při vedení orchestru, vštěpoval je svému publiku a čerpal z nich životní energii. Tato téměř náboženská, ačkoli nesektářská služba připomíná jeden z rituálů životodárné moci grálu ve Wagnerově *Parsifalovi*.

Jak to vše souvisí s knihou o doprovázení a koučování? Nijak, a přesto zároveň velmi mnoho. Myslím si, že čtenář má právo znát autorovo umělecké krédo.^[94]

93 Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 3.

94 Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 4.

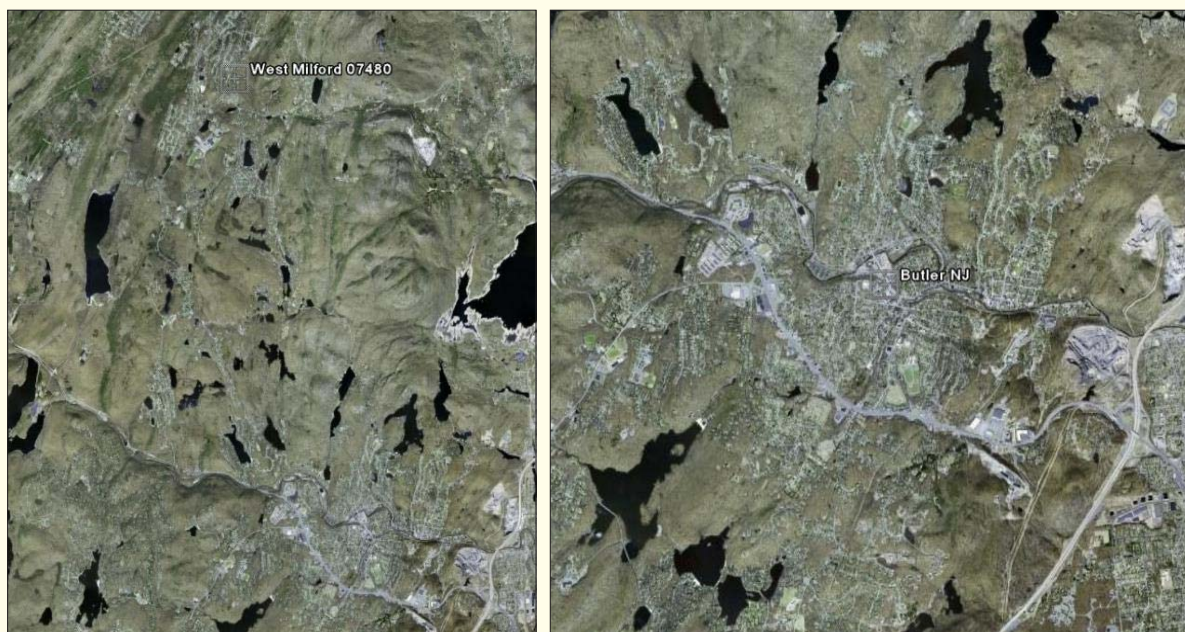

Obrázek 55 Kurt Adler v šedesátých letech 20. století. (Photo: Louis Mélançon, Metropolitan Opera Archive, New York.)

Krátký život v důchodu

Kurt Adler skončil v Metropolitní opeře podle jejího archiváře Johna Pennina v roce 1973. Zemřel v roce 1977. Archivář tvrdí, že zemřel v New Yorku, ale vyslovil to jen jako reakci na to, že se v jedné online encyklopedii uvádí, že zemřel v Butleru (stát Missouri). Kde bylo přesné místo jeho skonání, tedy zda zemřel v nějaké newyorské nemocnici, nebo ve své rezidenci, nemohu říct, ale jeho domov v době, kdy zemřel, byl v oblasti státu New Jersey severozápadně od New Yorku. Hranice státu New Jersey se nachází velice blízko městu New York, a pokud někdo bydlí v klidném prostředí pár kilometrů za městem, bydlí už vlastně v jiném státě. Myslím, že bude na místě tvrdit, že zemřel v New Yorku, přestože se jeho bydliště v době úmrtí nacházelo na území New Jersey.

Na úředním záznamu americké správy sociálního zabezpečení o smrti a tím i o zániku sociálního zabezpečení Kurta Adlera (US Social Security Administration: U.S. Social Security Death Index) stojí: Kurt ADLER – Birth Date: 1 Mar 1907 – Death Date: Sep 1977 – Social Security Number: 064-16-1295 – State or Territory Where Number Was Issued: New York – *Death Residence Localities* – ZIP Code: 07480 – Localities: Gordon Lakes, Passaic, New Jersey – Pine Cliff Lake, Passaic, New Jersey – Shady Lake, Passaic, New Jersey – West Milford, Passaic, New Jersey – West Milford Lakes, Passaic, New Jersey

Obrázek 56 a, b Oblast státu New Jersey severozápadně od New Yorku ze satelitního pohledu, kde měl Kurt Adler domov v době, kdy zemřel. Na druhém obrázku městečko Butler, NJ (možná spíše předměstí New Yorku), kde Adler bydlel v době svého úmrtí.

Podle nekrologu *New York Times* z 22. září 1977 a dalších zdrojů^[95] bylo Adlerovo přesné bydliště v době úmrtí **Butler** ve státě **New Jersey**. Z Manhattanu do Butleru je to jen pár

⁹⁵ David Hamilton (Ed.): *The Metropolitan Opera Encyclopedia: A Comprehensive Guide to the World of Opera*. London, Thames and Hudson 1987, 415 s. (heslo na s. 12).

Nicolas Slonimsky, Editor Emeritus. *Baker's Biographical Dictionary of Musicians, Centennial Edition*. Schirmer, New York 2001.

desítek kilometrů severozápadním směrem. Dá se tedy říct, že zemřel v New Yorku nebo na jeho periferii.

Kurt Adler, 70, Conductor Of 20 Different Operas At Met During 22 Years

Kurt Adler, opera conductor and chorusmaster of the Metropolitan Opera from 1945 through 1973, died yesterday after a long illness. He was 70 years old and lived in Butler, N.J.

Mr. Adler, who was educated in Vienna, had been an assistant conductor of the Berlin State Opera and the German Opera in Prague and chief conductor of the Kiev State Opera. In 1935 he organized the Philharmonic Orchestra of Stalingrad, which he conducted for two years.

In 1938 Mr. Adler came to the United States and appeared here first as a pianist. He conducted in Mexico and Canada before joining the musical staff of the Metropolitan as an assistant conductor.

He made his Metropolitan conducting debut on Jan. 12, 1951, with Mozart's "Die Zauberflöte". By the time he retired in 1973 he had conducted 20 different operas there.

Mr. Adler was not related to Kurt Herbert Adler, director of the San Francisco Opera.

He edited several volumes of music, among them "Famous Operatic Choruses," "Arias from Light Operas" and "The Prima Donna Album."

Mr. Adler is survived by his wife, Tocco Christiane, a daughter, Evelyne, and a son, Pierre-Philippe.

Překlad:

Kurt Adler, 70, dirigent dvaceti různých oper na scéně Metropolitan opery v uplynulých 22 letech

Kurt Adler, operní dirigent a sbormistr Metropolitan opery od r. 1945 do r. 1973, zemřel včera po dlouhé nemoci. Bylo mu 70 let a žil v Butleru, N. J.

Pan Adler, který studoval ve Vídni, byl dirigentským asistentem berlínské Státní opery, Německé opery v Praze a hlavním dirigentem kyjevské Státní opery. V roce 1935 založil filharmonický orchestr ve Stalingradu, který dva roky dirigoval.

V roce 1938 pan Adler odešel do Spojených států a vystupoval zpočátku jako pianista. Dirigoval v Mexiku a Kanadě, dříve než se zařadil mezi dirigentské asistenty hudebního personálu Metropolitan opery.

Jeho dirigentský debut v Metropolitan operě se uskutečnil 12. ledna 1951 Mozartovou [operou] „Kouzelná flétna“. Do roku 1973, kdy odešel do důchodu, dirigoval 20 různých oper.

Pan Adler není příbuzný Kurta Herberta Adlera, ředitele Opery v San Francisku.

Vydal několik hudebních publikací, mezi jinými „Famous Operatic Choruses“, „Arias from Light Operas“ a „The Prima Donna Album“.

Pan Adler zde zanechal manželku Tocco Christiane, dceru Evelyne a syna Pierre-Philippe.

Obrázek 57 Nekrolog Kurta Adlera v *New York Times* z 22. září 1977 (Adler zemřel 21. září 1977).

Kurt Adler versus Kurt (Herbert) Adler

Každý, kdo bude hledat další informace o Kurtu Adlerovi, se dříve či později bude konfrontovat s faktem, který je hodně kuriózní. Kurt Adler měl v USA jmenovce, vrstevníka, který byl také operní dirigent, také židovského původu a také v roce 1938 emigroval z Rakouska do USA. Jmenovec Kurt (Herbert) Adler (1905 Vídeň – 1988 San Francisco) se navíc často píše bez středního jména, čímž se situace ještě více komplikuje. Pro hrubé rozlišení lze říct, že náš Adler je ročník 1907 a působil v New Yorku, naproti tomu vídeňský Adler je ročník 1905, působil v San

Francisku a dožil se vyššího věku. Někdy lze na internetu nalézt vysloveně zmatečné údaje. Tato shoda jmen a podobnost osudů zamotá hlavu každému, kdo nemá dostatek informací.

Adler, Kurt. Conductor; b. Neuhaus, Bohemia, Mar. 1, 1907; d. Butler, N.J., Sep. 21, 1977. Asst. conductor at Met (1943–45), then chorus master (1945–73), and conductor for 17 seasons (debut, Jan. 12, 1951, *Zauberflöte*); he led two dozen works, ranging from *Pagliacci* to *Parsifal*.

Adler, Kurt Herbert. Conductor and manager; b. Vienna, Apr. 2, 1905. After study in Vienna and debut at the Volksoper, appeared in European theaters and assisted Toscanini at Salzburg (1936). On staff of Chicago Opera from 1938 (debut, *Traviata*, 1940), then chorus master of San Francisco Opera (from 1943), becoming artistic director (1953–56) and general director (1956–82). After devoting himself entirely to administrative duties, he resumed conducting occasionally toward the end of his tenure. Adler adventurously broadened the company's repertory, introduced important singers to the U.S., encouraged new staging techniques, and established subsidiary companies to train young singers and explore unusual works.

Obrázek 58 a, b Portréty a slovníková hesla obou Adlerů.^[96] Podle *New York Times* tyto dva operní dirigenti nebyli příbuzní. Fotografie jsou z různých období.

Zajímavý námět pro další zkoumání by byl, co ti dva měli vlastně společného a zda a odkdy se znali. Bohužel vídeňský Adler, který žil o 11 let déle, jako by překrývá odkaz našeho rodáka. Jindřichohradecký Adler pak upadá v zapomnění a stopy po jeho díle jsou přisuzovány jeho jmenovci. Doufám, že se podaří tuto situaci napravit.

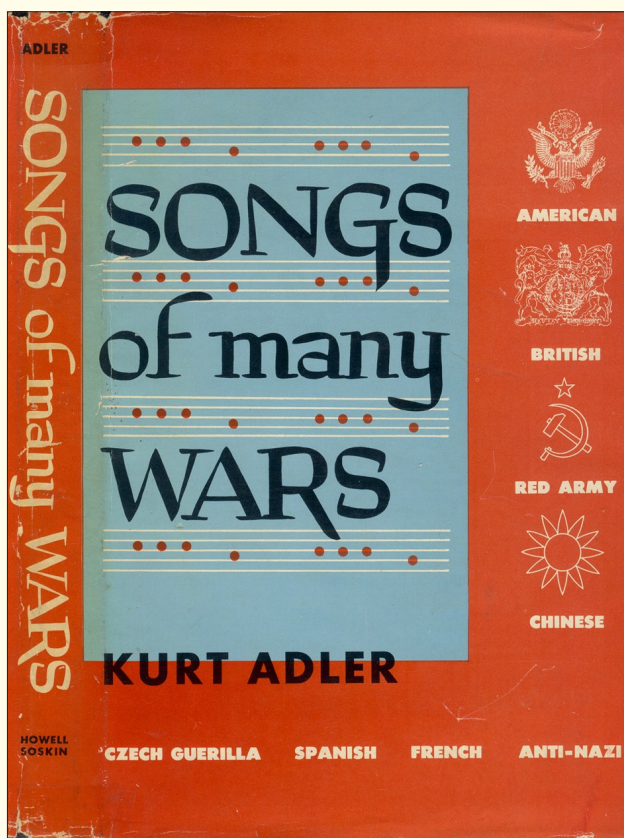
Pro lepší odlišení těchto osobností uvedu některá základní životopisná data K. **Herberta** Adlera. V letech 1938–1943 působí v Chicagu (Lyric Opera of Chicago), v roce 1943 se stává sbormistrem Opery v San Francisku (San Francisco Opera) a v roce 1953 jejím generálním manažerem. V roce 1981 z této funkce odstoupil, ale aktivně se věnoval hudbě až do své smrti v roce 1988.

⁹⁶ David Hamilton (Ed.): *The Metropolitan Opera Encyclopedia: A Comprehensive Guide to the World of Opera*. London, Thames and Hudson 1987, s. 12.

Publikace Kurta Adlera

Písně mnoha válek: od šestnáctého ke dvacátému století

- ▶ Adler, K.: *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century*. New York, Howell, Soskin 1943, 221s.

Obrázek 59 Obálka publikace *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century* (přední strana a hřbet přebalu, na dalších částech jsou reklamy na další knihy nakladatele).

Sborník 65 písní a chorálů. Adler knihu člení na následující období: Náboženské a feudální války, reformace a její krize, třicetiletá válka a francouzská revoluce, napoleonské války a revoluce roku 1848, americká občanská válka, první světová válka, období mezi světovými válkami, druhá světová válka. Kniha obsahuje sedm českých skladeb včetně československé hymny (anglicky i česky) v Adlerově aranžmá a s mírně pozměněným veršem – „Kde domov můj, kde vlasti má?“ Další písně: Kdož sú boží bojovníci, Smetanova válečná píseň z r. 1848, „Anti-Hitler song“ obránců českého pohraničí z r. 1938, Hej, pane Hácha (Ježek a V+W), Proti větru (Ježek a V+W),

V Song (Ježek a V+W). V knize (z r. 1943) mluví Adler s velkým respektem o Voskovcovi a Werichovi, Osvobozeném divadle a českém protinacistickém odboji („Czech guerilla“). Hovoří také o Ježkově smrti a v této souvislosti je zajímavé, že píseň „V Song“ označuje za poslední Ježkovu skladbu a jako hudebník upozorňuje, že se v této skladbě ozývá Beethovenova „Osudová“ (viz obr. 67). Voskovec byl židovského původu a je možné, že se s Adlerem v New Yorku sešli nebo stýkali. U jejich písni je poznámka, že jsou přetištěny se souhlasem autorů.

Texty skladeb nechal Adler přebásnit. Porovnával jsem oficiální překlad čs. hymny do angličtiny a Adlerovu verzi hymny a kvalita Adlerovy verze je o třídu výš. České zastoupení v knize je opravdu významné a zařazení československé hymny se dá považovat za určitý výraz Adlerova vlastenectví a také bych se nedivil, kdyby tato kniha byla první knižní zmínkou o českém protinacistickém odboji (1943). Adler chce touto knihou, jak říká v předmluvě, přesvědčit Američany, že jejich spojenci skutečně touží po svobodě a nezávislosti.

Zdroj: **Library of Congress**. Název: *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century*. Autor: **Adler, Kurt, 1907–** [from old catalog], ed. Rok: 1943. Předmět: War-songs [from old catalog] National songs. [from old catalog] Sign. Kongr. knih.: M1627.A37 S6. Naklad. údaje: New York : Howell, Soskin [1943]. Fyzický popis: 221 p. 26 cm.

Obsah publikace *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century* (podtržené skladby jsou českého původu):

Religious and Feudal Wars:

Scots Wha Hae Wi' Wallace Bled
The Blue Bonnets
March of the Men of Harlech
Battle Hymn of the Hussites

Reform and Its Crises:

A Mighty Fortress
The Black Troops of Florian Geyer
Wilhelmus of Nassau
Berg op Zoom

Thirty Years' War to French Revolution:

Marlborough
Prince Eugene
The Campbells Are Comin'
Magyar Leaders
The British Grenadiers
Yankee Doodle
La Marseillaise
La Carmagnole
Ah, Ca Ira

Napoleon to the Revolts of 1848:

The Star-Spangled Banner
Andreas Hofer
La Brabanconne

Polish National Anthem

America
Wearing of the Green
Louis Kossuth
War Song

Rakoczi March
Varshavianka

The American Civil War:

Tramp, Tramp, Tramp
John Brown's Body
The Battle Hymn of the Republic
Dixie
Marching Thro' Georgia
When Johnny Comes Marching Home

To the First World War:

The Marines' Hymn
Where Is My Home?
Hinky Dinky Parlay-Voo
Shoulder to Shoulder
Garibaldi's War Hymn

Between World Wars:

Chee Lai
Song of the Far Eastern Partisans
Yugoslav National Anthem
Kevin Barry

Sword Blade March

Faithful Unto Death
The Peat Bog Soldiers
Far Off Is Our Land
Song of the International Brigade
The Four Generals
The Steel Battalions
Against the Storm
Anti-Hitler Song

Global War:

V Song
Cavalry of the Steppes
Prepare for Tomorrow
Passing Once Thru' Fair Lorraine
Marching Thru' Berlin
The Good Reuben James
Beit-Line Girl
Deliver the Goods
Guerilla Song
Rise, Guerillas, Rise
Song of Freedom
Hey, Mister Hacha
People Awake
Song of the Home Front

Adlerova předmluva ke knize *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century* (s. 5–7)

Throughout history, the wars of the people – wars for liberation and against oppression – have been marked by songs reflecting the indomitable will to freedom of the common man. It is the common man who fights. It is his life and his property in the last analysis which are sacrificed. The songs in this book are his songs: the war songs of the common man, which grew up out of his Struggles for liberty. These songs not only record history; they indicate its nature as well. Songs which reflect unjust or oppressive wars have tended to disappear; those, on the other hand, which remain most popular throughout the centuries, are the songs which reflect a genuine battle against slavery and tyranny. There are thousands of such songs. This book is, of necessity, a concentrate of the most widely sung or most representative of such songs.

The first war songs served the simple purpose of striking terror into the heart of the enemy, while at the same time they inspired the fighting troops. Of such a type is the „Hussite Battle Hymn,” the chanting of which won the day for the Bohemian warriors of the fifteenth century. Today our war songs have no such primitive purpose. They reflect, rather, the ideals and the purposes of nations and of wars. They are symbolic rather than realistically practical.

Today, as never before, the entire earth is involved in a single conflict. Regardless of the facets of this conflict, it is divided into two camps: the camp of tyranny, of Fascism, and the camp of all peoples united against Fascism. Today, more clearly than ever before, the common man sees himself pitted against a single many-headed force; more sharply than ever before he understands the nature of his struggle. It is important that men all over the world, united in a common battle, understand the spirit of their allies and become more closely bonded. These songs are in the nature of an arsenal: a treasury from which may be drawn the spirit and determination of people's wars in all ages. This is a book for Americans. It is intended to show them something of the spirit of their allies: the fighters in all lands and in all ages for liberty and independence. Each one of these songs recalls the blood and sweat and tears which coalesced in the flame of battle. None of these songs is dead: each one is still being sung today in some corner of the global battlefield. Some of them are the songs of anti-Fascists in Fascist lands. I might have started the book with the Psalms, or the Odes of Pindar. I chose rather to begin with a historical period more closely allied to our own – the last wars of feudalism and the beginnings of the religious wars.

The piano arrangements for these songs contain the melody. It is, therefore, not essential that the songs be sung, although the effect is certainly more exciting if the words are used. War songs must be swelled by full harmony. It was, therefore, necessary to arrange these songs in a way that would guarantee a richness of sound and harmony. All the songs may be easily simplified by the omission of a few notes, should the score prove too difficult for its readers.

Limitations of space prevent my full acknowledgment of the help and cooperation which I have received from dozens of sources. My thanks, however, are due to all of them; to name only a few: Mr. and Mrs. William Soskin, who encouraged me to develop the idea of this book, Mr. Ernest Sturc of the Czechoslovak Information Bureau, Miss Anne Tráven of the Yugoslav Information Bureau, Mr. Eric Bernay of Keynote Recordings, Mr. Jan Lowenbach, and Prof. Karl Weigl. I also wish to express my appreciation of the work done by Mr. Jay Williams, who has not only done new translations for many old favorite songs, but who has been an invaluable assistant in the composition of this book.

BATTLE HYMN OF THE HUSSITES

*Adapted by Jay Williams from an English translation by
Jan V. Lowenbach*

When the followers of Jan Hus first sang this Czech hymn in the battle of Domazlice, it is related that the enemy was plunged into such confusion and terror that the day was won for the Hussites almost without striking a blow. The author is probably Jan Capek, a Hussite priest.

Obrázek 60 Husitský chorál *Kdož sú boží bojovníci*.

WAR SONG

Words by J. J. Kolár

Music by B. Smetana (1848)

Smetana, the greatest Czech composer, took active part in the revolution of 1848 when he, with many compatriots, fought the hated Hapsburg regime. This song, musically as well as poetically, is renewing the old Hussites' tradition of battle songs. It has been widely sung in 1848, and it is reported that Czech soldiers in Great Britain, training for the liberation of their homeland, are singing it during World War II.

Obrázek 61 Smetanova válečná píseň z roku 1848.

WHERE IS MY HOME? (OVER TATRA)

Words by J. K. Tyl

Music by Fr. Skroup

English translation by Jay Williams

Both the Czech and Slovak national anthems are sung as one, and together form the Czechoslovakian anthem. Although lyrical in its nature, the Czech hymn has its place in any anthology of people's songs for its reflection of the deep, proud love of all Czechs for their native land. The second part is the Slovak national anthem.

Obrázek 62 Československá hymna *Kde domov můj (Nad Tatrou)*.

AGAINST THE STORM

Words by Voskovec and Werich

Music by Jar. Ježek

English translation by Jay Williams

In 1935, in the face of the Fascist menace, most of Europe was "bowing before the wind." But in Prague, capital of Czechoslovakia, the "Liberated Theatre" urged another course of action on its audiences. . . .

Obrázek 63 Ježkova, Voskovcova a Werichova píseň *Proti větru*.

ANTI-HITLER SONG

English translation by Jay Williams

Music from a popular Soldier's Song

In the late summer of 1938 Czech soldiers marched to their battle stations along the border, gaily singing this song. A few days later they returned silently and sadly, no longer singing. In the interim the Munich conference had taken place.

Obrázek 64 Píseň českých obránců hranic z roku 1938.

WHERE IS MY HOME? (OVER TATRA)
 Words by J. K. Tyl *Music by Fr. Skroup*
 English translation by Jay Williams

Both the Czech and Slovak national anthems are sung as one, and together form the Czechoslovakian anthem. Although lyrical in its nature, the Czech hymn has its place in any anthology of people's songs for its reflection of the deep, proud love of all Czechs for their native land. The second part is the Slovak national anthem.

Where is my home? Where is my land? Through the fields wind placid riv - ers, On the wind-swept hills the pine for-est

115

quiv - ers, Gar - dens bloom - ing with the Spring, Earth - ly E - - - den vi - sion - ing; Of this land my heart's e - ver sing - ing: 'Tis the Czech land 'tis my

116

home. 'Tis the Czech land 'tis my home. O - ver Ta - tra's heights the sword of war is shak - en. O - ver Ta - tra's heights the sword of war is shak - en. Broth - ers rise up bold - ly.

117

Hold your eyes up bold ly; Slo - vaks now a wak - en!

*Kde domov můj? Kde vlasti má?
 Voda hučí po lučinách,
 bory šumí po skalínách,
 v saďe stívá se jara kočí,
 smyský ráj to na pohled;
 a to je ta krásná země,
 země česká, domov můj,
 země česká, domov můj,
 Nad Tatrou sa blýská hromy divo biju.
 Zastavme sa bratia
 Nech sa ony stratia
 Sloudci ožijou.*

118

Obrázek 65 Československá hymna v aranžmá Kurta Adlera. Text nechal přebásnit do angličtiny a v českém textu má pozměněný verš „Kde domov můj, kde vlasti má?“

ANTI-HITLER SONG
English translation by Jay Williams
Music from a popular Soldier's Song

In the late summer of 1938 Czech soldiers marched to their battle stations along the border, gaily singing this song. A few days later they returned silently and sadly, no longer singing. In the interim the Munich conference had taken place.

Lively

At the edge of our land Czechs are standing guard;

166

Don't you wait, A - dolf dear, wait-ing is too hard,
Don't you wait, go to sleep, see us in your dreams:
mf Try us ear - ly in the morn-ing Gates will o - pen
mf with out warn-ing, Out Czech sol - diers will stream!

167

Fine

Sol - diers will stream!
A - dolf, come march-ing with us, don't be shy, dear,
When heav - y bombs start fall - ing from the sky, dear,
You'll get a big kick out of it:
We're sure with you they'll make a
hit! *p* Right and left they'll make you

168

hop, You'll go fly - ing nev - er
stop! Ben - ny will watch from Rome as
you go by, dear, He'll learn your lesson, you'll admit.

Adolf, come marching with us, don't be shy, dear,
You'll get a big kick out of it:
When heavy bombs start falling from the sky, dear,
We're sure with you they'll make a hit!
Right and left they'll make you hop.
You'll go flying—never stop!
Benny will watch from Rome as you go by, dear,
He'll learn your lesson, you'll admit.

169

Obrázek 66 Anti-Hitler song v aranžmá Kurta Adlera.

Adlerova předmluva k písním v kapitole Druhá světová válka (Global War), s. 170–171

At the outset of World War II, many of the good old war songs were dusted off and shone in new glamour. Later, especially after Pearl Harbor, Americans all over the world had new songs to sing. Tin Pan Alley was pressed into service and the modern methods of making war brought a new type of song into being. Mechanized transportation and equipment influenced the production of these songs. Songs do not yet come off the conveyor belt, but an astonishing number of them have been turned out to fill present-day needs.

The Red Army has a proud tradition of singing. No other songs describe the fighting spirit of a whole country so well as these. The Soviet Union was the only country which stressed its preparedness against aggression in song. The successes of the Cossacks find expression in the well-known „Cavalry of the Steppes.”

The guerillas, partisans, chetniks and komitadjis are a vital part of the World War against Fascism. The Yugoslav people whose songs of guerilla action date from the Turkish and Hungarian wars, have put new words to their old melodies. How many guerilla songs are being sung cannot be now established. Only on rare occasions does one find its way out of an occupied country, as is the case with „People Awake,” which was smuggled out of Yugoslavia on the back of a letter.

This book presents to Americans a pair of writers who, in the period between the two World Wars, helped to give Czechoslovakia its clearest signpost to freedom. With the weapons of grim satire and rollicking humor, Voskovec and Werich, from the stage of their „Liberated Theatre” in Prague, struck down many a corrupt politician, exposed hesitant or treacherous government officials, and kept alive the tradition of free speech and free criticism.

After their exile they lost their congenial composer, Jezek, who had written the music for all of their songs. But in 1942 they began a series of short wave broadcasts to their homeland, giving their old popular tunes new anti-fascist lyrics which, it has been ascertained, the Czech people behind Hitler’s lines receive, sing and pass on.

Modern war is fought on the home front just as surely as on the battle front. Earlier wars had little to sing about in terms of production, intensified work in factories, on farms, in dockyards and offices. The home front now recognizes its own importance as part of the fighting force of each nation, and it has its songs, such as „Belt Line Girl” and „Deliver the Goods.”

V SONG

Words by Voskovec and Werich

Music by Jar. Jezek

English translation by Jay Williams

In the first years of World War II, the letter “V” symbolized Victory for the oppressed nations of Europe. Many ways were found of expressing this V symbol: one way was the signaling of its Morse equivalent, three dots and a dash. The first two bars of Beethoven’s Fifth Symphony, called the “Fate” motif, contain the same rhythmic elements. Jezek used it as the theme of this, his last composition. He died in New York City in 1941, an exile.

March time

Obrázek 67 Ježkova, Voskovecova a Werichova píseň *V song*. Adler odhaluje, že v této Ježkově poslední skladbě se ozývá Beethovenova „Osudová”. Ježek zemřel v New Yorku 1. 1. 1942.

Český text: Na vrata na zdi, na věže, na kominy; Napište V, veliké V, Na čela zrádců, Na pamět jejich viny; Napište V, veliké V. Veliké V je ve vítěztví vira, Veliké V je síla v nový svět; Vítr se točí, hakenkrajc už umírá, Věřte ve V, vítězné V, Věřte ve svobodný svět. Vítězné V svobodě život vrací, Vítězné V volá, že vyhrajem. Vítězné V znamená mír a práci, Věřte ve V, vítězné V. Věřte ve V a zatřesou se zrádci, Věřte ve V a zatřese se zem; Vítězné V vymíté všechny nacy, Vítězné V volá, že vyhrajem! [*Přepis je původní i s chybami.*]

Tuto skladbu si objednala BBC pro kampaň „V for Victory”. Jan Werich ve svých vzpomínkách velice podrobně zmiňuje okolnosti jejího vzniku^[97]:

97 Napadlo nás, že by to měl být pochod. „Objednali” jsme si jej od Ježka. Vzápětí jej poslal, ale nám se nehodil. I poslal další návrh. A zase nám nevyhovoval. To se nikdy předtím nestalo. Ježek obvykle pozorně vyslechl, jaký druh písničky chceme dělat, krátce se zamyslel, a s výrazem koncentrovaného tvůrčího elánu, se šťastnou a veselou tváří zahrál přesně to, co jsme měli na mysli. „Tak co? Je to vono?” Vždycky to bylo.

Tentokrát jsme se však jeden do druhého nemohli trefit. Netušili jsme, jak to Ježka mrzí. Zmiňuje se o tom v dopise své pozdější ženě Frances. 18. srpna 1941 píše: „... Druhý den jsem přišel domů a pustil jsem se znovu do práce na tom nešťastném pro mne pochodu ‚V’, a konečně jsem dostal zase trochu slušný nápad, tak jsem jej ihned opsal a poslal jsem jej ještě ten samý den do Hollywoodu a nyní čekám odpověď, jak jsem tentokrát pochodil...” A nakonec se ještě vrací ke své starosti: „... a nyní si na chvíli sednu k pianu a pokusím se ještě jednou vytvořit nějakou tu novou verzi písně ‚V’, ovšem nevím, s jakým to bude výsledkem.”

Výsledek byl dobrý. Ježek použil slavný motiv první věty z páté symfonie Beethovenovy. Podobně jako rozhlasový signál z Londýna, který inspiroval akci „V for Victory”. Pochod Vítězné V byla naše poslední práce s Ježkem.

Werich, J.: *Jan Werich vzpomíná... vlastně Potlach*. – 1. vyd. – Praha, Melantrich 1982, s. 197–198.

HEY, MR. HACHA

Words by Voskovec and Werich

Music by Jar. Ježek

English translation by Jay Williams

President Hacha, the Czech Quisling who delivered his country into the hands of the Nazis, began his regime with the closing of all schools. Students all over the land rose in protest; in 1942, this became their secret song.

Obrázek 68 Ježkova, Voskovcova a Werichova píseň *Hej, pane Hácha*.

Český text: Bereme na potaz učené bakaláře, Et item doktory–et item rektory, Proč jenom český student patří do žaláře, Vždyť mezi Vlajkaři jsou větší potvory. Kdyby svůj národ lépe znal Hácha, Nebyl by Adův brácha. ... Refrén: Hej, pane Hácha, maj to marný, My už jich nenecháme spát; Eště poznaj momenty parný, A eště užijou lékárny, Až se budou kurýrovat. Moravec doufá, že jsme němí, Moc o studentech neslyší, Vyhnání ze škol v celé zemi, Studujeme tiše v podzemí, Jak hubit německé myši. Že jste nám zavřeli ty školy, Toho se máte nejvíc bát: Medici čekaj' na mrtvoly, Aby mohli dostudovat. Hej, kulometry jsou nability, Doma i v dálce za mořem, Jen co budou krsy vybity, Sami si ty university, Ve volné zemi otevřem!

Operní antologie: slavné árie z oper starších i moderních skladatelů (5 dílů)

- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, in five volumes / compiled by Kurt Adler*. New York, G. Schirmer c1953–1956.
- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, in five volumes / compiled by Kurt Adler*. Rochester, N.Y., National Braille Association 1975–1977.
- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, in five volumes / compiled by Kurt Adler*. New York, G. Schirmer (Hal Leonard Corp.) 1986.

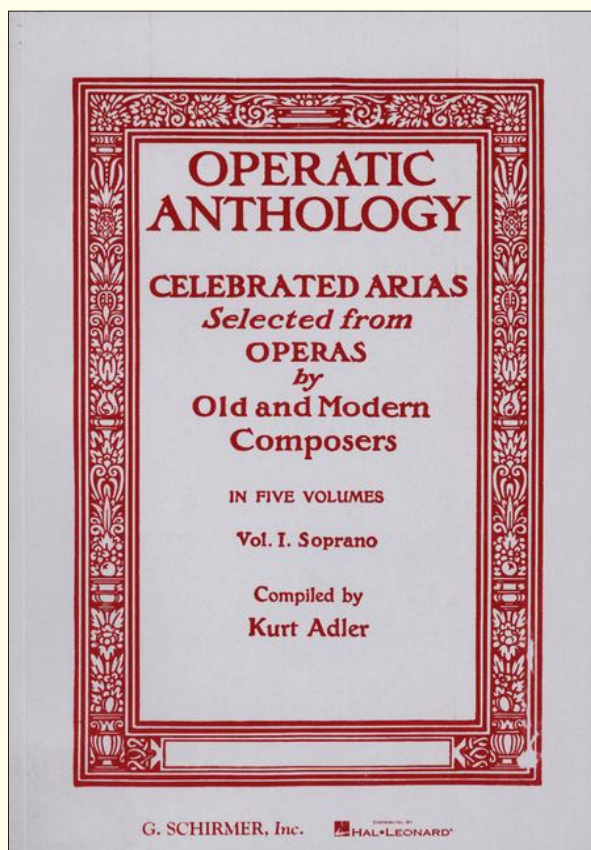
Přestože se na první pohled zdá, že podobných kompilací musí být nepřeborné množství, jedná se ve skutečnosti o unikátní dílo Kurta Adlera. Pětidílná *Operní antologie* má dohromady **1404 stran**. Je obtížné zjistit, co je v kterém roce nové vydání nebo jen dotisk. Lze odlišit pouze různá vydání jednotlivých dílů z let 1953–1956, vydání pro slepce v Braillově písmu z let 1975–1977, které pochází od nakladatele „Rochester, N.Y., National Braille Association“, a vydání z roku 1986. Nějaké další „klasické“ vydání lze tušit v roce 1970, ale nepodařilo se mi zdokumentovat, zda byly vydány všechny díly. V roce 1990 jsem zaznamenal vydání 4. dílu *Baritone*.

Zdroj: National Library of Canada Název: **Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, in five volumes / compiled by Kurt Adler**. Další osoby: **Adler, Kurt, 1907**– Rok: uuuu Předmět: Operas Excerpts Vocal scores with piano. Poznámka: Acc. arr. for piano. Words principally in the original languages with English translations. Publisher's no.: Ed.550–554. Pl. no.: 16363., Sign. Kongr. knih.: M1507 .O613 1955 Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, c1954–. Fyzický popis: 1 vocal score (5 v.) Obsah: v. **1. Soprano – v. 2. Mezzo-soprano and alto – v. 3. Tenor – v. 4. Baritone – v. 5. Bass**. Exempláře: 1 CaOSTCB M 1507 O64 1954 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

Jednotlivé díly

I. Soprano

- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, I. Soprano* / compiled by Kurt Adler. New York, G. Schirmer c1953–1956, 332 s.

Obrázek 69 Obálka publikace *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, VOL. I., SOPRANO*.

Zdroj: National Library of Canada Název: *Operatic anthology. Vol. I, soprano: celebrated arias selected from operas by old and modern composers* / compiled by Kurt Adler.; [music (braille)] Další osoby: **Adler, Kurt, 1907**– Weber, Carl Maria von, 1786–1826. Verdi, Giuseppe, 1813–1901. Verdi, Giuseppe, 1813–1901. Leoncavallo, Ruggiero, 1858–1919. Monsigny, Pierre-Alexandre, 1729–1817. Verdi, Giuseppe, 1813–1901 Wagner, Richard, 1813–1883. Wagner, Richard, 1813–1883. Verdi, Giuseppe, 1813–1901. Verdi, Giuseppe, 1813–1901. Wagner, Richard, 1813–1883. Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Rok: **1976** Resumé: **Braille music**. Předmět: Operas Excerpts. Vocal music. Poznámka: „Vol. I, soprano“ published in 4 music braille volumes. This record refers to v.4 of the braille edition only. Line by line format. Naklad. údaje: **Rochester, N.Y.: National Braille Association, 1976**. Fyzický popis: 1 v. 28 x 30 cm. Obsah: Oberon: Ozean, du Ungeheuer / Weber – Otello: Canzone del salice (The willow song and Ave Maria) / Verdi – Pagliacci: Stridono lassù / Leoncavallo – Le roi et le fermier: Il regardait mon bouquet / Monsigny – Simon Boccanegra: Come in quest'ora bruna / Verdi – Tannhäuser: Allmächt'ge Jungfrau (Elizabeth's prayer, Almighty Virgin) / Wagner – Tristan und Isolde: Mild und leise (Isolde's Liebestod) / Wagner – Trovatore: Tacea la notte placida / Verdi – Trovatore: D'amor sull' ali rosee / Verdi – Walküre: Der Männer Sippe (Sieglinde's narrative) / Wagner – Zauberflöte: Ach, ich fuhl's / Mozart. Další název: Il trovatore. Oberon. Otello. Pagliacci. Simon Boccanegra.

Tannhäuser. Tristan und Isolde. Zauberflöte. Tecea la notte placida. Isolde's Liebestod. Stridono lassù. The willow song. Il regardait mon bouquet. Ozean, du Ungeheuer. Canzone del salice. Allmächt'ge Jungfrau. Elizabeth's prayer: Almighty Virgin. Mild und leise. Sieglinde's narrative. Exempláře: 1 CaOTBML NA001 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

CONTENTS		PAGE
(Continued)		
DER FREISCHÜTZ (Weber)		
Und ob die Wolke (Cavatina)	179	
Wie nahe mir der Schlummer (Scene and Aria)	181	
HÉRODIADÉ (Massenet)		
Il est doux, il est bon (Recitative and Aria)	194	
LES HUGUENOTS (Meyerbeer)		
Parmi les pleurs (Romance)	200	
LOHENGRIN (Wagner)		
Einsam in trüben Tagen (Elsa's Dream)	203	
Euch Lüften (Aria)	209	
MANON (Massenet)		
Obçissons quand leur voix appelle (Recitative and Gavotte)	212	
MANON LESCAUT (Puccini)		
In quelle trine morbide (Aria)	222	
LE NOZZE DI FIGARO (Mozart)		
Deh vieni, non tardar (Recitative and Aria)	225	
Porgi, amor, qualche ristoro (Cavatina)	230	
OBERON (Weber)		
Ozean! du Ungeheuer (Scene and Aria)	233	
OTELLO (Verdi)		
Salce, Salce (The Willow Song) and Ave Maria	244	
PAGLIACCI (Leoncavallo)		
Stridono lassù (Ballatella)	262	
LE ROI ET LE FERMIER (Monsigny)		
Il regardait mon bouquet (Arietta)	273	
SIMON BOCCANEGRA (Verdi)		
Come in quest'ora bruna (Aria)	276	
TANNHÄUSER (Wagner)		
Dich, theure Halle (Aria)	282	
Allmächt'ge Jungfrau (Elizabeth's Prayer)	289	
TRISTAN UND ISOLDE (Wagner)		
Mild und leise (Isolde's Liebestod)	293	
IL TROVATORE (Verdi)		
Tacea la Notte placida (Aria)	303	
D'amor sull'ali rosee (Recitative and Aria)	314	
DIE WALKÜRE (Wagner)		
Der Männer Sippe (Sieglinde's Narrative)	318	
DIE ZAUBERFLÖTE (Mozart)		
Acl, ich fühl's (Aria)	328	

IV

1

Ritorna vincitor!
Scene and Aria
from "Aida"

English version by Mrs. G.G. Laurence Giuseppe Verdi (1813-1901)

Aida
Allegro agitato $\text{♩} = 155$

Voice

Ri - tor - na vin - ci - tor! E dal mio lab - bro u -
May lau - rels crown thy brow! What! can my lips pro -

Piano

sci fem - pia pa - ro - la! Vin - ci - tor del pa - dre
nounce language so impious! Wish him vic - tor o'er my

mi - o, di lui che im - pu - gna far - mi per me per ri - do - nar - mi u - na
fa - ther, o'er him who wa - ges war but that I may be re - stored to my

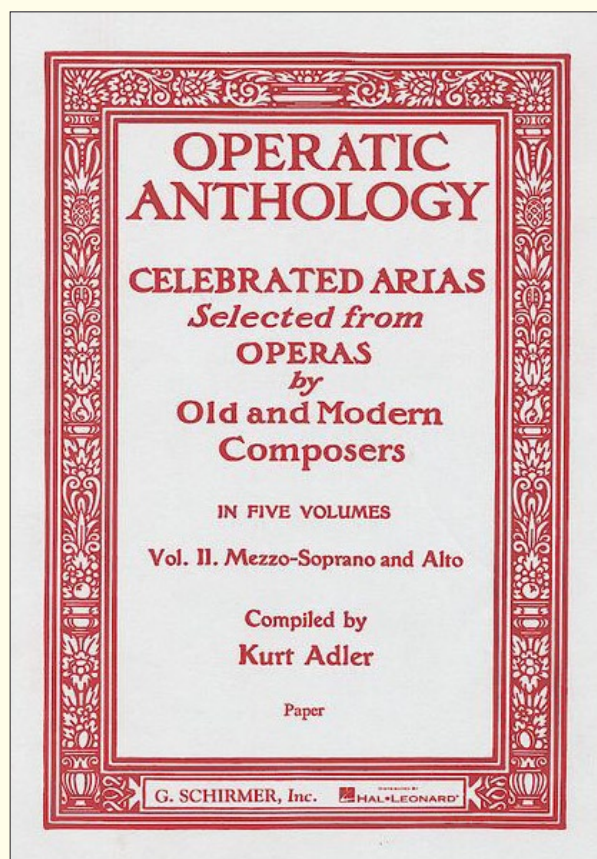
patris, u - na reg - gia e il no - me il - lu - stre che qui ce - lar m'e for - za!
country, to my kingdom, to the high station I now per - force dis - semble!

16161 x

Obrázek 70 Ukázka z publikace *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, VOL. I, SOPRANO*.

II. Mezzo-soprano and alto

- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, II. Mezzo-soprano and alto / compiled by Kurt Adler*. New York, G. Schirmer c1953–1956, 277 s.

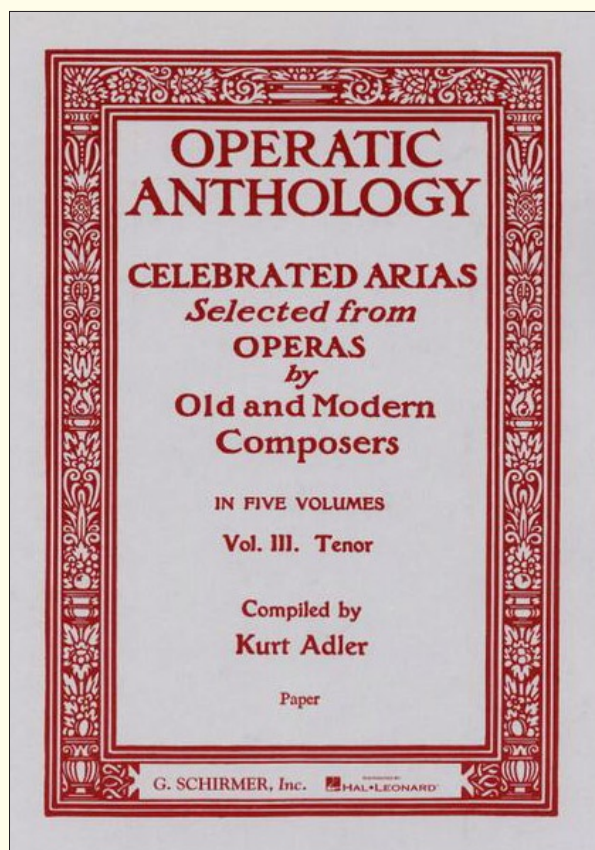
Obrázek 71 Obálka publikace *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, VOL. II., MEZZO-SOPRANO AND ALTO*.

Zdroj: National Library of Canada Název: **Operatic anthology Volume 2: Mezzo-soprano and alto voice.** / compiled by Kurt Adler. Další osoby: Bizet, Georges, 1838–1875. Donizetti, Gaetano, 1797–1848. Gounod, Charles Francois, 1818–1893. Handel, George Frideric, 1685–1759. Massenet, Jules, 1842–1912. Meyerbeer, Giacomo, 1791–1864. Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Ponchielli, Amilcare, 1834–1886. Purcell, Henry, 1659–1695. Wagner, Richard, 1813–1883. Saint-Saens, Camille, 1835–1921. Gluck, Christoph Willibald, 1714–1787. Musorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Tchaikovsky, Pyotr Il'yich, 1840–1893. Rossini, Gioachino Antonio, 1792–1868. Verdi, Giuseppe Fortunino Francesco, 1813–1901. Strauss, Johann, Jr., 1825–1899. Thomas, Ambroise 1811–1896. Rok: uuuu Předmět: Vocal Music; solo voice; with solo instrument; keyboard(s) Poznámka: piano-vocal score Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, 1956. Fyzický popis: 1 piano-vocal score 277 p. 27 cm. Další název: Dido's Lament (from „Dido and Aeneas“) / Henry Purcell. Ombra mai fu (from „Serse“) / G.F. Handel. Celebrated Arias Selected From Operas Vol.2. Re dell' abisso, affrettati (from „Un ballo in maschera“) / Guiseppe Verdi. Un ballo in maschera (excerpt: „Re dell' abisso, affrettati“) / Guiseppe Verdi. Una voce poco fa (from „Il barbiere di Siviglia“) / Gioachino Rossini. Il barbiere di Siviglia (excerpt: „Una voce poco fa“) / Gioachino Rossini. Marina's Aria (from „Boris Godunov“) / Modest Musorgsky. Boris Godunov (excerpt: „Marina's Aria“) / Modest Musorgsky. L'amour est un oiseau rebelle

(from „Carmen“) / Georges Bizet. Carmen (excerpt: „L'amour est un oiseau rebelle“) / Georges Bizet. Pres des remparts de Seville (from „Carmen“) / Georges Bizet. Carmen (excerpt: „Pres des remparts de Seville“) / Georges Bizet. En vain pour eviter (from „Carmen“) / Georges Bizet. Carmen (excerpt: „En vain pour eviter“) / Georges Bizet. Non piu mesta (from „La cenerentola“) / Gioachino Rossini. La cenerentola (excerpt: „Non piu mesta“) / Gioachino Rossini. Parto, parto (from „La clemenza di Tito“) / W.A. Mozart. La clemenza di Tito (excerpt: „Parto, parto“) / W.A. Mozart. Non piu di fiori (from „La clemenza di Tito“) / W.A. Mozart. La clemenza di Tito (excerpt: „Non piu di fiori“) / W.A. Mozart. When I am laid in Earth (from „Dido and Aeneas“) / Henry Purcell. Dido and Aeneas (excerpt: „When I am laid in Earth“) / Henry Purcell. Dido and Aeneas (excerpt: „Dido's Lament“) / Henry Purcell. O don fatale (from „Don Carlo“) / Giuseppe Verdi. Don Carlo (excerpt: „O don fatale“) / Giuseppe Verdi. Khivria's Song and Hopak (from „The Fair of Sorochinsk“) / Modest Musorgsky. The Fair of Sorochinsk (excerpt: „Khivria's Song and Hopak“) Faites-lui mes aveux (from „Faust“) / Charles Gounod. Faust (excerpt: „Faites-lui mes aveux“) / Charles Gounod. O mio Fernando (from „La Favorita“) / Gaetano Donizetti. La Favorita (excerpt: „O mio Fernando“) / Gaetano Donizetti. Chacun a son gout (from „Die Fledermaus“) / Johann Strauss. Die Fledermaus (excerpt: „Chacun a son gout“) / Johann Strauss. Prince Orlofsky's Song (from „Die Fledermaus“) / Johann Strauss. Die Fledermaus (excerpt: „Prince Orlofsky's Song“) / Johann Strauss. Voce di donna (from „La Gioconda“) / Amilcare Ponchielli. La Gioconda (excerpt: „Voce di donna“) / Amilcare Ponchielli. Stella del marinar (from „La Gioconda“) / Amilcare Ponchielli. La Gioconda (excerpt: „Stella del marinar“) / Amilcare Ponchielli. Hore mit Sinn (from „Die Gotterdammerung“) / Richard Wagner. Die Gotterdammerung (excerpt: „Hore mit Sinn“) / Richard Wagner. Adieu, forets (from „Jeanne d'Arc“) / Peter Tchaikovsky. Jeanne d'Arc (excerpt: „Adieu, forets“) / Peter Tchaikovsky. Entweihte Gotter! (from „Lohengrin“) / Richard Wagner. Lohengrin (excerpt: „Entweihte Gotter!“) / Richard Wagner. Connais-tu le pays (from „Mignon“) / Ambroise Thomas. Mignon (excerpt: „Connais-tu le pays“) / Ambroise Thomas. Me voici dans son boudoir (from „Mignon“) / Ambroise Thomas. Mignon (excerpt: „Me voici dans son boudoir“) / Ambroise Thomas. Non so piu cosa son (from „Le nozze di Figaro“) / W.A. Mozart. Le nozze di Figaro (excerpt: „Non so piu cosa son“) / W.A. Mozart. Voi, che sapete (from „Le nozze di Figaro“) / W.A. Mozart. Le nozze di Figaro (excerpt: „Voi, che sapete“) / W.A. Mozart. Che faro senza Euridice (from „Orfeo“) / Christoph Willibald Gluck. Orfeo (excerpt: „Che faro senza Euridice“) / Christoph Willibald Gluck. Pauline's Aria (from „Pique Dame“) / Peter Tchaikovsky. Pique Dame (excerpt: „Pauline's Aria“) / Peter Tchaikovsky. Ah! mon fils! (from „Le Prophete“) / Giacomo Meyerbeer. Le Prophete (excerpt: „Ah! mon fils!“) / Giacomo Meyerbeer. Donnez, donnez (from „Le Prophete“) / Giacomo Meyerbeer. Le Prophete (excerpt: „Donnez, donnez“) / Giacomo Meyerbeer. Gerechter Gott (from „Rienzi“) / Richard Wagner. Rienzi (excerpt: „Gerechter Gott“) / Richard Wagner. Cara sposa, amante cara (from „Rinaldo“) / G.F. Handel. Rinaldo (excerpt: „Cara sposa, amante cara“) / G.F. Handel. Que fais-tu, blanche tourterelle (from „Romeo et Juliette“) / Charles Gounod. Romeo et Juliette (excerpt: „Que fais-tu, blanche tourterelle“) / Charles Gounod. Printemps qui commence (from „Samson et Dalila“) / Camille Saint-Saens. Samson et Dalila (excerpt: „Printemps qui commence“) / Camille Saint-Saens. Amour, viens aider (from „Samson et Dalila“) / Camille Saint-Saens. Samson et Dalila (excerpt: „Amour, viens aider“) / Camille Saint-Saens. Mon coeur s'ouvre a ta voix (from „Samson et Dalila“) / Camille Saint-Saens. Samson et Dalila (excerpt: „Mon coeur s'ouvre a ta voix“) / Camille Saint-Saens. In si barbara (from „Semiramide“) / Gioachino Rossini. Semiramide (excerpt: „In si barbara“) / Gioachino Rossini. Serse (excerpt: „Ombra mai fu“) / G.F. Handel. Stride la vampa (from „Il Trovatore“) / Giuseppe Verdi. Il Trovatore (excerpt: „Stride la vampa“) / Giuseppe Verdi. Condotta ell' era in ceppi (from „Il Trovatore“) / Giuseppe Verdi. Il Trovatore (excerpt: „Condotta ell' era in ceppi“) / Giuseppe Verdi. Wo in Bergen du dich birgst (from „Die Walkurie“) / Richard Wagner. Die Walkurie (excerpt: „Wo in Bergen du dich birgst“) / Richard Wagner. Va! laisse couler mes larmes (from „Werther“) / Jules Massenet. Werther (excerpt: „Va! laisse couler mes larmes“) / Jules Massenet. Exempláře: 1 CaABSFA MV1101 A101.1 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

III. Tenor

- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, III. Tenor / compiled by Kurt Adler*. New York, G. Schirmer c1953–1956, 245 s.

The image shows a page of a musical score for the aria 'O Paradis sorti de l'onde' from the opera 'L'Africaine' by Giacomo Meyerbeer. The score is in G major and 3/4 time. It includes a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in French and English. The English version is by Dr. Theodore Baker. The score is marked 'Andantino' and 'Recit. in tempo'. The lyrics are: 'Pa - ys mer-veil-leux, Thou en-chant-ed land, jardins for-tu-nes, gardens of de-light, Tem-ple fa-di-eux, sa- Thou ra-di-ant fane, all O Pa-ra-dis sor-ti-de a-rish-from - lutt' hail! O Par-a-dise a-rish-from - marais toute le note un poco roll. cantabile dolce l'on-de, Ciel si bleu, ciel si pur o-cean, Sky so blue, sky so clear'. The score is printed in the U.S.A. and has the number 8063 x.

Obrázek 72 a, b Obálka publikace *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, VOL. III., TENOR* a ukázka z jejího obsahu.

Zdroj: National Library of Canada Název: **Operatic anthology Volume 3: Tenor voice**. / compiled by Kurt Adler. Další osoby: Bizet, Georges, 1838–1875. Donizetti, Gaetano, 1797–1848. Gounod, Charles Francois, 1818–1893. Meyerbeer, Giacomo, 1791–1864. Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Ponchielli, Amilcare, 1834–1886. Puccini, Giacomo, 1858–1924. Wagner, Richard, 1813–1883. Massenet, Jules Emile Frederic, 1842–1912. Tchaikovsky, Pyotr Il'yich, 1840–1893. Weber, Karl Marie Friedrich Ernst, Freiherr von, 1786–1826. **Smetana, Bedrich Friedrich, 1824–1884**. Delibes, Clement Philibert Leo, 1836–1891. Leoncavallo, Ruggero, 1857–1919. Auber, Daniel-Francois-Espirit, 1782–1871. Verdi, Giuseppe Fortunino Francesco, 1813–1901. Godard, Benjamin Louis Paul 1849–1895. Thomas, Ambroise 1811–1896. Halevy, Jacques-Francois, 1799–1862. Flotow, Friedrich Adolf Ferdinand von, 1813–1883. Lalo, Edouard Victor Antoine, 1823–1892. Rok: uuuu Předmět: Vocal Music; solo voice; with solo instrument; keyboard(s) Poznámka: piano-vocal score Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, 1956. Fyzický popis: 1 piano-vocal score 245 p. 27 cm. Další název: Celebrated Arias Selected From Operas Volume 3. O Paradis sorti de l'ombre (from „L'Africaine“) / Giacomo Meyerbeer. L'Africaine (excerpt: „O Paradis sorti de l'ombre“) / Giacomo Meyerbeer. Celeste Aida (from „Aida“) / Giuseppe Verdi. Aida (excerpt: „Celeste Aida“) / Giuseppe Verdi. **Jenik's Aria (from „The Bartered Bride“) / Bedrich Smetana. The Bartered Bride (excerpt: „Jenik's Aria“) / Bedrich Smetana**. Che gelida manina (from „La Bohème“) / Giacomo Puccini. La Bohème (excerpt: „Che gelida manina“) / Giacomo Puccini. La fleur que tu m'avais jete (from „Carmen“) / Georges Bizet. Carmen (excerpt: „La fleur que tu m'avais jete“) / Georges

Bizet. Un' aura amorosa (from „Cosi fan tutte“) / W.A. Mozart. Cosi fan tutte (excerpt: „Un' aura amorosa“) / W.A. Mozart. Io la vidi (from „Don Carlo“) / Giuseppe Verdi. Don Carlo (excerpt: „Io la vidi“) / Giuseppe Verdi. Il mio tesoro intanto (from „Don Giovanni“) / W.A. Mozart. Don Giovanni (excerpt: „Il mio tesoro intanto“) / W.A. Mozart. Dalla sua pace (from „Don Giovanni“) / W.A. Mozart. Don Giovanni (excerpt: „Dalla sua pace“) / W.A. Mozart. Com' e gentil (from „Don Pasquale“) / Gaetano Donizetti. Don Pasquale (excerpt: „Com' e gentil“) / Gaetano Donizetti. Una furtiva lagrima (from „L'elisir d'amore“) / Gaetano Donizetti. L'elisir d'amore (excerpt: „Una furtiva lagrima“) / Gaetano Donizetti. O wie angstlich (from „Die Entfuhrung aus dem Serail“) / W.A. Mozart. Die Entfuhrung aus dem Serail (excerpt: „O wie angstlich“) / W.A. Mozart. Lenski's Aria (from „Eugene Onegin“) / Peter Tchaikovsky. Eugene Onegin (excerpt: „Lenski's Aria“) / Peter Tchaikovsky. Salut! demeure chaste et pure (from „Faust“) / Charles Gounod. Faust (excerpt: „Salut! demeure chaste et pure“) / Charles Gounod. Spirto gentil (from „La Favorita“) / Gaetano Donizetti. La Favorita (excerpt: „Spirto gentil“) / Gaetano Donizetti. Oh, tu che in seno agli angeli (from „La forza del destino“) / Giuseppe Verdi. La forza del destino (excerpt: „Oh, tu che in seno agli angeli“) / Giuseppe Verdi. Durch die Walder (from „Der Freischutz“) / Carl Maria von Weber. Der Freischutz (excerpt: „Durch die Walder“) / Carl Maria von Weber. Cielo e mar (from „La Gioconda“) / Amilcare Ponchielli. La Gioconda (excerpt: „Cielo e mar“) / Amilcare Ponchielli. Oh! ne t'ëveille pas (from „Jocelyn“) / Benjamin Godard. Jocelyn (excerpt: „Oh! ne t'ëveille pas“) / Benjamin Godard. Rachel, quand du Seigneur (from „La Juive“) / Jacques Francois Halevy. La Juive (excerpt: „Rachel, quand du Seigneur“) / Jacques Francois Halevy. Fantaisie aux divins mensonges (from „Lakme“) / Leo Delibes. Lakme (excerpt: „Fantaisie aux divins mensonges“) / Leo Delibes. In fernem land (from „Lohengrin“) / Richard Wagner. Lohengrin (excerpt: „In fernem land“) / Richard Wagner. Fra poco a me ricovero (from „Lucia di Lammermoor“) / Gaetano Donizetti. Lucia di Lammermoor (excerpt: „Fra poco a me ricovero“) / Gaetano Donizetti. En fermant les yeux (from „Manon“) / Jules Massenet. Manon (excerpt: „En fermant les yeux“) / Jules Massenet. Ah! fuyez, douce image (from „Manon“) / Jules Massenet. Manon (excerpt: „Ah! fuyez, douce image“) / Jules Massenet. Donna non vidi mai (from „Manon Lescaut“) / Giacomo Puccini. Manon Lescaut (excerpt: „Donna non vidi mai“) / Giacomo Puccini. M'appari tutt' amor (from „Martha“) / Friedrich von Frolow. Martha (excerpt: „M'appari tutt' amor“) / Friedrich von Frolow. Am stillen Herd (from „Die Meistersinger von Nurnberg“) / Richard Wagner. Die Meistersinger von Nurnberg (excerpt: „Am stillen Herd“) / Richard Wagner. Morgenlich leuchtend in rosigen Schein (from „Die Meistersinger von Nurnberg“) / Richard Wagner. Die Meistersinger von Nurnberg (excerpt: „Morgenlich leuchtend in rosigen Schein“) / Richard Wagner. Elle ne croyait pas (from „Mignon“) / Ambroise Thomas. Mignon (excerpt: „Elle ne croyait pas“) / Ambroise Thomas. Adieu, Mignon! (from „Mignon“) / Ambroise Thomas. Mignon (excerpt: „Adieu, Mignon!“) / Ambroise Thomas. Du pauvre seul ami (from „La muette de Portici“) / Daniel Francois Auber. La muette de Portici (excerpt: „Du pauvre seul ami“) / Daniel Francois Auber. Vesti la giubba (from „Pagliacci“) / Ruggero Leoncavallo. Pagliacci (excerpt: „Vesti la giubba“) / Ruggero Leoncavallo. Parmi veder le lagrime (from „Rigoletto“) / Giuseppe Verdi. Rigoletto (excerpt: „Parmi veder le lagrime“) / Giuseppe Verdi. La donna e mobile (from „Rigoletto“) / Giuseppe Verdi. Rigoletto (excerpt: „La donna e mobile“) / Giuseppe Verdi. Vainement, ma bien-aimee (from „Le roi d'Ys“) / Edouard Lalo. Le roi d'Ys (excerpt: „Vainement, ma bien-aimee“) / Edouard Lalo. Ah, leve-toi, soleil! (from „Romeo et Juliette“) / Charles Gounod. Romeo et Juliette (excerpt: „Ah, leve-toi, soleil!“) / Charles Gounod. Recondita armonia (from „Tosca“) / Giacomo Puccini. Tosca (excerpt: „Recondita armonia“) / Giacomo Puccini. E lucevan le stelle (from „Tosca“) / Giacomo Puccini. Tosca (excerpt: „E lucevan le stelle“) / Giacomo Puccini. Ah si, ben mio; coll'essere (from „Il Trovatore“) / Giuseppe Verdi. Il Trovatore (excerpt: „Ah si, ben mio; coll'essere“) / Giuseppe Verdi. Wintersturme wichen dem Wonnemond (from „Die Walkurie“) / Richard Wagner. Die Walkurie (excerpt: „Wintersturme wichen dem Wonnemond“) / Richard Wagner. Dies Bildniss ist zaubernd schon (from „Die Zauberflote“) / W.A. Mozart. Die Zauberflote (excerpt: „Dies Bildniss ist zaubernd schon“) / W.A. Mozart. Exempláře: 1 CaABSFA MV1101 A101.1 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

CONTENTS		PAGE
L'AFRICAIN (Giacomo Meyerbeer)	O Paradis sorti de l'onde (Aria).....	1
AIDA (Giuseppe Verdi)	Celeste Aida (Recitative and Aria).....	11
THE BARTERED BRIDE (Bedřich Smetana)	Jenik's Aria.....	17
LA BOHÈME (Giacomo Puccini)	Che gelida manina (Aria).....	21
CARMEN (Georges Bizet)	La fleur que tu m'avais jetée (Aria).....	27
COSÌ FAN TUTTE (Wolfgang Amadeus Mozart)	Un' aura amorosa (Aria).....	31
DON CARLO (Giuseppe Verdi)	Io la vidi (Recitative and Aria).....	35
DON GIOVANNI (Wolfgang Amadeus Mozart)	Il mio tesoro intanto (Aria).....	40
	Dalla sua pace (Aria).....	47
DON PASQUALE (Gaetano Donizetti)	Com' è gentil (Serenade).....	50
L'ELISIR D'AMORE (Gaetano Donizetti)	Una furtiva lagrima (Romanza).....	56
DIE ENTFÜHRUNG AUS DEM SERAIL (Wolfgang Amadeus Mozart)	O wie ängstlich (Recitative and Aria).....	60
EUGENE ONÉGIN (Peter Ilyich Tchaikovsky)	Lenski's Aria.....	68
FAUST (Charles Gounod)	Salut! demeure chaste et pure (Cavatina).....	75
LA FAVORITA (Gaetano Donizetti)	Spirto gentil (Romanza).....	80
LA FORZA DEL DESTINO (Giuseppe Verdi)	Oh, tu che in seno agli angeli (Recitative and Aria).....	83
DER FREISCHÜTZ (Cari Maria von Weber)	Durch die Wälder (Scena and Aria).....	90
LA GIOCONDA (Amilcare Ponchielli)	Cielo e mar (Romanza).....	99
JOCELYN (Benjamin Godard)	Oh! ne t'éveille pas (Berceuse).....	105

III

CONTENTS		PAGE
(Continued)		
LA JUIVE (Jacques François Halévy)	Rachel, quand du Seigneur (Recitative and Aria).....	110
LAKMÉ (Léo Delibes)	Fantaisie aux divins mensonges (Recitative and Aria).....	128
LOHENGRIN (Richard Wagner)	In fernem Land.....	136
LUCIA DI LAMMERMOOR (Gaetano Donizetti)	Fra poco a me ricovero (Recitative and Aria).....	141
MANON (Jules Massenet)	En ferment les yeux (The Dream of Des Grieux).....	148
	Ah! fuyez, douce image (Recitative and Aria).....	152
MANON LESCAUT (Giacomo Puccini)	Donna non vidi mai (Aria).....	157
MARTHA (Friedrich von Flotow)	M'appari tutt' amor (Cavatina).....	161
DIE MEISTERSINGER VON NÜRNBERG (Richard Wagner)	Am stillen Herd.....	165
	Morgenlich leuchtend in rosigen Schein (Walther's Prize-Song).....	171
MIGNON (Ambroise Thomas)	Elle ne croyait pas (Aria).....	178
	Adieu, Mignon! (Aria).....	183
LA MUETTE DE PORTICI (Daniel François Auber)	Du pauvre seul ami (Slumber-Song).....	188
PAGLIACCI (Ruggiero Leoncavallo)	Vesti la giubba (Recitative and Aria).....	191
RIGOLETTO (Giuseppe Verdi)	Parmi veder le lagrime (Recitative and Aria).....	195
	La donna è mobile (Canzone).....	209
LE ROI D'YS (Édouard Lalo)	Vainement, ma bien-aimée (Aubade).....	213
ROMÉO ET JULIETTE (Charles Gounod)	Ah, lève-toi, soleil! (Cavatina).....	217
TOSCA (Giacomo Puccini)	Recondita armonia.....	223
	E lucevan le stelle.....	227
IL TROVATORE (Giuseppe Verdi)	Ah sì, ben mio; coll'essere (Cavatina).....	231
DIE WALKÜRE (Richard Wagner)	Winterstürme wichen dem Wonnemond (Sigmund's Love-Song).....	235
DIE ZAUBERFLÖTE (Wolfgang Amadeus Mozart)	Dies Bildniß ist bezaubernd schön (Aria).....	241

IV

Obrázek 73 Obsah publikace *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, VOL. III., TENOR.*

IV. Baritone

- Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, IV. Baritone / compiled by Kurt Adler.* New York, G. Schirmer c1953–1956, 278 s.

Zdroj: National Library of Canada Název: **Operatic anthology Volume 4: Baritone voice.** / compiled by Kurt Adler. Další osoby: Beethoven, Ludwig van, 1770–1827. Bizet, Georges, 1838–1875. Donizetti, Gaetano, 1797–1848. Gounod, Charles Francois, 1818–1893. Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Offenbach, Jacques, 1819–1880. Ponchielli, Amilcare, 1834–1886. Wagner, Richard, 1813–1883. Massenet, Jules Emile Frederic, 1842–1912. Tchaikovsky, Pyotr Il'yich, 1840–1893. Rossini, Gioachino Antonio, 1792–1868. Verdi, Giuseppe Fortunino Francesco, 1813–1901. Leoncavallo, Ruggero, 1857–1919. Thomas, Ambroise 1811–1896. Rok: uuuu Předmět: Vocal Music; solo voice; with solo instrument; keyboard(s) Poznámka: piano-vocal score Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, 1956. Fyzický popis: 1 piano-vocal score 278 p. 27 cm. Další název: Celebrated Arias Selected From Operas Volume 4. Eri tu che macchiavi (from „Un ballo in maschera“) / Giuseppe Verdi. Un ballo in maschera (excerpt: „Eri tu che macchiavi“) / Giuseppe Verdi. Largo al factotum della citta (from „Il Barbiere di Siviglia“) / Gioachino Rossini. Il Barbiere di Siviglia (excerpt: „Largo al factotum della citta“) / Gioachino Rossini. Votre toast, je peux vous le rendre (from „Carmen“) / Georges Bizet. Carmen (excerpt: „Votre toast, je peux vous le rendre“) / Georges Bizet. Scintille, diamant (from „Les contes d' Hoffmann“) / Jacques Offenbach. Les contes d'Hoffmann (excerpt: „Scintille, diamant“) / Jacques Offenbach. Non siate ritrosi (from „Cosi fan tutte“) / W.A. Mozart. Cosi fan tutte (excerpt: „Non siate ritrosi“) / W.A. Mozart. Per me giunto (from „Don Carlo“) / Giuseppe Verdi. Don Carlo (excerpt: „Per me giunto“) /

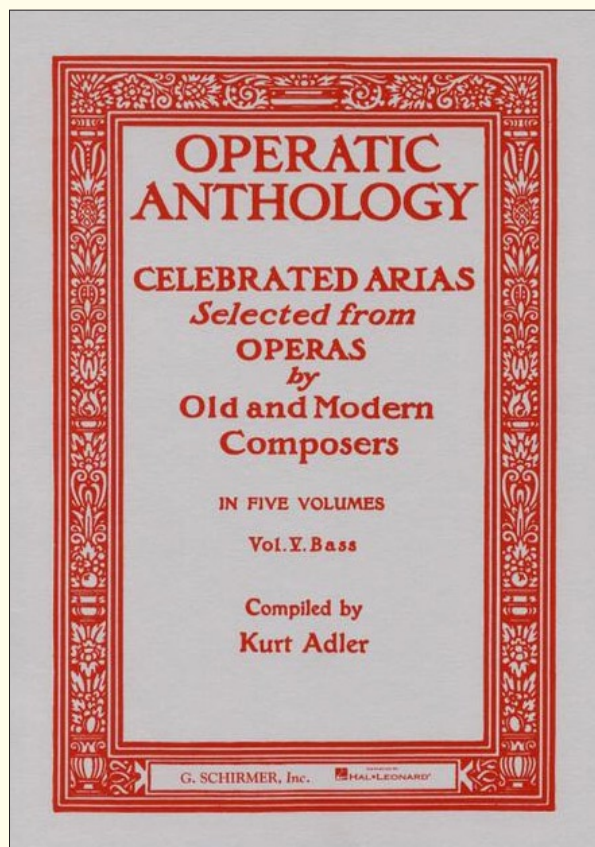
Giuseppe Verdi. Deh vieni alla finestra (from „Don Giovanni“) / W.A. Mozart. Don Giovanni (excerpt: „Deh vieni alla finestra“) / W.A. Mozart. Finch' han dal vino (from „Don Giovanni“) / W.A. Mozart. Don Giovanni (excerpt: „Finch' han dal vino“) / W.A. Mozart. Bella siccome un angelo (from „Don Pasquale“) / Gaetano Donizetti. Don Pasquale (excerpt: „Bella siccome un angelo“) / Gaetano Donizetti. Lo vedremo, veglio audace (from „Ernani“) / Giuseppe Verdi. Ernani (excerpt: „Lo vedremo, veglio audace“) / Giuseppe Verdi. Onegin's Aria (from „Eugene Onegin“) / Peter Tchaikovsky. Eugene Onegin (excerpt: „Onegin's Aria“) / Peter Tchaikovsky. L'onore! Ladri! (from „Falstaff“) / Giuseppe Verdi. Falstaff (excerpt: „L'onore! Ladri!“) / Giuseppe Verdi. E sogno? o realta (from „Falstaff“) / Giuseppe Verdi. Falstaff (excerpt: „E sogno? o realta“) / Giuseppe Verdi. Avant de quitter ces lieux (from „Faust“) / Charles Gounod. Faust (excerpt: „Avant de quitter ces lieux“) / Charles Gounod. Ha! welch' ein Augenblick! (from „Fidelio“) / Ludwig van Beethoven. Fidelio (excerpt: „Ha! welch' ein Augenblick!“) / Ludwig van Beethoven. Die frist ist um (from „Der Fliegende Hollander“) / Richard Wagner. Der Fliegende Hollander (excerpt: „Die frist ist um“) / Richard Wagner. Urna fatale (from „La forza del destino“) / Giuseppe Verdi. La forza del destino (excerpt: „Urna fatale“) / Giuseppe Verdi. Ah! Pescator (from „La Gioconda“) / Amilcare Ponchielli. La Gioconda (excerpt: „Ah! Pescator“) / Amilcare Ponchielli. O vin, dissipe la tristesse (from Hamlet) / Ambroise Thomas. Hamlet (excerpt: „O vin, dissipe la tristesse“) / Ambroise Thomas. Salome! Salome! (from „Herodiade“) / Jules Massenet. Herodiade (excerpt: „Salome! Salome!“) / Jules Massenet. Vision fugitive (from „Herodiade“) / Jules Massenet. Herodiade (excerpt: „Vision fugitive“) / Jules Massenet. Cruda, funesta smania (from „Lucia di Lammermoor“) / Gaetano Donizetti. Lucia di Lammermoor (excerpt: „Cruda, funesta smania“) / Gaetano Donizetti. Pieta, rispetto, onore (from „MacBeth“) / Giuseppe Verdi. MacBeth (excerpt: „Pieta, rispetto, onore“) / Giuseppe Verdi. Was duftet doch der Flieder (from „Die Meistersinger von Nurnberg“) / Richard Wagner. Die Meistersinger von Nurnberg (excerpt: „Was duftet doch der Flieder“) / Richard Wagner. Wahn! Wahn! (from „Die Meistersinger von Nurnberg“) / Richard Wagner. Die Meistersinger von Nurnberg (excerpt: „Wahn! Wahn!“) / Richard Wagner. Credo in un Dio (from „Otello“) / Giuseppe Verdi. Otello (excerpt: „Credo in un Dio“) / Giuseppe Verdi. Si puo...Si puo (from „Pagliacci“) / Ruggero Leoncavallo. Pagliacci (excerpt: „Si puo...Si puo“) / Ruggero Leoncavallo. Mein Vater! (from „Parsifal“) / Richard Wagner. Parsifal (excerpt: „Mein Vater!“) / Richard Wagner. Cortigiani, vil razza (from „Rigoletto“) / Giuseppe Verdi. Rigoletto (excerpt: „Cortigiani, vil razza“) / Giuseppe Verdi. Pari siamo (from „Rigoletto“) / Giuseppe Verdi. Rigoletto (excerpt: „Pari siamo“) / Giuseppe Verdi. Blick' ich umher (from „Tannhauser“) / Richard Wagner. Tannhauser (excerpt: „Blick' ich umher“) / Richard Wagner. O du mein holder Abendstern (from „Tannhauser“) / Richard Wagner. Tannhauser (excerpt: „O du mein holder Abendstern“) / Richard Wagner. Di Provenza il mar (from „La Traviata“) / Giuseppe Verdi. La Traviata (excerpt: „Di Provenza il mar“) / Giuseppe Verdi. Il balen del suo sorriso (from „Il Trovatore“) / Giuseppe Verdi. Il Trovatore (excerpt: „Il balen del suo sorriso“) / Giuseppe Verdi. Leb' wohl! (from „Die Walkurie“) / Richard Wagner. Die Walkurie (excerpt: „Leb' wohl!“) / Richard Wagner. Der Vogelfanger bin ich ja (from „Die Zauberflote“) / W.A. Mozart. Die Zauberflote (excerpt: „Der Vogelfanger bin ich ja“) / W.A. Mozart. Ein Madchen oder Weibchen (from „Die Zauberflote“) / W.A. Mozart. Die Zauberflote (excerpt: „Ein Madchen oder Weibchen“) / W.A. Mozart. Exemplaře: 1 CaABSFA MV1101 A101.1 Exemplaře: National Library of Canada – katalog dokumentů

V. Bass

- ▶ Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, V. Bass / compiled by Kurt Adler*. New York, G. Schirmer c1953–1956, 272 s.

Zdroj: National Library of Canada Název: **Operatic anthology. Vol. V, bass: celebrated arias selected from operas by old and modern composers / compiled by Kurt Adler.**; [music (braille)] Další osoby: Adler, Kurt, 1907. Cornelius, Peter, 1824–1874. Rossini, Gioacchino, 1792–1868. Rossini, Gioacchino, 1792–1868. **Smetana, Bedrich, 1824–1884.** Puccini, Giacomo, 1858–1924. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Verdi, Giuseppe, 1813–1901. Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Donizetti, Gaetano, 1797–1848. Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Rok: 1976 Resumé: Braille music. Předmět: Operas Excerpts. Vocal music. Poznámka: „Vol. V bass“ published in 3 music braille volumes. This record refers to v.1 of the braille edition only. Line by line format. Voice part only. Naklad. údaje: Rochester, N.Y.: National Braille Association, 1976. Fyzický popis: 1 v. 28 x 30 cm. Obsah: Der Barbier von Bagdad: Mein Sohn / Cornelius – Il Barbiere di Siviglia: La calunnia /

Rossini – Il Barbiere di Siviglia: A un dottor della mia sorte / Rossini – The bartered bride: Kezal's aria / Smetana – La Bohème: Vecchia zimarra / Puccini – Boris Godunov: I have attained the power / Mussorgsky – Boris Godunov: Varlaam's Song / Mussorgsky – Boris Godunov: Pimen's Tale / Mussorgsky – Don Carlos: Dormirò sol nel manto mio regal / Verdi – Don Giovanni: Madamina! il catalogo è questo / Mozart – Don Pasquale: Ah, un foco insolito / Donizetti – Die Entführung aus dem Serail: Wer ein Liebchen hat gefunden Laffen / Mozart. Další název: Bartered bride. Boris Godunov. Don Carlos. Don Giovanni. Don Pasquale. Die Entführung aus dem Serail. Il Barbiere di Siviglia. La Bohème. **Prodaná nevěsta**. Der Barbier von Bagdad. I have attained the power. Varlaam's song. Pimen's tale. Dormirò sol nel manto mio regal. Ah, un fuoco insolito. Exempláře: 1 CaOTBML NA001 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

Mein Sohn
Aria
from "Der Barbier von Bagdad"

English version by Marmaduke E. Browne Peter Cornelius (1824 - 1874)

Moderato

The image shows a page of a musical score. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line has lyrics in German and English. The piano part includes dynamic markings like 'pp' and 'p'. The score is for a Moderato tempo.

Abul

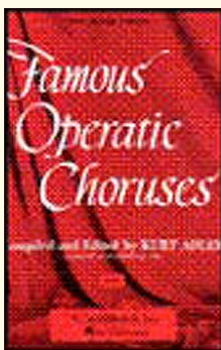
Mein Sohn, sei Al-lahs Friede-n hier auf Er-den stets be-schie-den dir. Heil
My son! In all sin-cer-i-ty I wish thee great prosper-i-ty. I

dir! Du Krank-ge-we-se-ner, Du glück-lich Neu-ge-ne-se-ner, Du
feel it ob-li-ga-to-ry In terms con-gra-tu-la-to-ry To

Obrázek 74 a, b Obálka publikace *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, VOL. V., BASS* a ukázka z jejího obsahu.

Slavné operní sbory

- ▶ Adler, K.: *Famous operatic choruses*. New York, G. Schirmer c1955, 100 s.

Obrázek 75 Obálka publikace *Famous operatic choruses*.

Výběr nejpopulárnějších sborů ze slavných oper. Pokud originál není anglický, publikace obsahuje anglický překlad.

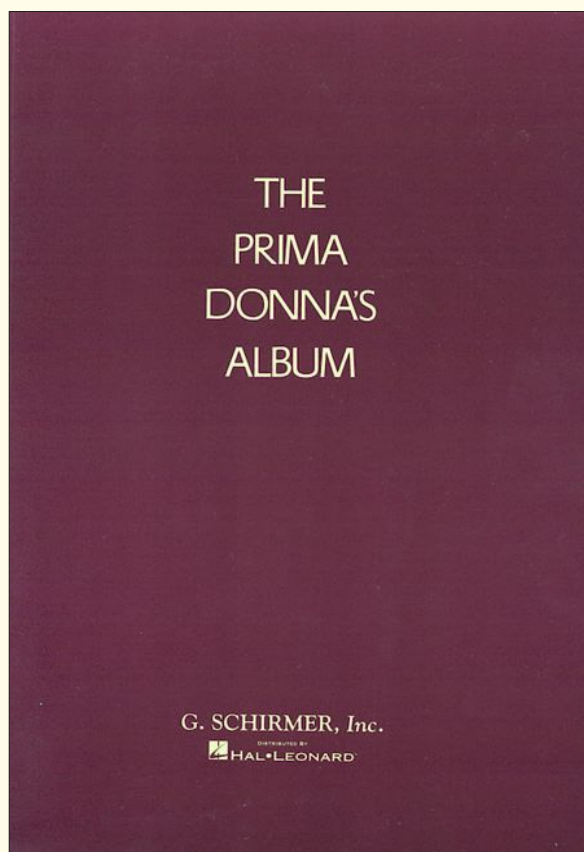
Obsah:

- ▶ Bridal Chorus (Lohengrin) [Wagner, Richard];
- ▶ Coronation Chorus (Boris Godunov) [Mussorgsky, Modest];
- ▶ Anvil Chorus (Il Trovatore) [Verdi, Giuseppe];
- ▶ Bell Chorus (I Pagliacci) [Leoncavallo, Ruggiero];
- ▶ Chorus Scene Of The Servants (Don Pasquale) [Donizetti, Gaetano];
- ▶ Opening Chorus Of The Villagers (The Bartered Bride) [Smetana, Bedřich];
- ▶ Chorus Of The Philistines (Samson Et Delilah) [Saint-Saens, Camille];
- ▶ Triumphal Chorus (Aida) [Verdi, Giuseppe];
- ▶ Wach Auf Chorale (Die Meistersinger) [Wagner, Richard];
- ▶ Opening Chorus Of The Peasants (Cavalleria Rusticana) [Mascagni, Pietro].

Zdroj: National Library of Canada Název: **Famous operatic choruses / compiled and edited by Kurt Adler**. Další osoby: **Adler, Kurt, 1907**. Rok: 1955 Předmět: Operas Excerpts. Choruses, Secular (Mixed voices) with orchestra Vocal scores with piano. CBO. CBO Dramatic music. Poznámka: Acc. arr. for piano. Most texts in original language and English translation; texts of excerpts by Smetana and Mussorgsky in English only. Publisher's no.: Ed. 2185. Sign. Kongr. knih.: M1508.1.Ad59 F211 Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, c1955. Fyzický popis: 1 vocal score (100 p.) 28 cm. Obsah: **Āida. Triumphal chorus / Verdi – The bartered bride. Opening chorus of the villagers / Smetana – Boris Godunow. Coronation chorus / Mussorgsky – Cavalleria rusticana. Opening chorus of the peasants / Mascagni – Don Pasquale. Chorus scene of the servants / Donizetti – Lohengrin. Bridal chorus; Die Meistersinger von Nürnberg. „Wach auf“ chorale / Wagner – I Pagliacci. Bell chorus / Leoncavallo – Samson et Delilah. Chorus of the Philistines / Saint-Saens – Il trovatore. Anvil chorus / Verdi. Exempláře: 1 CaOLU MDM15 2 CaOOU M 1507 .A3 F3 1955 3 CaOTMCL M782.152R F12 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů**

Prima donna's album – 42 slavných árií ze slavných oper

- ▶ Adler, K.: *The Prima donna's album: 42 celebrated arias from famous operas*. New York, G. Schirmer c1956, 298 s.
- ▶ Adler, K.: *The Prima donna's album: 42 celebrated arias from famous operas*. New York, G. Schirmer 1986, 298 s.

Obrázek 76 Obálka publikace *The Prima donna's album*.

Zdroj: National Library of Canada Název: **The Prima donna's album: 42 celebrated arias from famous operas / newly revised and edited by Kurt Adler**. Další osoby: Adler, Kurt, 1907. Rok: **1956** Předmět: Operas Excerpts Vocal scores with piano. Opéras Extraits Partitions chant et piano. ISBN: 0793510058 Poznámka: Acc. arr. for piano. German, English, Italian or French words, with English translations. Publisher's no.: HL50325550. Další identifik.: 073999255508 Sign. Kongr. knih.: M1507 .P7 1956x Deweyho třídění: 782.152 Variantní název: 42 celebrated arias from famous operas Forty-two celebrated arias from famous operas Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, c1956. Fyzický popis: 1 vocal score (298 p.) 28 cm. Obsah: Abduction from the Seraglio. Durch Zärtlichkeit und Schmeicheln; Ach, ich liebte / Mozart – Barber of Seville. Una voce poco fa / Rossini – **Bartered bride. Ah, my darling, we could grow together** / Smetana – La bohème. Donde lieta; Quando m'en vo soletta / Puccini – Cavalliera rusticana. Voi lo sapete / Mascagni – The consul. To this we've come / Menotti – Contes d'Hoffmann. Les oiseaux dans la charmille / Offenbach – Così fan tutte. Una donna a quindici anni; Per pietà, ben mio / Mozart – Don Giovanni. Batti, batti; Vedrai carino; Non mi dir / Mozart – Dinorah. Ombra leggiera / Meyerbeer – Don Pasquale. So anch'io la virtù magica / Donizetti – Faust. The King of Thulé; Jewel song / Gounod – Figlia del reggimento. Ciascun lo dice / Donizetti

– Gazza ladra. Di piacer me balza il cor / Rossini – (cont.) Linda di Chamounix. O luce di quest'anima / Donizetti
 – Lucia di Lammermoor. Regnava nel silenzio / Donizetti – Magic flute. Ach, ich fühl's / Mozart– Manon. Je suis encor tout étourdie / Massenet – Manon Lescaut. In quelle trine morbide / Puccini – Marriage of Figaro. Dove sono / Mozart – Masked ball. Morro, ma primo in grazia; Volta la terrea fronte alle stelle; Saper vorreste / Verdi – Merry wives of Windsor. Nun eilt herbei / Nicolai – Mignon. Je suis Titania / Thomas – Norma. Casta diva / Bellini – Otello. Salce salce; Ave Maria / Verdi – Picque Dame. Scene and arioso of Lisa / Tchaikovsky – Rigoletto. Caro nome / Verdi – Romeo and Juliet. Juliet's waltz song / Gounod – La sonnambula. Ah! non credea mirarti; Ah non giunge / Bellini – Tosca. Vissi d'arte / Puccini – Il trovatore. Tacea, la notte placida / Verdi – La traviata. Ah, fors, è lui / Verdi. Exemplaře: 1 CaAC 2 CaBVA 782 A23p MUSIC 3 CaNFSM M 1507 A35 P7 1956 4 CaOSTCB M 1507 A35 P75 1956 5 CaOTMCL M782.152R P67 6 CaQCOM M 1507 A237 P952 1956 7 CaSRU M 1507 P7 1956 Exemplaře: National Library of Canada – katalog dokumentů

Písň z operet pro soprán

- ▶ Adler, K.: *Songs From Light Operas for soprano*. New York, G. Schirmer 1960, 133 s.

Zdroj: Library of Congress Název: **Songs from light operas for soprano**: Autor: **Adler, Kurt, 1907–1977**, comp. Rok: 1960 Předmět: Operas Excerpts Vocal scores with piano. Sign. Kongr. knih.: M1507.A3 S6 Naklad. údaje: New York: G. Schirmer [1960]. Fyzický popis: 133 p. 28 cm. (paperback)

Popis:

Šestadvacet slavných písň z operet v původním znění a s anglickým překladem. Jedná se o výběr z následujících děl:

- ▶ Balfe – Bohemian Girl;
- ▶ Offenbach – La Grande Duchesse de Gerolstein; La Perichole; La Vie Parisienne;
- ▶ von Suppe – Die Schone Galatea; Boccaccio;
- ▶ Strauss – Die Fliedermaus; The Gypsy Baron;
- ▶ Lecocq – La Fille de Madame Angot; Girofle, Girofla;
- ▶ Millocker – The Beggar Student; Gasparone;
- ▶ Sullivan – The Mikado;
- ▶ Audran – La Poupee;
- ▶ Planquette: The Chimes of Normandy;
- ▶ Messenger – Madame Chrysantheme;
- ▶ De Koven – Robin Hood;
- ▶ Jones – The Geisha;
- ▶ Lehar – Eva; The Merry Widow.

Umění doprovázet a koučovat

- ▶ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, 260 s.
- ▶ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1971, 260 s.
- ▶ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1976, 260 s.
- ▶ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1980, 260 s.
- ▶ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1985, 260 s.

Hlavní hudebně-pedagogické dílo Kurta Adlera. Úspěšná kniha, která se dočkala několika vydání. Formát knihy je B4, 280 x 215 mm, to znamená, že jejích 260 stran ve dvousloupečné sazbě představuje daleko větší množství textu a informací, než by člověk podle počtu stránek čekal (kniha má podle mého odhadu asi 650 normostran plus hudební ukázky). Rejstřík má 15 stran ve třech sloupcích.

Co se týče překladu názvu knihy, diskutabilní je pojem „coaching“, ale o tomto problému nás může poučit sám Kurt Adler:

Pojem „Coach“ je používán jen v angličtině. Jelikož tato profese je poměrně mladá, musel se zvolit pojem, který by tuto práci vystihoval. V němčině je [kouč] nazýván *Korrepetitor*, pianista, jenž s někým někde „procvičuje“ hudbu. Francouzština vyjadřuje stejnou myšlenku v pojmu *répétiteur*. Italové povyšují tuto pozici na *maestro sostituto* (náhradník mistra). Rusové žádný ekvivalent nemají, ale označují jej za koncertního mistra.^[98]

Nejdříve jsem pojem přeložil jako „cvičit“ ve smyslu „trénovat“, ale později jsem se přiklonil k anglistu „koučovat“, protože název „Umění doprovázet a cvičit [trénovat]“ navozuje dojem, že se jedná o jednoho člověka, který se učí doprovázet a toto doprovázení si sám nacvičuje (trénuje). Přitom jde o to, že cvičíme a trénujeme (koučujeme) doprovázeného sólistu.

Text této stěžejní Adlerovy knihy jsem nebyl schopen celý prostudovat, ale z četby a překládání několika úryvků na mě kniha dělá dojem, že ji psal odborně i lidsky vyzrálý autor. V úvodu ke knize Adler zmiňuje, že se jedná o jedinou učebnici svého druhu:

Při psaní knihy, pro kterou tu není žádný precedens, si člověk musí stanovit nějaká vlastní pravidla a vlastní standardy (poslední učebnice o doprovázení byla psána během „věku hlubokého basu“ nebo krátce poté – na přelomu osmnáctého a devatenáctého století – a zabývá se výlučně dobovými problémy). Tato svoboda činí tento úkol snadným v tom smyslu, že není nutné dodržovat žádný obecně platný model a člověk se nemusí konfrontovat s něčí prací, ale na druhé straně je to úkol těžký kvůli odpovědnosti vůči současným i budoucím generacím doprovodných umělců a trenérů. Stručně řečeno, nastolit novou cestu a určit standard pro budoucnost je úkol nanejvýš uspokojivý, ale také nesmírně těžký.^[99]

O dva roky později v úvodu ke knize *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German* (reprint pěti kapitol z knihy *The art of...*), píše, že kniha padla v Americe na úrodnou půdu a že ji četlo velké množství odborníků a studentů. Vyjmutím pěti kapitol do samostatné publikace Adler vyšel vstříc zájmu čtenářů.

⁹⁸ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 5.

⁹⁹ Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, s. 3.

Jednotlivá vydání

1965 – v pevné vazbě

Zdroj: OLIS – souborný katalog Oxfordské univerzity. Název: *The art of accompanying and coaching*. Autor: **Adler, Kurt, 1907**– Rok: 1965 Předmět: Musical accompaniment Singing Diction Style, Musical Sign. Kongr. knih.: MT68 .A3 Deweyho třídění: 781.63 Naklad. údaje: **Minneapolis: University of Minnesota Press [1965]**. Fyzický popis: 260 p. illus., music. 29 cm Bibliografie: Bibliography: p. [243]–245 Exempláře: UkOxU Bodleian BOD Bookstack 1742 d.85 12922834 502026945 In place 502026945 Exempláře: OLIS – souborný katalog Oxfordské univerzity

1971 – v pevné vazbě (opravené vydání)

Zdroj: GBV – souborný katalog Název: *The art of accompanying and coaching* / By Kurt Adler. Unabr. republ. of the 1. ed. Minneapolis 1965. Autor: Adler, Kurt Rok: 1971 ISBN: 0306703602 Poznámka: Mit Bibliogr. Vydání: Corr. ed Naklad. údaje: **New York: Da Capo P., 1971**. Fyzický popis: 260 S. Edice: Da Capo Press music reprint series

1974 – zvukový záznam

Knihovna Kongresu U.S.A. pořídila pro slepce zvukový záznam s obsahem knihy

Zdroj: National Library of Canada Název: *The art of accompanying and coaching* [sound recording]. Autor: Adler, Kurt, 1907– Rok: 1974 Předmět: Musical accompaniment. Singing Diction. Style, Musical. Naklad. údaje: **Washington, DC: Library of Congress, Division for the Blind, 1974**. Fyzický popis: 3 tape reels 4.75 cm/s, 4 track, mono. 18 cm., master. Exempláře: 1 CaBVAUCC Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

1976 – brožované vyd.

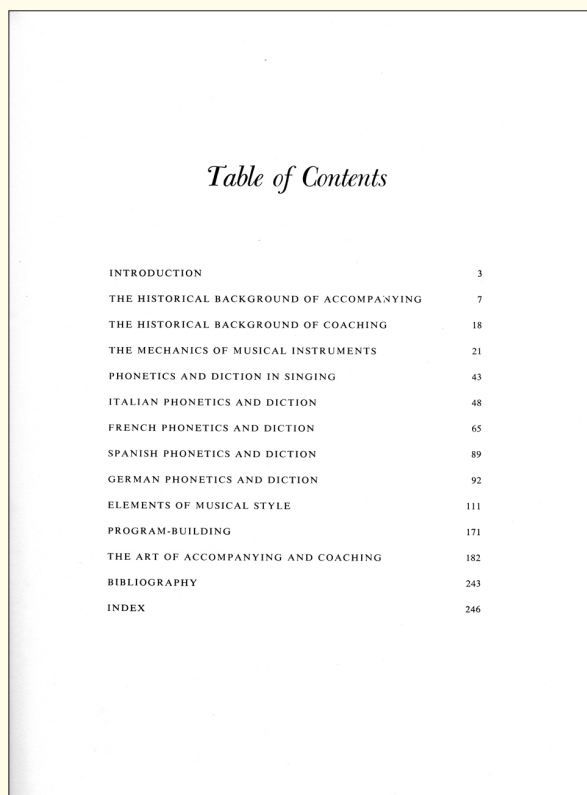
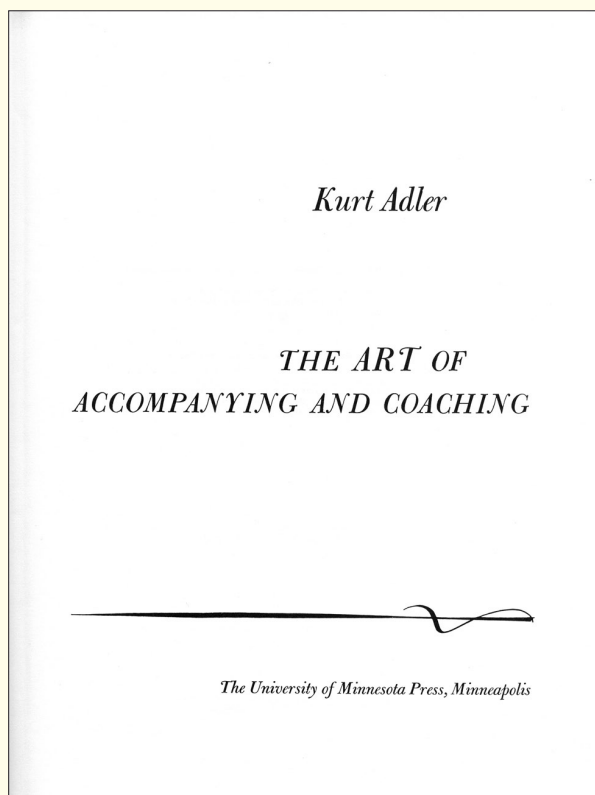
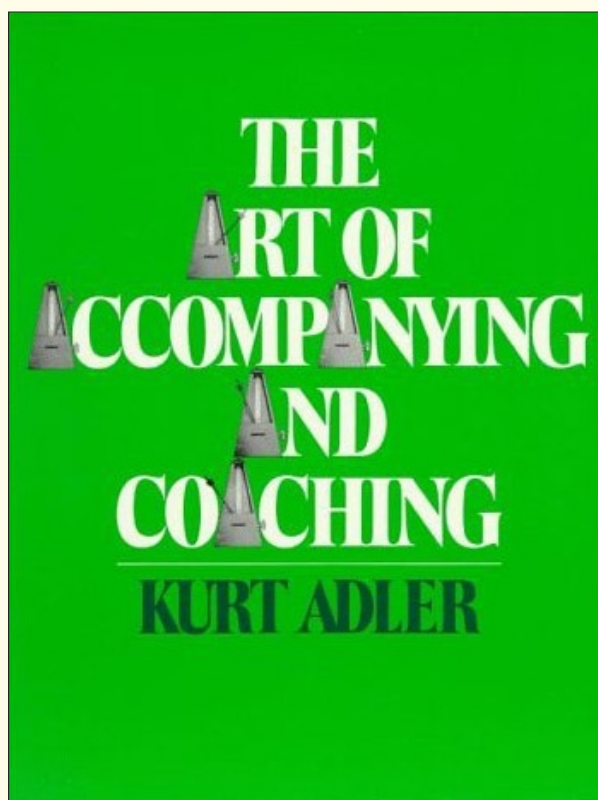
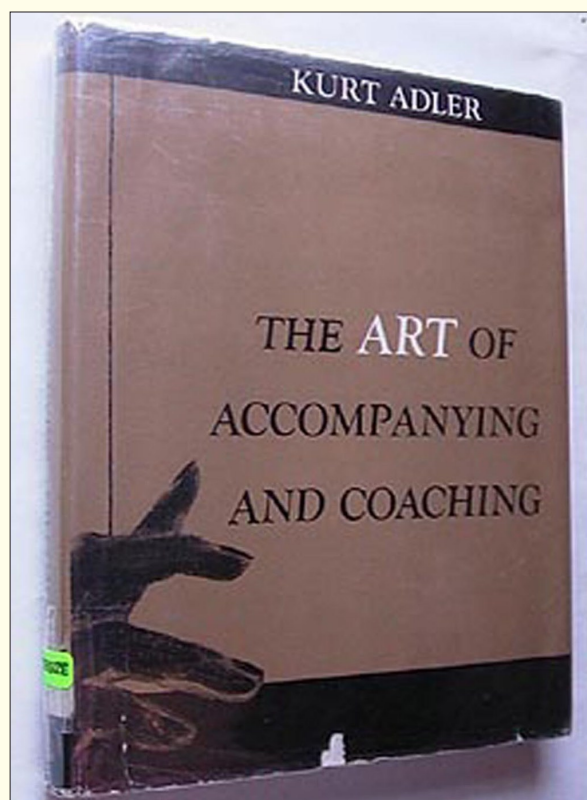
Zdroj: National Library of Canada Název: *The art of accompanying and coaching*. Autor: Adler, Kurt, 1907. Rok: 1976 Předmět: Musical accompaniment. Singing Diction. Style, Musical. Accompagnement (Musique) Chant Diction. Style musical. ISBN: 0306800276 Sign. Kongr. knih.: MT68 .A3 1976 Deweyho třídění: 781.6/3 Vydání: corrected ed. Naklad. údaje: **New York: Da Capo Press, 1976**. Fyzický popis: 260 p.: ill., music; 28 cm. Edice: A Da Capo paperback Bibliografie: Bibliogr.: p. [243]–245. Exempláře: 1 CaQQCMQ MT/68/AD59/1976 2 CaACAL MT 68 A3 1976 3 CaMBC MT68.A3 1980 4 CaNFSM MT 68 A3 1976 5 CaOKQ 6 CaOL 7 CaOTMCL 781.63 A22 8 CaQQLA MT/68/A237/1976 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

1980 – brožované vyd.

Zdroj: Library of Congress Název: *The art of accompanying and coaching* / by Kurt Adler. Autor: Adler, Kurt, 1907–1977. Rok: 1980 Předmět: Musical accompaniment. Singing Diction. Style, Musical. ISBN: 0306800276 Poznámka: Reprint of the ed. published by University of Minnesota Press, Minneapolis. Includes index. Sign. Kongr. knih.: MT68 .A3 1980 Deweyho třídění: 781.6/3 Vydání: Corr. ed. Naklad. údaje: **New York: Da Capo Press [1980]** c1965. Fyzický popis: 260 p. ill. 28 cm. Edice: A Da Capo paperback Bibliografie: Bibliography: p. [243]–245

1985 – brožované vyd.

Zdroj: IDS NEBIS Název: *The art of accompanying and coaching* / by Kurt Adler Autor: Adler, Kurt ISBN: 0–306–80027–6 Poznámka: Nachdr. der Ausg.: Minneapolis, 1965 A Da Capo paperback Vydání: Corr. ed., 4th paperback print. Naklad. údaje: **New York: Da Capo Press, 1985**. Fyzický popis: 260 S. Ill., Noten Bibliografie: Bibliographie: S. 243–245 Exempláře: Z01 02 GQ 10004 ZB (Zürich) Freihand 02

Obrázek 77 a, b, c, d Nahoře: obálky dvou vydání těžké publikace. Vlevo vydání v pevné vazbě s přebalem (hardcover with dust jacket /dj/), vydání z r. 1965 nebo 1971, vpravo brožované vydání (paperback) z r. 1976, 1980 nebo 1985. Dole titulní list a obsah.

KURT ADLER, conductor and chorus master of the Metropolitan Opera, provides a comprehensive guide to musical accompanying and coaching, based on his extensive experience, which will be helpful, if not indispensable, to music teachers, students, coaches, accompanists, orchestral and choral conductors, and performing vocal and instrumental artists.

The first part of the book gives the historical and technical background of the subject and explains in detail the mechanics of string instruments, piano, celeste, organ, harmonium, and voice. The next section offers a thorough guide to the singing diction of five languages—Italian, Latin, French, German, and English. The author continues with a discussion of the elements of musical style, describing, with the use of ample musical illustrations, tempo, rhythm, dynamics, phrasing and articulation, and ornamentation. This section closes with an analysis of the German *lied* style and the French art song style.

Mr. Adler goes on to synthesize the various elements of accompanying and coaching. He stresses the importance of psychological and spiritual rapport between accompanist and artist and shows ways of achieving this. He explains the differences and similarities among opera, oratorio, and song coaching. In a section on program arranging, he offers advice about planning concerts of various kinds, citing examples of programs given by outstanding artists. He writes about particular aspects of accompanying—self-accompanying, the difference between piano accompanying and soloistic piano playing, and accompanying for singers, instrumentalists, and dancers. In conclusion, he describes the qualities of an ideal accompanist and the rewards derived from excellence in performance.

University and college music departments, schools of music, choral groups, voice teachers, singers, pianists, and other musicians will find the book of inestimable value, either as a text or as a reference work. It will be especially helpful to pianists who aspire to become accompanists.

Překlad:

Kurt Adler, dirigent a sbormistr Metropolitní opery, připravil vyčerpávajícího průvodce hudebním doprovodem a koučováním, založeného na jeho bohatých zkušenostech, který bude pokud ne nepostradatelný, tak rozhodně nápomocný učitelům hudby, studentům, korepetitorům, doprovázejícím umělcům, orchestrálním i sborovým dirigentům, koncertujícím vokálními i instrumentálními umělcům.

První část knihy se věnuje historickým a technickým otázkám, podrobně objasňuje mechanismus smyčcových nástrojů, klavíru, celesty, varhan, harmonia i lidského hlasu. Další kapitoly představují důkladného průvodce pěvecké dikce pěti jazyků – italštiny, latiny, francouzštiny, němčiny a angličtiny. Autor pokračuje diskusí o jednotlivých hudebních stylech, popisuje s použitím řady hudebních ilustrací tempo, rytmus, dynamiku, frázování a artikulaci i ornament. Tuto část uzavírá analýza německého „lied“ stylu a francouzského uměleckého písňového stylu.

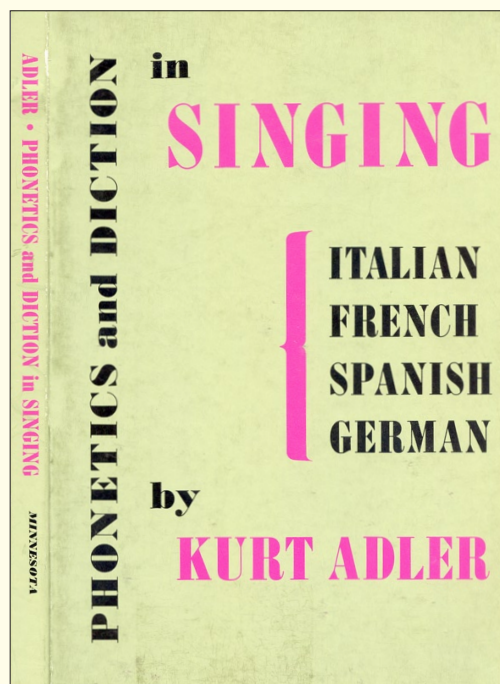
Pan Adler syntetizuje různé prvky doprovázení a koučování. Zdůrazňuje význam psychologického a duchovního napojení mezi doprovázejícím a doprovázeným umělcem a ukazuje cesty, jak toho dosáhnout. Osvětluje rozdíly a podobnosti v nacvičování opery, oratoria nebo písně. V kapitole o způsobech aranží radí v plánování koncertů rozmanitých typů, cituje příklady aranží význačných umělců. Popisuje jednotlivé aspekty doprovázení a sebedoprovázení, rozdíl mezi doprovodným klavírem a sólovým klavírním výkonem, doprovázením zpěváků, instrumentalistů nebo tanečníků. Závěrem vypočítává kvality ideálního doprovodu a odměny pramenící ze znamenitosti výkonu.

Univerzity a hudební akademie, konzervatoře, pěvecké sbory, hlasoví poradci, zpěváci, pianisti a další hudebníci budou mít z této publikace velký prospěch. Jedni ocení text, druzí praktické návody. To bude zvláště užitečné pro pianisty, kteří usilují, aby se stali doprovázejícími umělci.

Obrázek 78 Záložka knihy *The art of accompanying and coaching*.

Fonetika a dikce ve zpěvu: italština, francouzština, španělština, němčina

- ▶ Adler, K.: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1967, 161 s.
- ▶ Adler, K.: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1974, 2nd ed., 161 s.

Obrázek 79 Obálka publikace *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German* (přední strana a hřbet paperbacku, vydání z roku 1974).

Kurt Adler ovládal podle svého profesního životopisu osm jazyků včetně těch (kromě španělštiny), které jsou zmíněny v názvu knihy. Pro přesvědčivost, že autorem knihy je ten, o němž pojednávám, uvádím raději dva nalezené odkazy na knihu, protože na internetu lze nalézt zmatečné bibliografické údaje, které přisuzují autorství jmenovci K. Adlera „Kurtovi (Herbertu) Adlerovi (1905 Vídeň – 1988 San Francisco)“. Stejně jako u *Operní antologie* i u tohoto díla jsem se pokoušel nalézt jeho ekvivalent ve světové literatuře, ale zdá se, že se také jedná o zcela výjimečnou publikaci.

Knihy je kromě předmluvy a rejstříku reprintem části knihy *The art of accompanying and coaching*, kapitol 4–8 (strany 42–110). Původní kniha má téměř dvojnásobný formát, proto je sazba v A5 reprintu orientována naležato, což je hodně nezvyklé a na čtení docela nepříjemné.

Zdroj: OLIS – souborný katalog Oxfordské univerzity. Název: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Autor: Adler, Kurt, 1907. Rok: 1967 Předmět: Singing Diction Poznámka: „This book is based on chapters 4–8 of Mr. Adler’s *The art of accompanying and coaching*.“ Sign. Kongr. knih.: MT883 .A3 Deweyho třídění: 784.9/32 Naklad. údaje: Minneapolis: University of Minnesota Press [1967]. Fyzický popis:

161 p. illus., music. 21 cm Edice: Minnesota paperbacks, 6 Exempláře: UkOxU Bodleian BOD Bookstack 17420 e.259 12922845 502026947 In place 502026947 UkOxU Taylorian TAY Nuneham REP.LING.1973 12922844 N10067482 In place N10067482 Exempláře: OLIS – souborný katalog Oxfordské univerzity.

Zdroj: **Library of Congress**. Název: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Autor: **Adler, Kurt, 1907–1977**. Rok: 1967; Předmět: Singing Diction. Poznámka: „This book is based on chapters 4–8 of Mr. Adler’s *The art of accompanying and coaching*“; Sign. Kongr. knih.: MT883 .A3; Deweyho třídění: 784.9/32; Naklad. údaje: Minneapolis: University of Minnesota Press [1967]; Fyzický popis: 161 p. illus., music. 21 cm.; Edice: Minnesota paperbacks, 6.

Adlerova předmluva ke knize *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*

MY BOOK *The Art of Accompanying and Coaching* has been out for only about two years. It fell upon fertile soil, and during the long period consumed by its writing and its preparation for printing the musical climate in America grew considerably warmer.

What one of the less offensive clichés of our day calls a cultural explosion is taking place in this country. Opportunities for singers, in concert as well as in opera, are multiplying in universities, colleges, high schools, workshops, and music groups. More young people are listening to good music, many FM radio stations are broadcasting serious music around the clock, and even television networks sometimes weather the storm of advertising agencies and sneak in some long-hair musical programs. Politicians have discovered the publicity value of being seen at musical performances; the big foundations and even some giants of industry and business are spending enormous amounts of money to encourage the development of music. American cities that have heretofore been dependent on touring opera groups to satisfy their cultural needs are proudly forming their own opera companies and groups. Germany’s, Austria’s, and Switzerland’s opera houses simply could not exist without young American singers, because their own strength in this field has not yet been restored to pre-war standards. Thus the United States, once a country that imported foreign musical talent, is now exporting its own cultural products. Given all necessary training, a young artist – with good advisory guidance – will be able to have a career in this country without having to make the expensive detour through Europe that was almost obligatory in earlier years.

This all means that the number of voice students and necessarily also the number of voice teachers is increasing from year to year. It is not an exaggeration to say that we are already experiencing a shortage of well-prepared, talented young singers who are ready to step into the breach caused by the evergrowing number of possibilities for professional engagements.

From its first pages, my book was slanted not only toward accompanists and coaches – although these were its principal audience, since it is the only textbook of its kind – but also toward the whole „vocal population“ of this country. The success of the book demonstrated the good sense of my approach. Reports came in from all sides to suggest that voice teachers and students in great numbers were perusing my book. These reports also told me that the chapters on phonetics and diction were especially helpful, because they contain all the rules and examples necessary for the study of songs and opera in the leading foreign tongues.

One may ask why phonetics and diction in Italian, Latin, French, Spanish, and German are essential in a country where the trend is toward opera in English. The answer is simple: if you know how to sing well in these languages and know how to apply the rules correctly you will also sing well in English. I have emphasized many times that singing diction is quite different from diction in speech. English is rich in diphthongs which if pronounced in singing exactly as they are in speech would make the voice sound uneven, mushy, devoid of the beauty of bel canto. The study of foreign operatic and song literature in its native tongues will provide the correct basis for a sound vocal technique. The application of that sound technique to English, combined with the right way of projection, will help the English-speaking singing student and artist considerably, even decisively. Although I want to refrain from discussing the basic rules for English phonetics and singing diction, leaving it to qualified American-born experts, I must caution immediately against misconstruing my words to make them suggest that the result of using this system would make English sound as it sometimes does – especially in our big opera houses: almost completely unintelligible. The reason for this deplorable fact is again the impossibility of singing English the way you pronounce it in speech. There are many English diction teachers, some of them actors or Shakespearian experts, who destroy any vocal phrase by teaching the „sing as you speak“ method. Only a good coach or a teacher who not only knows the correct pronunciation but also thoroughly understands how to adapt it to the vocal problems of phonetics and diction can show young artists the proper English singing diction. But even these professional teachers will have to consult dictionaries or other source material when they deal with foreign languages and, should they encounter especially difficult problems – as for instance when to make a liaison in singing French – even these sources might not give satisfactory and authoritative solutions.

This book, composed of the chapters on phonetics and diction from my larger book, *The Art of Accompanying and Coaching*, is intended to do just that. These chapters form a handbook and a textbook based on my many years of experience in which I have tried to meet every foreseeable problem. It is therefore completely accurate to substitute „voice teacher and singer“ for „accompanist and coach“ whenever you come upon the latter. A serious student of this book ought to be able to teach himself the mechanics of phonetics and diction in singing, and at the professional level the book may be used as a reference work, to check up on questions in doubt or to find exceptions to a rule. A voice teacher and coach performing a supervisory and constructively critical function will of course be beneficial even to the student well along the road toward professionalism.

In publishing the phonetics and diction chapters from *The Art of Accompanying and Coaching* separately I feel certain that a wider circle of vocalists will be reached; many of them will also be interested in learning about the other important ingredients that go into the making of an artist – and they may be led back to the larger work.

KURT ADLER

Duety z velkých oper pro soprán a baryton

- Adler, K.: *Duets from the great operas, for soprano and baritone*. New York, G. Schirmer 1968, 301 s.

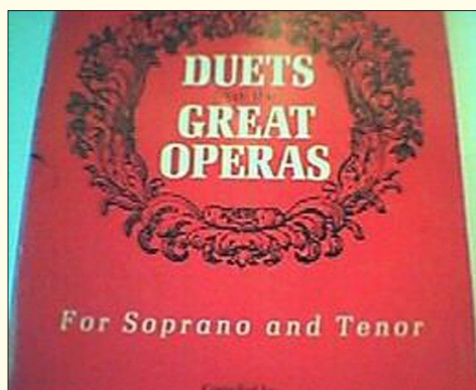
Zdroj: National Library of Canada Název: **Duets from the great operas, for soprano and baritone**. Autor: **Adler, Kurt, 1907**– Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Rok: 1968 Předmět: Vocal duets with orchestra Vocal scores with piano. Duos vocaux acc. de piano, arr. Avant 1800 Partitions. Duos vocaux acc. de piano, arr. 19e siècle Partitions. Opéras Avant 1800 Extraits, arr. Partitions. Opéras 19e siècle Extraits, arr. Partitions. Naklad. údaje: New York: G. Schirmer, c1968. Fyzický popis: 301p. music. Obsah: [v.1] For soprano and tenor.–[v.2] For soprano and baritone. Exempláře: 1 CaAC 2 CaBVA 782 A23d MUSIC 3 CaMWU M 1507 D84 1968 4 CaOOC 5 CaQMU M/1507/D84 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

Duety z velkých oper pro soprán a tenor

- Adler, K.: *Duets from the great operas, for soprano and tenor*. New York, G. Schirmer 1968, 332 s.

Zdroj: National Library of Canada Název: **Duets from the great operas, for soprano and tenor**. Autor: **Adler, Kurt, 1907**– Rok: 1968 Předmět: Operas Excerpts Vocal scores with piano. Vocal duets with orchestra Vocal scores with piano. Poznámka: Accompaniments arr. for piano; original texts with English translations. Publisher's no.: ED. 2690. Naklad. údaje: New York: G. Schirmer [c1968]. Fyzický popis: 1 vocal score (332 p.) 28 cm. Exempláře: 1 CaBVA 782 A23ds Music Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

Jedná se o duety z následujících děl: Aida; Andrea Chenier; Un Ballo in Maschera; La Bohème; Carmen; Così fan tutte; Don Carlo; Die Entführung aus dem Serail; Faust; Fidelio; La Forza del Destino; La Gioconda; Lohengrin; Lucia di Lammermoor; Madame Butterfly; Manon; Manon Lescaut; Otello; Rigoletto; Tosca; La Traviata.

Obrázek 80 Obálka publikace *Duets from the great operas, for soprano and tenor*.

Metropolitní opera v New Yorku

Během více než stodvacetileté historie (od 22. října roku 1883) v newyorské Metropolitní opeře působilo 66 dirigentů. Z toho jen 16 jich má na kontě více představení než Kurt Adler. Když připočteme, že byl navíc od roku 1945 sbormistrem a v této funkci působil až do roku 1973, jedná se o jednu z nejvýznamnějších osobností této instituce. Absolvoval celkem 341 představení (Např. sopránová pěvkyně Ema Destinová zde vystupovala v mnohem kratším časovém úseku 339krát, poprvé 16. 11. 1908, naposledy 27. 12. 1920. Další náš slavný dirigent Rafael Kubelík na tuto scénu vstoupil pouze 16krát, poprvé 22. 10. 1973, naposledy 6. 4. 1974.)

Metropolitní opera pořádala také různá turné a představení po celých Spojených státech a Kanadě, takže Kurt Adler měl jako dirigent 209 představení na domácí scéně Metropolitní opery, zbývajících 132 představení měl mimo.

Dnešní adresa: The Metropolitan Opera, Lincoln Center, New York, New York 10023, U.S.A.
www.metoperafamily.org/metopera/

Obrázek 81 Metropolitní opera, nejprestižnější operní scéna světa (The Metropolitan Opera House, ilustrace z roku 1883), sídlila původně na Broadwayi, 39. ulici. Dnes sídlí v Lincolnově centru. Poslední představení Metropolitní opery se na této adrese konalo 16. dubna 1966. Během večera se vystřídal 11 dirigentů včetně Kurta Adlera a naposledy zde vystoupil i Leopold Stokowski, kterému Adler kdysi dělal asistenta. Podle Rudolfa Binga Stokowski své vystoupení zneužil k tomu, aby zahájil „křižácké tažení na záchranu [této] budovy před nutnou demolicí“^[100].

100 Rudolf Bing: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988, s. 153.

Obrázek 82 a, b Metropolitní opera (foto z roku 1905). Na druhém obrázku hlediště v roce 1937.

Obrázek 83 Na Broadwayi (březen 1964) před Metropolitní operou dirigent Kurt Adler (vpravo) a Nicolae Herlea (7. března 1964 Rumun N. Herlea debutoval a nechal se vyfotit s dirigentem u plakátu zvučícího na jeho první představení v Metropolitní opeře).

Obrázek 84 Protagonisté opery „Don Carlo“ – Metropolitní opera 7. března 1964, zleva *Giorgio Tozzi, Franco Corelli, Jerome Hines, ředitel opery Rudolf Bing, Leonie Rysaneková, Nicolae Herlea, dirigent Kurt Adler.*

Obrázek 85 Nová budova Metropolitní opery v Lincolnově centru. Byla otevřena 16. září 1966 slavnostní premiérou opery Samuela Barbera: *Antony a Cleopatra*. Po obou stranách vestibulu jsou vidět velké nástěnné malby Marca Chagalla. Scéna pojme 4000 diváků.

Přehled dirigovaných děl a dalších představení^[101]

Počet představení u jednotlivých děl

22 Aida: Dirigent [Adler, Kurt] **2 Alceste:** Dirigent [Adler, Kurt] **2 Andrea Chénier:** Dirigent [Adler, Kurt] **20 La Bohème:** Dirigent [Adler, Kurt] **29 Carmen:** Dirigent [Adler, Kurt] **45 Cavalleria Rusticana:** Dirigent [Adler, Kurt] **10 Concert:** Dirigent [Adler, Kurt] **3 Concert:** [Adler, Kurt] **10 Don Carlo:** Dirigent [Adler, Kurt] **10 Don Giovanni:** Dirigent [Adler, Kurt] **36 Faust:** Dirigent [Adler, Kurt] **6 Der Fliegende Holländer:** Dirigent [Adler, Kurt] **2 La Forza del Destino:** Dirigent [Adler, Kurt] **1 La Forza del Destino:** Dirigent [Adler, Kurt] Act I **1 La Forza del Destino:** Overture [Adler, Kurt] **9 Gala Performance:** Dirigent [Adler, Kurt] **1 Gala Performance:** Piano [Adler, Kurt] **1 Lohengrin:** Dirigent [Adler, Kurt] **2 Lucia di Lammermoor:** Dirigent [Adler, Kurt] **3 Madama Butterfly:** Dirigent [Adler, Kurt] **8 Manon Lescaut:** Dirigent [Adler, Kurt] **7 Otello:** Dirigent [Adler, Kurt] **40 Pagliacci:** Dirigent [Adler, Kurt] **1 Parsifal:** Dirigent [Adler, Kurt] **1 The Queen of Spades:** Dirigent [Adler, Kurt] **6 Rigoletto:** Dirigent [Adler, Kurt] **4 Samson et Dalila:** Dirigent [Adler, Kurt] **1 Semiramide:** Overture [Adler, Kurt] **2 Sousa:** The Stars and Stripes Forever [Adler, Kurt] **41 Tosca:** Dirigent [Adler, Kurt] **20 La Traviata:** Dirigent [Adler, Kurt] **5 Il Trovatore:** Dirigent [Adler, Kurt] **28 Turandot:** Dirigent [Adler, Kurt] **1 Verdi: Requiem Mass:** Dirigent [Adler, Kurt] **5 Die Zauberflöte:** Dirigent [Adler, Kurt]

Obrázek 86 a, b Kurt Adler se během zkoušky radí se spolupracovníky. Na prvním obrázku s dirigentem Jeanem Morelem (vlevo), na druhém obrázku se k Adlerovi sklání Nathaniel Merrill.^[102] Adler tu gestikuluje levou rukou.

101 Zdroj: Databáze newyorské Metropolitní opery (metopera.org → [archives](#) → [metopera database](#) → [multifield search](#) → [Adler, Kurt](#)), <http://66.187.153.86/archives/frame.htm>.

102 Fotografie (výřezy) pocházejí z publikace Paul Seligman: *Debut and Farewells: A Two-Decade Photographic Chronicle of the Metropolitan Opera*. New York, A. A. Knopf 1972, s. 54–55.

Vytíženost v jednotlivých operních sezonách

1943–1944: Adler, Kurt [Piano] 1 představení

1950–1951: Adler, Kurt [Dirigent] 4 – **Debut: 12. ledna 1951 Die Zauberflöte**

1951–1952: Adler, Kurt [Dirigent] 6 představení

1952–1953: Adler, Kurt [Dirigent] 9 představení

1953–1954: Adler, Kurt [Dirigent] 18 představení

1954–1955: Adler, Kurt [Dirigent] 21 představení; 1954–1955: Adler, Kurt [Piano] 1 představení

1955–1956: Adler, Kurt [Dirigent] 9 představení; 1955–1956: Adler, Kurt [Piano] 1 představení

1956–1957: Adler, Kurt [Dirigent] 10 představení

1957–1958: Adler, Kurt [Dirigent] 18 představení

1958–1959: Adler, Kurt [Dirigent] 22 představení

1959–1960: Adler, Kurt [Dirigent] 8 představení

1960–1961: Adler, Kurt [Dirigent] 19 představení

1961–1962: Adler, Kurt [Dirigent] 26 představení

1962–1963: Adler, Kurt [Dirigent] 17 představení

1963–1964: Adler, Kurt [Dirigent] 16 představení

1964–1965: Adler, Kurt [Dirigent] 22 představení

1965–1966: Adler, Kurt [Dirigent] 16 představení

1966–1967: Adler, Kurt [Dirigent] 8 představení

1967–1968: Adler, Kurt [Dirigent] 8 představení

1968–1969: Adler, Kurt [Dirigent] 13 představení

1969–1970: Adler, Kurt [Dirigent] 32 představení

1970–1971: Adler, Kurt [Dirigent] 21 představení

1971–1972: Adler, Kurt [Dirigent] 14 představení.

Obrázek 87 Kurt Adler (uprostřed) po představení v Metropolitní opeře. ^[103]

¹⁰³ Fotografie pochází z publikace Paul Seligman: *Debut and Farewells: A Two-Decade Photographic Chronicle of the Metropolitan Opera*. New York, A. A. Knopf 1972, s. 111.

Představení Kurta Adlera mimo domácí scénu Metropolitní opery

Carmen: Des Moines, Iowa; 15. května 1952 – Faust: Cleveland, Ohio; 21. dubna 1954 – La Bohème: Cleveland, Ohio; 23. dubna 1954 – Faust: Boston, Massachusetts; 27. dubna 1954 – La Bohème: Boston, Massachusetts; 28. dubna 1954 – Faust: Atlanta, Georgia; 4. května 1954 – La Bohème: Birmingham, Alabama; 6. května 1954 – Faust: Dallas, Texas; 10. května 1954 – Faust: St. Louis, Missouri; 12. května 1954 – Faust: Minneapolis, Minnesota; 16. května 1954 – Faust: Bloomington, Indiana; 18. května 1954 – Faust: Chicago, Illinois; 20. května 1954 – Faust: Toronto, Canada; 28. května 1954 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Cleveland, Ohio; 13. dubna 1955 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Boston, Massachusetts; 20. dubna 1955 – Faust: Boston, Massachusetts; 21. dubna 1955 – Faust: Washington, D.C.; 26. dubna 1955 – Faust: Birmingham, Alabama; 2. května 1955 – Pagliacci, Cavalleria Rusticana: Dallas, Texas; 6. května 1955 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Oklahoma City, Oklahoma; 11. května 1955 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Toronto, Canada; 24. května 1955 – Faust: Montreal Canada; 31. května 1955 – Faust: Cleveland, Ohio; 25. dubna 1956 – Faust: Toronto, Canada; 29. května 1956 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Tosca: Boston, Massachusetts; 9. dubna 1957 – Tosca: Cleveland, Ohio; 27. dubna 1957 – Carmen: Montreal Canada; 5. června 1957 – Faust: Atlanta, Georgia; 3. května 1958 – Faust: Memphis, Tennessee; 7. května 1958 – Madama Butterfly: Montreal Canada; 2. června 1958 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Baltimore, Maryland; 7. dubna 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Boston, Massachusetts; 18. dubna 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Cleveland, Ohio; 25. dubna 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Atlanta, Georgia; 2. května 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Memphis, Tennessee; 6. května 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Dallas, Texas; 9. května 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Minneapolis, Minnesota; 16. května 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Detroit, Michigan; 22. května 1959 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Toronto, Canada; 27. května 1959 – La Traviata: Boston, Massachusetts; 22. dubna 1960 – La Traviata: Cleveland, Ohio; 1. května 1960 – La Traviata: Atlanta, Georgia; 4. května 1960 – Alceste: Philadelphia, Pennsylvania; 7. února 1961 – La Traviata: Boston, Massachusetts; 18. dubna 1961 – Turandot: Cleveland, Ohio; 26. dubna 1961 – La Traviata: Cleveland, Ohio; 29. dubna 1961 – Turandot: Atlanta, Georgia; 1. května 1961 – La Traviata: Birmingham, Alabama; 8. května 1961 – Turandot: Chicago, Illinois; 13. května 1961 – La Traviata: Chicago, Illinois; 14. května 1961 – Turandot: Minneapolis, Minnesota; 17. května 1961 – La Traviata: Minneapolis, Minnesota; 21. května 1961 – Turandot: Detroit, Michigan; 22. května 1961 – La Traviata: Detroit, Michigan; 27. května 1961 – Turandot: Toronto, Canada; 30. května 1961 – La Traviata: Toronto, Canada; 31. května 1961 – La Traviata: Toronto, Canada; 3. června 1961 – Tosca: Boston, Massachusetts; 15. dubna 1962 – Tosca: Cleveland, Ohio; 23. dubna 1962 – Tosca: Atlanta, Georgia; 2. května 1962 – Tosca: Dallas, Texas; 10. května 1962 – Tosca: St. Louis, Missouri; 15. května 1962 – Tosca: Minneapolis, Minnesota; 19. května 1962 – Tosca: Detroit, Michigan; 26. května 1962 – Tosca: Chicago, Illinois; 30. května 1962 – La Traviata: Boston, Massachusetts; 21. dubna 1963 – La Traviata: Cleveland, Ohio; 25. dubna 1963 – La Traviata: Atlanta, Georgia; 29. dubna 1963 – La Traviata: Dallas, Texas; 9. května 1963 – La Traviata: Minneapolis, Minnesota; 18. května 1963 – La Traviata: Detroit, Michigan; 25. května 1963 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci:

Detroit, Michigan; 25. května 1963 – Aida: Boston, Massachusetts; 23. dubna 1965 – Otello: Cleveland, Ohio; 30. dubna 1965 – Aida: Cleveland, Ohio; 1. května 1965 – Otello: Atlanta, Georgia; 7. května 1965 – Otello: St. Louis, Missouri; 18. května 1965 – Aida: Minneapolis, Minnesota; 20. května 1965 – Aida: Detroit, Michigan; 25. května 1965 – Otello: Detroit, Michigan; 26. května 1965 – Great Moments From Opera: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 23. června 1965 – Concert / Pagliacci: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 7. července 1965 – Lucia di Lammermoor: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 23. července 1965 – Verdi Requiem Mass: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 2. srpna 1965 – Great Moments From Opera: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 4. srpna 1965 – The Queen of Spades: Cleveland, Ohio; 27. dubna 1966 – Samson et Dalila: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 21. července 1966 – Leontyne Price Concert: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 26. července 1966 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 9. srpna 1966 – Turandot: Atlanta, Georgia; 3. května 1967 – Turandot: Memphis, Tennessee; 9. května 1967 – Tosca: New York, Brooklyn, Prospect Park; 30. června 1967 – Tosca: New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 5. července 1967 – Tosca: New York, Manhattan, Central Park; 8. července 1967 – Otello: Newport, Rhode Island; 25. srpna 1967 – Faust: New York, Brooklyn, Prospeck Park; 12. června 1968 – Faust: New York, Manhattan, Central Park; 15. června 1968 – Faust: New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 19. června 1968 – Faust: New York, Queens, Crocheron Park; 22. června 1968 – Aida: New York, Brooklyn, Prospect Park; 11. června 1969 – Aida: New York, Queens, Crocheron Park; 14. června 1969 – Aida: New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 18. června 1969 – Aida: New York, Manhattan, Central Park; 24. června 1969 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Boston, Massachusetts; 24. dubna 1970 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Cleveland, Ohio; 27. dubna 1970 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Atlanta, Georgia; 5. května 1970 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Memphis, Tennessee; 11. května 1970 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Dallas, Texas; 15. května 1970 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Minneapolis, Minnesota; 23. května 1970 – Cavalleria Rusticana, Pagliacci: Detroit, Michigan; 25. května 1970 – Pagliacci: New York, Brooklyn, Prospect Park; 1. července 1970 – Pagliacci: New York, Queens, Crocheron Park; 4. července 1970 – Pagliacci: New York, Manhattan, Central Park; 11. července 1970 – Pagliacci: New York, Bronx, Botanical Garden; 18. července 1970 – Don Giovanni: Boston, Massachusetts; 24. dubna 1971 – Don Giovanni: Cleveland, Ohio; 1. května 1971 – Don Giovanni: Atlanta, Georgia; 8. května 1971 – Aida: Memphis, Tennessee; 12. května 1971 – Don Giovanni: Dallas, Texas; 15. května 1971 – Don Giovanni: Minneapolis, Minnesota; 17. května 1971 – Don Giovanni: Detroit, Michigan; 25. května 1971 – Concert Cavalleria Rusticana: New York, Manhattan, Central Park; 17. června 1971 – Concert Cavalleria Rusticana: New York, Bronx, Botanical Garden; 18. června 1971 – Concert Cavalleria Rusticana: New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 25. června 1971 – Concert Cavalleria Rusticana: New York, Queens, Crocheron Park; 30. června 1971 – Faust: Boston, Massachusetts; 27. dubna 1972 – Faust: Cleveland, Ohio; 4. května 1972 – Faust: Atlanta, Georgia; 9. května 1972 – Tosca: New York, Manhattan, Central Park; 27. června 1972 – Tosca: New York, Queens, Crocheron Park; 28. června 1972 – Tosca: New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 1. července 1972 – Tosca: New York, Brooklyn, Prospect Park; 4. července 1972 – Tosca: New York, Bronx, Van Cortlandt Park; 9. července 1972.

Hudební nahrávky ^[104]

Obrázek 88 Fotografie z nahrávání pro rozhlas 9. 11. 1945. V košili s kravatou před klavírem a sboristy stojí Kurt Adler jako sbormistr, na klavír je doprovází dirigent Fritz Busch. ^[105]

- ▶ **1947 – Romeo et Juliette:** Bidu Sayao; Jussi Bjoerling; Kenneth Schon; Nicola Moscona; Thomas Hayward; George Cehanovsky; John Brownlee; Anthony Marlowe; William Hargrave; Philip Kinsman; Mimi Benzell; Claramae Turner; Choeurs et Orchestre du Metropolitan Opera/Kurt Adler; Emil Cooper: New York 2/1/47: RODOLPHE RPV 32690.91 2
- ▶ **1947 – Romeo et Juliette:** Kenneth Schon; Jussi Bjoerling; Nicola Moscona; Thomas Hayward; George Cehanovsky; John Brownlee; Anthony Marlowe; William Hargrave; Philip Kinsman; Bidu Sayao; Mimi Benzell; Claramae Turner; Orchestra e Coro della Metropolitan Opera/Kurt Adler; Emil Cooper: New York 2/1/47: MYTO 2 MCD 890.04 2
- ▶ **1948 – Tannhaeuser:** Mihaly Szekely; Lauritz Melchior; Herbert Janssen; John Garris; Osie Hawkins; Emery Darcy; Philip Kinsman; Helen Traubel; Astird Varnay; Maxine Stellman; Orchestra e Coro della Metropolitan Opera/Kurt Adler; Fritz Stiedry: New York 3/6/48: MYTO 3 MCD 935.90 3
- ▶ **1949 – Faust:** Giuseppe di Stefano; Italo Tajo; Leonard Warren; Denis Harbour; Dorothy Kirsten; Inge Manski; Claramae Turner; Orchestra e coro del Metropolitan Opera/Kurt Adler; Wilfred Pelletier: New York 12/31/49: GDS 21015 2
- ▶ **1949 – Faust:** Giuseppe di Stefano; Italo Tajo; Leonard Warren; Dorothy Kirsten; Inge Manski; Claramae Turner; Denis Harbour; Orchestra e Coro del Metropolitan Opera/Kurt Adler; Wilfred Pelletier: New York 12/31/49: ARKADIA MP 478.2 2
- ▶ **1954 – Andrea Chenier:** Mario del Monaco; Zinka Milanov; Leonard Warren; Herta Glaz; Rosalind Elias; Frank Valentino; Salvatore Baccaloni; Sandra Warfield; Alessio de Paolis; George Cehanovsky; Garbor Carelli; Lawrence Davidson; Louis Sgarro; Osie Hawkins; Norman Scott; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Fausto Cleva: New York 12/4/54: NUOVA ERA 2364/65 2

104 Zdroj: Frank Hamilton: *List of Historical CDs from a single venue.*

Dostupné na <http://listserv.cuny.edu/Scripts/wa.exe?A2=ind9505a&L=opera-l&T=0&P=41478> (těžko říct, jak dlouho bude tento odkaz fungovat).

105 Fotografie pochází z Deníku *New York Times* 10. 11. 1945.

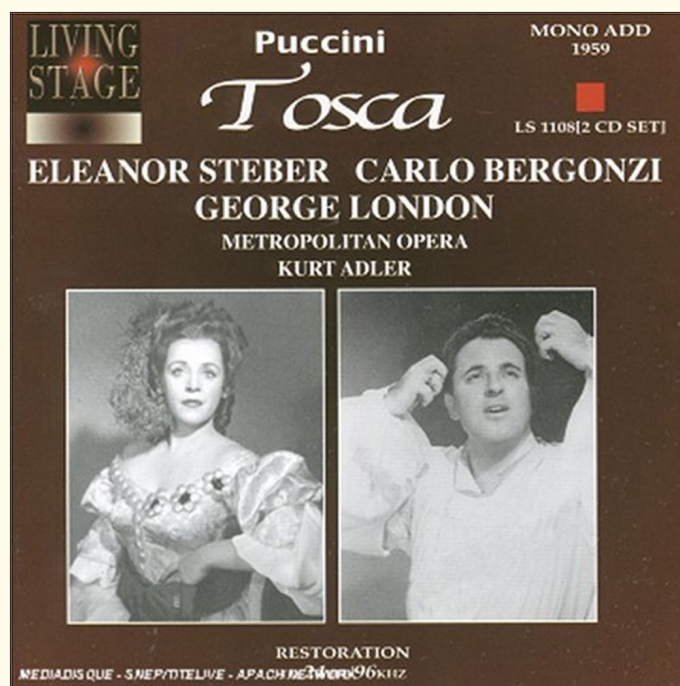
- ▶ **1955 – Don Carlo:** Jerome Hines; Richard Tucker; Ettore Bastianini; Nicola Moscona; Louis Sgarro; Eleanor Steber; Blanche Thebom; Vilma Georgiou; Charles Anthony; Gabor Carelli; Shakeh Vartenissian; Orchestra e Coro della Metropolitan Opera House; Kurt Adler: New York 3/5/55: MYTO 2 MCD 946.116 2

Obrázek 89 Obal nahrávky opery *Don Carlo* z 5. března 1955.

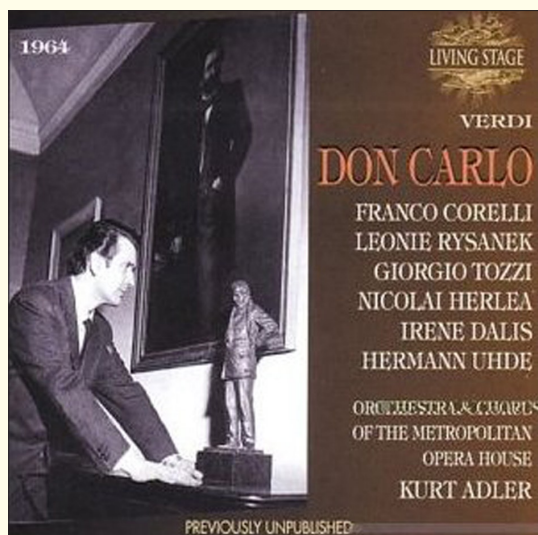
- ▶ **1955 – Les contes d’Hoffmann:** Richard Tucker; Roberta Peters; Rise Stevens; Lucine Amara; Natalie Kelepovska; Mildred Miller; Martial Singher; Alessio de Paolis; James McCracken; Paul Franke; Calvin Marsh; Clifford Harvuot; Norman Scott; George Cehanovsky; Sandra Warfield; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Pierre Monteux: New York 12/2/55: DATUM DAT 12302–2 2
- ▶ **1956 – Ernani:** Mario del Monaco; Leonard Warren; Cesare Siepi; Zinka Milanov; Helen Vanni; James McCracken; George Cehanovsky; Orchestra and Chorus of Metropolitan Opera/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: New York 12/29/56: FOYER 2–CF 2006 2
- ▶ **1956 – Ernani:** Mario del Monaco; Leonard Warren; Cesare Siepi; Zinka Milanov; Helen Vanni; James McCracken; George Cehanovsky; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: New York 12/29/56: ARKADIA CDMP 470.2 2
- ▶ **1957 – Carmen:** Rise Stevens; Mario del Monaco; Frank Guarrera; Lucine Amara; Norman Scott; Clifford Harvuot; Heidi Krall; Margaret Roggero; George Cehanovsky; Paul Franke; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: New York 1/12/57: NUOVA ERA 2307/09 3
- ▶ **1957 – Eugenio Onieghin:** George London; Lucine Amara; Richard Tucker; Rosalind Elias; Giorgio Tozzi; Belem Amaran; Martha Lipton; Louis Sgarro; Alessio de Paolis; George Cehanovsky; Orchestra e coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: New York 12/7/57: G.O.P. 707–CD 3 3

- ▶ **1957 – La gioconda:** Zinka Milanov; Nell Rankin; Belem Amparan; Gianni Poggi; Leonard Warren; Cesare Siepi; George Cehanovsky; Alessio de Paolis; Louis Sgarro; Norman Scott; Calvin Marsh; James McCracken; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Fausto Cleva: New York 4/20/57: ARKADIA CDMP 477.2 2
- ▶ **1957 – Madama Butterfly:** Dorothy Kirsten; Daniele Barioni; Clifford Harvout; Mildred Miller; Alessio de Paolis; Madelaine Chambers; Calvin Marsh; The Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: [1957]: THEOREMA TH 121167/168 2
- ▶ **1958 – Andrea Chenier:** Richard Tucker; Zinka Milanov; Leonard Warren; Martha Lipton; Rosalind Elias; George Cehanovsky; Osie Hawkins; Fernando Corena; Alessio de Paolis; Belem Amparan; Norman Scott; Osie Hawkins; Calvin Marsh; Louis Sgarro; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Fausto Cleva: New York 1/4/58: ARKADIA CDMP 476.2 2
- ▶ **1959 – Cavalleria rusticana:** Daniele Barioni; Mario Zanasi; Zinka Milanov; Thelma Votipka; Rosalind Elias; Metropolitan Opera Orchestra & Chorus/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: New York 1/3/59: ARKADIA CDMP 472.1 1
- ▶ **1959 – I pagliacci:** Mario del Monaco; Leonard Warren; Lucine Amara; Charles Anthony; Mario Sereni; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Dimitri Mitropoulos: New York 1/3/59: ARKADIA CDMP 473.1 1
- ▶ **1959 – Macbeth:** Leonard Warren; Leonie Rysanek; Jerome Hines; Carlo Bergonzi; William Olvis; Carlotta Ordassy; Gerhard Pechner; Harold Sternberg; Osie Hawkins; Calvin Marsh; Emilia Cundari; Mildred Allen; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Erich Leinsdorf: New York 2/21/59: ARKADIA CDMP 471.2 2
- ▶ **1959 – Tosca:** Eleanor Steber; Carlo Bergonzi; George London; Lorenzo Alvary; Gerhard Pechner; Alessio de Paolis; Osie Hawkins; Louis Sagarro; Peter Burke; Orchestra e Coro della Metropolitan Opera; Kurt Adler: New York 4/11/59: MYTO 2 MCD 951.120 2

Obrázek 90 Obal nahrávky opery *Tosca* z 11. dubna 1959.

- ▶ **1961 – Turandot:** Birgit Nilsson; Franco Corelli; Alessio de Paolis; Bonaldo Giaiotti; Anna Moffo; Frank Guarrera; Robert Nagy; Charles Anthony; Calvin Marsh; Edilio Ferraro; The Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Leopold Stokowski: New York 3/4/61: DATUM DAT 12301 2
- ▶ **1961 – Turandot:** Birgit Nilsson; Franco Corelli; Alessio de Paolis; Bonaldo Giaiotti; Anna Moffo; Frank Guarrera; Robert Nagy; Charles Anthony; Calvin Marsh; Edilio Ferraro; The Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Leopold Stokowski: New York 3/4/61: MEMORIES HR 4535/36 2
- ▶ **1962 – Ernani:** Carlo Bergonzi; Cornell MacNeil; Giorgio Tozzi; Leontyne Price; Carlotta Ordassy; Robert Nagy; Ronald Reitan; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Thomas Schippers: New York 12/1/62: MOVIMENTO MUSICA 051 061 2
- ▶ **1962 – Tosca**^[106]: Leontyne Price; Franco Corelli; Cornell MacNeil; Norman Scott; Ezio Flagello; Paul Franke; George Cehanovsky; Ronald Reitan; Alan Fischer; Orchestra e Coro della Metropolitan Opera; Kurt Adler: New York 4/7/62: MYTO 2 MCD 925.70 2
- ▶ **1963 – Adriana Lecouvreur:** Renata Tebaldi; Franco Corelli; Anselmo Colzani; Biserka Cveijc; William Wildermann; Laurel Hurley; Helen Vanni; Paul Franke; Andrea Velis; Norman Scott; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Silvio Varviso: New York 2/9/63: G.O.P. 742-CD 2 2
- ▶ **1964 – Don Carlo**^[107]: Selezione di due rappresentazioni dell'opera al Teatro Metropolitan can la parte completa del tenore: G.O.P. 739-CD 2 2 Franco Corelli; Mario Sereni; Maria Curtis-Verna; Irene Dalis; Jerome Hines; Louis Sgarro; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan; Nino Verchi: New York 4/15/61: Franco Corelli; Nicolae Herlea; Leonie Rysanek; Irene Dalis; Giorgio Tozzi; Justino Diaz; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan; Kurt Adler: New York 3/7/64

Obrázek 91 a, b Obal nahrávky s operou *Don Carlo* ze 7. března 1964 a její protagonisté: zleva *Giorgio Tozzi, Franco Corelli, Jerome Hines, ředitel opery Rudolf Bing, Leonie Rysaneková, Nicolae Herlea, dirigent Kurt Adler*.

106 Podrobné informace z metropolitního bulletinu *Opera news* na <http://66.187.153.86/lmgs/ONTosca1962.jpg>

107 Podrobné informace z metropolitního bulletinu *Opera news* na <http://66.187.153.86/lmgs/ONDonCarlo1964.jpg>

- ▶ **1965 – Ernani:** Franco Corelli; Leontyne Price; Mario Sereni; Cesare Siepi; Charles Anthony; Carlotta Ordassy; Christopher Russel; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Thomas Schippers: New York 4/10/65: MEMORIES HR 4370/71 2
- ▶ **1965 – Ernani:** Franco Corelli; Leontyne Price; Mario Sereni; Cesare Siepi; Charles Anthony; Carlotta Ordassy; Christopher Russel; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Thomas Schippers: New York 4/10/65: G.O.P. 702–CD 2 2
- ▶ **1965 – La forza del destino:** Franco Corelli; Ettore Bastianini; Gabriella Tucci; Joann Grillo; Giorgio Tozzi; Elfego Esparza; Louis Sgarro; Carlotta Ordassy; Andrea Velis; Robert Goodloe; Orchestra e coro Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Nello Santi: New York 2/6/65: G.O.P. 706–CD 3 3
- ▶ **1966 – Aida:** Leontyne Price; Franco Corelli; Elena Cernei; Sherrill Milnes; Jerome Hines; Raymund Michalski; Robert Nagy; Mary Ellen Pracht; Orchestra e coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Zubin Mehta: New York 3/13/66: G.O.P. 733–CD 2 2
- ▶ **1967 – Don Giovanni:** Cesare Siepi; Joan Sutherland; Bonaldo Giaiotti; Nicolai Gedda; Pilar Lorengar; Ezio Flagello; Laurel Hurley; Theodor Uppman; Orchestra e Coro del Metropolitan di New York/Kurt Adler; Karl Boehm: New York 1/28/67: NUOVA ERA 033.6708 3
- ▶ **1967 – Romeo et Juliette:** Franco Corelli; Jeannette Pilou; Justino Diaz; Shirley Love/La nutrice;/ John Reardon; Charles Anthony; Norman Scott; Marcia Baldwin; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Francesco Molinari Pradelli: New York 10/16/67: G.O.P. 737–CD 2 2
- ▶ **1968 – L'elisir d'amore:** Alfredo Kraus; Roberta Peters; Fernando Corena; Mario Sereni; Joy Clements; Orchestra e coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Fausto Cleva: New York 3/16/68: G.O.P. 719–CD 2 2
- ▶ **1968 – La gioconda:** Renata Tebaldi; Carlo Bergonzi; Fiorenza Cossotto; Cornell MacNeil; Bonaldo Giaiotti; Mignon Dunn; Paul Plishka; Christofer Russell; Robert Schmorrr; Nicola Barbusci; Paul de Paola; William Mellow; Orchestra e coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; Fausto Cleva: New York 3/2/68: G.O.P. 716–CD 2 2
- ▶ **1970 – Norma:** Joan Sutherland; Marilyn Horne; Carlo Bergonzi; Cesare Siepi; Carlotta Ordassy; Rod Mac Wherter; Metropolitan Opera Orchestra and Chorus/Kurt Adler; Richard Bonyng: New York 4/4/70: NUOVA ERA 2409/11 3
- ▶ **1972 – Don Carlo:** Franco Corelli; Sherrill Milnes; Montserrat Caballe; Cesare Siepi; Grace Bumbry; John Macurdy; Federica von Stade; Tania Karina; Paul Plishka; Leo Goeke; Rod Macwherter; Lucine Amara; Orchestra and Chorus Metropolitan Opera/Kurt Adler; Francesco Molinari Pradelli: New York 4/22/72: FOYER 2–CF 2092 2
- ▶ **1972 – La fille du regiment:** Joan Sutherland; Luciano Pavarotti; Regina Resnik; Andrea Velis; Fernando Corena; Ljuba Welitsch; Charles Kuestner; Andrij Dobriansky; Orchestra and Chorus of Metropolitan Opera/Kurt Adler; Richard Bonyng: New York 2/17/72: FOYER 2–CF 2072 2
- ▶ **1974 – I vespri siciliani:** Montserrat Caballe; Nicolai Gedda; Sherrill Milnes; Justino Diaz; Cynthia Munzer; Douglas Ahlstedt; Paul Franke; Robert Goodloe; Andrij Dobriansky; Edmond Karlsrud; Nico Castel; Orchestra e Coro del Teatro Metropolitan/Kurt Adler; James Levine: New York 3/9/74: G.O.P. 746–CD 2 2

Další nahrávky vlastněné kanadskou Národní knihovnou

1. Zdroj: National Library of Canada Název: **The rake's progress:** opera in three acts: A fable / W.H. Auden and Chester Kallman; music by Igor Stravinsky. Autor: Stravinsky, Igor, 1882–1971. Další osoby: Güden, Hilde. Thebom, Blanche. Conley, Eugene, 1908–1981. Harrell, Mack, 1909– Auden, W. H., 1907–1973. Kallman,

- Chester, 1921– InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.) Metropolitan Opera (New York, N.Y.). Rok: 1953 Předmět: Operas. Poznámka: Columbia SL–125 (ML4723–4725) Booklet (2 p.) bound in container. Hilde Gueden, soprano; Martha Lipton, mezzo-soprano; Blanche Thebom, contralto; Eugene Conley, Paul Franke, tenors; Mack Harrell, baritone; Lawrence Davidson, Norman Scott, basses; chorus and orchestra of the Metropolitan Opera Association; Kurt Adler, chorus master; Igor Stravinsky, conductor. Unifikovaný název: Rake's progress. [Sound recording] Naklad. údaje: New York: Columbia, 1953. Fyzický popis: 3 sound discs in 1 container (ca.150 min.) 33 1/3 rpm. microgroove 12 in. – Exempláře: 1 CaNFSM 1.1519 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Metropolitan Opera Orchestra (New York, N.Y.)
2. Zdroj: National Library of Canada Název: **Recital**: 1. [sound recording] Autor: Corelli, Franco, 1921– Rok: 1986 Poznámka: Melodram: MEL 16503. Sign. Kongr. knih.: Melodram MEL 16503 Fyzický popis: 1 sound disc digital 4 3/4 in. Obsah: Poliuto. D'un alma troppo fervida; Sfolgorò divino raggio; Donna! – Malvagio! Nell'alma la grazia ti scende / Gaetano Donizetti (Maria Callas, soprano; Orchestra del Teatro alla Scala; Antonino Votto, conductor) – La battaglia di Legnano. O magnanima e prima; È ver? Sei d'altri (Antonietta Stella, soprano; Orchestra del Teatro alla Scala; Gianandrea Gavazzeni, conductor) – Andrea Chenier. Improvviso / Umberto Giordano; Adriana Lecouvreur. La dolcissima effigie / Francesco Cilea (Orchestra della RAI; Oliviero de Fabritiis, conductor) – Tosca. Recondita armonia / Giacomo Puccini (Metropolitan Opera Orchestra; Kurt Adler, conductor) – Turandot. Non piangere Liù / Puccini (Anna Moffo, soprano; Bonaldo Giaiotti, bass; Metropolitan opera Orchestra; Leopold Stokowski, conductor) –; Les Huguenots. Plus blanche; Duetto d'amour (Giulietta Simionato, mezzo-soprano; Orchestra del Teatro alla Scala; Gianandrea Gavazzeni, conductor) – Werther. Pourquoi me réveiller / Jules Massenet (Orchestra della RAI; Mario Rossi, conductor) – Carmen. Il fior che avevi a me tu dato / Georges Bizet (Orchestra della RAI; Oliviero de Fabritiis, conductor). Exempláře: 1 CaOTU CD 5871 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů
 3. Zdroj: GBV – souborný katalog Název: **Roméo et Juliette**: opéra en cinq actes de Jules Barbier et Michel Carré / Charles Gounod [sound recording]. Autor: Gounod, Charles Další osoby: Barbier, Jules Carré, Michel, Librettist Sayo, Bidú Björling, Jussi Brownlee, John Moscona, Nicola Hayward, Thomas Marlowe, Anthony Adler, Kurt Cooper, Emil InSTITUTE: Metropolitan Opera. Metropolitan Opera. Rok: 2000 Poznámka: Aufn.: New York, 1947. Naklad. údaje: [Kassel: Klassil-Center Kassel], s 2002. Fyzický popis: 2 CDs ADD, mono 12 cm + Beih.. Jazyk: Franz. Gesungen
 4. Zdroj: National Library of Canada Název: **Highlights from the Metropolitan Opera gala honoring Sir Rudolf Bing** [sound recording]. Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Bing, Rudolf, Sir, 1902– Böhm, Karl, 1894– Bonyngé, Richard. Caballé, Montserrat. Corelli, Franco, 1923– Domingo, Plácido, 1941– Levine, James, 1943– Merrill, Robert. Molinari-Pradelli, Francesco. Nilsson, Birgit. Price, Leontyne. Resnik, Regina. Tucker, Richard. Arroya, Martina. Zlis-Gara, Teresa. InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.) Rok: 1972 Předmět: Opera Excerpts. Poznámka: Deutsche Grammophon: DGG 2530 260. Cover title. Programme notes by Stephen E. Rubin on container. Naklad. údaje: Germany: Deutsche Grammophon, 1972. Fyzický popis: 1 sound disc 33 1/3 rpm., stereo 12 in. Obsah: Il trovatore „Tacea la notte placide“ / Verdi. – „Tu, tu, amore? Tu“ / Manon Lescaut. –Salome / R. Strauss. –Le Nozze di Figaro „Dove sono / Mozart. –Fledermaus „Chacun à Bing's goût“ / J. Strauss. –La Forza del Destino „Invano Alvaro / Verdi. –Otello „Già nella notte densa“ / Verdi. – Další název: Metropolitan Opera gala honoring Sir Rudolph Bing. Exempláře: 1 CaSRU DGG 2530 260 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů
 5. Zdroj: National Library of Canada Název: **Vanessa** (Abridged) / Barber. [sound recording] Autor: Barber, Samuel, 1910– Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Elias, Rosalind. Gedda, Nicolai. Mitropoulos, Dimitri, 1896– 1960. Resnik, Regina, 1922– Steber, Eleanor. Tozzi, Giorgio. Cehanovsky, George, 1892–1986. Strasfogel, Ignace, 1909– Nagy, Robert, 1929– Menotti, Gian Carlo, 1911– InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.). Metropolitan Opera (New York, N.Y.). Rok: 1959 Předmět: Operas Excerpts. Poznámka: RCA Victor: LM 6062. Libretto by Gian-Carlo Menotti. RCA Victor Metropolitan Opera recording. Pulitzer prize opera. Accompanied by: Program notes by Francis Robinson, and libretto ([19] p.: ill.). Unifikovaný název: Vanessa. Naklad. údaje: [New York]: RCA Victor, p1959. Fyzický popis: 1 container (2 sound discs) analog, 33 1/3 rpm 12 in. Edice: Red Seal record Exempláře: 1 CaOWTL M1505.B36 V3 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Metropolitan Opera Orchestra (New York, N.Y.)

6. Zdroj: National Library of Canada Název: **The rake's progress**: opera in three acts. / A fable by W. H. Auden and Chester Kallman. Music by Igor Stravinsky. Autor: Stravinsky, Igor, 1882–1971. Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Conley, Eugene. Davidson, Lawrence. Harrell, Mack. Thebom, Blanche. Lipton, Martha. Geuden, Hilde. Scott, Norman, 1928– Franke, Paul, 1920– Stravinsky, Igor, 1882–1971. InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.) Metropolitan Opera (New York, N.Y.). Rok: 1953 Předmět: Operas. Poznámka: Columbia SL–125 (ML 4723–4725) „A Metropolitan Opera production“. Unifikovaný název: Rake's progress Naklad. údaje: [1953]. Fyzický popis: 3 sound discs. Exempláře: 1 CaOTMCL PHONO LP 6518 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Metropolitan Opera Orchestra (New York, N.Y.)
7. Zdroj: National Library of Canada Název: **George London**, bass-baritone, in dramatic scenes from Russian and French operas [sound recording]. Autor: London, George, 1920– Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Morel, Jean, 1903–1975. InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.). Rok: 195u Předmět: Opera Excerpts. Naklad. údaje: [United States]: Columbia Masterworks [195–?]. Fyzický popis: 1 sound disc analog, 33 1/3 r/min 30 cm. Obsah: Prince Igor. Aria of Prince Igor / Borodin – The Demon. Do not weep, my child / Rubinstein – Don Quichotte. Mort de Don Quichotte / Massenet – Patrie. Pauvre martyr obscur / Paladilhe. Jazyk: Arias sung in Russian and French. Exempláře: 1 CaOONL P-disc 33 32,666 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Metropolitan Opera Orchestra (New York, N.Y.)
8. Zdroj: National Library of Canada Název: **I pagliacci** / Leoncavallo. [sound recording] Autor: Leoncavallo, Ruggiero, 1858–1919. Další osoby: Adler, Kurt Herbert. Jobin, Raoul, 1906–1974. Pelletier, Wilfrid, 1896–1982. Warren, Leonard, 1911–1960. Valentino, Frank. Albanese, Licia. InSTITUTE: Immortal Performances Recorded Music Society. Metropolitan Opera (New York, N.Y.) San Francisco Opera. Rok: 1997 Předmět: Operas. Opéras. Poznámka: Opera in 2 acts. Title from container. R. Jobin and W. Pelletier Canadian. Naklad. údaje: [New Denver, B.C.]: Immortal Performances Recorded Music Society, 1997. Fyzický popis: 1 sound tape reel 19 cm/s, 1/2 track 27 cm. Jazyk: Sung in Italian. Exempláře: 1 CaOONL Reel 10–14 in. M–108 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Immortal Performances Gramophone Society.
9. Zdroj: National Library of Canada Název: **Of gods and demons**: famous operatic arias and dramatic scenes / George London. [sound recording] Autor: London, George, 1920– Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Morel, Jean, 1903–1975. Moralt, Rudolf. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Gounod, Charles, 1818–1893. Boito, Arrigo, 1842–1918. Borodin, Aleksandr Porfirevich, 1833–1887. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Berlioz, Hector, 1803–1869. Paladilhe, Emile, 1844–1926. Wagner, Richard, 1813–1883. Wagner, Richard, 1813–1883. Wagner, Richard, 1813–1883. Rubinstein, Anton, 1829–1894. Massenet, Jules, 1842–1912. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Massenet, Jules, 1842–1912. InSTITUTE: Columbia Symphony Orchestra. Metropolitan Opera (New York, N.Y.) Wiener Symphoniker. Rok: 1996 Předmět: Operas Excerpts. Songs (Medium voice) with orchestra. Operas Excerpts compact discs (music) Songs (Medium voice) with orchestra compact discs (music) In memory of Aryeh Segall donation. Poznámka: „Digitally mastered mono recording“. Program notes in container. Variantní název: Famous operatic arias and dramatic scenes Naklad. údaje: [New York]: Masterworks Heritage: Sony Classical, p1996. Fyzický popis: 1 sound disc (75 min., 39 sec.) digital, mono. 4 3/4 in. Edice: Masterworks Heritage. „Vocal series Obsah: Faust: „Le veau d'or“ / Gounod – La Damnation de Faust: „Mephistopheles' serenade“ / Berlioz – Mefistofele: „Ecco il mondo“ / Boito – The Demon: „Ne plach', ditya“ / Rubinstein – Patrie: „Pauvre martyr obscur“ / Paladilhe – Thais: „Voila donc la terrible cite“; Don Quichotte: Act V (Complete) / Massenet – Prince Igor: „Ni sna, ni otdykha“ / Borodin – Boris Godunov: „Dostig ya vysshei Vlasti“; „Uf, tyazhelo! Dai dukh perevadu“ / Mussorgsky – Das Rheingold: „Abendlich strahlt der Sonne Auge“; Die Walkyrie: Wotan's farewell / Wagner – The Emperor Jones: „Standin' in the need of prayer“ / Gruenberg – Goethe: Mephistopheles' „Song of the flea“ / Mussorgsky. Exempláře: 1 CaOLU MCD13589 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Columbia Sinfonie-Orchester. Orchestre symphonique de Vienne. Vienna Symphony Orchestra.
10. Zdroj: National Library of Canada Název: **Pelléas et Mélisande** / Debussy. La Tosca / Puccini. [sound recording] Autor: Debussy, Claude, 1862–1918. Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Ansermet, Ernest, 1883–1969. Bergonzi, Carlo. Gedda, Nicolai. Hines, Jerome, 1921– London, George, 1920– Moffo, Anna. Moore, Grace, 1898–1947. Stratas, Teresa. InSTITUTE: Immortal Performances Recorded Music Society. Metropolitan Opera (New York, N.Y.) Rok: 2002 Předmět: Operas. Opéras. Poznámka: Title from container. G. London, T. Stratas, Canadian. Two operas in two containers. Naklad. údaje: [New Denver, B.C.]: Immortal Performances Recorded Music Society, 2002. Fyzický popis: 2 sound tape reels 19 cm/s, 1/2 track 27 cm. Obsah: Reel 1: Pelléas et

Mélisande. Act I-III. Reel 2: Pelléas et Mélisande. Act IV – Tosca / Puccini. Jazyk: First work sung in French; the second in Italian. Exempláře: 1 CaOONL Reel 10–14 in M–134 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů Sigla vlastníka: Immortal Performances Gramophone Society.

11. Zdroj: National Library of Canada Název: **Of gods and demons** [sound recording]. Autor: London, George, 1920– Další osoby: Adler, Kurt, 1907 – Moralt, Rudolf. Gounod, Charles, 1818–1893. Boito, Arrigo, 1842–1918. Mussorgsky, Modest Petrovich, 1839–1881. Berlioz, Hector, 1803–1869. Wagner, Richard, 1813–1883. Wagner, Richard, 1813–1883. Rubinstein, Anton, 1829–1894. InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.) Wiener Symphoniker. Rok: 1977 Předmět: Operas Excerpts. Songs (Medium voice) with orchestra. Poznámka: „Electronically re-recorded to simulate stereo.“ Program notes on container. Sign. Kongr. knih.: CSP Columbia Special Products P 14179 Naklad. údaje: New York, N.Y.: Columbia Special Products: Distributed by SR, p1977. Fyzický popis: 1 sound disc analog, 33 1/3 rpm; stereo. 12 in. Obsah: Das Rheingold. Abendlich strahlt der Sonne Auge: (See how at the eve the eye of sunlight); Die Walküre. Wotan's farewell and Magic fire music / Wagner – The damnation of Faust. Mephistopheles' serenade / Berlioz – Faust. The calf of gold / Gounod – Mefistofele. Ecco il mondo / Boito – The demon. Do not weep my child / Rubinstein – Song of the flea / Moussorgsky. Exempláře: 1 CaAEU M 1497 L848 1977 2 CaOTMCL PHONO LP 0810 Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů
12. Zdroj: National Library of Canada Název: **Tosca**: E lucevan le stelle to end / Giacomo Puccini. [sound recording] Autor: Puccini, Giacomo, 1858–1924. Další osoby: Adler, Kurt, 1907– Price, Leontyne. Corelli, Franco. InSTITUTE: Metropolitan Opera (New York, N.Y.). H.V. Greenough Collection (Library of Congress) Rok: 1977 Předmět: Operas Excerpts. Poznámka: Cataloged from recording engineer's notes. Sign. Kongr. knih.: LWO 9804, r35A2 (preservation master) RXE 5819 (original) Unifikovaný název: Tosca. Naklad. údaje: 1977. Fyzický popis: 1 sound tape reel analog, 7 1/2 ips, 2 track, mono. 10 in. Exempláře: National Library of Canada – katalog dokumentů

Soukromé zvukové záznamy a kompilace

- ▶ **Puccini: Turandot**^[108]; Ross, Lorengar, Corelli, Michalski; Adler; Label: WH; Catalog #: WH011; Mono; In-house; New York: June 6, 1970; Disc(s) in set: 2; Kurt Adler leads a brilliant performance that happens to be the New York debut of Elinor Ross. One only needs mention the name of Franco Corelli. And Pilar Lorengar is as beautiful as ever in her only performance in the United States as Liù. An exciting performance all round. As an extremely rare bonus hear Anta Väلكki (a Brünnhilde to be), Lucia Albanese and Franco Corelli in the third act of Turandot from New York on March 31, 1965 and conducted by Kurt Adler. (*Academy Records Online, 12 W. 18th St., New York, NY 10011, www.academy-records.com*)

Tuto nahrávku jsem se pokoušel získat, ale zjistil jsem, že bych si CD musel vyzvednout v prodejně v New Yorku, což pro mě není reálné. Velice mě to mrzelo, protože se domnívám, že z mizivého počtu nabízených nahrávek Kurta Adlera v současné době je tato nahrávka jedna z nejhodnotnějších.

108 Jedná se o představení: *Turandot* [107]; *Metropolitan Opera House; 06/6/1970; Debut: Elinor Ross; Metropolitan představení číslo – CID:221700*. Bonus je z představení [Met Concert/Gala] – CID:201780 Gala Performance; Metropolitan Opera House; 03/31/1965; Turandot: Act III; Turandot – Anita Väلكki; Calíf – Franco Corelli; Liù – Licia Albanese; Timur – Bonaldo Giaiotti; Ping – Calvin Marsh; Pang – Robert Nagy; Pong – Charles Anthony; Emperor – Mariano Caruso; Servants: Lawrence Eddington, Craig Crosson, Harry Jones; Executioners: Howard Sayette, Donald Mahler, William Burdick; Conductor – Kurt Adler; Director – Yoshio Aoyama; Director – Nathaniel Merrill; Designer – Cecil Beaton; Choreographer – Mattlyn Gavers.

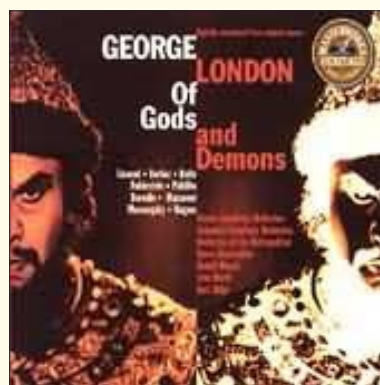
Obrázek 92 Obal nahrávky opery *Turandot* z 6. června 1970. Bonus je z galapředstavení z 31. března 1965.

- ▶ Album Details: **Heritage George London – Of Gods And Demons**^[109]; Release Date: 01/14/1997; Label: Sony Classical Masterworks Catalog #: 62758 Spars Code: ADD; Composer: Charles Gounod, Hector Berlioz, Arrigo Boito, Anton Rubinstein, Emile Paladilhe, Jules Massenet, Alexander Borodin, Modest Mussorgsky, Richard Wagner, Louis Gruenberg; Performer: George London; Conductor: Rudolf Moralt, Kurt Adler, Jean Paul Morel; Orchestra/Ensemble: Vienna Symphony Orchestra, Metropolitan Opera Orchestra, Columbia Symphony Orchestra; Number of Discs: 1; Recorded in: Mono; Length: 1 Hours 16 Mins.

Skladba číslo:

4. **The demon: Do not weep, my child (Demon's Aria) by Anton Rubinstein**; Performer: George London (Bass); Conductor: Kurt Adler; Orchestra/Ensemble: Metropolitan Opera Orchestra; Period: Romantic; Written: 1871; Russia; Date of Recording: 12/10/1951;

8. **Prince Igor: No sleep, no rest „Igor's Aria“ by Alexander Borodin**; Performer: George London (Bass); Conductor: Kurt Adler; Orchestra/Ensemble: Metropolitan Opera Orchestra; Period: Romantic; Written: 1869–1887; Russia; Date of Recording: 12/10/1951.

Obrázek 93 Obal kompilace Geoga Londona, která obsahuje dvě nahrávky, jež dirigoval Kurt Adler 10. 12. 1951.

109 Původní nahrávku vydanou společností Columbia komentuje týdeník *Time* ze dne 26. května 1952:

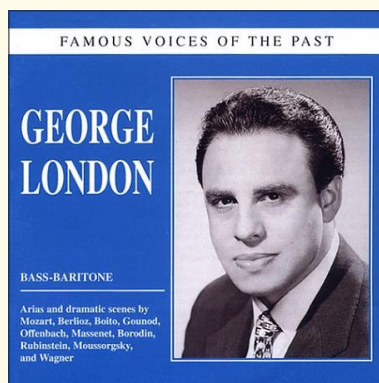
George London: Dramatic Scenes from Russian and French Operas (with the Metropolitan Opera orchestra, conducted by Kurt Adler and Jean Morel; Columbia, 2 sides LP). Up & coming George London uses his darkly magnificent bass-baritone to best advantage in the melodramatic scene from Prince Igor, sits rather heavily on the more lyrical ones. Other operas (all little known) from which London sings selections: Rubinstein's The Demon, Paladilhe's Patrie, Massenet's Don Quichotte.

- ▶ Album Details: **Famous Voices Of The Past – George London**; Release Date: 06/24/2003; Label: Preiser Records Catalog #: 90543 Spars Code: AAD; Composer: Wolfgang Amadeus Mozart, Hector Berlioz, Arrigo Boito, Charles Gounod, Jacques Offenbach, Jules Massenet, Emile Paladilhe, Alexander Borodin, Anton Rubinstein, Modest Mussorgsky, Richard Wagner; Performer: George London; Conductor: Herbert von Karajan, Max Schönherr, Rudolf Moralt, Jean Paul Morel, Kurt Adler; Orchestra/Ensemble: Vienna Philharmonic Orchestra, Vienna Radio Symphony Orchestra, Vienna Symphony Orchestra, Metropolitan Opera Orchestra; Number of Discs: 1; Recorded in: Mono; Length: 1 Hours 17 Mins.

Skladba číslo:

10. **Prince Igor: No sleep, no rest „Igor’s Aria“** by Alexander Borodin; Performer: George London (Bass Baritone); Conductor: Kurt Adler; Orchestra/Ensemble: Metropolitan Opera Orchestra; Period: Romantic; Written: 1869–1887; Russia; Date of Recording: 12/10/1951; Length: 9 Minutes 21 Secs.; Language: Russian;

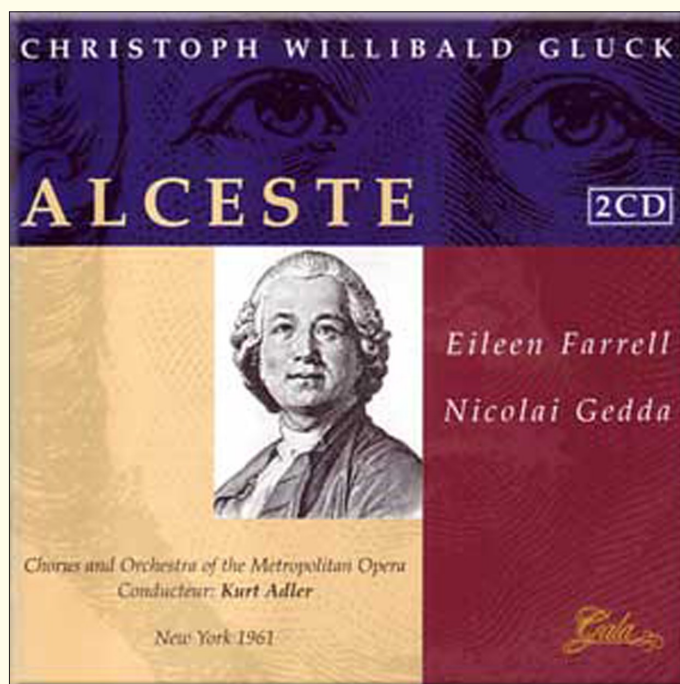
11. **The demon: Do not weep, my child (Demon’s Aria)** by Anton Rubinstein; Performer: George London (Bass Baritone); Conductor: Kurt Adler; Orchestra/Ensemble: Metropolitan Opera Orchestra; Period: Romantic; Written: 1871; Russia; Date of Recording: 12/10/1951; Length: 2 Minutes 57 Secs.; Language: Russian.

Obrázek 94 Obal jiné kompilace Geoga Londona, která obsahuje tytéž dvě nahrávky, jež dirigoval Kurt Adler 10. 12. 1951.

Rozhlasové a televizní záznamy

- ▶ **Don Carlo:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 5. března 1955.
- ▶ **La Traviata:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 24. ledna 1959.
- ▶ **Tosca:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 11. dubna 1959.
- ▶ **Alceste:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 11. února 1961.

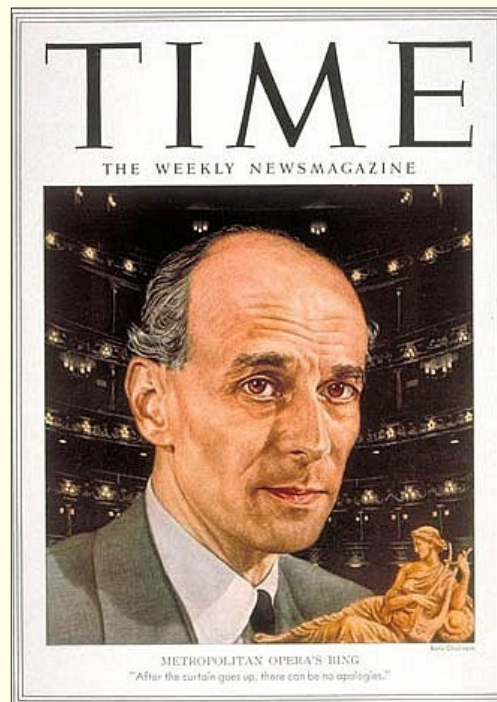

Obrázek 95 Obal nahrávky představení *Alceste* z 11. února 1961. Účinkovali: Alceste – Eileen Farrell; Admete – Nicolai Gedda; High Priest – Walter Cassel; Oracle – Robert Nagy; Herald – Calvin Marsh; Leaders of the People: Mildred Allen, Joan Wall, Charles Anthony, Norman Scott. Act II Ballet: Nancy King, Pina Bausch [poslední představení], Wally Adams, Jeremy Blanton [poslední představení], Richard Zelens and Corps de Ballet. Act III Ballet: Edith Jerell and Bruce Marks, solo dancers. Dirigent – Kurt Adler.

- ▶ **Turandot:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 24. února 1962.
- ▶ **Tosca:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 7. dubna 1962.^[110]
- ▶ **Don Carlo:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 7. března 1964.^[111]
- ▶ **Manon Lescaut:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 12. března 1966.
- ▶ **La Bohème:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 25. ledna 1969.
- ▶ **Don Carlo:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 14. února 1970.
- ▶ **Turandot:** Záznam představení z Metropolitan Opera House: 21. února 1970.
- ▶ **Cavalleria Rusticana; Pagliacci:** Televizní záznam galapředstavení k počtě sira Rudolfa Binga z Metropolitan Opera House za účasti starosty New Yorku a generálního tajemníka OSN Kurta Waldheima: 22. dubna 1972.

¹¹⁰ Podrobné informace z metropolitního bulletinu *Opera news* na <http://66.187.153.86/Images/ONTosca1962.jpg>

¹¹¹ Podrobné informace z metropolitního bulletinu *Opera news* na <http://66.187.153.86/Images/ONDonCarlo1964.jpg>

Obrázek 96 Sir Rudolf Bing (1902 Vídeň – 1997 New York) na obálce časopisu *Time*. Operní impresárió, umělecký vedoucí či generální manažer Metropolitní opery R. Bing nastoupil do funkce v roce 1950. Zda se s Adlerem znali z Vídně, se nedá říct, ale v roce 1927 oba odešli na Berlínskou operní scénu. Sešli se ovšem určitě v Městské opeře v Berlíně během sezony 1932/33. Působení Adlera jako dirigenta (nikoliv jako sbormistra) se kryje s působením tohoto slavného a úspěšného šéfa opery.

Kompletní seznam dirigovaných děl v Metropolitní opeře v New Yorku a dalších představení podle data; ilustrováno komentáři z tisku

Poznámka: Datum je ve formátu měsíc, den, rok. Číslo ve složené závorce za jménem díla je pořadové číslo představení tohoto díla na scéně Metropolitní opery.

Concert

Metropolitan Opera House; 03/26/1944

Metropolitní představení číslo – CID:155660

Lakmé: Act II Dances of the Vestales of Brahma

a) Andante: Michael Arshansky, Corps de Ballet

b) Allegretto vivo: Nina Youskevitch

c) Andante: Monna Montes, Alexis Dolinoff, Corps de Ballet

d) Dance of the Slaves: Alexis Dolinoff, Leon Varkas, Corps de Ballet

e) Finale: Corps de Ballet

Conductor – Kurt Adler [První představení]

Die Zauberflöte {114}

Metropolitan Opera House; 01/12/1951

Debut: Kurt Adler

Metropolitní představení číslo – CID:156010

January 12, 1951 Matinee

Metropolitan Opera Guild Student Performance

In English

Pamina – Nadine Conner; Tamino – Eugene Conley; Queen

of the Night – Roberta Peters; Sarastro – Nicola Moscona;

Papageno – Hugh Thompson; Papagena – Lillian Raymond;

Monostatos – Paul Franke; Speaker – Paul Schöffler; First Lady

– Lucine Amara; Second Lady – Thelma Votipka; Third Lady

– Martha Lipton; Genie – Genevieve Warner; Genie – Paula

Lenchner; Genie – Hertha Glaz; Priest – Thomas Hayward; Priest

– Clifford Harvuot; Guard – Emery Darcy; Guard – Lawrence

Davidson; **Conductor – Kurt Adler [Debut]**

The company's chorumaster, Kurt Adler, made his debut as conductor, but this was no let-down, Mr. Adler proved to be a leader of experience and sensitivity. He knew his company and his Mozart.^[112]

Die Zauberflöte {115}

Metropolitan Opera House; 02/10/1951

Metropolitní představení číslo – CID:156140

Die Zauberflöte {117}

Metropolitan Opera House; 02/23/1951

Metropolitní představení číslo – CID:156200

Die Zauberflöte {118}

Metropolitan Opera House; 02/27/1951

Metropolitní představení číslo – CID:159010

Carmen {468}

Metropolitan Opera House; 02/19/1952

Metropolitní představení číslo – CID:159140

Mario Del Monaco stepped into the role of Don José in the Metropolitan Opera's new production of „Carmen“ for the first time last night, and made a very handsome soldier indeed. The performance was conducted by Kurt Adler, who is better known as the opera's chorus master, and Norman Scott was the Zuniga, both also for the first times here.

Mr. Adler's work was done professionally, with care for the singers' problems and flexible pacing. He appeared to be working hard to obtain sure-fire effects, getting – once or twice – some unusually fast tempos.^[113]

Carmen {469}

Metropolitan Opera House; 03/1/1952

Metropolitní představení číslo – CID:159180

Carmen {470}

Metropolitan Opera House; 03/5/1952

Metropolitní představení číslo – CID:159310

Carmen {471}

Metropolitan Opera House; 03/17/1952

Metropolitní představení číslo – CID:159420

Carmen {473}

Metropolitan Opera House; 03/28/1952

Metropolitní představení číslo – CID:159960

Carmen {481}

Des Moines, Iowa; 05/15/1952

Metropolitní představení číslo – CID:161240

Carmen {489}

Metropolitan Opera House; 12/6/1952

Metropolitní představení číslo – CID:161320

Carmen {491}

Metropolitan Opera House; 12/15/1952

Metropolitní představení číslo – CID:161470

Carmen {492}

Metropolitan Opera House; 12/30/1952

Metropolitní představení číslo – CID:161680

112 Deník *New York Times*, 13. 1. 1951.

113 Deník *New York Times*, 20. 2. 1952.

Carmen {493}

Metropolitan Opera House; 01/20/1953

Review

Metropolitní představení číslo – CID:161790

„Kurt Adler, who conducted, handled the company with knowledge and confidence.“ ^[114]

Na začátku představení sólista George London vyzval publikum, aby s ním zazpívalo hymnu na počest nového prezidenta Dwighta D. Eisenhowera.

Carmen {494}

Metropolitan Opera House; 01/30/1953

Metropolitní představení číslo – CID:161880

„Kurt Adler conducted with sustained musicianship.“ ^[115]

Carmen {496}

Metropolitan Opera House; 02/6/1953

Metropolitní představení číslo – CID:162400

Carmen {497}

Metropolitan Opera House; 03/27/1953

Metropolitní představení číslo – CID:162460

Parsifal {188}

Metropolitan Opera House; 04/1/1953

Metropolitní představení číslo – CID:162560

At last night's performance Kurt Adler, the conductor, got off to an uncertain start with the Prelude. The orchestra's playing was slipshod. There were clinkers in the brass; attacks and releases were not precise.

Mr. Adler's conducting was, in fact, pedestrian for most of the evening. It was a lethargic „Parsifal.“ The performers seemed overcome by a sort of lassitude. Some were not up to their usual standard. Jerome Hines, for example, singing his first Gurnemanz of the season, is an artist of taste and intelligence, endowed with an unusually fine bass voice; yet one was glad when he had had his say and was done with it. ^[116]

Carmen {498}

Metropolitan Opera House; 04/10/1953

Metropolitní představení číslo – CID:164590

„Kurt Adler conducted the lively and effective performance.“ ^[117]

La Bohème {495}

Metropolitan Opera House; 01/15/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165000

Faust {508}

Metropolitan Opera House; 02/24/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165260

Faust {509}

Metropolitan Opera House; 03/20/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165380

114 Deník *New York Times*, 21. 1. 1953.

115 Deník *New York Times*, 31. 1. 1953.

116 Deník *New York Times*, 2. 4. 1953.

117 Deník *New York Times*, 11. 4. 1953.

Aida {574}

Metropolitan Opera House; 04/1/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165390

„Aida“ was presented at the Metropolitan Opera House last evening, with George London making his first appearance of the season as Amonasro, and Norman Scott as Ramfis for the first time this year. Another „first“ was that of Kurt Adler, who replaced the indisposed Renato Cellini to conduct his first Metropolitan „Aida.“

Amonasro was the role in which Mr. London made his Metropolitan debut. it sounded then, as it did last evening, just a trifle too high for comfort. The notes are in Mr. London's voice, but at times he is obliged to strain for them.

Mr. Scott performed sonorously as the High Priest. Others in the cast were Herva Nelli, Nell Rankin, Gino Penno, Lubomir Vichogonov, Paul Franke and Margaret Roggero. Mr. Adler kept the music going at a judicious pace. ^[118]

La Bohème {502}

Metropolitan Opera House; 04/2/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165470

La Bohème {503}

Metropolitan Opera House; 04/9/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165610

Faust {510}

Cleveland, Ohio; 04/21/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165630

La Bohème {504}

Cleveland, Ohio; 04/23/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165670

Faust {511}

Boston, Massachusetts; 04/27/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165690

La Bohème {505}

Boston, Massachusetts; 04/28/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165750

Faust {512}

Atlanta, Georgia; 05/4/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165790

La Bohème {506}

Birmingham, Alabama; 05/6/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165840

Faust {513}

Dallas, Texas; 05/10/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165860

Faust {514}

St. Louis, Missouri; 05/12/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165910

Faust {515}

Minneapolis, Minnesota; 05/16/1954

Metropolitní představení číslo – CID:165930

118 Deník *New York Times*, 2. 4. 1954.

Faust {516}

Bloomington, Indiana; 05/18/1954
Metropolitní představení číslo – CID:165950

Faust {517}

Chicago, Illinois; 05/20/1954
Metropolitní představení číslo – CID:166050

Faust {518}

Toronto, Canada; 05/28/1954
Metropolitní představení číslo – CID:167570

Cavalleria Rusticana {380} Pagliacci {417}

Metropolitan Opera House; 01/6/1955
Metropolitní představení číslo – CID:167710

Cavalleria Rusticana {381} Pagliacci {418}

Metropolitan Opera House; 01/19/1955
Metropolitní představení číslo – CID:167800

Don Carlo {40}

Metropolitan Opera House; 01/28/1955
Metropolitní představení číslo – CID:167970

Mr. Adler kept the performance quite well in hand, aside from a tendency to overleisurely tempo. ^[119]

Cavalleria Rusticana {382} Pagliacci {419}

Metropolitan Opera House; 02/14/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168010

Faust {524}

Metropolitan Opera House; 02/18/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168170

Don Carlo {42}

Metropolitan Opera House; 03/5/1955
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:168230

Faust {526}

Metropolitan Opera House; 03/11/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168310

Faust {527}

Metropolitan Opera House; 03/18/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168360

Faust {528}

Metropolitan Opera House; 03/22/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168390

Faust {529}

Metropolitan Opera House; 03/25/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168470

Most Americans, forever fascinated by the backstage know-how of the movies, TV, the theater or the circus, know little about how an opera is staged. It is actually an extraordinary exercise in skill, timing and logistics, far more involved than play production. Many opera plots include supernatural happenings and require complicated equipment; what is more, everything from magic fireworks to the basso's whiskers must move according to the music. Technically, one of the most demanding operas is Gounod's Faust, which opened the Metropolitan

119 Deník *New York Times*, 29. 1. 1955.

Opera in 1883. Last week Faust had its 317th Met performance, a matinee.

12:58.30. Pardoll sends Conductor Kurt Adler into the pit.

1:00. Pardoll says: „Ready, everyone.“ The stooped maestro in the wings slides back a small panel and looks out at Conductor Adler. Adler starts the prelude. Four minutes later the maestro murmurs, „Ready!“, then gestures abruptly. The stagehand bends his back to the curtain rope, and the heavy, golden brocade parts, rises majestically.

1:25. Pardoll looks out at Conductor Adler, flips a switch and a small blue light goes on in the orchestra pit. Music. The curtain rises on „students, burghers, soldiers, maidens and matrons“ three minutes after it fell on Faust's study. The performance moves on through the carnival scene, the garden scene (a rubberized pool, rocks and lilies), the church, the public square (a tricky set with two flights of stairs). As the sets are changed, everyone backstage talks in normal tones, knowing that the thick silk-and-linen curtain deadens the noise. Pardoll urges everyone to keep an eye out for loose tacks. Even so, Met dancers are resigned to at least one pierced foot per season. ^[120]

Faust {530}

Metropolitan Opera House; 04/1/1955
[Met Concert/Gala] – CID:168500

Gala Performance

Metropolitan Opera House; 04/2/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168530

Kurt Adler doprovázel aktéry na piano.

Faust {531}

Metropolitan Opera House; 04/6/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168610

Cavalleria Rusticana {383} Pagliacci {420}

Cleveland, Ohio; 04/13/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168690

Cavalleria Rusticana {384} Pagliacci {421}

Boston, Massachusetts; 04/20/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168710

Faust {532}

Boston, Massachusetts; 04/21/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168770

Faust {533}

Washington, D.C.; 04/26/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168830

Faust {534}

Birmingham, Alabama; 05/2/1955
Metropolitní představení číslo – CID:168870

Pagliacci {422} Cavalleria Rusticana {385}

Dallas, Texas; 05/6/1955

120 Úryvek z článku týdeníku *Time* ze dne 28. března 1955. Dostupné na <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,937164-3,00.html>.

Metropolitní představení číslo – CID:168930

Cavalleria Rusticana {386} Pagliacci {423}

Oklahoma City, Oklahoma; 05/11/1955

Metropolitní představení číslo – CID:169090

Cavalleria Rusticana {387} Pagliacci {424}

Toronto, Canada; 05/24/1955

Metropolitní představení číslo – CID:169150

Faust {535}

Montreal Canada; 05/31/1955

[Met Concert/Gala] – CID:351253

Guild's 20th Anniversary Gala

Metropolitan Opera House; 11/02/1955

Metropolitní představení číslo – CID:170620

Die Meistersinger von Nürnberg: Prelude to Act I

Fritz Stiedry, Conductor

Mignon: Connais-tu le pays

Risë Stevens

Tibor Kozma, Conductor

Spy Song (?)

Lawrence Davidson

Louis Sgarro

Kurt Adler, Piano

Die Zauberflöte: Papagena-Papageno Duet

[one verse in German and one in English]

Laurel Hurley

Clifford Harvuot

Kurt Adler, Piano

La Gioconda: Cielo e Mar!

Richard Tucker

Tibor Kozma, Conductor

Salome: Dance of the Seven Veils

Salvatore Baccaloni (in Salome costume)

Kurt Adler, Piano

Unknown Selection

Lucine Amara

Kurt Adler, Piano

Il Barbiere di Siviglia: Una voce poco ff

Roberta Peters

La Forza del Destino: Pace, pace, mio Dio!

Zinka Milanov

Conductor Tibor Kozma

Hlavní hvězda na plakátu k tomuto představení:

Rudolf Bing, Conductor

Další zúčastnění umělci:

Regina Resnik

Thelma Votipka

Charles Kullman

Osie Hawkins

Martial Singher

Během představení promluvili:

Rudolf Bing

Mary Ellis Peltz

Milton Cross

Martial Singher

Mrs. August Belmont

[Obecenstvo tohoto představení sestávalo z členů spolku a zvaných hostů. Informace o programu nejsou kompletní.]

Faust {539}

Metropolitan Opera House; 01/16/1956

Metropolitní představení číslo – CID:170720

Kurt Adler conducted, also a first of the season. ... Mr. Adler kept the music going at judicious speed.^[121]

Lohengrin {504}

Metropolitan Opera House; 01/26/1956

Metropolitní představení číslo – CID:170930

Wagner's „Lohengrin“ came to the stage of the Metropolitan Opera last night for the fifth time this season. It had a new conductor, Kurt Adler, who never before had led the opera in his Metropolitan career.

He was responsible for a well-paced, even exciting performance. „Lohengrin“, when lingered over, can be a frightful bore. Mr. Adler's wellchosen tempos kept things moving along. He did not speed, but at the same time he refused to drag phrases, and as a result the opera had a rhythmic vitality it has not always had in recent seasons.^[122]

Faust {541}

Metropolitan Opera House; 02/16/1956

Metropolitní představení číslo – CID:171240

Rigoletto {365}

Metropolitan Opera House; 03/16/1956

Metropolitní představení číslo – CID:171320

Rigoletto {366}

Metropolitan Opera House; 03/23/1956

Metropolitní představení číslo – CID:171380

Rigoletto {367}

Metropolitan Opera House; 03/28/1956

Metropolitní představení číslo – CID:171540

Rigoletto {368}

Metropolitan Opera House; 04/12/1956

Metropolitní představení číslo – CID:171700

Faust {542}

Cleveland, Ohio; 04/25/1956

Metropolitní představení číslo – CID:172090

Faust {543}

Toronto, Canada; 05/29/1956

Metropolitní představení číslo – CID:174340

Carmen {546}

Metropolitan Opera House; 03/9/1957

Metropolitní představení číslo – CID:174480

Tosca {361}

Metropolitan Opera House; 03/22/1957

Metropolitní představení číslo – CID:174560

Tosca {363}

Metropolitan Opera House; 03/29/1957

Metropolitní představení číslo – CID:174640

Tosca {364}

Metropolitan Opera House; 04/5/1957

121 Deník *New York Times*, 17. 1. 1956.

122 Deník *New York Times*, 27. 1. 1956.

Metropolitní představení číslo – CID:174670

Cavalleria Rusticana {390} Pagliacci {427}

Metropolitan Opera House; 04/6/1957

Debut: Cesare Bardelli

Metropolitní představení číslo – CID:174690

Tosca {365}

Boston, Massachusetts; 04/9/1957

Metropolitní představení číslo – CID:174780

Cavalleria Rusticana {392} Pagliacci {429}

Metropolitan Opera House; 04/16/1957

Metropolitní představení číslo – CID:174830

Tosca {366}

Metropolitan Opera House; 04/20/1957

Metropolitní představení číslo – CID:174890

Tosca {367}

Cleveland, Ohio; 04/27/1957

Metropolitní představení číslo – CID:175320

Carmen {552}

Montreal Canada; 6/5/1957

Metropolitní představení číslo – CID:176770

La Forza del Destino {92}

Metropolitan Opera House; 01/13/1958

Metropolitní představení číslo – CID:176840

Tosca {377}

Metropolitan Opera House; 01/19/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177060

Tosca {378}

Metropolitan Opera House; 02/8/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177180

Kurt Adler conducted a performance of rich dramatic impact.^[123]

Carmen {558}

Metropolitan Opera House; 02/21/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177210

Carmen {559}

Metropolitan Opera House; 02/22/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177220

Aida {614}

Metropolitan Opera House; 02/24/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177260

„Aida“ was performed at the Metropolitan Opera last night, with Kurt Adler conducting the work for the first time this season. The title role was sung by Antonietta Stella. Others in the cast were Louis Sgaito, Blanche Thebom, Carlo Bergonzi, Robert Merrill, William Wilderman, Robert Nagy and Heidi Krall.^[124]

Carmen {560}

Metropolitan Opera House; 02/28/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177340

Carmen {561}

Metropolitan Opera House; 03/7/1958

Debut: Donald Martin

Metropolitní představení číslo – CID:177370

La Bohème {554}

Metropolitan Opera House; 03/8/1958

Debut: Marcella Pobbe

Metropolitní představení číslo – CID:177420

Carmen {562}

Metropolitan Opera House; 03/14/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177470

La Bohème {555}

Metropolitan Opera House; 03/18/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177500

Carmen {563}

Metropolitan Opera House; 03/21/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177580

Carmen {564}

Metropolitan Opera House; 03/28/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177640

Carmen {565}

Metropolitan Opera House; 04/2/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177740

Carmen {566}

Metropolitan Opera House; 04/11/1958

Metropolitní představení číslo – CID:177980

Faust {553}

Atlanta, Georgia; 05/3/1958

Metropolitní představení číslo – CID:178020

Faust {554}

Memphis, Tennessee; 05/7/1958

Metropolitní představení číslo – CID:178320

Madama Butterfly {373}

Montreal Canada; 06/2/1958

Metropolitní představení číslo – CID:180540

Rigoletto {387}

Metropolitan Opera House; 12/19/1958

Metropolitní představení číslo – CID:180910

Tosca {391}

Metropolitan Opera House; 01/23/1959

Metropolitní představení číslo – CID:180920

La Traviata {429}

Metropolitan Opera House; 01/24/1959

Broadcast

Metropolitní představení číslo – CID:181360

Yesterday afternoon's performance of Verdi's „La Traviata“ was conducted by Kurt Adler for the first time in his tenure at the Metropolitan Opera. His leading singers were licia Albanese, Cesare Valletti and Mario Sereni.

Mr. Adler handled the cast and the orchestra like the experienced musician he is. His tempos were well chosen, and he kept the orchestra in excellent proportion to the singers. Best of all, a manly lyric impulse animated the interpretation. Mr. Adler's conducting was not flashy

¹²³ Deník *New York Times*, 10. 2. 1958.

¹²⁴ Deník *New York Times*, 25. 2. 1958.

or ostentatious, but there was never any doubt about who was in charge.^[125]

Cavalleria Rusticana {400} Pagliacci {437}

Metropolitan Opera House; 03/7/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181370

Lucia di Lammermoor {299}

Metropolitan Opera House; 03/9/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181400

Dirigent Kurt Adler nahradil indisponovaného Fausta Clevu.

Cavalleria Rusticana {401} Pagliacci {438}

Metropolitan Opera House; 03/11/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181410

Mr. Alvary boomed out the vocal part of the Sacristan and played the part with humor. George London was the familiar Scarpia and Kurt Adler led a vigorous performance.^[126]

Tosca {392}

Metropolitan Opera House; 03/12/1959
[Met Concert/Gala] – CID:350742

National Council Concert

Metropolitan Opera House; 03/20/1959
První představení: Norman Mittelmann, Teresa Stratas, Roald Reitan
Metropolitní představení číslo – CID:181570

La Bohème {569}

Metropolitan Opera House; 03/25/1959
Debut: Edward Ghazal
[Met Concert/Gala] – CID:181670

Gala Performance

Metropolitan Opera House; 04/2/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181710

La Bohème {571}

Metropolitan Opera House; 04/4/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181730

Cavalleria Rusticana {402} Pagliacci {439}

Baltimore, Maryland; 04/7/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181760

La Bohème {572}

Metropolitan Opera House; 04/10/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181780

Tosca {393}

Metropolitan Opera House; 04/11/1959
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:181870

Cavalleria Rusticana {403} Pagliacci {440}

Boston, Massachusetts; 04/18/1959
Metropolitní představení číslo – CID:181950

Cavalleria Rusticana {404} Pagliacci {441}

Cleveland, Ohio; 04/25/1959
Metropolitní představení číslo – CID:182030

Cavalleria Rusticana {405} Pagliacci {442}

Atlanta, Georgia; 05/2/1959
Metropolitní představení číslo – CID:182060

Cavalleria Rusticana {406} Pagliacci {443}

Memphis, Tennessee; 05/6/1959
Metropolitní představení číslo – CID:182090

Cavalleria Rusticana {407} Pagliacci {444}

Dallas, Texas; 05/9/1959
Metropolitní představení číslo – CID:182180

Cavalleria Rusticana {408} Pagliacci {445}

Minneapolis, Minnesota; 05/16/1959
Metropolitní představení číslo – CID:182240

Cavalleria Rusticana {409} Pagliacci {446}

Detroit, Michigan; 05/22/1959
Metropolitní představení číslo – CID:182300

Cavalleria Rusticana {410} Pagliacci {447}

Toronto, Canada; 05/27/1959
Metropolitní představení číslo – CID:183850

Cavalleria Rusticana {417} Pagliacci {454}

Metropolitan Opera House; 01/17/1960
Debut: Jon Vickers
Metropolitní představení číslo – CID:184320

Kurt Adler, conducting both operas also for the first time this season, kept musical matters well in hand.^[127]

Don Giovanni {213}

Metropolitan Opera House; 03/4/1960
Metropolitní představení číslo – CID:184450

Don Giovanni {214}

Metropolitan Opera House; 03/16/1960
Metropolitní představení číslo – CID:184540

La Forza del Destino {98}

Metropolitan Opera House; 03/23/1960
[Met Concert/Gala] – CID:351267

National Council Concert

Metropolitan Opera House; 03/25/1960
První představení: Spiro Malas, Benita Valente, Ronald Bottcher, Mary MacKenzie, LaVergne Monette
Metropolitní představení číslo – CID:184800

At the Metropolitan Opera, Kurt Adler's first „La Forza del destino“ was „stirring and well paced“.^[128]

La Forza del Destino {99}

Metropolitan Opera House; 04/13/1960
Metropolitní představení číslo – CID:184890

La Traviata {442}

Boston, Massachusetts; 04/22/1960
Metropolitní představení číslo – CID:185000

La Traviata {443}

Cleveland, Ohio; 05/1/1960
Metropolitní představení číslo – CID:185030

La Traviata {444}

Atlanta, Georgia; 05/4/1960

¹²⁵ Deník *New York Times*, 25. 1. 1959.

¹²⁶ Deník *New York Times*, 13. 3. 1959.

¹²⁷ Deník *New York Times*, 18. 1. 1960.

¹²⁸ Deník *New York Times*, 3. 4. 1960.

[Met Concert/Gala] – CID:350182

Guild Silver Jubilee

Metropolitan Opera House; 10/13/1960

[Met Concert/Gala] – CID:186510

Gala Performance

Metropolitan Opera House; 12/14/1960

Metropolitní představení číslo – CID:186880

Rigoletto {400}

Metropolitan Opera House; 01/19/1961

Metropolitní představení číslo – CID:187080

Alceste {17}

Philadelphia, Pennsylvania; 02/7/1961

Debut: Joan Wilder

Metropolitní představení číslo – CID:187120

Alceste {18}

Metropolitan Opera House; 02/11/1961

Broadcast

[Met Concert/Gala] – CID:351269

National Council Concert

Metropolitan Opera House; 04/06/1961

První představení: George Shirley, Shirley Verrett, Francesca Roberto

Metropolitní představení číslo – CID:187860

Gluck's „Alceste“ was directed by Kurt Adler for the first time at the Metropolitan Opera yesterday afternoon. It was the last performance this season of the new production of the work.

Mr. Adler is more than a thoroughly competent hand; he led the work with care and sensitivity, molding phrases and giving the impulse to fine lines and shapes. There were roughnesses early in the afternoon, little things that went wrong. But everyone soon got straightened out, and the playing and singing soon matched each other in polish and insight.

From his position at the helm, Mr. Adler was quite obviously responsible for the basic musical sensitivity and beauty that imbued this whole performance with depth and expression.

The leading roles were again sung affectingly and with style by Eileen Farrell, Nicolai Gedda and Walter Cassel.^[129]

La Traviata {448}

Boston, Massachusetts; 04/18/1961

Metropolitní představení číslo – CID:187950

Turandot {38}

Cleveland, Ohio; 04/26/1961

Metropolitní představení číslo – CID:187990

La Traviata {449}

Cleveland, Ohio; 04/29/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188010

Turandot {39}

Atlanta, Georgia; 05/1/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188080

La Traviata {450}

Birmingham, Alabama; 05/8/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188140

Turandot {40}

Chicago, Illinois; 05/13/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188150

La Traviata {451}

Chicago, Illinois; 05/14/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188180

Turandot {41}

Minneapolis, Minnesota; 05/17/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188230

La Traviata {452}

Minneapolis, Minnesota; 05/21/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188240

Turandot {42}

Detroit, Michigan; 05/22/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188300

La Traviata {453}

Detroit, Michigan; 05/27/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188320

Turandot {43}

Toronto, Canada; 05/30/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188330

La Traviata {454}

Toronto, Canada; 05/31/1961

Metropolitní představení číslo – CID:188380

La Traviata {455}

Toronto, Canada; 6/3/1961

Metropolitní představení číslo – CID:189030

Tosca {408}

Metropolitan Opera House; 10/27/1961

Debut: Alan Fischer

Metropolitní představení číslo – CID:189090

Tosca {409}

Metropolitan Opera House; 11/2/1961

Metropolitní představení číslo – CID:189220

Tosca {410}

Metropolitan Opera House; 11/15/1961

Metropolitní představení číslo – CID:189270

Tosca {411}

Metropolitan Opera House; 11/20/1961

Debut: Giuseppe Zampieri

Metropolitní představení číslo – CID:189360

Tosca {412}

Metropolitan Opera House; 11/28/1961

Metropolitní představení číslo – CID:189390

Turandot {46}

Metropolitan Opera House; 12/1/1961

Metropolitní představení číslo – CID:189780

Kurt Adler led Puccini's „Turandot“ at the Metropolitan Opera last night for the first time, giving one of the best performances of his tenure there. He was in full command of what was happening musically in the orchestra pit and

129 Deník *New York Times*, 12. 2. 1961.

onstage. He conducted a largescale, rousing interpretation that may have lacked a bit in subtlety but made up for it in theatrical effectiveness.

Returning to roles they had not previously sung this season were Leontyne Price as Lil and Charles Anthony as Pong. The lushness of Miss Price's voice and her touchingly humble characterization need no further praise at this point. Mr. Anthony's performance was expertly sung and nimbly integrated with those of Frank Guarrera as Ping and Robert Nagy as Pang.

Birgit Nilsson sang the title role. Richard Tucker was the Calaf and Ezio Flagello was the Timur.^[130]

Turandot {47}

Metropolitan Opera House; 01/8/1962
Metropolitní představení číslo – CID:189990

Tosca {413}

Metropolitan Opera House; 01/27/1962
Debut: Margherita Roberti
Metropolitní představení číslo – CID:190020

But Kurt Adler, who conducted, was able to go on eventually without violating tradition... Mr. Adler conducted with energy and waited tactfully on the various singers' sustained notes without losing the momentum of the performance. This was no mean feat.^[131]

Tosca {414}

Metropolitan Opera House; 01/31/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190080

Kurt Adler conducted and he let the powerful singers sing with the fullness they wanted. It was exciting, but not always subtle.^[132]

Tosca {415}

Metropolitan Opera House; 02/6/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190280

Turandot {48}

Metropolitan Opera House; 02/24/1962
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:190330

Turandot {49}

Metropolitan Opera House; 03/1/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190460

Kurt Adler paced an intelligent performance. However, better and more accurate sounds have come from chorus and orchestra on other evenings this season. Deficiencies in these departments are crucial in a „Turandot“ performance and despite the resplendent singing of the cast the total effect was somewhat less than first class.^[133]

Turandot {50}

Metropolitan Opera House; 03/12/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190500

Kurt Adler conducted an uneven performance that had its moments of grandeur.^[134]

Tosca {416}

Metropolitan Opera House; 03/15/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190580

Tosca {417}

Metropolitan Opera House; 03/22/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190640

Turandot {51}

Metropolitan Opera House; 03/28/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190700

Tosca {418}

Metropolitan Opera House; 04/1/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190760

Tosca {419}

Metropolitan Opera House; 04/7/1962
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:190850

Tosca {420}

Boston, Massachusetts; 04/15/1962
Metropolitní představení číslo – CID:190930

Tosca {421}

Cleveland, Ohio; 04/23/1962
Metropolitní představení číslo – CID:191030

Tosca {422}

Atlanta, Georgia; 05/2/1962
Metropolitní představení číslo – CID:191110

Tosca {423}

Dallas, Texas; 05/10/1962
Metropolitní představení číslo – CID:191170

Tosca {424}

St. Louis, Missouri; 05/15/1962
Metropolitní představení číslo – CID:191210

Tosca {425}

Minneapolis, Minnesota; 05/19/1962
Metropolitní představení číslo – CID:191300

Tosca {426}

Detroit, Michigan; 05/26/1962
Metropolitní představení číslo – CID:191340

Tosca {427}

Chicago, Illinois; 5/30/1962
Metropolitní představení číslo – CID:193090

Turandot {52}

Metropolitan Opera House; 01/30/1963
Debut: Lawrence Eddington
Metropolitní představení číslo – CID:193100

Cavalleria Rusticana {428} Pagliacci {465}

Metropolitan Opera House; 01/31/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193130

Turandot {53}

Metropolitan Opera House; 02/2/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193140

¹³⁰ Deník *New York Times*, 2. 12. 1961.

¹³¹ Deník *New York Times*, 28. 1. 1962.

¹³² Deník *New York Times*, 1. 2. 1962.

¹³³ Deník *New York Times*, 2. 3. 1962.

¹³⁴ Deník *New York Times*, 13. 3. 1962.

La Traviata {475}

Metropolitan Opera House; 02/4/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193280

Turandot {54}

Metropolitan Opera House; 02/17/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193300

La Traviata {476}

Metropolitan Opera House; 02/19/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193330

Turandot {55}

Metropolitan Opera House; 02/22/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193370

Turandot {56}

Metropolitan Opera House; 02/26/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193440

Turandot {57}

Metropolitan Opera House; 03/5/1963
Metropolitní představení číslo – CID:193520

Turandot {58}

Metropolitan Opera House; 03/12/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194100

La Traviata {482}

Boston, Massachusetts; 04/21/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194140

La Traviata {483}

Cleveland, Ohio; 04/25/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194190

La Traviata {484}

Atlanta, Georgia; 04/29/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194290

La Traviata {485}

Dallas, Texas; 05/9/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194390

La Traviata {486}

Minneapolis, Minnesota; 05/18/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194460

La Traviata {487}

Detroit, Michigan; 05/25/1963
Metropolitní představení číslo – CID:194470

Cavalleria Rusticana {435} Pagliacci {472}

Detroit, Michigan; 5/25/1963
[Met Concert/Gala] – CID:196370

Martinelli Gala

Metropolitan Opera House; 11/20/1963
50th Anniversary of Giovanni Martinelli's debut.
Metropolitní představení číslo – CID:196620

Don Carlo {62}

Metropolitan Opera House; 12/17/1963
Metropolitní představení číslo – CID:196750

Aida {691}

Metropolitan Opera House; 12/30/1963
Metropolitní představení číslo – CID:196890

Kurt Adler conducted for Silvio Varviso, who had been originally announced. The Met management feels that

Mr. Varviso's schedule has been overloaded and it was time for a break. Mr. Adler, of course, is an old dependable hand, so everything was secure.

Don Carlo {63}

Metropolitan Opera House; 01/11/1964
Metropolitní představení číslo – CID:196900

Aida {692}

Metropolitan Opera House; 01/13/1964
Debut: Rhodie Jorgenson
Metropolitní představení číslo – CID:196990

Aida {693}

Metropolitan Opera House; 01/22/1964
Metropolitní představení číslo – CID:197040

Aida {694}

Metropolitan Opera House; 01/26/1964
Metropolitní představení číslo – CID:197070

Aida {695}

Metropolitan Opera House; 01/29/1964
Metropolitní představení číslo – CID:197160

Aida {696}

Metropolitan Opera House; 02/7/1964
Metropolitní představení číslo – CID:197220

Aida {697}

Metropolitan Opera House; 02/13/1964
Metropolitní představení číslo – CID:197450

Don Carlo {64}

Metropolitan Opera House; 03/7/1964
Broadcast
Debut: Nicolae Herlea
Metropolitní představení číslo – CID:197780

If he was sometimes at odds with the conductor Kurt Adler on musical matters, so were many of the singers and it will be interesting to see what Herlea can do in a more fully prepared production.^[135]

La Bohème {623}

Metropolitan Opera House; 04/2/1964
Metropolitní představení číslo – CID:197850

La Bohème {624}

Metropolitan Opera House; 04/8/1964
Metropolitní představení číslo – CID:198090

La Bohème {628}

Metropolitan Opera House; 04/29/1964
Metropolitní představení číslo – CID:198110

La Bohème {629}

Metropolitan Opera House; 04/30/1964
Metropolitní představení číslo – CID:198180

La Bohème {630}

Metropolitan Opera House; 05/5/1964
Metropolitní představení číslo – CID:200720

Otello {163}

Metropolitan Opera House; 12/23/1964
Metropolitní představení číslo – CID:200780

¹³⁵ Deník *New York Times*, 8. 3. 1964.

Otello {164}

Metropolitan Opera House; 12/29/1964
Metropolitní představení číslo – CID:201580

Der Fliegende Holländer {76}

Metropolitan Opera House; 03/17/1965
Metropolitní představení číslo – CID:201600

Der Fliegende Holländer {77}

Metropolitan Opera House; 03/18/1965
Debut: Joshua Hecht
Metropolitní představení číslo – CID:201650

Der Fliegende Holländer {78}

Metropolitan Opera House; 03/22/1965
Metropolitní představení číslo – CID:201750

Der Fliegende Holländer {79}

Metropolitan Opera House; 03/30/1965
Metropolitní představení číslo – CID:201770

Der Fliegende Holländer {80}

Metropolitan Opera House; 03/31/1965
[Met Concert/Gala] – CID:201780

Gala Performance

Metropolitan Opera House; 03/31/1965
Metropolitní představení číslo – CID:201840

Der Fliegende Holländer {81}

Metropolitan Opera House; 04/6/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202040

Aida {717}

Boston, Massachusetts; 04/23/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202120

Otello {167}

Cleveland, Ohio; 04/30/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202130

Aida {718}

Cleveland, Ohio; 05/1/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202200

Otello {168}

Atlanta, Georgia; 05/7/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202320

Otello {169}

St. Louis, Missouri; 05/18/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202340

Aida {719}

Minneapolis, Minnesota; 05/20/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202400

Aida {720}

Detroit, Michigan; 05/25/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202410

Otello {170}

Detroit, Michigan; 05/26/1965
[Met Concert/Gala] – CID:202470

Great Moments From Opera

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 06/23/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202550

Since Kurt Adler also had the orchestra on it toes, all the components added up to an evening of unalloyed pleasure – airplanes or no airplanes. ^[136]

Concert / Pagliacci {479}

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 07/7/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202640

Lucia di Lammermoor {336}

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 07/23/1965
Metropolitní představení číslo – CID:202730

Verdi Requiem Mass {36}

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 08/2/1965
[Met Concert/Gala] – CID:202740

ADLER CONDUCTS VERDI'S REQUIEM

Fills in for Cleva, Who Is Delayed by Car Accident

There was consternation backstage during the Metropolitan Opera's performance of Verdi's Requiem last night at Lewisohn Stadium. But in front under he capable direction of Kurt Adler the Requiem was strong, calm and under perfect control.

The point was, Mr. Adler was not scheduled to conduct the Verdi. Fausto Cleva had the assignment.

Curtain time passed and nothing happened for 25 minutes or so with both orchestra

and audience ready and waiting". Then in walked the four soloists, Lucine Amara, soprano; Rosalind Elias, mezzo-soprano; Richard Tucker, tenor and John Macurdy, bass. And after them, unannounced, came Mr. Adler, not Mr. Cleva.

At intermission, there were conflicting unofficial reports as to the reason for the change. and also two official reports. The first one said that Mr. Cleva had been held up in traffic, and also had forgotten his parking permit for the special lot near the stadium. Therefore he was delayed further by having to find a place to park on the street several blocks from the stadium. Meanwhile, the anxious management decided to proceed with Mr. Adler. When Mr. Cleva arrived, it was first understood that he would conduct the second half.

Delay Laid to Traffic However, at the start of the second half, a new official announcement said that heavy traffic was the only cause of the delay. And that Mr. Cleva, out of respect to his colleague's last-minute entry into the Requiem, had stepped aside to allow Mr. Adler to finish the work. And so Mr. Adler did.

Reached after the concert at the Cleva home, Mr. Cleva's daughter Mary said that she, her father, mother and sister had been delayed because of a minor automobile accident on the way to the stadium. No one was hurt. Miss Cleva reported.

When her father reached the stadium, she said, he and the management decided that under the circumstances, since Mr. Adler had substituted for him when he became

136 Deník *New York Times*, 24. 6. 1965.

ill on July 7, it would be best for Mr. Adler to continue for the whole evening.

As indicated, the traffic, parking; and personnel situations might have been confused. but musical ones definitely were not. It was a beautiful Requiem, full of power and passion.

All four soloists excelled, orchestra and chorus were eloquent, and Mr. Adler led with; absolute certainty of musical purpose.^[137]

Great Moments From Opera

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 08/4/1965
Metropolitní představení číslo – CID:204270

OPERA HIGHLIGHTS SUNG AT LEWISOHN

Rain Fails to Dampen Either Audience or Performers The Metropolitan Opera's „Great Momenta From Opera“ at Lewisohn Stadium last night offered a good deal more than the succession of arias and duets such a heading might suggest. The „moments“ were, indeed, some of the greatest, and the performances conducted by Kurt Adler did them honor.

The Overture to Wagner's „Die Meistersinger,“ which opened the evening, was given a broad, warm-hearted reading. The orchestra played brilliantly for Mr. Adler, and the chorus gave its all in the brief Act in chorale, though it sounded a hit thin in the „Einzug der Gaste“ from „Tannhauser,“ which followed.

It began to rain softly during the Wagner, but the audience hardly stirred through the well-conceived performance of Beethoven's „Leonore“ Overture No. 3, in which the offstage trumpeter was not only offstage but also back at the stands. The reward was the final scene of „Fidelio“ with Beverly Bower, Mary Ellen Pracht, Robert Nagy, Gene Boucher, John Macuniy, Robert Patterson and Dan Marek, Mr. Adler's pacing of this music was brilliantly convincing, and he got all he asked for from his soloists, his chorus and his orchestra.

After intermission the rain resumed, and much of the audience drifted away during the excerpts from „Cavalleria Rusticana,“ in which Carlotta Ordassy and Dorothy Shawn sang. A hard core remained, though, and when Osie Hawkins, the Met's stage manager appeared he was greeted with boos. It is his job to announce cancellation when necessary.

Instead, however, he assured the audience „we want to do the ‚Turandot‘ for you,“ and declared a 10-minute break to see what the weather might do. The rain never really stopped, but the entire first act of the Puccini opera was performed as scheduled with Miss Pracht, Mr. Nagy, Mr. Macurdy, Mr. Marek, Robert Goodloe, Calvin Marsh and Lou Marcella – to a shrunken but grateful audience.^[138]

Manon Lescaut {104}

Metropolitan Opera House; 10/25/1965
Metropolitní představení číslo – CID:204360

The performance moved at a good pace under Mr. Adler's direction, and the singers seemed comfortable with his tempos.^[139]

Manon Lescaut {105}

Metropolitan Opera House; 11/3/1965
Metropolitní představení číslo – CID:204450

Manon Lescaut {106}

Metropolitan Opera House; 11/13/1965
Metropolitní představení číslo – CID:204500

Manon Lescaut {107}

Metropolitan Opera House; 11/18/1965
Metropolitní představení číslo – CID:204950

Samson et Dalila {126}

Metropolitan Opera House; 01/1/1966
Metropolitní představení číslo – CID:204980

Samson et Dalila {127}

Metropolitan Opera House; 01/4/1966
Metropolitní představení číslo – CID:205150

Manon Lescaut {108}

Metropolitan Opera House; 01/20/1966
Debuts: Helen McIlhenny, Ella Eure
Metropolitní představení číslo – CID:205160

Samson et Dalila {128}

Metropolitan Opera House; 01/21/1966
Metropolitní představení číslo – CID:205250

Manon Lescaut {109}

Metropolitan Opera House; 01/29/1966
Metropolitní představení číslo – CID:205620

Manon Lescaut {110}

Metropolitan Opera House; 03/4/1966
Metropolitní představení číslo – CID:205700

Manon Lescaut {111}

Metropolitan Opera House; 03/12/1966
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:206260

The Queen of Spades {16}

Cleveland, Ohio; 04/27/1966
Metropolitní představení číslo – CID:206860

Samson et Dalila {129}

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 07/21/1966
[Met Concert/Gala] – CID:206890

Mr. Adler kept „Samson“ together, but failed to inject the drive needed to overcome the opera's inherent sprawling weaknesses.^[140]

Leontyne Price Concert

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 07/26/1966
Metropolitní představení číslo – CID:206960

¹³⁷ Deník *New York Times*, 3. 8. 1965.

¹³⁸ Deník *New York Times*, 5. 8. 1965.

¹³⁹ Deník *New York Times*, 26. 10. 1965.

¹⁴⁰ Deník *New York Times*, 22. 7. 1966.

The Metropolitan Opera Orchestra under the direction of Kurt Adler gave Miss Price excellent support.^[141]

Cavalleria Rusticana {442} Pagliacci {480}

New York, Manhattan, Lewisohn Stadium; 08/9/1966
Metropolitní představení číslo – CID:208450

Kurt Adler conducted and got fine playing from the orchestra and singing from the chorus. The audience that was present accorded the performance plenty of applause and bravos, but unfortunately it was not a large audience. Apparently, the day-long gray skies discouraged many people from attending.^[142]

Turandot {77}

Metropolitan Opera House; 11/9/1966
Metropolitní představení číslo – CID:208900

Turandot {82}

Metropolitan Opera House; 12/22/1966
Metropolitní představení číslo – CID:210300

Turandot {84}

Atlanta, Georgia; 05/3/1967
Debut: Phillip Rice
Metropolitní představení číslo – CID:210360

Turandot {85}

Memphis, Tennessee; 05/9/1967
Metropolitní představení číslo – CID:210760

Tosca {469}

New York, Brooklyn, Prospect Park; 06/30/1967
Metropolitní představení číslo – CID:210790

Tosca {470}

New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 07/5/1967
Metropolitní představení číslo – CID:210810

Under the guidance of Kurt Adler, who conducted, the Met gave „Tosca“ a warm, sympathetic performance and the audience obviously loved every bit of it.^[143]

Tosca {471}

New York, Manhattan, Central Park; 07/8/1967
Metropolitní představení číslo – CID:210880

Otello {183}

Newport, Rhode Island; 08/25/1967
Metropolitní představení číslo – CID:213490

Carmen {617}

Metropolitan Opera House; 02/13/1968
Debut: Judith De Paul
Metropolitní představení číslo – CID:213600

Carmen {619}

Metropolitan Opera House; 02/23/1968
Metropolitní představení číslo – CID:214060

Carmen {624}

Metropolitan Opera House; 04/5/1968
Metropolitní představení číslo – CID:214130

Carmen {625}

Metropolitan Opera House; 04/11/1968
Metropolitní představení číslo – CID:214750

Faust {614}

New York, Brooklyn, Prospect Park; 06/12/1968
Metropolitní představení číslo – CID:214770

3000 Met fans hear „Faust“ in Brooklin. ... Kurt Adler conducted, with a responsive orchestra and chorus at his command.^[144]

Faust {615}

New York, Manhattan, Central Park; 06/15/1968
Metropolitní představení číslo – CID:214790

Faust {616}

New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 06/19/1968
Metropolitní představení číslo – CID:214810

Faust {617}

New York, Queens, Crocheron Park; 06/22/1968
Metropolitní představení číslo – CID:216650

Tosca {499}

Metropolitan Opera House; 11/20/1968
Debut: Orrin Hill, Jr.
Metropolitní představení číslo – CID:216790

Tosca {501}

Metropolitan Opera House; 12/3/1968
Debut: Pedro Lavirgen
Metropolitní představení číslo – CID:217060

La Bohème {684}

Metropolitan Opera House; 12/28/1968
Metropolitní představení číslo – CID:217330

La Bohème {685}

Metropolitan Opera House; 01/25/1969
Broadcast
[Met Concert/Gala] – CID:217550

Gala Performance

Metropolitan Opera House; 02/15/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218150

La Bohème {688}

Metropolitan Opera House; 04/12/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218170

Il Trovatore {382}

Metropolitan Opera House; 04/15/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218190

La Bohème {689}

Metropolitan Opera House; 04/16/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218210

Il Trovatore {383}

Metropolitan Opera House; 04/18/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218740

Aida {758}

New York, Brooklyn, Prospect Park; 06/11/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218760

¹⁴¹ Deník *New York Times*, 27. 8. 1966.

¹⁴² Deník *New York Times*, 10. 8. 1966.

¹⁴³ Deník *New York Times*, 6. 7. 1967.

¹⁴⁴ Deník *New York Times*, 14. 6. 1968.

Aida {759}

New York, Queens, Crocheron Park; 06/14/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218780

Aida {760}

New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 06/18/1969
Metropolitní představení číslo – CID:218810

Aida {761}

New York, Manhattan, Central Park; 06/24/1969
Metropolitní představení číslo – CID:220250

Die Zauberflöte {180}

Metropolitan Opera House; 01/23/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220430

Don Carlo {81}

Metropolitan Opera House; 02/10/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220460

Turandot {104}

Metropolitan Opera House; 02/13/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220470

Kurt Adler conducted unevenly, sometimes lagging behind the singers, sometimes overpowering them with orchestral volume, and the chorus often sounded ragged.^[145]

Don Carlo {82}

Metropolitan Opera House; 02/14/1970
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:220510

Turandot {105}

Metropolitan Opera House; 02/18/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220530

Don Carlo {83}

Metropolitan Opera House; 02/20/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220540

Turandot {106}

Metropolitan Opera House; 02/21/1970
Broadcast
Metropolitní představení číslo – CID:220800

Aida {769}

Metropolitan Opera House; 03/18/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220840

Don Carlo {84}

Metropolitan Opera House; 03/21/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220880

Don Carlo {85}

Metropolitan Opera House; 03/25/1970
Metropolitní představení číslo – CID:220950

Aida {770}

Metropolitan Opera House; 03/31/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221010

Cavalleria Rusticana {448} Pagliacci {486}

Metropolitan Opera House; 04/4/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221050

Conductor Kurt Adler kept the pacing brisk, the orchestral playing vigorous, and the large choral forces in commendable order.^[146]

Cavalleria Rusticana {449} Pagliacci {487}

Metropolitan Opera House; 04/8/1970
[Met Concert/Gala] – CID:221100

Gala Performance

Metropolitan Opera House; 04/11/1970

Richard Tucker's 25th Anniversary
Metropolitní představení číslo – CID:221160

Cavalleria Rusticana {450} Pagliacci {488}

Metropolitan Opera House; 04/17/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221230

Cavalleria Rusticana {451} Pagliacci {489}

Boston, Massachusetts; 04/24/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221260

Cavalleria Rusticana {452} Pagliacci {490}

Cleveland, Ohio; 04/27/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221340

Cavalleria Rusticana {453} Pagliacci {491}

Atlanta, Georgia; 05/5/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221400

Cavalleria Rusticana {454} Pagliacci {492}

Memphis, Tennessee; 05/11/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221440

Cavalleria Rusticana {455} Pagliacci {493}

Dallas, Texas; 05/15/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221520

Cavalleria Rusticana {456} Pagliacci {494}

Minneapolis, Minnesota; 05/23/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221540

Cavalleria Rusticana {457} Pagliacci {495}

Detroit, Michigan; 05/25/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221620

Cavalleria Rusticana {458} Pagliacci {496}

Metropolitan Opera House; 06/2/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221660

Kurt Adler's conducting did not result in perfect coordination of all musical elements, but the ardor of the interpretation was maintained throughout.^[147]

Cavalleria Rusticana {459} Pagliacci {497}

Metropolitan Opera House; 06/6/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221670

Turandot {107}

Metropolitan Opera House; 06/6/1970
Debut: Elinor Ross
Metropolitní představení číslo – CID:221700

Kurt Adler was on the podium for both the matinee and evening performances and got commendable musical results both times.^[148]

¹⁴⁵ Deník *New York Times*, 14. 2. 1970.

¹⁴⁶ Deník *New York Times*, 6. 4. 1970.

¹⁴⁷ Deník *New York Times*, 4. 6. 1970.

¹⁴⁸ Deník *New York Times*, 8. 6. 1970.

Turandot {108}

Metropolitan Opera House; 06/10/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221810

Cavalleria Rusticana {460} Pagliacci {498}

Metropolitan Opera House; 06/20/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221820

Aida {773}

Metropolitan Opera House; 06/22/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221840

Cavalleria Rusticana {461} Pagliacci {499}

Metropolitan Opera House; 06/24/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221900

Pagliacci {500}

New York, Brooklyn, Prospect Park; 07/1/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221920

Kurt Adler conducted, and to fill out an otherwise short evening prefaced the opera with two overtures, Verdi's to „La Forza del Destino“ and Rossini's to „Semiramide“.^[149]

Pagliacci {501}

New York, Queens, Crocheron Park; 07/4/1970
Metropolitní představení číslo – CID:221960

Pagliacci {502}

New York, Manhattan, Central Park; 07/11/1970
Metropolitní představení číslo – CID:222000

Pagliacci {503}

New York, Bronx, Botanical Garden; 7/18/1970
Metropolitní představení číslo – CID:224000

Andrea Chénier {134}

Metropolitan Opera House; 12/23/1970
Metropolitní představení číslo – CID:224020

Madama Butterfly {507}

Metropolitan Opera House; 12/25/1970
Metropolitní představení číslo – CID:224050

Andrea Chénier {135}

Metropolitan Opera House; 12/28/1970
Metropolitní představení číslo – CID:224110

Madama Butterfly {508}

Metropolitan Opera House; 01/2/1971
Metropolitní představení číslo – CID:224150

Aida {782}

Metropolitan Opera House; 01/7/1971
Debuts: James Morris, Jacques Cesbron
Metropolitní představení číslo – CID:224860

Il Trovatore {396}

Metropolitan Opera House; 03/17/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225300

Don Giovanni {290}

Boston, Massachusetts; 04/24/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225370

Don Giovanni {291}

Cleveland, Ohio; 05/1/1971

Metropolitní představení číslo – CID:225440

Don Giovanni {292}

Atlanta, Georgia; 05/8/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225470

Aida {787}

Memphis, Tennessee; 05/12/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225500

Don Giovanni {293}

Dallas, Texas; 05/15/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225520

Don Giovanni {294}

Minneapolis, Minnesota; 05/17/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225600

Don Giovanni {295}

Detroit, Michigan; 05/25/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225690

Il Trovatore {398}

Metropolitan Opera House; 06/3/1971
Debut: Ludovic Spiess
Metropolitní představení číslo – CID:225720

Don Giovanni {296}

Metropolitan Opera House; 06/5/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225760

Il Trovatore {399}

Metropolitan Opera House; 06/10/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225770

Don Giovanni {297}

Metropolitan Opera House; 06/11/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225810

Concert Cavalleria Rusticana {470}

New York, Manhattan, Central Park; 06/17/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225820

Concert Cavalleria Rusticana {471}

New York, Bronx, Botanical Garden; 06/18/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225860

Mr. Adler's conducting lacked much rhythmic bite or dramatic tension.^[150]

Concert Cavalleria Rusticana {472}

New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 06/25/1971
Metropolitní představení číslo – CID:225890

Concert Cavalleria Rusticana {473}

New York, Queens, Crocheron Park; 06/30/1971
Metropolitní představení číslo – CID:227400

Faust {643}

Metropolitan Opera House; 10/29/1971
Metropolitní představení číslo – CID:228080

Cavalleria Rusticana {484} Pagliacci {522}

Metropolitan Opera House; 01/5/1972
Metropolitní představení číslo – CID:228150

Cavalleria Rusticana {485} Pagliacci {523}

Metropolitan Opera House; 01/12/1972
Metropolitní představení číslo – CID:228190

149 Deník *New York Times*, 3. 7. 1970.

150 Deník *New York Times*, 19. 6. 1971.

Cavalleria Rusticana {486} Pagliacci {524}

Metropolitan Opera House; 01/15/1972
Metropolitní představení číslo – CID:228210

Cavalleria Rusticana {487} Pagliacci {525}

Metropolitan Opera House; 01/18/1972
[Met Concert/Gala] – CID:229210 Review

Gala Performance Honoring Sir Rudolf Bing

Metropolitan Opera House; 04/22/1972
Telecast
Review

Metropolitní představení číslo – CID:229250

Faust {650}

Boston, Massachusetts; 04/27/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229320

Faust {651}

Cleveland, Ohio; 05/4/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229370

Faust {652}

Atlanta, Georgia; 05/9/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229850

Tosca {548}

New York, Manhattan, Central Park; 06/27/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229860

Tosca {549}

New York, Queens, Crocheron Park; 06/28/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229880

Tosca {550}

New York, Staten Island, Clove Lakes Park; 07/1/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229890

Tosca {551}

New York, Brooklyn, Prospect Park; 07/4/1972
Metropolitní představení číslo – CID:229920
In Concert

Tosca {552}

New York, Bronx, Van Cortlandt Park; 7/9/1972

Literatura

- Adler, K.: *Duets from the great operas, for soprano and baritone*. New York, G. Schirmer 1968, 301 s.
- Adler, K.: *Duets from the great operas, for soprano and tenor*. New York, G. Schirmer 1968, 332 s.
- Adler, K.: *Famous operatic choruses*. New York, G. Schirmer c1955, 100 s.
- Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, in five volumes / compiled by Kurt Adler*. New York, G. Schirmer c1953–1956.
- Adler, K.: *Operatic anthology: celebrated arias selected from operas by old and modern composers, in five volumes / compiled by Kurt Adler*. Rochester, N.Y., National Braille Association 1975–1977.
- Adler, K.: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1967, 161 s.
- Adler, K.: *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1974, 2nd ed., 161 s.
- Adler, K.: *Songs From Light Operas for soprano*. New York, G. Schirmer 1960, 133 s.
- Adler, K.: *Songs of many wars, from the sixteenth to the twentieth century*. New York, Howell, Soskin 1943, 221s.
- Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. Minneapolis, University of Minnesota Press 1965, 260 s.
- Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1971, 260 s.
- Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1976, 260 s.
- Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1980, 260 s.
- Adler, K.: *The art of accompanying and coaching*. New York, Da Capo Press 1985, 260 s.
- Adler, K.: *The Prima donna's album: 42 celebrated arias from famous operas*. New York, G. Schirmer c1956, 298 s.
- Bing, R.: *5000 večerů v opeře*. Supraphon, Praha 1988.
- Čapková, K.: *Češi, Němci, Židé? Národní identita Židů v Čechách 1918–1938*. Praha, Paseka 2005.
- Dobeš, A.: Dějiny židů v J. Hradci v letech 1848–1918. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska*, 17/2005, s. 81–99.
- Hamilton, D. (Ed.): *The Metropolitan Opera Encyclopedia: A Comprehensive Guide to the World of Opera*. London, Thames and Hudson 1987, 415 s.
- Heister, H.-W.: Musik. In: *Handbuch der deutschsprachigen Emigration 1933–1945*. Hg. von Claus-Dieter Krohn, Patrik von zur Mühlen, Gerhard Paul und Lutz Winckler. Darmstadt 1998, s. 1032–1049.
- Hirschmann, I. A.: *Obligato: untold tales from a life with music*. New York, NY, Fromm International Pub. Corp. 1994, 133 s.
- Itzkoff, S. W.: *Emanuel Feuermann, virtuoso: a biography*. Schweinfurt, Maier 1995, 254 s.
- Klíma, S. V.: *Jan Václav Voříšek a Ludwig van Beethoven*. Praha 1963.
- Ludvová, J.: *Německý hudební život v Praze 1880–1939*. Rukopis je k dispozici v knihovně Divadelního ústavu v Praze.
- Ludvová, J.: *Neues deutsches Theater in Prag*. Divadelní revue. Roč. 15, č. 2 (2004), s. 68–72.
- Morreau, A.: *Emanuel Feuermann*. New Haven, Conn. [u.a.], Yale Univ. Press, c2002, 352 s., obsahuje 1 CD.
- Pilková, Z.: *Dramatická tvorba Jana Jiřího Bendy*. Praha 1960.
- Rachmuth, M.: Neuhaus, in: Hugo Gold (ed.): *Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a přítomnosti*, Židovské nakladatelství, Brno – Praha 1934, 447 s.
- Russell, J.: *Erich Kleiber: a memoir*. London, Andre Deutsch Ltd. 1957.

Seligman, P.: *Debut and Farewells: A Two-Decade Photographic Chronicle of the Metropolitan Opera*. New York, A. A. Knopf 1972.

Slonimsky, N. (Ed. emeritus): *Baker's Biographical Dictionary of Musicians, Centennial Edition*. Schirmer, New York 2001.

Sudetendeutsches Musikinstitut (Hrsg.): *Lexikon zur deutschen Musikkultur: Böhmen, Mähren, Sudetenschlesien*. München, Langen Müller 2000, dva díly: 1. díl A–L; 2. díl M–Z s rejšíkem míst a osob; celkem 1813 s.

Vrbka, T.: *Státní opera Praha – Historie divadla v obrazech a datech*. Praha, Státní opera Praha 2004, 597 s.

Nezpracovaná literatura ^[151]

Die Vertreibung des Geistigen aus Österreich. (Zur Kulturpolitik des Nationalsozialismus.) [katalog k výstavě konané v r. 1985] Vyd. Zentralsparkasse und Kommerzbank, Wien, in Zusammenarbeit mit der Hochschule für angewandte Kunst in Wien, 340 s.

Wlaschek, Rudolf M.: *Biographia Judaica Bohemiae*. (Vydavatel neuveden), vyd. Dortmund, 1995 (& dodatek): *Biographia Judaica Bohemiae*, Bd. 2. Vyd. Dortmund, 1997, 75 s.

Review of the Society for the History of Czechoslovak Jews. (Editor Lewis Weiner), vyd. The Society for the History of Czechoslovak Jews, New York, N.Y. Volume 1 – 1987; Volume 2 – 1988–89; Volume 3 – 1990–91; Volume 4 – 1991–92 (New York, 1991, Or. wrps., 207 pp. From the contents: Galician and East European refugees in the historic lands: 1914–1916, by Jiri Kudela; Jewish musicians with roots in Czechoslovakia (Part II), by Z. E. Fischmann and Yerhuda (Julius) Polacek. And 8 other essays.); Volume 5 – 1992–93; Volume 6 – 1993–94. (Historička hudby Zdenka Fischmannová ^[152], ledacos o zdejších rodících působících ve světě publikovala na pokračování v tomto dnes už zaniklém exilovém časopise.)

Na tradici tohoto časopisu navazuje ročenka *Phoenix* (Czech and Slovak Jewish Communities Archive, 86–17 139th Street, Jamaica, N. Y. 11435, USA).

151 Za tyto informace vděčím velice ochotnému panu Mgr. Jiřímu Fiedlerovi z Židovského muzea v Praze. Bohužel jsem se k jejich zpracování nedostal, jsou totiž obtížně dostupné. Z prvních dvou publikací čerpal pan Fiedler stručné informace o Kurtu Adlerovi pro muzejní encyklopedické heslo *JINDŘICHŮV HRADEC*, podheslo *Kurt Adler*.

152 Zdenka E. Fischmannová se narodila 7. 9. 1923 v Československu a zemřela 14. 5. 1999 v USA (92506 /Riverside, Riverside, CA/ 91718 /Corona, Riverside, CA/ 556-84-0001 California). Spolku *Czechoslovak society of Arts and Sciences*, jehož byla oddanou členkou, odkázala 30 tisíc dolarů, aby spolek vydal její rukopisy a rukopisy jejího manžela.

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS AND SCIENCES

Zdenka Fischmann's Bequest to SVU

Zdenka Fischmann, who was one of the most devoted members of our Society, bequeathed to SVU in her Last Will the sum of thirty thousand dollars with the stipulation that the Society would publish her and her husband's works. The SVU Executive Board, which welcomed the unexpected news with great appreciation, agreed to honor her wishes. A special editorial board is being set up with the responsibility of preparing the manuscript for publication.

After informing the Executor, Mrs. Hannelies S. McFalls, of the SVU decision, President of SVU received from her the following statement: „This is what Zdenka had hoped when she made her generous bequest to the SVU, an organization that was very important to her and to which, for many years, she had given endless hours, whether as editor of the Bulletin for the SVU Los Angeles Chapter, and later for the Bulletin of the whole Society, or as a reviewer, researcher and author. In my long friendship with her I don't remember a time when she was not deeply involved in some intellectual project dealing with her beloved homeland, often, of course, in her special field of music, but never shying away from any other pertinent subject. She was most loyal to your organization, as she was in all her relationships, and thus it will only be fitting if, as you mentioned, there will be a tribute to her at the SVU World Congress in August.“

In connection with the planned publication we are considering including a few additional articles relating to Zdenka's life and work. They could also be presented at the forthcoming SVU World Congress. Interested members should contact Mila Rechcigl, 1703 Mark Lane, Rockville, MD 20852; tel.: (301) 881-7222, FAX: (301) 881-9667; e-mail: rechcigl@aol.com.

Dostupné na <http://www.svu2000.org/whatwedo/c5efive.htm>

Rejstřík

A

Adler & Singer (firma) [11](#)
 Adler, Eveline (babička) [11](#), [13](#), [14](#)
 Adler, Evelyne (dcera) [61](#), [71](#)
 Adler, Guido, prof. (1855–1941) [37](#), [47](#), [48](#)
 Adler, Jacob [11](#), [13](#)
 Adler, Kurt (Herbert) (1905–1988) [71](#)
 Adler, Olga (matka) [14](#)
 Adler, Pierre-Philipp (syn) [61](#), [71](#)
 Adler, Siegfried (otec) [11](#), [13](#), [14](#), [18](#), [21](#)
 Adler, Tocco Christiane (druhá manželka) [71](#)
 Adlerovo umělecké krédo [68](#)
 Adlerovo vizeum [51](#)
 Aigner, Martina (červený kříž) [54](#)
 Akademické gymnázium, Vídeň [25](#), [26](#), [28](#), [29](#), [30](#), [31](#),
[59](#)
 American Committee for Christian Refugees [53](#)
 Americko-salcburský stipendijní fond [61](#)
 Americký symfonický orchestr [66](#)
 Američtí přátelé Československa [53](#)
 Anderson, Marian (první černošská sólistka v Met) [62](#)
 Andrew Furuseth Club [57](#)
 Anti-Hitler song (píseň českého odboje) [73](#)
 Art of accompanying and coaching [10](#), [36](#), [92](#), [93](#), [95](#),
[96](#), [97](#), [133](#)
 Atzgersdorf [25](#), [26](#), [43](#), [51](#)

B

Bacon, Ernst [48](#)
 Barber, Samuel [66](#), [101](#)
 Barmen-Elberfeld [39](#)
 Barrault, Jean-Louis [66](#)
 Bartók, Béla [50](#)
 Beethoven, Ludwig van [54](#), [68](#), [86](#), [87](#), [128](#), [133](#)
 Behr, Jan [63](#)
 Benda, Jan Jiří [54](#)
 Berlín [38](#), [74](#)
 berlínská Městská opera [40](#), [45](#)

berlínská Státní opera (berliner Staatsoper) [38](#), [39](#), [40](#)
 Berlínský filharmonický orchestr [40](#)
 Bernay, Eric [75](#)
 Bettis, Valerie [55](#)
 Bing, Rudolf [45](#), [46](#), [58](#), [62](#), [63](#), [66](#), [99](#), [101](#), [109](#), [111](#), [117](#),
[121](#), [132](#)
 Blech, Leo [39](#)
 Böhm, Karl [63](#), [111](#)
 Booth Theatre [61](#)
 Bösendorfovův koncertní sál [77](#)
 Brahms, Johannes [36](#), [44](#), [47](#)
 Breisach, Paul [45](#)
 Broadway [99](#), [100](#)
 Bruckner, Anton (1824–1896) [38](#)
 Buchwald, Theo [36](#)
 Burger, Julius [63](#)
 Busch, Fritz [45](#), [60](#), [61](#), [106](#)
 Butler, Nicholas Murray, dr. (prezident Kolumbijské
 univerzity v New Yorku) [53](#)
 Butler ve státě New Jersey [50](#), [70](#), [71](#)
 Buxbaum, Hanuš [13](#)

C

Caballe, Montserrat [110](#)
 Callas, Maria [111](#)
 Canarutto, Angelo [57](#)
 Carnegie Chamber Music Hall [55](#)
 Carnegie Hall [58](#), [64](#), [66](#)
 Carroll Club [60](#)
 Centralpark [53](#), [55](#)
 Ceroni, Otello [63](#)
 československá hymna [73](#), [74](#), [75](#)
 Československo [46](#)
 český protinacistický odboj [74](#)
 Chagall, Marc [101](#)
 Charlottenburská opera (Městská opera, Berlín) [45](#)
 Clark, Edgar M. [53](#)
 Cleva, Fausto [62](#), [63](#), [65](#), [106](#), [108](#), [110](#)

Cliburn, Hearian [65](#)
 Collins, Janet (první černošská umělkyně v Met) [62](#)
 Corelli, Franco [101](#), [109](#), [110](#), [111](#), [113](#)
 Curych [47](#)
 Czech guerilla (český protinacistický odboj) [74](#)

D

Darmstadt [39](#), [46](#), [47](#), [133](#)
 David, Hans Walter [47](#)
 Defrère, Desiré [57](#), [58](#)
 Dessoff choirs [65](#), [66](#)
 Destinová, Ema [99](#)
 Deutsche Akademie für Musik und darstellende Kunst
 in Prag [43](#)
 Dickinson, Clarence, dr. [54](#)
 divadlo „Unter den Linden“ (Státní opera, Berlín) [40](#)
 Door, Anton [47](#)
 Duets from the great operas, for soprano and baritone
[98](#), [133](#)
 Duets from the great operas, for soprano and tenor [98](#),
[133](#)
 Duety z velkých oper pro soprán a baryton [98](#)
 Duety z velkých oper pro soprán a tenor [98](#)
 Duhan, Hans [38](#)
 Dülberg, Ewald [40](#)
 Dům přátelství (Friendship House) [53](#)
 Düsseldorf [39](#)
 Dvořák, Antonín [54](#)

E

Ebert, Carl, prof. [45](#)
 Ehlers, Alice [48](#)
 Eisler, Charlotte [47](#)
 Eisler, Hanns [48](#)
 Elias, Rosalind [66](#)
 Emsheimer, Hans [47](#)
 Erede, Alberto [62](#)

F

Fagan, Dorothy [60](#), [65](#)
 Famous operatic choruses [89](#)
 Farell, Marita [54](#)
 Fehling, Jürgen [45](#)
 Feuermann, Emanuel [47](#), [48](#), [49](#), [51](#), [133](#)
 Fiedler, Jiří (Židovské muzeum, Praha) [7](#), [134](#)
 Filozofická fakulta Vídeňské univerzity [33](#), [35](#), [52](#), [59](#)
 Fischer, Wilhelm, prof. (1886–1962) [37](#)

Foll, Ferdinand, prof. (1867–1929) [36](#), [38](#), [59](#)
 Fonetika a dikce ve zpěvu [96](#)
 Forrai, Olga [53](#), [65](#)
 Fourestier, Louis [60](#)
 Francie [54](#)
 Fried, Oskar [47](#)
 Friendship House [38](#), [52](#), [53](#), [54](#), [55](#), [59](#)
 Fuchs, Robert [47](#)
 Fürnberg, Jacob, kantor (Adlerův první učitel hudby) [36](#)
 Fürth, Albert [11](#), [13](#)
 Fürth, Kathi [11](#), [13](#)
 Fürth, Olga [11](#), [13](#)
 Fürth, Rudolf [13](#)
 Fürth, Seligmann [13](#)
 Furtwängler, Wilhelm [40](#)

G

Gál, Hans [36](#)
 Gedda, Nicolai [110](#), [116](#)
 Glatz, Hertha [54](#)
 Goldsand, Robert [54](#)
 Greater New York Federation of Churches [52](#)
 Gross, Wilhelm [36](#)
 Grosser Musikvereinsaal (Wien) [46](#)
 Gründgens, Gustav [45](#)
 Guadagno, Anton [63](#)
 Gutman, John [62](#), [63](#)

H

Hanslick, Eduard, prof. [37](#)
 Haskill, Clary [36](#)
 Hauska, Hans [47](#)
 Hawthorne, Irene (McNutt), 1917–1986, první manželka
[61](#), [66](#)
 Heinrich, Josef (ředitel sušické školy) [24](#)
 Hej, pane Hácha (píseň) [73](#), [79](#)
 Hellwig, Judith [54](#)
 Herlea, Nicolae [100](#), [101](#), [109](#), [126](#)
 Herschkowitz, Philip [47](#)
 Hesse, Hermann (spisovatel) [68](#)
 Hines, Jerome [101](#), [107](#), [108](#), [109](#), [110](#)
 Hirschmann, Ira Arthur (1901–1989) [49](#), [50](#), [60](#), [66](#)
 Horenstein, Jascha [47](#)
 Howland, Alice [54](#)
 Hunter College [57](#)

I

Immigrants Conference of 1939 [52](#)
Izrael [50](#)

J

Ježek, Jaroslav [74, 78](#)
Jindřichův Hradec (Neuhaus) [11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 36](#)

K

Kanada [56, 71, 99](#)
Karl Weigl Memorial Fund [66](#)
Kdož sú boží bojovníci (chorál) [73, 75](#)
Kisch-Arndt, Ruth [54](#)
Kleiber, Erich (1890–1956) [38, 39, 40, 45](#)
Klemperer, Otto [40, 45](#)
Kolish, Rudolph [54](#)
Kolumbijská univerzita v New Yorku [53](#)
Korngold, Erich Wolfgang [48](#)
Kramer, Fanny (Boehm), učitelka [37](#)
Kritz, Karl [61](#)
Kroboth, Johann (učitel) [18, 21](#)
Krollova opera (Kroll Oper) [40, 45](#)
kyjevská Hudební konzervatoř [46, 59](#)
kyjevská Státní opera [46, 59, 60, 71](#)

L

Lederer, Otto [37](#)
Lehmann, Lotte [50](#)
Leinsdorf, Erich [63](#)
Leroux, Germaine [54](#)
Levine, James [110](#)
Lewisohnův stadion [65](#)
Lindenoper (Státní opera, Berlín) [40](#)
Lipton, Martha [58, 60, 65, 107, 108, 111, 112, 118](#)
Lowenbach, Jan [75](#)
Ludvová, Jitka (Divadelní ústav, Praha) [42, 43](#)
Lyric Opera of Chicago [72](#)

M

Mahler, Gustav [39, 41, 47, 113](#)
Manhart, Alexander, prof. (1875–1936) [37](#)
Manhattan [53, 55, 61, 70](#)
Mann, Thomas (spisovatel) [68](#)
Mannheim [39](#)
Martin, Thomas P. [63, 65](#)
Martin, Wolfgang [61](#)

Martinů, Bohuslav (skladatel) [54](#)
Masaryk, Tomáš Garrigue [27](#)
Mehta, Zubin [65, 110](#)
Mélançon, Louis (fotograf) [69](#)
Merrill, Nathaniel [113](#)
Městská opera Berlín (v Charlottenburgu) [45](#)
Metropolitní opera [38, 45, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 59, 60, 61, 62, 70, 71, 72, 95, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 117, 118](#)
Mexico City [61](#)
Mexiko [56, 71](#)
Michelson, Henriette [48](#)
Ministerstvo školství a národní osvěty v Praze [43, 51](#)
Mitropoulos, Dimitri [63, 107, 108](#)
Moraski, Robert S. [61, 62](#)
Morel, Jean [63, 102](#)
Muccini, Corrado [63](#)
Musikwissenschaftliche Institut (Vídeňská univerzita) [37](#)
Mussorgsky, Modest [68, 87, 88, 89, 112, 113, 114, 115](#)
muzikologie [47, 48, 59](#)

N

Neher, Caspar [45](#)
Německá hudební akademie v Praze [43, 51, 59](#)
německá škola v Radouňce [22](#)
Německá univerzita v Praze [37](#)
Neuhaus (Jindřichův Hradec) [11, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 24, 50](#)
New Friends of Music [50, 60](#)
New York Times [53, 54, 55, 56, 58, 60, 70, 71, 72, 106](#)
Nové německé divadlo v Praze [39, 41, 42, 43](#)
Novotná, Jarmila (1907–1994) [57](#)

O

Operatic anthology [79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 88](#)
Operní antologie [79, 96](#)
Oppenheim, Hans [46](#)
Osvobozené divadlo [74](#)

P

Palestina [46](#)
Pavarotti, Luciano [110](#)
Pennino, John [7, 70](#)
Perolé String Quartet [54](#)
Pessl, Yella [54](#)
Phonetics and diction in singing [10, 14, 67, 92, 96, 97](#)

Picasso, Pablo [68](#)
 Písně mnoha válek [59](#), [73](#)
 Písně z operet pro soprán [91](#)
 pozdní romantismus [47](#)
 Praha [4](#), [14](#), [37](#), [39](#), [41](#), [42](#), [43](#), [44](#), [51](#), [71](#)
 Přátelé salcburského festivalu [61](#)
 představení s názvem Everyman (obyčejný člověk) [55](#)
 přehled Adlerových vysvědčení z gymnázia [29](#)
 presbyteriánská církev [52](#)
 Price, Leontyne [105](#), [109](#), [110](#), [129](#)
 Prima donna's album [90](#), [133](#)
 program československé hudby [54](#)
 Proti větru (píseň) [73](#), [75](#)

R

Radouňka (Klein Radeinles) [17](#), [19](#), [20](#), [21](#), [22](#)
 Rauch, Rudolph S. [58](#)
 Reichenbach, Hermann [47](#)
 Reiner, Fritz [62](#)
 Rich, Martin [63](#)
 Robert, Richard, prof. (1861–1924) [36](#), [37](#), [59](#)
 Rosé, Alfred [36](#)
 Rosen, Charles [48](#)
 Rotterdam [49](#)
 Rudolf, Max [42](#), [43](#), [65](#)
 Russian War Belief benefit concert [55](#)
 Rysanek, Leonie [101](#), [109](#)

S

Salzburg (Salcburk) [48](#)
 Sanderling, Kurt [47](#)
 San Francisco Opera [72](#), [112](#)
 sbormistr [60](#)
 Scherler, Gerhard [46](#)
 Schick, George [63](#)
 Schippers, Thomas [63](#), [109](#), [110](#)
 Schnabel, Artur [50](#)
 Schonberg, Arnold [50](#)
 Schwarz, Rudolf [36](#)
 Segal, Bernardo [54](#)
 Semon, Eric (Erika Semonová) [52](#), [56](#)
 série Bachových kantát [55](#)
 Serkin, Rudolf [36](#), [50](#)
 Simon, Eric [54](#)
 Singer, Leopold [13](#)
 Singer, Matylida [13](#), [14](#)
 Singer, Zigmund [13](#), [14](#)

Slavné operní sbory [89](#)
 Smetana, Bedřich [54](#)
 Smetanova válečná píseň z r. 1848 [73](#), [75](#)
 Songs From Light Operas for soprano [91](#), [133](#)
 Songs of many wars [55](#), [57](#), [73](#), [74](#)
 Soskin, William [75](#)
 Sovětský svaz [46](#), [47](#)
 Stalingrad [46](#), [71](#)
 Stalingradská filharmonie [46](#), [59](#)
 stalingradská Hudební konzervatoř [46](#), [59](#)
 Státní opera Berlín (Unter den Linden) [40](#), [45](#)
 Státní opera Praha [41](#)
 Steber, Eleanor [107](#), [108](#)
 Steinberg, Hans Wilhelm [43](#)
 Sternberg, Daniel [48](#)
 Stiedry, Fritz [45](#), [61](#), [62](#), [106](#), [121](#)
 Stokowski, Leopold (1882–1977) [56](#), [59](#), [65](#), [66](#)
 Strasfogel, Ignác [63](#)
 Stratas, Teresa [66](#)
 Stravinsky, Igor (1882–1971) [40](#), [68](#), [110](#), [111](#), [112](#)
 Sturc, Ernest [75](#)
 Suk, Josef [54](#)
 Sušice (město) [11](#), [23](#), [24](#)
 Sutherland, Joan [110](#)
 Švýcarsko [46](#)
 Széll, Georg [36](#), [43](#), [54](#), [60](#)
 Szenkar, Eugen [47](#)

T

Taussig, Walter (1908–2003) [63](#)
 Teplice [46](#)
 The Karl Weigl Foundation [66](#)
 The Prima donna's album [90](#), [133](#)
 Thomas, Fred [62](#)
 Tocco Christiane (Adlerova druhá manželka) [10](#), [61](#), [66](#), [71](#)
 Toscanini, Arturo [40](#), [50](#)
 Totenberg, Roman [48](#), [54](#)
 Town Hall [60](#)
 Tozzi, Giorgio [101](#), [107](#), [109](#), [110](#)
 Tráven, Anne [75](#)
 Trier, Renée [54](#)
 Trucco, Victor [63](#)
 Tucker, Richard [107](#), [108](#), [121](#), [130](#)

U

Ukrajina [46](#), [59](#), [46](#)

Umění doprovázet a koučovat [92](#)
 Unger, Heinz [47](#)
 UNIO (operní společnost) [46](#), [59](#)
 USA [37](#), [46](#), [47](#), [48](#), [49](#), [50](#), [51](#), [52](#), [60](#), [66](#), [71](#)

V

Välkki, Anta [113](#)
 Varnay, Astrid [38](#)
 Velká Británie [46](#)
 Vereinigung schaffender Tonkünstler [47](#)
 Vídeň [26](#), [39](#), [45](#), [46](#), [48](#), [117](#)
 Vídeňská filharmonie [46](#)
 Vídeňská univerzita [25](#), [32](#)
 Vienna Grosser Musikvereinssaal [59](#)
 Volgograd (Stalingrad) [46](#)
 Voříšek, Jan Václav Hugo [54](#)
 Voskovec, Jiří [74](#)
 Vrbka, Tomáš (Státní opera Praha) [41](#), [42](#)
 vysvědčení [17](#), [18](#), [19](#), [20](#), [25](#), [29](#), [30](#), [31](#), [33](#), [35](#), [38](#), [51](#),
[52](#)
 V Song (poslední Ježkova píseň) [74](#)

W

Wagner, Richard [67](#), [68](#)
 Waldman, Frederic [48](#), [66](#)
 Walter, Bruno [40](#), [50](#), [60](#), [61](#), [63](#), [67](#), [68](#)
 Warren, Leonard [106](#), [107](#), [108](#)

Weigert, Hermann (1890–1955) [38](#), [40](#), [54](#)
 Weigl, Karl, prof. dr. (1881–1949) [36](#), [37](#), [47](#), [48](#), [59](#), [66](#)
 Weigl, Maria [47](#)
 Weigl, Vally (Valerie Pick) [36](#), [48](#), [66](#)
 Weigl, Wolfgang Johannes [48](#)
 Werich, Jan [74](#), [78](#)
 Werrenrath, Reinald [54](#)
 Wien [27](#), [32](#), [42](#), [134](#)
 Williams, Jay [75](#)
 Williams, Katherine [65](#)
 Wolf, Albert [37](#)
 Wolf, Hugo (1860–1903) [37](#), [38](#), [47](#)

Y

Yaleova univerzita [48](#), [50](#)
 Yale University Library [4](#), [14](#), [48](#), [50](#)

Z

Zeffirelli, Franco [64](#)
 Zeisl, Erich [48](#)
 Zemlinsky, Alexander [41](#), [47](#)
 Zipper, Herbert [47](#)
 Zuckerkandl, Victor [36](#)

WWW.NEUHAUS.CZ

Václav Urban

KURT ADLER

(1907 Neuhaus – 1977 New York)

Vydal Václav Urban – Neuhaus

www.neuhaus.cz

postmaster@neuhaus.cz

jako svou 2. publikaci.

Počet stran 140

Kostelní Radouň 2007

První vydání

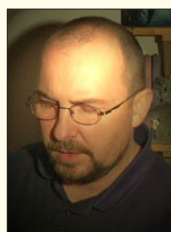
Václav Urban

KURT ADLER

(1907 Neuhaus – 1977 New York)

Pianista, dirigent, sbormistr a hudební pedagog světového významu. Narodil se 1. března 1907 v Jindřichově Hradci v dvojja-zyčné židovské rodině. Studoval ve Vídni, působil na hlavních oper-ních scénách v Berlíně, Praze, Vídni a Kyjevě. Ve svých 28 letech založil Stalingradskou filharmonii. V roce 1938 emigroval do Spojených států, kde byl v letech 1943–1973 sbormistrem a stálým dirigentem newyor-ské Metropolitní opery. Zemřel na periferii New Yorku 21. září 1977. Tato publikace se pokouší shromáždit veškerá dostupná fakta o jeho životě a díle. Adler je osobnost zajímavá, výjimečná a zaslouží si naši pozornost. Letos je tomu 100 let od jeho narození a 30 let od jeho úmrtí.

Jak by se dala blíže charakterizovat osobnost Kurta Adlera na základě shromážděných faktů? Významný hudebník, vyškolený v duchu proslulých vídeňských tradic, který osobně znal nejlepší hudební pedagogy a umělce své doby. Stal se jedním z pilířů nej-větší světové operní scény a respektovanou hudební autoritou. Byl pracovitý, klidný a nepotrpěl si na okázalost. Jeho výkony měly trvale vysokou úroveň. Byl spíše pedagogem, který doprovází a kul-tivuje své okolí, než virtuosem, který jezdí ohromovat publikum po celém světě, protože jedno místo je mu malé. Adlerovi jedno místo stačilo, třicet let (1943–1973) působil jako velice vytížený dirigent a sbormistr Metropolitní opery v New Yorku a o nějaké vyšší mety neusiloval. Jeho publikační činnost svědčí o jeho praco-vitosti. Vybral, zaranžoval pro klavírní doprovod a publikoval 2789 stran partitur světových hudebních děl. Je autorem významných hudebně-pedagogických publikací *The art of accompanying and coaching* a *Phonetics and diction in singing: Italian, French, Spanish, German*. Adler byl schopen s většinou umělců hovořit v jejich mateř-štině. Jeho rodnými jazyky byla němčina a čeština, dále hovořil anglicky a francouzsky, italsky a rusky (na Ukrajině a v Rusku strá-vil pět let). Otevřeně se hlásil ke své původní vlasti a během druhé světové války ve Spojených státech propagoval a podporoval čes-koslovenskou kulturu a český protinacistický odboj. Jeho umělec-kým krédem bylo přesvědčení, že hudba má obohacovat duchovní a morální hodnoty člověka.

Autor a vydavatel publikace se narodil v roce 1964 v Jindřichově Hradci. Od roku 1990 pracuje jako odpovědný redaktor odborné literatury. Zredigoval a současně vysázel do dnešní doby přes 200 knih z oblasti pedagogiky, psychologie, sociologie, teologie, informatiky, psychiatrie a medicíny.
postmaster@neuhaus.cz

ISBN 978-80-87107-00-3

9 788087 107003